

Bryssel, 9. heinäkuuta 2015
(OR. en)

10549/15

LIMITE

CFSP/PESC 334
COPS 207

ILMOITUS

Lähettiläs:	Euroopan unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja
Vastaanottaja:	Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea (PTK)
Asia:	YUTP:n tärkeimmät näkökohdat ja perusvalinnat (2. joulukuuta 2013 tehdyn toimielinten sopimuksen II osan E.25 kohta) – 2014 – Ehdotus: Euroopan unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan vuotuinen selvitys Euroopan parlamentille

2. joulukuuta 2013 tehdyn toimielinten sopimuksen II osan E.25 kohdan mukaisesti korkea edustaja kuulee Euroopan parlamenttia vuosittain ennakkoivasta asiakirjasta, jossa käsitellään YUTP:n tärkeimpiä näkökohtia ja perusvalintoja sekä niiden Euroopan unionin yleiseen talousarvioon aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia ja arvioidaan vuonna n–1 aloitettuja toimenpiteitä sekä sitä, onko YUTP sovitettu yhteen unionin muiden ulkoisten rahoitusvälineiden kanssa ja täydentääkö se niitä.
- Nicolaidis-ryhmä tarkasteli selvitystä ja päätti hiljaisen hyväksynnän menettelyä käyttäen 3. heinäkuuta 2015, että poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteaa olisi pyydetävä hyväksymään jäljempänä esitetty muutettu ehdotus selvitykseksi.
- Edellä mainitun perusteella poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteaa pyydetään hyväksymään ehdotus selvitykseksi ja toimittamaan se pysyvien edustajien komitean kautta neuvostolle hyväksyttäväksi.

**Ehdotus: Euroopan unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan
vuotuinen selvitys Euroopan parlamentille**

YUTP:n tärkeimmät näkökohdat ja perusvalinnat

– 2014 –

JOHDANTO	15
1. Esimerkkejä EU:n toiminnasta maailmalla	16
2. Tulevat haasteet	20
A. Katsaus toimintaan alueittain	21
1. Eteläinen naapurusto, Lähi-idän rauhanprosessi ja Arabian niemimaa	21
1.1 Pohjois-Afrikka	21
1.1.1 Algeria	21
1.1.2 Marokko	22
1.1.3 Tunisia	23
1.1.4 Libya	24
1.2 Lähi-itä	25
1.2.1 Egypti	25
1.2.2 Jordania	26
1.2.3 Libanon	27
1.2.4 Syyria	28
1.2.5 Lähi-idän rauhanprosessi	30

1.3	Arabian niemimaa, Iran ja Irak.....	35
1.3.1	Persianlahden yhteistyöneuvosto ja sen jäsenvaltiot	35
1.3.2	Iran.....	36
1.3.3	Irak.....	38
1.3.4	Jemen	41
1.4	Alueellinen yhteistyö.....	42
1.4.1	Arabiliitto.....	42
1.4.2	Islamilaisten maiden yhteistyöjärjestö (OIC)	43
1.4.3	Välimeren unioni	44
2.	Venäjä, itäinen naapurusto ja Keski-Aasia	44
2.1	Venäjän federaatio.....	44
2.2	Itäinen kumppanuus: monenväliset suhteet.....	48
2.3	Mustanmeren synergia	51
2.4	Itäinen kumppanuus: kahdenväliset suhteet.....	52
2.4.1	Ukraina	52
2.4.2	Valko-Venäjä.....	58
2.4.3	Moldovan tasavalta.....	60
2.4.4	Georgia	63

2.4.5	Azerbaidžan	66
2.4.6	Armenia	66
2.4.7	Vuoristo-Karabahin konflikti.....	67
2.5	Keski-Aasia	68
2.5.1	Alueelliset suhteet.....	68
2.5.2	Kahdenväliset suhteet	69
3.	Länsi-Balkan.....	71
4.	Turkki ja Länsi-Eurooppa	79
4.1	Turkki	79
4.2	Länsi-Eurooppa	83
5.	Aasia ja Tyynenmeren alue.....	86
5.1	Aasia–Eurooppa-kokous (Asem)	86
5.2	Itä-Aasia	87
5.2.1	Kiina	87
5.2.2	Hongkongin erityishallintoalue	88
5.2.3	Taiwan	89
5.2.4	Japani	89

5.2.5	Korean tasavalta	90
5.2.6	Korean demokraattinen kansantasavalta.....	91
5.2.7	Mongolia.....	92
5.3	Kaakkois-Aasia	93
5.3.1	Kaakkois-Aasian valtioiden liitto (ASEAN)	93
5.3.2	Myanmar/Burma.....	93
5.3.3	Thaimaa	94
5.3.4	Kambodža	94
5.3.5	Indonesia.....	95
5.3.6	Filippiinit	95
5.3.7	Vietnam	96
5.3.8	Singapore	96
5.3.9	Malesia.....	97
5.3.10	Brunei	97

5.4	Etelä-Aasia	98
5.4.1	Etelä-Aasian alueellisen yhteistyön järjestö (SAARC)	98
5.4.2	Intia	98
5.4.3	Nepal	99
5.4.4	Bhutan	99
5.4.5	Afganistan	99
5.4.6	Pakistan	101
5.4.7	Bangladesh	102
5.4.8	Sri Lanka	103
5.4.9	Malediivit	104
5.5	Tyynenmeren alue	104
5.5.1	Australia	104
5.5.2	Uusi-Seelanti	105
5.5.3	Fidži	107
5.5.4	Salomonsaaret	107
5.5.5	Alueelliset kysymykset	108

6.	Afrikka	108
6.1	Afrikan unioni	108
6.2	Länsi-Afrikka	111
6.2.1	Turvallisuus ja kehitys Sahelin alueella	112
6.2.2	Mauritania.....	113
6.2.3	Mali.....	114
6.2.4	Niger	115
6.2.5	Burkina Faso.....	116
6.2.6	Senegal.....	117
6.2.7	Gambia.....	119
6.2.8	Guinea-Bissau.....	120
6.2.9	Guinea.....	121
6.2.10	Sierra Leone	122
6.2.11	Liberia	122
6.2.12	Norsunluurannikko	123
6.2.13	Togo.....	124
6.2.14	Nigeria.....	125
6.3	Itä-Afrikka	126
6.3.1	Djibouti.....	127

6.3.2	Eritrea	128
6.3.3	Etiopia.....	129
6.3.4	Somalia	129
6.3.5	Etelä-Sudan.....	131
6.3.6	Kenia.....	132
6.3.7	Madagaskar.....	133
6.3.8	Mauritius.....	134
6.3.9	Seychellit	134
6.3.10	Tansania.....	135
6.3.11	Uganda.....	136
6.4	Keski-Afrikka.....	138
6.4.1	Suurten järvien alue ja Kongon demokraattinen tasavalta	138
6.4.2	Keski-Afrikan tasavalta	143
6.5	Eteläinen Afrikka	144
6.5.1	Angola	145
6.5.2	Namibia	146
6.5.3	Botswana.....	146
6.5.4	Sambia	146
6.5.5	Zimbabwe	147

6.5.6	Etelä-Afrikka	147
6.5.7	Swazimaa.....	148
6.5.8	Lesotho	149
6.5.9	Mosambik	149
6.5.10	Malawi.....	150
7.	Amerikat.....	151
7.1.	Yhdysvallat ja Kanada.....	151
7.1.1.	Yhdysvallat.....	151
7.1.2.	Kanada	153
7.2.	Latinalainen Amerikka ja Karibian alue	154
7.2.1.	Alueidenväliset suhteet.....	154
7.2.2.	Suhteet osa-alueisiin	155
7.2.3.	Kahdenväliset suhteet	157
B.	Uhkiin ja maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaaminen	164
1.	Aseiden leviämisen estäminen ja aseriisunta	164
1.1.	Joukkotuhoojaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estäminen	165
1.1.1.	Ydinsulkusopimus	165
1.1.2.	Täydellinen ydinkoekieltosopimus.....	166

1.1.3.	Kansainvälinen atomienergiajärjestö (IAEA).....	167
1.1.4.	Kemiallisten aseiden kieltosopimus	167
1.1.5.	Biologisia ja toksiiniaseita koskeva kieltosopimus	168
1.1.6.	Vientivalvonta.....	169
1.1.7.	Ballististen ohjusten leviämisen estävä Haagin käytäntösäännöstö.....	170
1.1.8.	Ulkoavaruustoiminta	170
1.2.	Tavanomaiset aseet.....	171
1.2.1.	Asekauppasopimus	171
1.2.2.	Pienaseet ja kevyet aseet.....	172
1.2.3.	Jalkaväkimiinat ja rypäleammukset.....	173
1.2.4.	Vientivalvonta.....	174
1.2.5.	Wassenaarin järjestely	174
2.	Alueiden rajat ylittävät uhkat ja maailmanlaajuiset haasteet.....	174
2.1.	Järjestäytynyt rikollisuus.....	174
2.2.	Merellinen turvallisuus.....	175
2.3.	Kyberpolitiikka ja kyberturvallisuus	177
2.4.	Kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinriskin vähentäminen.....	178
2.5.	Energia.....	178

2.6.	Ilmastonmuutos	180
2.7.	Muuttoliike	181
2.8.	Huumausaineet	183
2.9.	Mineraalien vastuullinen hankinta	184
2.10.	Terrorismin torjunta	185
C. Tehokkaamman monenvälisen järjestyksen edistäminen (YK, Euroopan neuvosto, Etyj, G7 /G8 /G20)		187
1.	YK.....	187
2.	Rauha ja turvallisuus.....	188
3.	Inhimillinen, taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys ja vuoden 2015 jälkeinen kehitysohjelma.....	189
4.	Yhteistyö Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) maiden kanssa	191
5.	G7 ja G20.....	192
6.	Euroopan neuvosto.....	193
7.	Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (Etyj)	193
D. Demokratian, ihmisoikeuksien, kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja oikeusvaltion tukeminen		197
1.	Ihmisoikeuksien, kansainvälisen humanitaarisen oikeuden, demokratian ja oikeusvaltion edistäminen	197
2.	Ihmisoikeudet kaikessa EU:n politiikassa.....	198
3.	EU:n ihmisoikeuksia koskevien painopisteiden täytäntöönpano.....	200

4.	Ihmisoikeudet kaikissa ulkoisissa politiikoissa	206
5.	Demokratia ja oikeusvaltio	209
6.	Yleismaailmallisuuden edistäminen monenvälisesti ja alueellisesti.....	210
E.	Kokonaisvaltainen toimintamalli, konfliktinesto, välitystoiminta ja kriisitoiminta	211
1.	Kokonaisvaltainen toimintamalli	211
2.	Konfliktinesto ja välitystoiminta.....	212
3.	Kriisitoiminta ja operatiivinen koordinointi	214
F.	Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka	215
1.	Toimintakyvyn parantaminen	215
1.1.	Voimavarat	217
1.1.1.	Siviilivoimavarat	218
1.1.2.	Sotilaalliset voimavarat	219
1.1.3.	EU:n satelliittikeskus.....	221
1.2.	Saadut kokemukset ja koulutus	222
1.2.1.	Saadut kokemukset	222
1.2.2.	Koulutus ja harjoitukset.....	223
1.3.	YTPP-toimien toimintaperiaatteet.....	226

2.	Tehokkuuden lisääminen	228
2.1.	Kumppanuudet	228
2.2.	Taisteluosastot ja nopea toiminta	232
3.	Johdonmukaisuuden lisääminen	232
3.1.	Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden välinen yhteys	232
3.2.	Siviili-sotilassynergia	234
1.	Naapurusto	235
2.	Eurooppa ja Keski-Aasia	242
3.	Afrikka	245
4.	Amerikat.....	247
5.	Aasia–Tyynimeri.....	250
6.	Kansainvälinen turvallisuus	255
7.	Ihmisoikeudet ja demokratia.....	260
8.	Globaalit kysymykset.....	261
	Liite I: YUTP-alan säädökset (rajoittavat toimenpiteet) vuonna 2014	264
	Liite II: Appearances before the European Parliament in 2014	275
1.	Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014	275

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014.....	276
3. Appearances of Senior EEAS Representatives before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation.....	281
Liite III: Julkilausumat	288
Liite IV: YUTP:n talousarvio 2014	291
Liite V: Arviointi siitä, onko YUTP sovitettu yhteen EU:n muiden ulkoisten rahoitusvälineiden kanssa ja täydentääkö se niitä	295

OSA I: KATSAUS VUOTEEN 2014

JOHDANTO

Vuosi 2014 oli ratkaiseva Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) kannalta. Aseelliset konfliktit, tuhotyöt ja ihmishenkien menetykset Euroopan unionin naapurustossa vaativat ripeitä ja päättäväisiä toimia ja osoittivat, että tarvitaan aidosti yhtenäistä Euroopan yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

EU käytti viime vuonna kaikkia niin YUTP-alan kuin muitakin välineitään vastatakseen näihin haasteisiin, ratkaistakseen ne yhtenäisellä tavalla ja lieventääkseen niiden vaikutusta asianomaisiin maihin ja Eurooppaan. Lukuisiin ja samanaikaisiin kriiseihin johtaneet laajemmat globaalit muutokset osoittivat, että EU:n ulkoiselle toiminnalle on syytä laatia pitkän aikavälin strategia.

Tästä kokonaisvaltaisesta toimintamallista johtuen tässä selvityksessä viitataan tarvittaessa YUTP:n ulkopuolisiin politiikan aloihin ja välineisiin, kuten kehitysyhteistyöhön, kauppaan ja humanitaariseen apuun.

Vuonna 2014 tehtävänsä astuivat uudet johtajat, jotka pyrkivät parantamaan entisestään Euroopan ulkosuhdehallinnon, Euroopan komission yksiköiden ja jäsenvaltioiden välistä koordinointia, jotta EU voi säilyttää globaalin vaikutusvallan tukiessaan rauhaa, demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksia.

Diplomatian ohella EU käynnisti vuoden mittaan uusia ja jatkoi jo olemassa olleita yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) alan operaatioita kentällä, toteutti humanitaarisia interventioita kriisialueilla ja antoi kehitysapua sitä tarvitseville. Toimimme myös tiiviissä yhteistyössä kansainvälisten, alueellisten ja paikallisten kumppaneiden kanssa.

EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka edistää globaalia rauhaa ja turvallisuutta monin tavoin. Ensinnäkin EU osallistuu suoraan kansainvälisiin rauhanneuvotteluihin kansainvälisen yhteisön puolesta ja tietyissä tapauksissa johtaakin niitä. Esimerkkeinä voidaan mainita Belgradin ja Pristinan väliset neuvottelut sekä Iranin ydinohjelmasta käydyt neuvottelut.

Toiseksi EU:n käytettävissä on useita erilaisia niin poliittisia kuin taloudellisia välineitä, joilla voidaan vastata merkittäviin ulkopoliittisiin haasteisiin. Maailmassa, jossa turvallisuushaasteet ovat muuttumassa yhä monimutkaisemmiksi, EU:n ulkoisessa toiminnassa noudattama lähestymistapa tuo erityistä lisäarvoa, sillä siinä puututaan kriisien kaikkiin ulottuvuuksiin alkaen niiden syistä niiden välittömiin ilmenemismuotoihin saakka. Tämän lähestymistavan edut ovat nähtävillä niinkin erilaisissa tilanteissa kuin EU:n Ukrainan kriisin johdosta toteuttamissa toimissa ja sen tavassa torjua merirosvousta Afrikan sarvessa.

Kolmanneksi EU tekee tiivistä yhteistyötä kansainvälisten ja alueellisten kumppanien kanssa ja antaa niille aineellista tukea sellaisten alueellisten haasteiden ratkaisemiseksi, joissa tuloksia voidaan saavuttaa ainoastaan yhteisin ponnistuksin. Näitä ovat esimerkiksi ilmastonmuutos, kestävä kehitys sekä katastrofiriskien hallinta ja katastrofiapu. Vuosi 2014 oli ratkaiseva valmisteltaessa neuvotteluja, joita käydään YK:n puitteissa vuoden 2015 jälkeistä aikaa koskevista kehitystavoitteista, katastrofiriskien vähentämistä koskevasta Sendain kehiksestä 2015–2030 sekä ilmastonmuutosta koskevasta YK:n puitesopimuksesta. Euroopan unioni lähetti vaalitarkkailuryhmiä Malediiveille, Guinea-Bissauhun, Malawiin, Egyptiin, Kosovoon¹, Mosambikiin ja Tunisiaan demokratian edistämiseksi. EU myös tiivisti yhteistyötään alueellisten ja strategisten kumppaneidensa kanssa vastatakseen maailmanlaajuisiin uhkiin ja haasteisiin.

1. Esimerkkejä EU:n toiminnasta maailmalla

Tämä selvitys osoittaa, miten kokonaisvaltaisesti ja laaja-alaisesti EU toimii maailmalla. Seuraavassa esitetään esimerkkejä niistä unionin ulkoisen toiminnan moninaisista aloista, joilla EU on saanut aikaan tuloksia.

¹ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/99 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

Euroopan unioni keskittyi vuonna 2014 toimissaan Ukrainan kriisin rauhoittamiseen pyrkien löytämään kriisiin pysyvän ratkaisun ja tukien useita tähän tähtääviä aloitteita. Poliittisten aloitteiden ohella laajalla tukipaketilla – 11,1 miljardia euroa seuraaviksi seitsemäksi vuodeksi – autettiin Ukrainan talous- ja rahoitustilanteen vakauttamista, tuettiin rauhanomaista siirtymäprosessia, kannustettiin poliittisia ja taloudellisia uudistuksia ja tuettiin osallistavaa kehitystä. Auttaakseen Ukrainaa huolehtimaan energiaturvallisuudestaan EU toimi välittäjänä sopimuksessa, jolla varmistettiin kaasutoimitusten jatkuminen maaliskuun 2015 loppuun. Lisäksi joulukuussa 2014 käynnistettiin virallisesti siviiliturvallisuusalan uudistamista koskeva Euroopan unionin neuvontaoperaatio Ukrainassa (YTPP-operaatio).

Samaan aikaan EU hyväksyi rajoittavia toimenpiteitä Krimin laittoman Venäjään liittämisen ja Ukrainan itäosien vakauden horjuttamisen johdosta.

EU:n ja Venäjän välistä uutta sopimusta koskevat neuvottelut ja viisumineuvottelut keskeytettiin samoin kuin useat EU:n ja Venäjän väliset yhteistyöohjelmat.

Vaikka ovi on edelleen auki Venäjän kanssa käytävälle vuoropuhelulle, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja (jäljempänä 'korkea edustaja') on tehnyt selväksi, että EU ei tingi sitoutumisestaan kansainväliseen oikeuteen ja yleismaailmallisiin arvoihin.

Eteläinen naapurusto – Syyria ja Irak

EU tuomitsee Syyriassa tehdyt hirmuteot ja ihmisoikeusloukkaukset, joihin etenkin Assadin hallinto sekä ISIL/Daesh, Jabhat al-Nusra ja muut terroristiryhmät ovat syylistyneet. Vastatakseen Syyrian kansan välittömiin tarpeisiin EU on johtanut kansainvälisiä toimia myöntämällä tukea yli 3 miljardia euroa konfliktin alusta alkaen, ja sen jäsenvaltiot vahvistivat EU:n alueellisen erityisrahaston (Madad-rahasto) perustamisen kriisiin vastaamiseksi. EU:sta on näin ollen tullut kriisin seurausten ratkaisemisessa maailman suurin avunantaja.

Se on tukenut varauksetta Yhdistyneiden kansakuntien ja Arabiliiton Syyriaan nimittämän yhteisen erityisedustajan Lakhdar Brahimin ja hänen seuraajansa, Yhdistyneiden kansakuntien erityislähettilään Staffan de Misturan pyrkimyksiä saada väkivaltaisuudet vähenemään strategisesti, mikä loisi pohjaa laajemmalle poliittiselle prosessille.

EU jatkoi vuonna 2014 toimintatapaansa, jolla edistetään konfliktin poliittista ratkaisua ja samaan aikaan määrätään ja pannaan täytäntöön Assadin hallintoon ja hänen tukijoihinsa kohdistettuja rajoittavia toimenpiteitä niin kauan kuin sortotoimet jatkuvat. EU antoi myös ensimmäisten joukossa tukensa ehdotuksille Syyrian ilmoittamien kemiallisten aseiden asettamisesta kansainväliseen valvontaan ennen niiden lopullista hävittämistä.

Irakissa EU piti kiinni sitoumuksestaan tukea maata. Ennen kaikkea kehotimme Irakin hallitusta lähestymään kaikkia Irakin yhteisöjä ja edistämään sovintoa ja uudistuksia. EU teki haasteellisessa turvallisuustilanteessa tiivistä yhteistyötä paikan päällä YK:n ja muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Korkea edustaja laati yhdessä Euroopan komission ja jäsenvaltioiden kanssa EU:n ensimmäisen kokonaisvaltaisen strategian Syyrian ja Irakin kriisin ratkaisemiseksi ja ISILin/Daeshin muodostaman uhkan torjumiseksi.

Strategiaan on koottu EU:n ja jäsenvaltioiden aloitteita, ja sillä parannetaan niiden tehokkuutta merkittävällä rahoituspaketilla seuraavien prioriteettien osalta: hätäapu, alueen vakauttaminen ja kehittäminen sekä terroristiryhmien aiheuttaman uhkan torjuminen. Nämä toimenpiteet koskevat Syyriaa ja Irakia, mutta myös Libanonia, Jordaniaa ja Turkia.

Keski-Afrikan tasavalta

EU toimi vuonna 2014 aktiivisesti yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa Keski-Afrikan tasavallan vakauttamiseksi ja sen saamiseksi takaisin kestävän elpymisen tielle.

Osana Keski-Afrikan tasavallan kriisin johdosta toteuttamia kokonaisvaltaisia toimia EU hyödynsi kaikkia käytettävissään olevia välineitä, joihin kuului myös sotilaallinen YTPP-operaatio. Neuvosto käynnisti 1. huhtikuuta 2014 EUFOR RCA -operaation, jolla tuetaan kansainvälisiä pyrkimyksiä turvallisen ympäristön luomiseksi pääkaupunkiin Banguihin ja suurimmassa vaarassa olevien väestöryhmien suojelemiseksi. EU järjesti 2. huhtikuuta pidetyn EU–Afrikka-huippukokouksen yhteydessä Keski-Afrikan tasavaltaa käsitelleen minihuippukokouksen, johon otti osaa korkean tason edustajia, muun muassa YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon.

EU ja sen jäsenvaltiot lisäsivät vuonna 2014 tuntuvasti humanitaarista toimintaansa Keski-Afrikan tasavallassa ja tekivät tiivistä yhteistyötä YK:n ja muiden järjestöjen kanssa paikan päällä annettavan avun maksimoimiseksi. Ottaen huomioon yhteisöjen väliset jännitteet ja maan sosiaalisen rakenteen täydellisen rapautumisen EU kiinnitti erityistä huomiota rankaisemattomuuden torjuntaan ja oikeusvaltion palauttamiseen. Se keskittyi myös vuoropuhelun edistämiseen, jännitteiden lieventämiseen ja luottamuksen lisäämiseen yhteisöjen välillä. Lisäksi EU:n monenvälinen kehitysrahasto aloitti toimintansa maan tukemiseksi.

Toimiva monenvälinen yhteistyö ja kumppanuudet

Maailman muuttuessa yhä monimutkaisemmaksi ja keskinäisten yhteyksien lisääntyessä EU pystyy vastaamaan globaaleihin haasteisiin vain vahvojen kumppanuuksien avulla. Euroopan unioni pyrki pitkin vuotta 2014 syventämään suhteitaan samanmielisiin kumppaneihin eri puolilla maailmaa vahvistamalla niin kahdenvälisiä, alueellisia kuin monenvälisiäkin suhteita.

EU ja YK ovat keskeisiä kumppaneita rauhan ja turvallisuuden alalla. EU on ollut jatkuvasti YK:n luotettava ja sitoutunut kumppani olipa kyse sitten kriisien ehkäisystä ja käsittelystä tai ihmisoikeuksien, oikeuden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden, hyvän hallinnon, demokratian ja oikeusvaltion puolustamisesta.

EU:lla on myös selkeä näkemys ja huomattavasti sananvaltaa vuoden 2015 jälkeisen ajan suunnitelmasta käytävissä keskusteluissa ja vuoden 2015 uuteen globaaliin ilmastopöytäkirjaan tähtäävissä kansainvälisissä neuvotteluissa.

2. Tulevat haasteet

EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan taustalla vaikuttaa pirstaleinen mutta keskinäisen riippuvuuden leimaama globaali ympäristö, joka on yhä monimutkaisempi ja yhä vaikeammin tulkittavissa ja ennakoitavissa. Nämä globaalit muutokset edellyttävät EU:lta päättäväisiä toimia, joiden täytyy perustua yhtenäisyyteen ja kykyyn määritellä haasteet hyvissä ajoin sekä suunnitella tulevaa ja reagoida nopeasti muuttuviin olosuhteisiin.

EU keskittyy vuonna 2015 vakauttamaan tilannetta naapurustossaan sekä edistämään rauhaa ja vaurautta kaikkialla maailmassa. EU toimii edelleen aktiivisesti rauhanomaisen ja kestäväen ratkaisun löytämiseksi Ukrainan konfliktiin. Eteläisten alueiden osalta EU kiinnittää täyden huomionsa Syyrian ja Irakin konfliktin koettelemien miljoonien ihmisten kärsimysten sekä ISILin/Daeshin levittämän pelon ja väkivallan lopettamiseen, minkä lisäksi se tehostaa toimiaan Libyan tämänhetkisen kriisin ratkaisemiseksi ja muuttopaineeseen vastaamiseksi.

On kulunut yli kymmenen vuotta siitä, kun Euroopan naapuruuspolitiikka hyväksyttiin ensimmäisen kerran, ja tilanne EU:n rajoilla on muuttunut merkittävästi. Tämän vuoksi Euroopan naapuruuspolitiikkaa arvioidaan uudelleen vuonna 2015, jotta EU:n naapurustossaan toteuttamat politiikat vastaisivat nykyistä tilannetta paikalla, EU:n etuja ja kyseisten maiden erilaisia tavoitteita ja tarpeita.

Tämä vuosi on ratkaiseva myös useiden kansainvälisten neuvottelujen kannalta. Mahdollinen Iranin kanssa tehtävä ydinalan sopimus tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden ratkaista huolenaiheet, jotka koskevat Iranin suorittaman uraanin rikastamisen rauhanomaista luonnetta, ja se voi luoda pohjan Iranin kanssa tehtävälle tulevalle yhteistyölle tärkeillä politiikan aloilla. Neuvottelut uudesta globaalista ilmastopimuksesta ja vuoden 2015 jälkeisestä globaalien kehityksen toimintakehyksestä, johon kuuluvat kestävän kehityksen tavoitteet, ovat olennaisia askelia kohti kestävämpää tulevaisuutta. EU on ratkaisevassa vaiheessa Yhdysvaltojen kanssa transatlanttisesta kauppaj- ja investointikumppanuudesta (TTIP) käytävissä neuvotteluissa. TTIP-sopimuksella on mahdollisuudet edistää työllisyyttä ja kasvua Atlantin molemmin puolin. TTIP-sopimukseen sisältyy myös merkittävä geopoliittinen ja geoeconomisen ulottuvuus, sillä sopimus syventää transatlanttisia yhteyksiä epävarmassa globaalissa tilanteessa ja suojaa yhteisiä standardeja. Vuodesta tulee ratkaiseva myös unionin ulkoisen toiminnan tulevaisuuden muotoutumisen kannalta, sillä se pohtii kaikkien EU:n välineiden ja ulkoisten politiikkojen yhdenmukaistamista voidakseen vastata asianmukaisesti muuttuvan globaalien toimintaympäristön uhkiin, haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Uusi kunnianhimoinen ja operatiivinen EU:n turvallisuus- ja ulkopoliittinen strategia on tässä työssä olennainen.

A. Katsaus toimintaan alueittain

1. Eteläinen naapurusto, Lähi-idän rauhanprosessi ja Arabian niemimaa

1.1 Pohjois-Afrikka

1.1.1 Algeria

EU lähetti huhtikuussa pidettyihin presidentinvaaleihin vaaliasiantuntijavaltuuskunnan arvioimaan prosessia teknisesti ja vähemmän julkisesti kuin mitä varsinainen vaalitarkkailuvalltuuskunta olisi tehnyt. Asiantuntijavaltuuskunta antoi useita suosituksia, jotka koskivat ennen kaikkea prosessin avoimuutta ja jäljitettävyyttä.

Vuonna 2014 assosiaatiosopimuksen puitteissa käyty poliittinen vuoropuhelu ja pidetyt kokoukset olivat edelleen dynamiikaltaan onnistuneita. Ministeri Ramtane Lamamra tapasi komission jäsenen Stefan Fülen Brysselissä huhtikuussa 2014. EU–Algeria-assosiaatiosopimuksen mukainen assosiaatiokomitea kokoontui maaliskuussa ja assosiaationeuvosto toukokuussa.

Assosiaationeuvoston kokouksen yhteydessä parafoitiin pöytäkirja, jonka mukaan Algeria voi osallistua EU:n ohjelmiin ja virastoihin. Vuoden 2014 mittaan pidettiin myös useita temaattisten alakomiteoiden kokouksia ja epävirallisia vuoropuheluja. Lisäksi Euroopan naapuruuspolitiikan toimintaohjelmasta käytäviä neuvotteluja, jotka alkoivat vuoden 2013 jälkipuoliskolla, jatkettiin vielä kolmessa istunnossa vuonna 2014. Algerialle myönnetään enimmillään 148 miljoonaa euroa kaudella 2014–2017.

Algerialla oli näkyvä rooli Malin kriisin välittäjänä. EU oli mukana tässä työssä, ja EU:n erityisedustaja Sahelissa, Michel Dominique Reveyrand-de Menthon, osallistui Algerian hallituksen isännöimiin Malin viranomaisten ja kapinallisryhmien välisiin keskusteluihin.

1.1.2 Marokko

Vuonna 2014 Marokon jo ennestään läheiset suhteet EU:hun kehittyivät edelleen moninaisilla aloilla. EU ylläpiti korkean tason poliittista vuoropuhelua Marokon kanssa ja tuki edelleen niiden uudistusten asteittaista täytäntöönpanoa, joita Marokko on ryhtynyt toteuttamaan uuden perustuslain hyväksymisen jälkeen vuonna 2012.

Marokko ja EU ratkaisivat vuonna 2014 hedelmien ja vihannesten tulohintamekanismin muuttamiseen liittyneet ongelmat. Mekanismi vaikuttaa ennen kaikkea Marokon EU:hun suuntautuvaan tomaatinvientiin. Ensimmäiset kalastusluvat EU:n aluksille myönnettiin syyskuussa. Neuvottelut pitkälle menevästä ja laaja-alaisesta vapaakauppasopimuksesta ovat keskeytyksissä, kunnes Marokon viranomaisten tietyistä aloista tekemien täydentävien tutkimusten tulokset ovat selvillä. Neuvottelut liikkuvuuskumppanuudesta (rinnakkaiset sopimukset viisumimenettelyjen helpottamisesta ja takaisinotosta) aloitettiin tammikuussa 2015.

Komission jäsen Štefan Füle vieraili Rabatissa toukokuussa ja komission jäsen Johannes Hahn joulukuussa. Assosiaationeuvosto kokoontui 16. joulukuuta 2014. EU:n kumppanuuteen Marokon kanssa on varattu lähivuosia varten huomattavat määrärahat (keskimäärin 809 miljoonaa euroa kaudella 2014–2017). Marokko on näin ollen edelleen yksi naapuruusalueen suurimmista EU:n rahoitus- ja teknisen tuen saajista.

Länsi-Saharan osalta EU ilmaisi edellisvuosien tapaan tukevansa YK:n pääsihteerin ja hänen henkilökohtaisen lähettiläänsä suurlähettiläs Christopher Rossin pyrkimyksiä saada aikaan oikeudenmukainen, pysyvä ja molempien osapuolten hyväksyttävissä oleva poliittinen ratkaisu. Marokko on YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsen vuosina 2014–2016.

1.1.3 Tunisia

Vuonna 2014 järjestettiin menestyksekkäästi avoimet, osallistavat ja uskottavat parlamentti- ja presidentinvaalit, kuten alueella syyskuusta 2014 tammikuuhun 2015 ollut EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunta totesi. EU ja kansainvälinen yhteisö tukivat näitä saavutuksia laajalti ja antoivat niille tunnustusta.

EU:n ja Tunisian kahdenväliset suhteet kehittyivät vuonna 2014 myönteisesti. Huhtikuun 14. päivänä kokoontuneessa assosiaationeuvostossa hyväksyttiin etuoikeutettua kumppanuutta koskeva toimintasuunnitelma. Maaliskuussa allekirjoitettiin yhteinen poliittinen julkilausuma muuttoliikettä koskevasta liikkuvuuskumppanuudesta. Uudet viranomaiset ovat aloittaneet työnsä vaalien jälkeen, ja odotettavissa on, että kahdenväliset suhteet muuttuvat jälleen säännöllisemmiksi ja keskeisissä kysymyksissä päästään eteenpäin (pitkälle menevä ja laaja-alainen vapaakauppasopimus, liikkuvuuskumppanuus). Turvallisuussektorin uudistuksesta käytävää vuoropuhelua tiivistettiin vuonna 2014 EU:n tuen lisäämiseksi tulevaisuudessa. Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan Herman Van Rompuyn vierailu helmikuussa, komission jäsenen Štefan Fülen vierailu maaliskuussa ja komission varapuheenjohtajan Michel Barnierin vierailu syyskuussa samoin kuin poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean suurlähettiläiden vierailu kesäkuussa olivat osoituksena EU:n yleisestä sitoutumisesta Tunisian siirtymäprosessiin.

1.1.4 Libya

Libyan poliittinen ja turvallisuustilanne heikkenivät vuonna 2014 merkittävästi. Vahvistaakseen EU:n tukea EU nimitti toukokuussa 2014 erityisedustajakseen Libyaan Bernardino Leónin, joka oli siihen asti toiminut EU:n erityisedustajana Välimeren eteläpuolisella alueella. Bernardino León nimitettiin YK:n pääsihteerin erityisedustajaksi syyskuussa 2014.

Meneillään oleva konflikti on vaikuttanut EU:n yhteistyötoimiin, joiden tavoitteena on tukea poliittista siirtymäprosessia. Väkivaltaisuuksien leviäminen pakotti EU:n useimpien muiden kansainvälisten kumppaneiden tapaan siirtämään tilapäisesti muualle edustustonsa ja EUBAM-operaation henkilöstön. EUBAM on YTPP-siviilioperaatio, joka antaa teknistä apua ja koulutusta rajavalvonnan alalla. Vaikeuksista huolimatta EU antoi vuonna 2014 teknistä apua erityisesti seuraavilla aloilla: julkishallinto, maahanmuuttajien ja sisäisten pakolaisten tukeminen, turvallisuus, koulutus, tiedotusvälineet, kansalaisyhteiskunta ja sovinnon edistäminen. EU tukee aktiivisesti YK:n Libyan-operaation välitystoimintaa rauhanomaisen ratkaisun löytämiseksi ja Libyan poliittisen siirtymäprosessin esteettömän jatkumisen mahdollistamiseksi. EU lähetti vaaliasiantuntijavaltuuskunnan helmikuussa 2014 pidettyihin perustuslakia laativan kokouksen vaaleihin.

Poliittisen ja turvallisuustilanteen jatkuva ja selvä heikkeneminen on edelleen yksi tärkeimmistä haasteista EU:lle. Kansainvälisten ponnistelujen tapaan EU:n toimien on edelleen oltava koordinoituja, ja niillä on tuettava ennen muuta poliittisen sopimuksen ja muutoksen saavuttamista, turvallisuustilanteen parantamista ja institutionaalisten valmiuksien kehittämistä. Jäsenvaltiot arvioivat strategisesti asiaankuuluvissa neuvoston elimissä EUBAM Libya -operaatiolla toteutettavan YTPP-toiminnan tulevaa suuntaa.

1.2 Lähi-itä

1.2.1 Egypti

EU on sitoutunut yhteistyöhön Egyptin kanssa pitäen tätä keskeisenä kumppanina alueella. Se arvostaa Egyptin hallituksen ponnisteluja vuonna 2014 tulitauon aikaansaamiseksi Gazaan ja sen jälkeisen avunantajien konferenssin isännöimiseksi. EU piti vuonna 2014 yllä yhteyksiä Egyptiin ja tuki sen käynnissä olevaa muutosta. Korkean tason vierailuilla ja säännöllisellä yhteydenpidolla korostettiin osallistavuuden ja taloudellisen tuen merkitystä sekä tuotiin esiin huoli ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin kohdistuvista rajoituksista tavoitteen ollessa menestyksekkäs ja kestävä poliittinen siirtymä vakaaseen demokraattiseen järjestelmään.

EU lähetti tammikuussa 2014 asiantuntijavaltuuskunnan tarkkailemaan uudesta perustuslaista pidettyä kansanäänestystä. Se totesi, että perustuslaillisessa prosessissa ei otettu riittävästi huomioon osallistavuutta ja että eriävät mielipiteet eivät saaneet riittävästi sijaa sen enempää lain laatimisen kuin kampanjankaan aikana. EU lähetti toukokuussa presidentinvaaleihin vaalitarkkailuvaltuuskunnan, jonka mukaan vaalit pidettiin haasteellisessa poliittisessä tilanteessa. Se kritisoi puolueellista mediajulkisuutta ja sitä, että eriäville mielipiteille annettiin hyvin niukasti tilaa. Parlamenttivaaleja ei ole järjestetty vielä.

Euroopan naapuruuspolitiikan puitteissa käytävä EU:n ja Egyptin virallinen vuoropuhelu oli käytännössä edelleen keskeytyksissä. Toimintasuunnitelman voimassaoloa jatkettiin maaliskuuhun 2015 uudesta toimintasuunnitelma käytävien neuvottelujen ajaksi. Helmikuussa ja joulukuussa 2014 käytiin neuvotteluja, joiden tavoitteena on elvyttää EU:n ja Egyptin virallinen vuoropuhelu. Tarkoitus on aloittaa vähitellen uudelleen alakomiteoiden kokoukset ja käynnistää neuvottelut uudesta toimintasuunnitelmasta vuoden 2015 alkupuolella.

Neuvoston istunnossa 10. helmikuuta hyväksyttiin päätelmät, joissa pidettiin valitettavana ihmisoikeustilanteen huononemista ja muistutettiin elokuussa 2013 annetuista päätelmistä, joiden mukaan yhteistyö keskitetään sosioekonomiselle sektorille ja kansalaisyhteiskuntaan ja sellaisten tarvikkeiden vientiluvat keskeytetään, joita voidaan käyttää kansallisissa sortotoimissa².

Egyptille vuodeksi 2014 varattu rahoitus oli yhteensä 185 miljoonaa euroa, joka koostui maakohtaisista määrärahoista (115 miljoonaa euroa) ja naapuruuspolitiikan investointivälineen varoista (noin 70 miljoonaa euroa).

EU:n alkuperäisen, maaliskuussa 2011 hyväksymän päätöksen voimassaoloa jatkettiin vielä vuodella maaliskuussa 2014. Päätöksellä kohdistetaan rajoittavia toimenpiteitä 19:ään entisen presidentin Hosni Mubarakin hallintoa lähellä olevaan henkilöön.

1.2.2 Jordania

EU:n ja Jordanian välisiä korkean tason tapahtumia ja vierailuja jatkettiin pitkin vuotta (EU–Jordania-assosiaationeuvosto, komission jäsenen Štefan Fülen ja korkean edustajan vierailut Jordaniaan ja kuningas Abdullahin vierailu Brysseliin). Näiden aikana todettiin jälleen, että osapuolten poliittiset ja taloussuhteet ovat erinomaisella tasolla, että EU antaa arvoa sille tuelle ja vieraanvaraisuudelle, jota Jordania on osoittanut Syyrian pakolaisille, ja että EU on sitoutunut tukemaan Jordaniaa vastedeskin. Jordaniaa pidetään keskeisenä kumppanina rauhan, vakauden ja vaurauden edistämisessä Lähi-idässä ja sen ulkopuolella.

Syyrian ja Irakin kriisit vaikuttivat edelleen huomattavasti Jordaniaan. Vuoden 2014 loppuun mennessä rekisteröityjä syyrialaispakolaisia oli yli 619 000, ja näiden pakolaisvirtojen lisäksi konfliktit merkitsevät kauppareittien, markkinoiden ja energiantoimitusten menetyksiä.

² Euroopan parlamentti hyväksyi 6. helmikuuta päätöslauselman Egyptin tilanteesta (2014/2532(RSP)).

EU lisäsi edelleen Jordanielle antamaansa tukea sekä humanitaarisen avun että pidemmän aikavälin toimenpiteiden muodossa varmistaakseen, että pakolaisvirrat eivät vaaranna viime vuosina aikaansaattua kehitystä. Syyrian kriisin alusta lähtien EU on osoittanut Jordanian tukemiseen yli 300 miljoonaa euroa, joista 66 miljoonaa euroa kehitystukea pelkästään vuonna 2014.

EU:n ja Jordanian toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa merkittävimmät tulokset saavutettiin muuttoliikkeen ja liikkuvuuden sekä kaupan alalla, kun liikkuvuuskumppanuus allekirjoitettiin ja alustavat keskustelut pitkälle menevästä ja laaja-alaisesta vapaakauppa-alueesta saatiin päätökseen.

1.2.3 Libanon

EU tukee Libanonin hallitusta ja on vahvasti sitoutunut maan turvallisuuteen ja vakauteen. EU ja Libanon pitivät vuoden mittaan yllä korkean tason suhteita, mistä olivat osoituksena korkean edustajan, Euroopan naapuruuspolitiikasta ja laajentumisesta vastaavan komission jäsenen Štefan Fülen, ihmisoikeuksista vastaavan EU:n erityisedustajan Stavros Lambrinidisin ja terrorismintorjunnan koordinaattorin Gilles de Kerchoven vierailut Beirutiin sekä Libanonin pääministerin Tammam Salamin vierailu Brysseliin. Vuoropuhelua Euroopan naapuruuspolitiikan puitteissa jatkettiin yhdeksässä alakomitean ja yhdessä assosiaatiokomitean kokouksessa.

EU korosti toistuvasti, että Libanonin on pidettävä kiinni perustuslaissa asetetuista määräajoista ja järjestettävä presidentin- ja parlamenttivaalit. Vuodelle antoi leimansa Libanonin kansallisten instituutioiden lamaantuminen. EU antoi paikallisia julkilausumia, joissa se piti tätä kehitystä valitettavana ja kehotti hallitusta pitämään parlamenttivaalit viivytyksettä ja parlamenttia valitsemaan presidentin.

Libanoniin oli saapunut vuoden loppuun mennessä Syyriasta noin 1,15 miljoonaa rekisteröityä pakolaista, joten maassa oli henkeä kohden laskettuna eniten pakolaisia maailmassa. EU on täysin tietoinen haasteista, joita jatkuva pakolaisvirta merkitsee maan taloudelle ja sosiaaliselle rakenteelle, ja siksi se toisti pitävänsä suuressa arvossa sitä tukea ja anteliaisuutta, jota viranomaiset ja kansalaiset ovat osoittaneet kaikille naapurimaista paenneille ihmisille.

Neuvoston 14. huhtikuuta hyväksymissä päätelmissä annettiin tunnustusta Libanonille siitä, että se on pitänyt rajansa jatkuvasti avoinna ja antanut turvapaikan Syyrian pakolaisille. Neuvoston 20. lokakuuta ja 15. joulukuuta antamissa päätelmissä todettiin, että Syyrian kriisi aiheuttaa Libanonille ja Jordanielle valtavia turvallisuushaasteita, ja toistettiin, että EU on vakaasti päättänyt lisätä tältä osin tukeaan molemmille maille. Päätelmissä myös annettiin tunnustusta näille maille sekä Turkille niiden toimista suojan tarjoamisessa Syyrian pakolaisille.

EU myönsi vuonna 2014 Libanonille yli 182 miljoonaa euroa, mikä on yli kolme kertaa enemmän kuin kriisiä edeltäneen kahdenvälisen avun määrä. EU osallistui YK:n johtaman Libanonin kansainvälisen tukiryhmän kokouksiin tuen kanavoimiseksi Libanonille, jotta se voi selviytyä Syyrian kriisin seurauksista.

Libanonin kriittisen turvallisuustilanteen ja Libanonin turvallisuusjoukkoihin kohdistuneiden iskujen johdosta EU vauhditti turvallisuussektorin ja Libanonin asevoimien tukemiseen tähtäävien EU-ohjelmien kehittämistä.

1.2.4 Syyria

Syyrian kriisi jatkui vuonna 2014 neljättä vuottaan, ja sillä on ollut tuhoisat ja pitkäkestoiset vaikutukset Syyriaan ja koko alueelle. Elokuun 20. päivänä kokoontunut Eurooppa-neuvosto oli "äärimmäisen tyrmistynyt turvallisuus- ja humanitaarisen tilanteen heikkenemisestä Irakissa ja Syyriassa 'Irakin ja Levantin islamilaisen valtion' [(ISIL/ Daesh)] vallattua osia niiden alueista".

EU ilmaisi aikovansa päättäväisesti torjua ISILin/Daeshin ja muiden terroristiryhmien aiheuttamaa uhkaa Irakissa ja Syyriassa (YK:n turvallisuusneuvoston elokuussa antaman päätöslauselman 2170 mukaisesti) sekä vierastaistelijoiden uhkaa (YK:n turvallisuusneuvoston syyskuussa antaman päätöslauselman 2178 mukaisesti). Neuvosto hyväksyi 20. lokakuuta Syyriaa ja Irakia koskevan terrorismin ja vierastaistelijoiden torjunnan strategian ja pyysi korkeaa edustajaa laatimaan Syyriaa ja Irakia koskevan kattavan alueellisen strategian, jossa käsitellään myös ISILin/Daeshin muodostamaa uhkaa.

YK:n loitontamista tarkkailevien joukkojen (UNDOF) osalta Eurooppa-neuvosto kehotti kaikkia Syyrian konfliktin osapuolia kunnioittamaan joukkojen toimeksiantoa ja takaamaan YK:n joukkojen, mukaan lukien EU:n jäsenvaltioista lähetettyjen joukkojen, turvallisuuden ja liikkumisvapauden. Se tuomitsi myös hyökkäykset mainittuja joukkoja vastaan sekä niiden jäsenten pidätykset.

EU tuomitsi varauksetta julmuudet ja ihmisoikeusloukkaukset, joihin erityisesti Assadin hallinto sekä ISIL/Daesh, Jabhat al-Nusra ja muut terroristiryhmät ovat syylistyneet Syyriassa, kuten YK:n ihmisoikeusneuvoston perustama riippumaton kansainvälinen tutkintakomissio on raportoinut, ja vaati syyllisten saattamista vastuuseen teoistaan.

EU pyrkii Syyrian konfliktin poliittiseen ratkaisuun vuoden 2012 Geneven julkilausumaan sisältyvien periaatteiden pohjalta. Tässä yhteydessä EU tuki Yhdistyneiden kansakuntien ja Arabiliiton Syyriaan nimittämän yhteisen erityisedustajan Lakhdar Brahimin työtä siihen asti kun tämä erosi tehtävästään toukokuussa. Joulukuun 15. päivänä kokoontunut neuvosto ilmoitti sitoutuvansa tukemaan tinkimättä hänen seuraajansa, Yhdistyneiden Kansakuntien erityislähettilään Staffan de Misturan pyrkimyksiä saada väkivaltaisuuDET vähenemään strategisesti, mikä loisi pohjaa laajemmalle poliittiselle prosessille.

Vastatakseen kärsimään joutuneen Syyrian kansan kasvaviin tarpeisiin EU on johtanut kansainvälisiä toimia myöntämällä tukea yli 3 miljardia euroa konfliktin alusta alkaen (noin 1,6 miljardia euroa EU:n talousarviosta ja lähes 1,5 miljardia euroa EU:n jäsenvaltioilta), joten siitä on tullut kriisin seurausten ratkaisemisessa maailman suurin avunantaja.

EU vaati edelleen noudattamaan kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja ihmisoikeuslainsäädäntöä sekä suojelemaan siviilejä ja humanitaarisen henkilöstön turvallisuutta. Se suhtautui myönteisesti YK:n turvallisuusneuvoston (helmikuiseen) päätöslauselmaan 2139, (heinäkuiseen) päätöslauselmaan 2165 ja (joulukuiseen) päätöslauselmaan 2191, joilla edistetään tehokkaita rajatylittäviä ja rintamalinjat ylittäviä toimituksia.

Samalla kun EU edisti konfliktin poliittista ratkaisua, se jatkoi toimintatapaansa, jossa määrätään ja pannaan täytäntöön Assadin hallintoon ja hänen tukijoihinsa kohdistettuja rajoittavia toimenpiteitä³ niin kauan kuin sortotoimet jatkuvat.

EU antoi poliittista, taloudellista ja logistista tukea YK:n ja Kemiallisten aseiden kieltojärjestön (OPCW) kemiallisten aseiden hävittämisoperaatiolle. Tämä yhteinen operaatio päättyi virallisesti 30. syyskuuta, ja EU vaatii edelleen Syyriaa varmistamaan, että kemiallisten aseiden ohjelma lopetetaan kokonaan ja peruuttamattomasti.

1.2.5 Lähi-idän rauhanprosessi

Vuonna 2014 EU edisti Israelin ja Palestiinan neuvotteluja, joiden välittäjänä toimii Yhdysvallat, muun muassa tarjoamalla molemmille osapuolille huomattavaa poliittista, taloudellista ja turvallisuusalan tukea lopullista asemaa koskevan sopimuksen yhteydessä sekä erityistä etuoikeutettua kumppanuutta. Yhdysvaltojen välityksellä käytyjen neuvottelujen keskeytyminen huhtikuussa herätti kuitenkin rauhanprosessin edistymisestä epävarmuutta, jota Länsirannan, Itä-Jerusaleminkin sekä Gazan alueen väkivaltaisuuDET lisäsivät.

Israelin sotilasoperaatio "Suojaava terä" merkitsi kolmatta konfliktia Gazassa viimeisten kuuden vuoden aikana. Se käsitti laajan maaoperaation, jonka tarkoituksena oli tuhota Gazan ja Israelin väliset tunnelit ja taistelijoiden rakettivarastot ja joka vaati noin 2 300 ihmishenkeä. Uhreista valtaosa oli palestiinalaisia siviilejä. EU korosti, että siviilien suojelusta on huolehdittava joka hetki.

³ http://www.eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141215_01_en.htm

Osana tätä seuranneita kansainvälisiä ponnisteluja kestävän tulitauon aikaan saamiseksi ja Gazan alueen humanitaarisen, poliittisen ja turvallisuustilanteen muuttamiseksi ratkaisevalla tavalla EU korosti aiemmin vallinneen tilanteen kestäättömyyttä, tuomitsi Hamasin ja muiden taistelijaryhmien israelilaisiin siviileihin kohdistamat mielivaltaiset raketti-iskut, tuomitsi satojen siviilien surmaamisen Gazassa, korosti tarvetta suojella siviilejä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti ja kehotti painokkaasti palestiinalaishallintoa huolehtimaan vaiheittain kaikista hallintotehtävistään Gazassa. Se kehotti myös hajottamaan Gazassa toimivat sotilaalliset ryhmät. EU keskusteli osapuolten kanssa muun muassa syyskuussa kokoontuneessa tilapäisessä yhdyskomiteassa ja lokakuussa Kairossa pidetyssä Palestiinaa ja Gazan jälleenrakennusta käsitelleessä konferenssissa mahdollisesta osallistumisestaan kestävän tulitauon varmistamiseen ja edellytysten luomiseen eristyspolitiikan lopettamiselle toisaalta YUTP-välineiden avulla, kuten käynnistämällä uudelleen EU BAM Rafah - ja EUPOL COPPS -operaatiot ja laajentamalla niitä, ja toisaalta humanitaarisen ja jälleenrakennusavun avulla.

EU esitti kannanottonsa marraskuussa 2014 annetuissa neuvoston päätelmissä ja vaati perusteellista muutosta Gazan alueen poliittiseen, taloudelliseen ja turvallisuustilanteeseen, eristyspolitiikan lopettaminen mukaan lukien.

Korkea edustaja korosti alueelle marraskuussa tekemänsä vierailun aikana, että Lähi-idän rauhanprosessilla on oltava uskottavat poliittiset näkymät, jotka perustuvat kahden valtion ratkaisuun ja sen alueellisiin näkökohtiin, ja että arabien rauhanaloitteella on keskeinen merkitys.

EU on valmis työstämään kansainvälisten kumppanien kanssa aloitetta rauhanprosessin käynnistämiseksi uudelleen neuvoston päätelmissä heinäkuussa 2014 esitettyjen rauhan elementtien pohjalta ja lähtökohtana pitkäaikainen kantansa, jonka mukaan Israelin valtio ja itsenäinen, demokraattinen, alueellisesti yhtenäinen, suvereeni ja elinkelpoinen Palestiinan valtio elävät rauhassa ja turvallisesti rinnakkain ja toisensa tunnustaen.

Useat tekijät lisäsivät jännitteitä paikalla ennen vuoden 2014 loppua: Israelin siirtokuntien jatkuva laajentaminen, talojen purkaminen ja asukkaiden häädöt, toistuvat yhteenotot Tempelivuorella Itä-Jerusalemossa, lukuisat israelilaisiin kohdistuneet terrori-iskut Jerusalemissa ja Länsirannalla, surkea humanitaarinen tilanne Gazassa, edistymättömyys palestiinalaisten sovinnonteossa ja Gazan kestävää tulitaukoa koskevien Kairon neuvottelujen jumiutuminen.

Presidentti Abbas käynnisti YK:ssa uudelleen toimet sellaisen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman aikaan saamiseksi, jossa vaadittaisiin lopettamaan Israelin miehitys tiettyyn määräaikaan mennessä. Neuvosto vahvisti marraskuussa antamissaan päätelmissä olevansa valmis toimimaan merkittävässä roolissa ja edistämään aktiivisesti ratkaisun aikaansaamista neuvotteluteitse kaikista lopullista asemaa koskevista kysymyksistä. Se kehotti osapuolia ja kaikkia keskeisiä sidosryhmiä, muun muassa kvartetia, Arabiliittoa ja YK:n turvallisuusneuvostoa, toteuttamaan sitä varten tarvittavat toimet.

Palestiinalaishallinnon ja EU:n vuoropuhelua jatkettiin Euroopan naapuruuspolitiikan puitteissa ja vuoden 2013 toimintasuunnitelmassa yhteisesti sovittujen prioriteettien pohjalta. Gazan kesäisen konfliktin jälkeen EU korosti toistuvasti sellaisen kestävän ja kokonaisvaltaisen ratkaisun tarvetta, jossa eristyspolitiikka lopetetaan, palestiinalaishallinto alkaa jälleen huolehtia hallintotehtävistään Gazan kaistaleella ja uskottavat rauhanneuvottelut aloitetaan kiireellisesti uudelleen.

Korkea edustaja toisti syyskuussa pidetyssä tilapäisen yhdyskomitean kokouksessa ja lokakuussa Kairossa pidetyssä kansainvälisessä avunantajien konferenssissa tämän viestin sekä sen, että EU on edelleen sitoutunut Palestiinan valtiorakenteiden kehittämiseen kahden valtion ratkaisua silmällä pitäen.

Huomiota kiinnitettiin jatkuvasti toimiin, jotka vaarantavat kahden valtion ratkaisun toteutumiskelpoisuuden, ja erityisesti Israelin siirtokuntien jatkuvaan laajentamiseen, uudisasukkaiden harjoittamaan väkivaltaan, talojen purkamisiin – EU:n rahoittamat hankkeet mukaan lukien – ja asukkaiden häätöihin sekä pakkosiirtoihin.

EU toisti, että kansainvälisiä ihmisoikeuksia ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta kuuluu noudattaa myös miehityellä Palestiinan alueella, ja kehotti Israelia noudattamaan kaikkia sille kansainvälisen oikeuden nojalla kuuluvia velvollisuuksia.

EU osallistui tarkkailijana neljännen Geneven sopimuksen korkeiden sopimuspuolten kokoukseen, joka pidettiin joulukuussa 2014 Genevessä.

Kahdenvälisten suhteiden tiivistäminen Israelin kanssa edellyttää todellista edistymistä Lähi-idän rauhanprosessissa ja vahvempaa sitoutumista yhteisiin arvoihin, mutta kahdenvälistä yhteistyötä kehitettiin vuonna 2005 hyväksytyn EU:n ja Israelin välisen toimintasuunnitelman pohjalta. Assosiaatiokomitean tai -neuvoston kokouksia ei järjestetty vuonna 2014, mutta hedelmällistä kahdenvälistä vuoropuhelua käytiin.

Vuonna 2014 edistyttiin useilla toimintasuunnitelman aloilla: kattava lentoliikennesopimus tuli voimaan, Israel alkoi osallistua Horisontti 2020 -ohjelmaan ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen ja huumausaineiden torjunnasta vastaavan Israelin viranomaisen välinen sopimus allekirjoitettiin.

Poliittisella tasolla suhteista molempiin osapuoliin olivat osoituksena vierailut, joita tekivät Euroopan parlamentin puhemies Martin Schulz, Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso ja korkea edustaja Federica Mogherini, jolle tämä oli ensimmäinen vierailu uudessa tehtävässään.

Palestiinalaisalueilla toteutettava EU:n poliisioperaatio (EUPOL COPPS) on edelleen pitänyt yllä strategisia yhteyksiään palestiinalaishallinnon turvallisuus- ja oikeusalaan. Operaatio jatkoi valmiuksien vahvistamista poliisitoimen kanssa operatiivisella tasolla sen suorituskyvyn (esim. lähipoliisitoiminta, joukkojenhallinta ja mellakantorjunta), organisaation (esim. henkilöstöhallinto, koulutusvalmiudet) ja vastuuvollisuuden parantamiseksi. Operaatiolla edistettiin edelleen Israelin ja Palestiinan poliisin välistä koordinoitua erityisten tapahtumien avulla. Oikeusosalalla operaatio keskittyi täsmentämään oikeusalan instituutioiden rooleja ja tehtäviä edistämällä instituutioiden keskinäistä ymmärrystä ja tähän liittyviä keskeisiä lainsäädäntöaloitteita.

Operaatio myös edisti uuden, vuosia 2014–2016 koskevan oikeusalan strategian hyväksymistä. Yhteiskunnan rakenteiden kehittämistoimia ja valmiuksien kehittämisen tukemista on jatkettu palestiinalaishallinnon keskeisten viranomaisten kanssa, mukaan lukien ylin tuomarineuvosto, oikeusministeriö ja yleisen syyttäjän virasto sekä Palestiinan asianajajaliitto.

Rafahissa toteutettava Euroopan unionin rajavalvonnan avustusoperaatio (EUBAM) keskittyi palestiinalaishallinnon valmiushankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on auttaa palestiinalaishallinnon rajaturvallisuusvirastoa muodostamaan näkemys, laatimaan konkreettinen ohjelma ja kehittämään operatiivisia valmiuksia Rafahin rajanylityspaikan hoitamiseksi kansainvälisten vaatimusten (EU:n Schengen-vaatimusten) mukaisesti. Palestiinalaishallinnon valmiuksilla hoitaa Rafahin rajanylityspaikkaa on välitön merkitys EUBAM Rafah -operaatiolle, sillä operaation ja palestiinalaishallinnon on tarkoitus tehdä rajanylityspaikalla tiivistä yhteistyötä. Viimeisimmän Gazan kriisin vuoksi sekä EUBAM että EUPOL COPPS -operaatiot ovat arvioineet uudelleen suunnitelmiaan, jotka koskevat niiden Gazan kaistaleella toteuttamien toimien uudelleen käynnistämistä ja laajentamista niin soveltamisalan kuin toimeksiannonkin osalta osana EU:n pyrkimyksiä tukea kestävää tulitaukoa koskevia neuvotteluja, joita Israel ja Palestiina käyvät Egyptin välityksellä.

1.3 Arabian niemimaa, Iran ja Irak

1.3.1 Persianlahden yhteistyöneuvosto ja sen jäsenvaltiot

Vuoropuhelua Persianlahden yhteistyöneuvoston (GCC) kuuden jäsenen (Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar, Saudi-Arabia ja Yhdistyneet arabiemiirikunnat) ja GCC:n sihteeristön kanssa käytiin EU:n ja GCC:n yhteisessä yhteistyökomiteassa ja poliittista vuoropuhelua johtavien virkamiesten tasolla huhtikuussa 2014. Korkea edustaja vieraili Qatarissa, Saudi-Arabiassa, Omanissa, Yhdistyneissä arabiemiirikunnissa ja Kuwaitissa tammikuussa 2014. EU:n ja GCC:n yhteistä neuvostoa ja ministerikokousta, jotka oli määrä pitää Luxemburgissa 23. kesäkuuta, lykättiin GCC:n pyynnöstä vuoden 2015 alkupuoliskolle. Tuleva korkea edustaja, EU:n kiertävänä puheenjohtajavaltiona toimineen Italian ulkoministeri Federica Mogherini piti New Yorkissa syyskuussa järjestetyn YK:n yleiskokouksen yhteydessä GCC:n troikan kanssa kokouksen, jossa keskityttiin EU:n ja GCC:n suhteisiin sekä keskeisiin alueellisiin ja globaaleihin kysymyksiin. Alueellisella ja kahdenvälisellä tasolla toteutettiin useita yhteistyöaloitteita, mukaan lukien terrorismin torjuntaa käsittelevä poliittinen vuoropuhelu Saudi-Arabian ja Yhdistyneiden arabiemiirikuntien kanssa.

Korkea edustaja ja asianomaiset yksiköt seurasivat edelleen tiiviisti Bahrainin tilannetta. Korkea edustaja suhtautui myönteisesti kunta- ja parlamenttivaalien menestyksekkääseen toimittamiseen 22. ja 29. marraskuuta 2014 ja toivoi, että uusi lainsäädäntöelin avaa uuden luvun Bahrainin poliittisessa kehityksessä asettamalla uudistukset etusijalle ainoana keinona varmistaa kuningaskunnan kestävä kehitys ja vakaus. EU tuomitsi jyrkästi väkivallan käytön ja kehotti pyrkimään todelliseen kansalliseen sovintoon osallistavan vuoropuhelun avulla ja panemaan Bahrainin riippumattoman tutkintakomission ja YK:n ihmisoikeusneuvoston yleisen määräaikaisselvityksen suositukset täytäntöön kaikilta osin.⁴

⁴ Euroopan parlamentti antoi Bahrainista, erityisesti Nabeel Rajabin, Abdulhadi al-Khawajan ja Ibrahim Sharifin tapauksista, päätöslauselman (P7 TA(2014)0109), jossa keskityttiin Bahrainin ihmisoikeustilanteeseen.

Yhdistyneisiin arabiemiirikuntiin akkreditoitiin joulukuussa 2014 uusi edustuston päällikkö Abu Dhabiin. Edustusto perustettiin vuoden 2013 jälkipuoliskolla. EU:n ja Yhdistyneiden arabiemiirikuntien ihmisoikeusyhteistyötä jatkettiin EU:n ja Yhdistyneiden arabiemiirikuntien välisen epävirallisen ihmisoikeustyöryhmän toisessa kokouksessa, joka pidettiin 28. ja 29. huhtikuuta Abu Dhabissa, ja kolmannessa kokouksessa, joka pidettiin 20. marraskuuta Brysselissä.

EU seurasi yleensäkin tiivistä ihmisoikeustilannetta Persianlahden maissa ja pyrki rakentamaan yhteistyöhön paikallisten viranomaisten kanssa. Samaan aikaan se käytti kaikkia diplomaattisia välineitä useissa yksittäistapauksissa ja horisontaalisissa kysymyksissä, jotka liittyivät ennen kaikkea kuolemanrangaistuksen käyttöön.

Vuoden 2014 aikana edistytettiin neuvotteluissa EU:n ja Yhdistyneiden arabiemiirikuntien viisumivapaus sopimuksesta.

1.3.2 Iran

Kansainvälinen huolestuneisuus Iranin ydinohjelmasta hallitsi EU:n suhteita Iraniin koko vuoden 2014. E3+3-ryhmän (Ranska, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta sekä Kiina, Venäjä ja Yhdysvallat) puolesta ja YK:n turvallisuusneuvoston valtuutuksella neuvotteluja käynyt entinen korkea edustaja Catherine Ashton pyrki aktiivisesti saamaan aikaan pysyvän ja kokonaisvaltaisen diplomaattisen ratkaisun Iranin ydinohjelmaa koskevaan kysymykseen. Neuvotteluja jatkettiin koko vuoden ajan. Varmistaakseen niiden jatkuvuuden uusi korkea edustaja Federica Mogherini nimitti Catherine Ashtonin 5. joulukuuta 2014 erityisneuvonantajaksi Iranin kanssa ydinohjelmasta käytäviin neuvotteluihin.

Väliaikainen kuuden kuukauden sopimus eli niin kutsuttu yhteinen toimintasuunnitelma hyväksyttiin 24. marraskuuta 2013, minkä jälkeen neuvotteluja jatkettiin kokonaisvaltaisen pitkän aikavälin ratkaisun löytämiseksi Iranin ydinohjelmaa koskevaan kysymykseen. Neuvottelujen tavoitteena on edelleen sopia Iranin kanssa todennettavissa olevista takeista, jotka osoittaisivat, että Iranin ydinohjelma on luonteeltaan täysin rauhanomainen. Ensimmäinen kokous poliittisten osastojen päälliköiden tasolla pidettiin helmikuussa 2014 Wienissä pian yhteisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanon alkamisen jälkeen, ja neuvotteluja on jatkettu tasaiseen tahtiin. Wienissä 2.–19. heinäkuuta 2014 käytyjen pääneuvottelijoiden keskustelujen jälkeen yhteisen toimintasuunnitelman voimassaoloa jatkettiin 24. marraskuuta 2014 saakka. Tämän jälkeen järjestettiin useita poliittisen ja asiantuntijatason neuvottelukierroksia, mutta ministeritason kokouksessa Wienissä 18.–24. marraskuuta 2014 ei vielä päästy kokonaisvaltaiseen sopimukseen, vaan Geneven yhteisen toimintasuunnitelman voimassaoloa päätettiin jatkaa kesäkuun 2015 loppuun.

Lisäksi EU:n neuvoston päätöksellä jatkettiin pakotteiden purkamistoimenpiteiden voimassaoloa 30. kesäkuuta 2015 asti. Tähän sisältyi tiettyjen EU:n pakotteiden keskeyttäminen, mikä mahdollistaa Iranin sen nykyisille asiakkaille myymän raakaöljyn vakuuttamisen ja kuljetuksen, Iranin petrokemian tuotteiden tuonnin ja kullalla ja jalometalleilla käytävän kaupan Iranin hallituksen kanssa. Korotetut enimmäisrajat, joiden jälkeen Iraniin suuntautuvalta ja sieltä lähtevältä maksuliikenteeltä vaaditaan lupa, säilytettiin ennallaan. Pakotteiden perusrakennetta ei muutettu.

EU piti rohkaisevana tiettyjä Iranin toteuttamia toimia, joilla se pyrkii parantamaan suhteitaan naapurimaihin ja kansainväliseen yhteisöön. Iranilla oli rakentava rooli naapurimaa Irakin hallituksen rauhanomaisessa siirtymäprosessissa. Iranin jatkuva osallisuus Syyrian konfliktissa ja maan tuki sellaisille järjestöille kuin Hizbollah, Hamas ja Jemenin huthi-kapinalliset huolestuttavat EU:ta sekä alueellisia ja kansainvälisiä kumppaneita.

Huolimatta presidentti Rohanin valinnan jälkeisistä toivoa herättäneistä merkeistä vuonna 2013, esimerkiksi useiden mielipidevankien vapauttamisesta, ihmisoikeustilanteessa ei havaittu edistymistä vuonna 2014. Vieraillessaan Teheranissa maaliskuussa 2014 korkea edustaja otti hallituksen kanssa esiin ihmisoikeudet ja tapasi useita naisaktivisteja. EU käsitteli myös Iranin ihmisoikeustilannetta kahden- ja monenvälisellä tasolla sekä julkisissa lausunnoissa niin yleisenä periaatteena kuin yksittäisten tapaustenkin yhteydessä. Edellisten vuosien tapaan EU tuki vuonna 2014 Kanadan esittämää YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaa.⁵

1.3.3 Irak

Irakin turvallisuustilanne heikkeni kesäkuussa nopeasti ISILin/Daeshin tehtyä laajamittaisen hyökkäyksen ja vallattua tämän jälkeen suuria maa-alueita Irakissa. Elokuun jälkeen perustettiin Yhdysvaltojen johtama "ISILin/Daeshin vastainen maailmanlaajuinen liittoutuma", johon kuuluu EU:n jäsenvaltioita ja alueen maita, torjumaan ISILin/Daeshin uhkaa ja tukemaan Irakin hallitusta alueiden takaisin saamisessa ja väestön turvaamisessa. ISILiin/Daeshiin sovelletaan liittoutuman puitteissa Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmilla 1267 (1999), 2178 (2014), 2170 (2014) ja 2178 (2014) asetettua asevientikieltoa ja varojen jäädyttämistä.

EU ilmoitti useaan otteeseen tukevansa liittoutumaa. Lisäksi neuvosto hyväksyi 20. lokakuuta EU:n terrorisminvastaisen sekä vierastaistelijoita koskevan strategian ja kehotti korkeaa edustajaa laatimaan Syyriaa ja Irakia sekä ISILin/Daeshin muodostamaa uhkaa koskevan kattavan alueellisen strategian⁶. Korkea edustaja osallistui Naton päämajassa 3. joulukuuta pidettyyn ISILin/Daeshin vastaisen maailmanlaajuisen liittoutuman kokoukseen. EU on toistuvasti korostanut tarvetta edistää hyvää koordinointia EU:n strategian ja toimien sekä maailmanlaajuisen liittoutuman toimien kesken.

⁵ Lisäksi Euroopan parlamentti antoi EU:n Iranin-strategiasta päätöslauselman (2014/2625(RSP)), jossa viitattiin vahvasti Iranin ihmisoikeuksiin.

⁶ Strategia hyväksyttiin 6. helmikuuta 2015.

Haidar al-Abadin nimittäminen uudeksi pääministeriksi on herättänyt toiveita aiempiin hallituksiin verrattuna osallistavammasta poliittisesta prosessista. Korkea edustaja piti kahdenvälisen kokouksen pääministeri al-Abadin kanssa Brysselissä 3. joulukuuta ja vieraili Bagdadissa ja Erbilissä joulukuun lopussa.

Ennen kuin tilanne paikalla kärjistyi, Brysselissä pidettiin tammikuussa 2014 EU–Irak-yhteistyöneuvoston ensimmäinen ministeritason kokous. Ennen tätä kokousta oli järjestetty EU:n ja Irakin kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen yhteistyö- ja alakomiteakokousten ensimmäinen kierros vuoden 2013 loppupuolella. Siihen asti kun kumppanuus- ja yhteistyösopimus ratifioidaan (joulukuun 2014 alussa 15 jäsenvaltiota ei ollut vielä ratifioinut sopimusta) joitain sopimuksen luvuista, erityisesti kauppaan ja tiettyihin yhteistyöaloihin liittyviä lukuja, sovelletaan väliaikaisesti. Irakin kriisi on hidastanut kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa, mutta EU ja Irakin hallitus ovat sopineet aloittavansa uudelleen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen mukaiset toimet vuoden 2015 alkupuoliskolla.

Haasteellisesta turvallisuusympäristöstä huolimatta EU on pitänyt kiinni Irakille antamistaan sitoumuksista ja tekee tiivistä yhteistyötä YK:n (yleisesti ottaen poliittisissa kysymyksissä UNAMIn ja humanitaarisissa kysymyksissä UNHCR:n, OCHA:n ja UNOPS:n) ja muiden paikalla olevien kansainvälisten toimijoiden kanssa. EU on painottanut Irakin hallitukselle, että kaikkien Irakin yhteisöjen tavoittaminen, sovinnonteko ja uudistukset ovat kiireellisiä. Tämän vuoksi EU suhtautui myönteisesti liittohallituksen ja kurdien aluehallituksen väliseen sopimukseen öljytulojen jakamisesta luottamusta lisäävänä toimenä. EU:n kahdenvälinen yhteistyö keskittyy koulutukseen, hallintoon ja kaikkien energiansaantiin.^{7 8}

⁷ Irakin viranomaiset ja Euroopan komissio sopivat vuonna 2014 Irakin nelivuotisesta yhteistyöohjelmasta (2014–2017), jonka arvo on 78 miljoonaa euroa. Sillä tuetaan käynnissä olevia poliittisia prosesseja sekä rauhaa ja vakautta. EU-hankkeiden painopisteinä ovat hallinto ja oikeusvaltio sekä köyhien ja kaukaisilla alueilla asuvien pääsy kansalliseen julkiseen koulutukseen ja energiansaanti.

⁸ Euroopan parlamentti on tuominnut jyrkästi ISILin/Daeshin toimet useaan otteeseen:

- Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. helmikuuta 2015 erityisesti IS-järjestöön liittyvästä humanitaarisesta kriisistä Irakissa ja Syyriassa (2015/2559(RSP))
- Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. heinäkuuta 2014 Irakin tilanteesta (2014/2716(RSP))
- Euroopan parlamentin päätöslauselma 18. syyskuuta 2014 Irakin ja Syyrian tilanteesta sekä IS:n hyökkäyksestä ja vähemmistöjen vainoamisesta (2014/2843(RSP))
- Euroopan parlamentin päätöslauselma 27. marraskuuta 2014 Irakista: naisten kidnappaukset ja huono kohtelu (2014/2971(RSP))

1.3.4 Jemen

Kansainvälinen yhteisö ja erityisesti EU tukevat Jemenin siirtymäprosessia merkittävässä määrin sekä poliittisesti että taloudellisesti etenkin Jemenin tukiryhmän ja Sanaassa toimivan paikallisen kokoonpanon kautta, jotka ovat tiiviissä yhteistyössä YK:n erityisneuvonantajan Jamal Benomarin kanssa tukeneet ja seuranneet siirtymäprosessia ja jatkavat tätä työtä edelleen.

Persianlahden yhteistyöneuvoston aloitteen pohjalta YK sai vuonna 2012 aikaan siirtymäsopimuksen, jonka mukaisesti aloitettiin maaliskuussa 2013 kansallisen vuoropuhelun konferenssi, joka oli tarkoitus saada päätökseen syyskuussa mutta joka saatiin lopulta päätökseen tammikuussa 2014. EU on siitä alkaen – 10. helmikuuta 2014 hyväksyttyjen neuvoston päätelmien mukaisesti – tukenut jatkuvasti kansallisen vuoropuhelun konferenssin suositusten täytäntöönpanoa Persianlahden yhteistyöneuvoston aloitteen mukaisesti, ja suositusten muuttaminen uudeksi perustuslaiksi, joka on määrä hyväksyä kansanäänestyksellä ennen parlamenttivaaleja, voi saattaa päätökseen nykyisen siirtymävaiheen. Tällä rintamalla ei valitettavasti tapahtunut juurikaan edistystä, ja huthi-joukkojen kesällä tekemä sotilaallinen hyökkäys, jonka taustalla oli kansan tyytymättömyys polttoaineiden tukien kipeästi kaivattua uudistusta kohtaan, oli osoitus siirtymäprosessin hauraudesta.

EU on osa siirtymäprosessin takaajina toimivien maiden kymmenestä suurlähettiläästä muodostuvaa ryhmää, ja se piti myönteisenä, että rauhaa ja kansallista kumppanuutta koskeva sopimus tehtiin 21. syyskuuta. EU on sen jälkeen toistuvasti ja etenkin 20. lokakuuta 2014 annetuilla neuvoston päätelmillä kannustanut kaikkia toimijoita pyrkimään sopimuksen ja sen turvallisuusliitteen ripeään täytäntöönpanoon.

EU myös saattoi osaksi EU:n lainsäädäntöä rajoittavat toimenpiteet, jotka YK:n turvallisuusneuvosto kohdisti päätöslauselmalla 2140 häiritseviin tahoihin, joiden katsotaan estäneen uudistusprosessia luomalla maahan epävakautta ja turvattomuutta.

EU ilmaisi toistuvasti vakavan huolensa maan turvallisuustilanteen heikkenemisestä ja antoi vahvan tukensa Jemenin viranomaisten taistelulle terrorismia vastaan.

EU on myös seurannut tiiviisti Jemenin ihmisoikeustilannetta ja etenkin nuorille langetettuja kuolemanrangaistuksia ja lasten oikeuksia. EU osallistui myös merkittävässä määrin kehitys- ja humanitaarisen avun avulla toimiin terveysjärjestelmien, sosiaaliturvan, elintarviketurvan ja ravitsemuksen parantamiseksi sekä Jemenin kaikkein heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien muihin pakottaviin tarpeisiin vastaamiseksi.

1.4 Alueellinen yhteistyö

1.4.1 Arabiliitto

EU ja Arabiliitto jatkoivat tiivistä yhteistyötään vuonna 2014.

Osapuolten ulkoasiainministerien välinen kolmas kokous pidettiin Ateenassa 11. kesäkuuta 2014. Ministerit hyväksyivät julkilausuman, jossa käsiteltiin sekä horisontaalisia (ihmisoikeudet, suvaitsevaisuus, terrorismi) että poliittisia aiheita (Lähi-idän rauhanprosessi, Syyria, Libya). Osapuolet edistivät suhteitaan ottamalla käyttöön strategisen vuoropuhelun, jonka tavoitteena on aloittaa säännölliset ja vakiintuneet keskustelut poliittisista ja turvallisuuskysymyksistä, kuten kriisinhallinnasta, humanitaarisesta avusta, terrorismin torjunnasta, rajat ylittävästä järjestäytyneestä rikollisuudesta ja joukkotuhoaseista. Lisäksi eräiden muiden yhteistyöalojen ohella aloitettiin liike-elämän vuoropuhelu, joka liittyy yhteisen työohjelman täytäntöönpanoon.

Osapuolten korkeiden virkamiesten välisiä yhteyksiä tiivistettiin. Muiden keskustelujen ohella järjestettiin neljä johtavien virkamiesten tapaamista: Kairossa helmikuussa, Maltalla toukokuussa, Ateenassa kesäkuussa ja Kairossa marraskuussa. Lisäksi poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteassa (PTK) kokoontuvat suurlähettiläät vierailivat terrorismintorjunnan koordinaattorin kanssa Kairossa joulukuussa.

EU:n ja Arabiliiton yhteisen yhteistyöohjelman täytäntöönpanoa jatkettiin järjestämällä ihmisoikeuksiin, vaalitarkkailuun, naisten vaikutusvallan vahvistamiseen ja energiaan liittyvää toimintaa sekä seminaareja Arabiliiton pääsihteeristön nuoremmille ja keskitason diplomaateille.

1.4.2 Islamilaisten maiden yhteistyöjärjestö (OIC)

Islamilaisten maiden yhteistyöjärjestön (OIC) uusi pääsihteeri, Saudi-Arabian Iyad Madani aloitti tehtävässään tammikuussa 2014. Brysselissä pidettiin syyskuussa OIC:n ja EU:n korkean tason neuvottelukokous, ja osapuolet sopivat valmistelewansa tietä kumppanuuksille eri yhteistyöaloilla, joita ovat esimerkiksi muslimimaaailman ja EU:n välinen vuoropuhelu, muslimivähemmistöjen suojelu EU:ssa, terrorismin torjunta, turvallisuus, radikalismi, islaminvastaisuus ja muut haasteet, joita osapuolet mahdollisesti kohtaavat tulevaisuudessa. OIC:n riippumattoman ihmisoikeuskomission (IPHRC) valtuuskunta vieraili marraskuussa ensimmäisen kerran EU:n toimielimissä keskustelemassa ihmisoikeuskysymyksistä.

OIC:n ja EU:n kumppanuuden odotetaan johtavan laajamittaiseen yhteistyöhön, joka ulottuu uskontojen välisestä vuoropuhelusta taloudellisiin ja poliittisiin kysymyksiin. Yhteydenpito on tähän mennessä osoittautunut hyväksi tavaksi parantaa keskinäistä ymmärrystä.

1.4.3 Välimeren unioni

Välimeren unionin toiminta ja vakiinnuttaminen vahvistui EU:n ja Jordanian puheenjohtajakaudella. Välimeren unioni on edelleen 43 kumppanin muodostama ainutlaatuinen foorumi¹, jonka avulla voidaan koordinoita aloitteita ja yhteistyötä alakohtaisissa toimissa, järjestää ministeritason vuoropuheluja ja edistää hankkeita, joiden tavoitteena on lujittaa Euro–Välimeri-alueen taloudellista yhdentymistä.

Vuonna 2014 järjestettiin kolme Välimeren unionin ministeritapaamista, joissa käsiteltiin teollisuusyhteistyötä (helmikuussa), ympäristöä ja ilmastonmuutosta (toukokuussa) ja digitaalitaloutta (syyskuussa). Välimeren unioni järjesti myös kuusi johtavien virkamiesten tapaamista: kolme Brysselissä (helmi-, kesä- ja syyskuussa), kaksi Barcelonassa (huhti- ja joulukuussa) ja yhden Napolissa (lokakuussa).

2. Venäjä, itäinen naapurusto ja Keski-Aasia

2.1 Venäjän federaatio

EU:n suhteita Venäjään vuonna 2014 hallitsivat Krimin laitton liittäminen Venäjään ja Venäjän jatkuvasti harjoittama Ukrainan horjuttaminen, mukaan lukien Venäjän joukkojen hyökkäys Ukrainan maaperälle ja Venäjän jatkuva tuki separatisteille.

Brysselissä pidettiin 28. tammikuuta 32. EU–Venäjä-huippukokous, jonka pääaiheita olivat Ukraina ja itäinen kumppanuus. Presidentti Putin totesi kokouksessa, että Venäjällä ei ole periaatteellisia ongelmia itäisen kumppanuuden suhteen, mutta hän toi esiin huolen EU:n ja Ukrainan pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen vaikutuksista Venäjän talouteen. Kokouksessa sovittiin sellaisten teknisten neuvottelujen järjestämisestä, joissa selvennetään, miten EU:n useiden itäisen kumppanuuden maiden kanssa tekemät assosiaatiosopimukset hyödyttävät kaikkia kumppaneita, myös Venäjää. Huippukokouksessa keskusteltiin myös Lissabonista Vladivostokiin ulottuvaa yhteistä talousaluetta koskevasta yhteisestä näkemyksestä, joka voisi auttaa ratkaisemaan tämänhetkiset erimielisyydet edellyttäen, että osapuolet pääsevät ensin sopimukseen uudesta EU:n ja Venäjän sopimuksesta, WTO:n ja muiden sitoumusten paremmasta noudattamisesta sekä rakentavammasta yhteistyöstä yhteisessä naapurustossamme. Yhteinen julkilausuma terrorismin torjunnasta hyväksyttiin 28. tammikuuta 2014⁹.

Venäläisten joukkojen Krimillä toteuttaman sotilasoperaation jälkeen Krim ja Sevastopol liitettiin laittomasti Venäjän federaatioon, minkä vuoksi Eurooppa-neuvosto päätti maaliskuussa kohdistaa vaiheittain rajoittavia toimenpiteitä (mukaan lukien viisumikiellot ja varojen jäädyttäminen) tiettyihin venäläisiin ja ukrainalaisiin henkilöihin, jotka ovat vastuussa Ukrainan itsemääräämisoikeuden ja alueellisen koskemattomuuden loukkaamisesta.

Neuvottelut uudesta sopimuksesta, viisumivuoropuhelu ja kesäkuuksi suunnitellun huippukokouksen valmistelut keskeytettiin.¹⁰

Venäjä ei valitettavasti reagoinut EU:n toistuviin kehotuksiin lopettaa Itä-Ukrainan tilanteen kärjistäminen ja horjuttaminen toimittamalla aseita, varusteita ja "vapaaehtoisia", mikä lietsoi konfliktia, loi olosuhteet, jotka johtivat lennon MH 17 tragediaan heinäkuussa, ja kulminoitui elokuussa, kun Venäjän sotilasvoimavarat ja -joukot ottivat suoraan osaa konfliktiin.

⁹ http://eu-un.europa.eu/articles/en/article_14531_en.htm

¹⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141372.pdf
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141707.pdf

Eurooppa-neuvoston annettua päätelmät 16. heinäkuuta ja 30. elokuuta sekä julkilausuman 11. syyskuuta¹¹ Venäjään kohdistettiin alakohtaisia rajoittavia toimenpiteitä, jotka koskivat muun muassa pääomamarkkinoille pääsyä, puolustusta, kaksikäyttötuotteita ja arkaluonteisia teknologioita, energia-ala mukaan lukien.

Lisäksi useita EU:n ja Venäjän yhteistyöohjelmia keskeytettiin. Euroopan investointipankki ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki keskeyttivät lisäksi uusien rahoitusoperaatioiden allekirjoittamisen Venäjän kanssa. Vuoden lopussa matkustuskielto ja varojen jäädytys koski 132:ta venäläistä ja ukrainalaista henkilöä, mukaan lukien Venäjän päätöksentekijöitä tukevat tai heistä hyötyvät henkilöt, ja 28:aa yhteisöä.

Venäjä toteutti vastatoimia, joihin kuului kielto tuoda tiettyjä elintarvikkeita EU:sta ja useista EU:n ulkopuolisista maista; lisäksi se asetti matkustuskieltoon muun muassa monien jäsenvaltioiden edustajia sekä Euroopan parlamentin jäseniä ilmoittamatta, keitä kielto koskee.

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143990.pdf
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/144868.pdf

EU:n, Venäjän ja Ukrainan välillä aloitettiin kolmenväliset keskustelut kaasun toimituksista ja -hinnoista, jotta vältettäisiin keskeytykset kaasun toimituksissa Ukrainaan ja Ukrainan kautta. Näistä kysymyksistä käytyjen useiden keskustelujen jälkeen EU:n välityksellä saatiin 30. lokakuuta aikaan Venäjän ja Ukrainan välinen sopimus, joka mahdollisti kaasuntoimitusten jatkumisen maaliskuun 2015 loppuun saakka. Sen pääkohtia olivat Ukrainan kaasuvelan maksaminen alustavan hinnan pohjalta – lopullinen hinta/velka määritetään käynnissä olevalla välitysoikeudellisella menettelyllä – ja sopiminen uusien kaasuntoimitusten yksityiskohdista. Lisäksi Euroopan komissio pyrki yhdessä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa varmistamaan, että Ukrainalla on tarvittavat taloudelliset valmiudet, jotta se voi täyttää oman osuutensa sopimuksesta. Osapuolet sopivat myös varmistavansa kaasun turvallisen kuljetuksen Ukrainan kautta Euroopan unioniin. Venäjä ilmoitti väitettyyn EU:n vastustukseen vedoten keskeyttävänsä South Stream -hankkeen, jolla kaasuntoimitukset EU:hun olisi ohjattu Bulgarian ja Serbian kautta ja Ukraina ohitettu kauttakulkumaana. Presidentti Putinin vieraillessa Ankarassa ehdotettiin vaihtoehtoja, Turkin kautta kulkevaa kaasuputkea, jolla venäläinen kaasu toimitettaisiin EU:hun niin, että sen saapumispaikka olisi Kreikka.

Komissio on marraskuusta 2013 alkaen pitänyt Venäjän kanssa yllä kahdenvälistä neuvotteluprosessia, joka laajennettiin kesäkuussa 2014 käsittämään myös Ukraina, EU:n ja Ukrainan pitkälle menevästä ja laaja-alaisesta vapaakauppa-alueesta. Kymmenkunta teknisen ja poliittisen tason kokousta on järjestetty niiden Venäjän esiin ottamien huolenaiheiden (tariffit, terveys- ja kasvinsuojelutoimet, kaupan tekniset esteet, energia ja tullit) käsittelemiseksi, jotka liittyvät kyseisen vapaakauppa-alueen vaikutuksiin Venäjän talouteen.

Ministerikokouksessa 12. syyskuuta 2014 päästiin sopimukseen, jolla pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppasopimuksen väliaikaista soveltamista lykätään ja Ukrainan hyväksi sovellettavien EU:n yksipuolisten kaupan toimenpiteiden voimassaoloa jatketaan vuoden 2015 loppuun. Venäjä puolestaan pitää voimassa tullietuudet, jotka se on myöntänyt Ukrainalle Itsenäisten valtioiden yhteisön (IVY) vapaakauppasopimuksen mukaisesti.

EU piti myönteisenä kolmen osapuolen kontaktiryhmän puitteissa syyskuussa hyväksyttyjä Minskin muistiota ja Minskin pöytäkirjaa ja piti niitä askeleena kohti kriisin kestäväää poliittista ratkaisua, jonka on perustuttava Ukrainan itsenäisyyden, suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden kunnioittamiseen.

Vaikeista olosuhteista huolimatta EU:n ja Venäjän viestintäyhteydet säilyivät avoimina ja poliittista vuoropuhelua jatkettiin vuonna 2014 EU:n ulkopoliitiikan alan tärkeissä kysymyksissä, joita ovat esimerkiksi Syyria, Iran, Lähi-itä laajemmin ja Afganistan. EU jatkoi yhteistyötä Venäjän kanssa myös globaaleissa kysymyksissä, joita ovat terrorismin torjuminen, joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen, järjestäytynyt rikollisuus, laiton kauppa ja energiaturvallisuus.

Venäjän ihmisoikeustilanne oli vuonna 2014 edelleen erittäin huolestuttava: uusilla toimilla rajoitettiin lehdistönvapautta ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa etenkin verkossa ja opposition toimintaa estettiin muun muassa pyrkimällä lakkauttamaan valtiosta riippumattomia järjestöjä hallinnollisten tai oikeudellisten kanteiden avulla.¹² EU esitti tätä koskevan huolensa sekä julkisesti että poliittisen vuoropuhelun yhteydessä.¹³ EU:n ja Venäjän puolivuositaisia ihmisoikeusneuvotteluja ei käyty vuonna 2014.

2.2 Itäinen kumppanuus: monenväliset suhteet

Helmikuun 2014 jälkeinen uusi geopoliittinen tilanne on asettanut kyseenalaiseksi kylmän sodan jälkeiset periaatteet, jotka ilmenevät vuonna 1990 hyväksytystä Pariisin peruskirjasta. Venäjän asevoimien hyökkäys Ukrainan maaperälle ja Venäjän muut kumppanimaihin ja jopa EU:n jäsenvaltioihin kohdistamat toimenpiteet ovat koetelleet itäisen kumppanuuden vahvuutta ja häiriönsietokykyä sekä päätöstämme edetä yhtenä rintamana.

¹² EU:n 22. lokakuuta antama julkilausuma yhdistymisvapaudesta ja ilmaisunvapaudesta Venäjän federaatiossa:
http://eeas.europa.eu/delegations/council_europe/press_corner/all_news/news/2014/20141022_en.htm;

Euroopan parlamentin päätöslauselma 23. lokakuuta Memorial-kansalaisjärjestön lakkauttamisesta Venäjällä, 2014/2903(RSP):

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=FI&reference=P8-TA-2014-0039>

¹³ Euroopan parlamentin suositus 2. huhtikuuta neuvostolle Sergei Magnitskin tapaukseen osallistuneita Venäjän viranomaisia koskevien yhteisten viisumirajoitusten käyttöönotosta (2014/2016(INI)) P7_TA(2014)0258.

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0258+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>

Itäinen kumppanuus edistyi edelleen marraskuussa 2013 pidetyn Vilnan huippukokouksen jälkeen. Vuonna 2014 vahvistettiin allekirjoituksella kunnianhimoisimmat kolmansien maiden kanssa solmitut sopimussuhteet eli EU:n ja Georgian, Moldovan tasavallan ja Ukrainan kanssa tehdyt assosiaatiosopimukset ja pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-aluetta koskevat sopimukset. Kaikkia kolmea sopimusta alettiin soveltaa väliaikaisesti tänä vuonna. Ukrainan tapauksessa sopimuksen kauppaa ja siihen liittyviä asioita, mukaan lukien vapaakauppa-alueen perustaminen, koskevan osaston väliaikaista soveltamista siirrettiin tammikuuhun 2016.

YTPP-alalla Georgian kanssa tehty puitesopimus osallistumisesta EU:n kriisinhallintaoperaatioihin tuli voimaan maaliskuussa.

Moldovan tasavallan kanssa edistyi merkittävästi viisumipakon poistamisessa, kun viisumivapausjärjestelmä tuli voimaan huhtikuussa. Viisumikäytäntöjen helpottamista koskeva sopimus ja takaisinottosopimus tulivat voimaan 1. tammikuuta 2014 EU:n ja Armenian välillä ja 1. syyskuuta 2014 EU:n ja Azerbaidžanin välillä. Molemmat maat pääsivät hyödyntämään sopimuksia. EU aloitti Valko-Venäjän kanssa neuvottelut viisumikäytäntöjen helpottamista koskevasta sopimuksesta.

Samaan aikaan jatkettiin monenvälisten foorumien työn tukemista kumppanimaiden avustamiseksi uudistusten toteuttamisessa. Kumppanimaat, EU:n jäsenvaltiot, EU:n toimielimet ja kansainväliset järjestöt tarjosivat aktiivisia toimia, tukea ja asiantuntemusta seminaareihin ja koulutusohjelmiin. Myös kansainväliset rahoituslaitokset tarjosivat apua eri kanavien kautta.

Demokratiaa, hyvää hallintoa ja vakautta käsittelevä foorumi keskittyi työssään vuonna 2014 ennen kaikkea YTPP-alan yhteistyöhön, julkishallinnon uudistukseen, korruption torjuntaan, muuttoliike- ja turvapaikka-asioihin, oikeuslaitoksen toiminnan parantamiseen ja valtioiden rajojen turvalliseen valvontaan (yhdenmukainen rajaturvallisuus). Euroopan neuvosto tuki foorumin toimien täytäntöönpanoa välineellä, jonka soveltamisalaan kuuluvat oikeuslaitoksen uudistusta, korruption torjuntaa ja tietoverkkorikollisuuden vastaista yhteistyötä koskevat toimet.

YTPP-alan yhteistyötä käsittelevä paneelilla oli edelleen erittäin näkyvä rooli eurooppalaisten kumppanimaiden keskuudessa. YTPP-paneelin kokouksissa käsiteltiin vuonna 2014 turvallisuus- ja puolustuskysymyksiä ja sitouduttiin Euroopan turvallisuus- ja puolustusakatemiaan, EUH:n, Euroopan komission yksiköiden ja tiettyjen EU:n jäsenvaltioiden kanssa toteutettaviin toimiin ja yhteistyöhankkeisiin. Yli kymmeneen hankkeeseen sisältyi yhteisiä kumppanimaiden ja jäsenvaltioiden virkamiehille suunnattuja kriisinhallinnan voimavarojen kehittämistä käsitteleviä YTPP-kursseja ja koulutusohjelmia, muun muassa erilaisia EU:n taisteluosastoja käsitteleviä työpajoja, yhteinen tutustumisvierailu EUMM Georgia -operaatioon, kumppanimaissa järjestettyjä YTPP:n johdantokursseja, tiedotustilaisuuksia ihmisoikeus- ja tasa-arvokysymysten huomioon ottamisesta YTPP-operaatioissa sekä kansalaisyhteiskunnan kanssa järjestetty konferenssi.

Yhdennetyn rajaturvallisuuden alalla jatkettiin lippulaiva-aloitteen puitteissa toteutettavien hankkeiden täytäntöönpanoa itäisen kumppanuuden etenemissuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi eli rajanylityspaikoilla tehtävien tarkastusten tehokkuuden ja turvallisuuden lisäämiseksi sekä kumppanimaiden rajaviranomaisten ja tullivirkailijoiden toiminnan yleisen tehokkuuden parantamiseksi. Uusi Frontexin johdolla toteutettava valmiuksien kehittämisohjelma, jolla tuetaan kumppaneita tässä työssä, käynnistettiin.

Luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ehkäisyä sekä niihin varautumista ja reagointia koskevalla lippulaiva-aloitteella autettiin edelleen osallistujamaita kehittämään valmiuksiaan ehkäistä katastrofeja sekä varautua ja reagoida niihin paikallisesti, kansallisesti ja alueellisesti. Kustakin maasta ollaan laatimassa sähköistä riskikartastoa. Luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ehkäisyä sekä niihin varautumista ja reagointia koskevan hankkeen toinen vaihe alkoi marraskuussa 2014. Sen tavoitteena on vahvistaa kumppanimaiden pelastuspalvelun valmiuksia ehkäistä katastrofeja sekä varautua ja reagoida niihin ja lähentää kumppanimaita vaiheittain EU:n pelastuspalvelumekanismiin.

Bakussa järjestettiin 11. ja 12. syyskuuta itäisen kumppanuuden neljäs epävirallinen vuoropuhelu (energiaosio), jossa ulkoministereillä oli tilaisuus keskustella yhteistä etua koskevista ulkopoliittisista kysymyksistä, joita olivat muun muassa laajemman naapuruston vaikutus itäisen kumppanuuden alueeseen, Iran, Lähi-idän rauhanprosessi ja YK:n yleiskokouksen prioriteetit ja etenkin niin kutsuttu islamilainen valtio.

2.3 Mustanmeren synergia

Mustanmeren alueellinen yhteistyö eteni edelleen vuonna 2014 alakohtaisen yhteistyön muodossa, esimerkiksi ympäristön, meri- ja kalastusasioiden, tutkimuksen ja innovoinnin, rajatylittävän yhteistyön ja kansalaisyhteiskunnan aloilla.

EUH ja komission yksiköt toteuttivat vuonna 2014 Mustanmeren synergian uudelleenarvioinnin, jossa tarkastellaan yhteistyön edistymistä Mustanmeren alueella viimeisten viiden vuoden aikana ja hahmotellaan seikkoja, jotka vaikuttavat synergian tulevaan kehitykseen. Uudelleenarviointi osoitti konkreettisten hankkeiden kautta saatavan käytännön hyödyn sekä tämän EU:n aluepoliittisen lähestymistavan potentiaalin ja lisäarvon.

2.4 Itäinen kumppanuus: kahdenväliset suhteet

2.4.1 Ukraina

EU on seurannut tiiviisti Ukrainan poliittista tilannetta, ja se on sitoutunut vahvasti etsimään ratkaisua kriisiin, joka oli jatkoa kansalaisten kuukausia jatkuneille protesteille Ukrainan hallituksen tehtyä vuonna 2013 päätöksen, jolla keskeytettiin valmistelut assosiaatiosopimuksen allekirjoittamiseksi Vilnassa pidetyssä itäisen kumppanuuden huippukokouksessa.

Korkea edustaja sekä laajentumisesta ja naapuruuspolitiikasta vastaava komission jäsen vierailivat vuonna 2014 useaan otteeseen Kiovassa, kuten tekivät myös monien EU:n jäsenvaltioiden ulkoministerit ja Euroopan parlamentin jäsenet, mikä on vahva osoitus tästä sitoumuksesta. EU on tapaamisissaan viranomaisten, oppositiojohtajien ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa pyrkinyt ennen kaikkea helpottamaan vuoropuhelua ja tukemaan poliittisen tilanteen vakauttamiseen tähtääviä toimia.

Neuvosto korosti 10. helmikuuta 2014 olevansa huolestunut ennen kaikkea raportoiduista ihmisoikeusloukkauksista ja väkivaltaisuuksista, uhkailusta ja katoamisista ja totesi olevansa valmis reagoimaan nopeasti, jos tilanne paikalla huononee. Korkea edustaja kutsui neuvoston 20. helmikuuta 2014 pidettyyn ylimääräiseen istuntoon, jossa EU päätti tilanteen huononemisen vuoksi muun muassa ottaa käyttöön kohdennettuja pakotteita. Sitten 5. maaliskuuta kokoontunut neuvosto hyväksyi EU:n pakotteita myös Ukrainan valtion varoja kavaltaaneiden henkilöiden varojen jäädyttämiseksi ja takaisin saamiseksi.

Toisessa, 3. maaliskuuta 2014 pidetyssä ylimääräisessä istunnossa neuvosto tuomitsi voimakkaasti Ukrainan suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden selkeän loukkaamisen Venäjän aseistettujen joukkojen hyökkäysteoilla sekä Venäjän liittoneuvoston 1. maaliskuuta antaman luvan käyttää aseistettuja joukkoja Ukrainan alueella. EU kehotti Venäjää vetämään aseistetut joukkonsa välittömästi takaisin niiden tukikohtiin Ukrainan alueella olevan Mustanmeren laivaston asemasta ja ehdoista tehdyn vuoden 1997 sopimuksen mukaisesti. Lisäksi EU piti myönteisenä Ukrainan tähänastista maltillista toimintaa. Neuvosto päätti keskeyttää kahdenväliset neuvottelut Venäjän federaation kanssa viisumiasioista ja uudesta (EU:n ja Venäjän) sopimuksesta sekä Sotšissa kesäkuussa järjestettävään G8-huippukokoukseen osallistumista koskevat valmistelut.

Valtion- ja hallitusten päämiesten 6. maaliskuuta pitämän ylimääräisen kokouksen päätteeksi antamassaan julkilausumassa EU korosti, että kriisiin on löydettävä ratkaisu Ukrainan ja Venäjän federaation hallitusten välisissä neuvotteluissa, muun muassa mahdollisten monenvälisten mekanismien kautta, ja esitti kolmessa vaiheessa toteutettavia toimia, jos Venäjä jatkaisi vakauden horjuttamista.

Kun Venäjä ei toteuttanut tilannetta rauhoittavia toimia, EU määräsi 17. maaliskuuta rajoittavia toimenpiteitä henkilöille, jotka ovat vastuussa Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävistä tai uhkaavista toimista, sekä näihin yhteydessä oleville henkilöille ja yhteisöille. Koska turvallisuustilanne paikalla heikkeni, luetteloa henkilöistä ja yhteisöistä, joihin sovelletaan rajoittavia toimenpiteitä, sekä luetteloon merkitsemisen perusteita täydennettiin seuraavina kuukausina useita kertoja.

Maaliskuun 20. päivänä 2014 kokoontunut Eurooppa-neuvosto tuomitsi toistamiseen Krimin ja Sevastopolin liittämisen Venäjän federaatioon. Kuten Eurooppa-neuvoston 20. maaliskuuta 2014 antamissa päätelmissä todetaan, EU ei tunnusta laitonta liittämistä, ja EU toteutti kantansa tueksi vuonna 2014 useita toimenpiteitä, joihin kuului myös rajoittavia toimenpiteitä.

Neuvoston 14. huhtikuuta pidetyn istunnon päätteeksi EU tuomitsi aseistautuneiden henkilöiden toimet Ukrainan itäosan kaupungeissa ja kehotti Venäjää tuomitsemaan laittomat hyökkäykset Ukrainan itäosassa ja vetämään pois Ukrainan rajalla olevat joukkonsa.

12. toukokuuta antamissaan päätelmissä neuvosto totesi, että Odessan traagiset tapahtumat 2. toukokuuta, joissa kuoli ja loukkaantui monia ihmisiä, on tutkittava perusteellisesti, ja kaikki niistä vastuussa olevat on saatettava oikeuteen. Neuvosto katsoo, että Euroopan neuvoston kansainvälisen neuvoa-antavan ryhmän olisi seurattava tätä tutkintaa sen riippumattomuuden ja avoimuuden varmistamiseksi.

Kun väkivaltaisuuDET jatkuivat Ukrainan itäosassa, 23. kesäkuuta kokoontunut neuvosto kehotti kaikkia osapuolia sopimaan tulitauosta ja noudattamaan sitä. Se myös kehotti Venäjää tukemaan rauhansuunnitelmaa ja toteuttamaan toimenpiteitä, joilla pysäytetään laittomien taistelija-, ase- ja kalustovirtojen tulo rajan yli Ukrainaan ja käyttämään vaikutusvaltaansa separatisteihin, jotta nämä lopettaisivat väkivallan ja laskisivat aseensa. Neuvosto ilmaisi huolensa myös siitä, että ihmisoikeus- ja humanitaarinen tilanne on nopeasti huononemassa Ukrainan itäosassa ja Krimillä.

Eurooppa-neuvoston 16. heinäkuuta ja 30. elokuuta antamien päätelmien jälkeen Venäjään kohdistettiin Ukrainan vakautta horjuttavien Venäjän toimien johdosta alakohtaisia rajoittavia toimenpiteitä, jotka koskevat muun muassa pääomamarkkinoille pääsyä, puolustusta, kaksikäyttötuotteita ja tiettyjä öljyalan arkaluonteisia teknologioita.

Toimenpiteet olivat vastaus Venäjän federaation alueelta Ukrainan itäosaan suuntautuville kasvaville taistelija- ja asevirroille ja alati kiihtyville taisteluille, joiden yhteydessä Malaysian Airlinesin lento MH17 ammuttiin alas Donetskin yllä ja surmansa sai lähes 300 henkeä. Lisäksi 15. joulukuuta kokoontunut neuvosto ja 18. joulukuuta kokoontunut Eurooppa-neuvosto tiukensivat toimintaperiaatetta, jonka mukaan unioni ei tunnusta Krimin ja Sevastopolin laitonta liittämistä.

Vuonna 2014 käytiin tiivistä korkean tason poliittista vuoropuhelua. Sekä korkea edustaja että laajentumisesta ja naapuruuspolitiikasta vastaava komission jäsen vierailivat Kiovassa kansalaisten protestien aikana vuoden alussa ja hallituksen vaihtumisen jälkeen. Euroopan komissio ja Ukrainan ministerikabinetti pitivät yhteisen kokouksen 13. toukokuuta. EU osallistui muun muassa huhtikuussa Genevessä, elokuussa Minskissä ja lokakuussa Milanossa pidettyihin kokouksiin, joissa pyrittiin löytämään kestävä poliittinen ratkaisu Ukrainan itäosan konfliktiin. Neuvosto totesi 15. elokuuta, että EU tukee aktiivisesti missä tahansa muodossa pidettäviä kokouksia, jotka johtavat uuteen poliittiseen sysäykseen. Tässä yhteydessä EU piti myönteisenä kolmen osapuolen kontaktiryhmän puitteissa syyskuussa hyväksyttyä Minskin muistiota ja Minskin pöytäkirjaa askeleena kohti kriisin kestävästä poliittisesta ratkaisusta, jonka on perustuttava Ukrainan itsenäisyyden, suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden kunnioittamiseen. EU on myös tukenut ja täydentänyt niiden muiden kansainvälisten toimijoiden työtä, jotka osallistuvat toimiin kestävän poliittisen ratkaisun löytämiseksi kriisiin Ukrainassa ja sen lähialueilla (Etyj, Euroopan neuvosto ja YK). Se antoi vahvan tukensa Etyjin erityistarkkailuoperaatiolle Ukrainassa, joka on suurin Etyjin viime vuosina toteuttamista kenttäoperaatioista.

EU katsoi, että "presidentin- ja parlamenttivaalien" järjestäminen Donetskin ja Luhanskin "kansantasavalloissa" 2. marraskuuta Ukrainan oikeudellisen kehyksen ulkopuolella ja Minskin sopimusten kirjaimen ja hengen vastaisesti oli laitonta, ja korosti, ettei se aio tunnustaa niitä. EU päätti tässä yhteydessä vahvistaa EU:n rajoittavia toimenpiteitä Ukrainan itäosassa toimivia kapinallisia vastaan, kuten neuvosto pyysi 17. marraskuuta.

EU ja sen jäsenvaltiot ilmaisivat järkytyksensä ja syvän surunsa Donetskissa 17. kesäkuuta tapahtuneen Malaysian Airlinesin lennon MH17 alasampumisen johdosta ja vaativat teosta vastuussa olevien saattamista vastuuseen ja oikeuden eteen. EU vaati Venäjää käyttämään aktiivisesti vaikutusvaltaansa laittomia aseellisia ryhmiä kohtaan, jotta mahdollistetaan esteetön pääsy tapahtumapaikalle, täysi yhteistyö vainajien ja heidän omaisuutensa löytämiseksi sekä täysimääräinen yhteistyö riippumattoman tutkinnan kanssa.

EU:n ja Ukrainan assosiaatiosopimuksen poliittiset määräykset allekirjoitettiin ylimääräisen huippukokouksen yhteydessä 21. maaliskuuta. Pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppasopimuksen loputkin osat allekirjoitettiin 27. kesäkuuta. Euroopan parlamentti antoi hyväksyntänsä syyskuun 17. päivä eli samana päivänä, kun assosiaatiosopimus ratifioitiin Ukrainan korkeimmassa neuvostossa (Verh'ovna Rada), ja näin assosiaatiosopimuksen asianomaisia määräyksiä voitiin alkaa soveltaa väliaikaisesti 1. marraskuuta alkaen. Neuvosto päätti 29. syyskuuta lykätä sopimuksen kauppaa ja siihen liittyviä asioita, mukaan lukien vapaakauppa-alueen perustaminen, koskevan osaston väliaikaista soveltamista 1. tammikuuta 2016 asti. Uuden assosiaatiosopimuksen mukainen EU–Ukraina-assosiaationeuvosto kokoontui ensimmäisen kerran 15. joulukuuta 2014. Se vahvisti yhteisenä tavoitteenaan olevan demokraattisen, vakaan ja vauraan maan luominen. Myös korkean edustajan vierailu Kiovaan joulukuun puolivälissä osoitti, miten tärkeää uudistusohjelmaa koskeva EU:n ja Ukrainan yhteistyö on Ukrainalle.

EU korosti pitkin vuotta 2014, että uudistusten toteuttamista Ukrainassa on vauhditettava. EU ja sen jäsenvaltiot ilmoittavat olevansa valmiit helpottamaan ja tukemaan edelleen Ukrainan uudistusprosessia yhdessä muiden avunantajien kanssa ja IMF:n ehdollisuutta noudattaen. Neuvosto kehotti 17. marraskuuta antamissaan päätelmissä laajaan kansalliseen konsensukseen, jotta Ukrainalle erittäin tarpeellisia poliittisia ja talousuudistuksia pystyttäisiin tehostamaan. Näihin kuuluvat esimerkiksi perustuslakiuudistus, hallinnon hajauttaminen, oikeuslaitoksen ja lainvalvonnan uudistus, korruption torjunta, kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien turvaaminen ja energia-alan uudistus. Nämä uudistukset ovat ratkaisevan tärkeitä elinkeinoelämän luottamuksen ja avoimuuden palauttamiseksi.

Ukrainan viranomaiset jatkoivat uudistusten toteuttamista vaikeasta turvallisuustilanteesta huolimatta. Vaalilainsäädäntöä parannettiin, mutta tämän alan kokonaisuudistus vaatii vielä työtä. EU antoi vahvan tukensa 25. toukokuuta pidetyille Ukrainan ennen aikaisille presidentinvaaleille. Etyjin / demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) mukaan vaaleille oli leimallista korkea äänestysprosentti ja Ukrainan viranomaisten selkeä tahto järjestää aidosti demokraattiset vaalit kansainvälisten sitoumusten mukaisesti ja perusoikeuksia kunnioittaen huolimatta vihamielisestä turvallisuusympäristöstä kahdella itäisellä alueella. EU suhtautui myönteisesti lokakuussa järjestettyihin ennen aikaisiin parlamenttivaaleihin, jotka olivat tärkeä askel Ukrainan pyrkiessä vakiinnuttamaan demokraattisen kehityksensä kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti.

Ukraina täytti vuoden aikana viisumivapautta koskevan toimintasuunnitelman ensimmäisen täytäntöönpanovaiheen mukaiset edellytykset ja siirtyi toiseen vaiheeseen.

EU on sitoutunut tukemaan Ukrainan uudistusprosessia. Niinpä EU hyväksyi maaliskuussa noin 11 miljardin euron tukipaketin Ukrainalle viideksi seuraavaksi vuodeksi. Tänä vuonna EU:n talousarviosta on jo myönnetty tai taattu 1,6 miljardia euroa lainoja ja tukia niiden 1,8 miljardin euron lisäksi, jotka Euroopan investointipankki (EIP) ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD) myönsivät vuonna 2014. Vastauksena kriisiin EU myönsi vakautta ja rauhaa edistävästä välineestä 10 miljoonaa euroa, jotta voitaisiin vastata vaalitarkkailun ennakoimattomiin tarpeisiin, tärkeisiin haasteisiin, joita tilanteen seuraamisesta paikalla aiheutuu, ja kipeään tarpeeseen käydä keskeisiä uudistuksia koskevaa vuoropuhelua.

Yli miljoona ukrainalaista on rekisteröity maan sisäisesti siirtymään joutuneiksi henkilöiksi. Konfliktin koetteleman siviiliväestön tilanteen heikkenemisen vuoksi EU otti käyttöön vuonna 2014 yli 32,5 miljoonaa euroa, joilla tuettiin ennen kaikkea talveen varautumista, väestön humanitaarisia tarpeita, rauhanrakentamistoimia ja varhaista jälleenrakennusta. 17. marraskuuta antamissaan päätelmissä neuvosto korosti tarvetta antaa edelleen EU:n ja kansainvälistä apua.

Huhtikuun 10. päivänä perustettiin Ukrainan tukiryhmä osana EU:n sitoumusta tukea Ukrainaa uudistuksissa. Neuvosto hyväksyi 23. kesäkuuta toiminta-ajatuksen YTPP-operaatiolle, jonka tavoitteena on Ukrainan tukeminen siviiliturvallisuusalan uudistuksessa, poliisitoimi ja oikeusvaltio mukaan luettuina. YTPP-operaatio (siviiliturvallisuusalan uudistamista koskeva Euroopan unionin neuvontaoperaatio Ukrainassa) käynnistettiin virallisesti 1. joulukuuta 2014.

2.4.2 Valko-Venäjä

Vuonna 2014 EU vahvisti toistuvasti sitoutuneensa noudattamaan Valko-Venäjän suhteen kriittistä lähentymispolitiikkaa, jota harjoitetaan myös vuoropuhelun ja itäisen kumppanuuden kautta. EU on muistuttanut, että kahdenvälisten suhteiden kehittyminen itäisen kumppanuuden puitteissa edellyttää, että Valko-Venäjä etenee demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden sekä ihmisoikeuksien kunnioittamisessa. EU toisti olevansa halukas auttamaan Valko-Venäjää, jotta se voisi täyttää velvoitteensa tältä osin.

Valko-Venäjä toteutti vuonna 2014 monia myönteisiä toimia: tunnettu poliittinen vanki Ales Bjeljatskin vapautettiin, itäiseen kumppanuuteen sisältyvään monenväliseen toimintaan osallistuttiin aktiivisesti, EU:n kanssa neuvoteltiin tiiviisti uudenaikaistamiskysymyksistä, järjestettiin useita seminaareja, joihin kansalaisyhteiskunta osallistui, suhteita Minskissä olevaan diplomaattikuntaan parannettiin, EU:n kanssa aloitettiin neuvottelut viisumikäytäntöjen helpottamista ja takaisinottoa koskevista sopimuksista ja liikkuvuuskumppanuudesta käytäviin neuvotteluihin osoitettiin kiinnostusta. Valko-Venäjä suhtautui myös rakentavasti Ukrainan tapahtumiin ja alueen tilanteeseen erityisesti isännöimällä neuvottelut, jotka johtivat Minskin sopimuksen allekirjoittamiseen. Tämä tarkoitti konkreettisia toimia Ukrainan, Moldovan tasavallan ja Georgian vakauttamiseksi niin taloudellisesti kuin poliittisestikin.

Kaikki nämä toimet auttoivat luomaan EU:n ja Valko-Venäjän välille myönteisempää ilmapiiriä.

Vastauksena Valko-Venäjän myönteisiin toimiin EU laati luettelon mahdollista konkreettisista lisätoimenpiteistä, joilla syvennetään EU:n kriittistä lähentymispolitiikkaa Valko-Venäjään (keskustelut tästä luettelosta aloitettiin neuvostossa joulukuussa 2014).

EU ilmaisi myös säännöllisesti huolensa siitä, että ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja demokratian periaatteita ei kunnioitettu Valko-Venäjällä vuonna 2014. Korkea edustaja antoi tässä yhteydessä erityisiä julkilausumia, joissa hän piti valitettavana, että Valko-Venäjällä oli pantu täytäntöön kolme kuolemantuomiota. EU tähdensi toistuvasti yhteydenpidossaan Valko-Venäjän viranomaisiin, että kaikki poliittiset vangit on vapautettava ja heidän maineensa on palautettava. Lisäksi EU ilmaisi huolensa ihmisoikeuksien puolustajiin sekä kansalaisyhteiskunnan ja opposition aktivisteihin kohdistuvasta häirinnästä. EU tuki ihmisoikeusneuvostossa päätöslauselmaa, jolla jatkettiin Valko-Venäjän ihmisoikeustilannetta käsittelevän erityisraportoin toimikautta vuodella.

Vuotuisen uudelleentarkastelun jälkeen neuvosto päätti 30. lokakuuta jatkaa Valko-Venäjään kohdistettujen EU:n rajoittavien toimenpiteiden voimassaoloa 31. lokakuuta 2015 saakka. Uudelleentarkastelussa päivitettiin toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden ja yhteisöjen luetteloa, sillä neuvoston mielestä rajoitusten voimassa pitämiselle ei ollut enää perusteita useiden henkilöiden ja yhteisöjen osalta. Pakotteita sovellettiin edelleen 201 henkilöön ja varojen jäädyttämistä 18 yhteisöön. Luetteloon ei lisätty uusia nimiä.

Neuvottelut viisumikäytäntöjen helpottamista ja takaisinottoa koskevista sopimuksista aloitettiin tammikuussa 2014. Valko-Venäjä ilmoitti, että tavoitteena on allekirjoittaa sopimukset seuraavassa itäisen kumppanuuden huippukokouksessa, joka pidetään Riiassa vuonna 2015. Vuonna 2014 käytiin kaksi neuvottelukierrosta.

EUH ja Valko-Venäjän ulkoasiainministeri sopivat tammikuussa 2014 nykyaikaistamiseen liittyvistä aiheista käytävien neuvottelujen välivaiheen aloittamisesta. Tämän välivaiheen tavoitteena on määrittää parhaat tavat toteuttaa EU:n ja Valko-Venäjän hallituksen yhteistyötä nykyaikaistamiskysymyksissä (kuten Vilnassa järjestetyn itäisen kumppanuuden huippukokouksen yhteisessä julkilausumassa todetaan).¹⁴ Neljän neuvottelukierroksen aikana on käsitelty lähes kaikkia aiheita, ja neuvottelut saataneen päätökseen vuonna 2015. Valko-Venäjä on kiinnostunut EU:n ohjauksesta ja osaamisen siirrosta kaikkien aiheiden osalta sekä konkreettisesta tuesta hankkeille.

2.4.3 Moldovan tasavalta

EU:n ja Moldovan tasavallan suhteet syvenivät tuntuvasti vuonna 2014. Kaksi historiallista saavutusta olivat viisumivapausjärjestelmän voimaantulo 28. huhtikuuta 2014 ja kattavan uuden assosiaatiosopimuksen, johon sisältyy pitkälle menevä ja laaja-alainen vapaakauppa-alue, allekirjoittaminen 27. kesäkuuta 2014. Moldovan tasavalta ratifioi sopimuksen nopeasti 2. heinäkuuta, ja sopimusta ja pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-aluetta alettiin suurelta osin soveltaa väliaikaisesti 1. syyskuuta. Jäsenvaltiot ovat parhaillaan ratifioimassa sopimusta, ja Euroopan parlamentti antoi hyväksyntänsä sen tekemiselle 13. marraskuuta hyväksymälläään muulla kuin lainsäädäntöä koskevalla päätöslauselmalla.

Sopimuksen institutionaaliset rakenteet saatiin toimintaan vuoden lopussa, ja ensimmäinen assosiaationeuvosto oli tarkoitus pitää vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä.

Lähitulevaisuudessa kahdenvälisissä suhteissa on määrä keskittyä sopimuksen täytäntöönpanoon, joka edellyttää Moldovan tasavallalta huomattavia uudistuksia ja lainsäädännön mukauttamista EU:n säännöstöön. Kesäkuussa hyväksyttiin assosiaatio-ohjelma, jossa esitetään uudistusten painopisteet.

¹⁴ Nykyaikaistamiskysymyksissä välivaiheen aikana tehtävälle EU:n ja Valko-Venäjän yhteistyölle määriteltiin neljä alaa: 1) kaupan ja investointien edistäminen; 2) talouden ohjaus; 3) yksityistäminen ja yritysten kehittäminen; 4) sosiaalialan uudistukset; 5) alakohtaiset kysymykset: koulutus, energia, liikenne, ympäristö, aluekehitys ja 6) oikeuslaitoksen parantaminen, vaaliuudistukset, ihmisoikeuksien suojelu.

Säännöllistä korkean tason yhteydenpitoa jatkettiin vuonna 2014 muun muassa puheenjohtaja Herman Van Rompuyn vierailulla toukokuussa ja puheenjohtaja José Manuel Barroson vierailulla kesäkuussa. Euroopan komission jäsenten ja Moldovan tasavallan hallituksen välinen aivan ensimmäinen kokous järjestettiin toukokuussa, ja Moldovan tasavallan eurooppalainen toimintaryhmä piti kaksi kokousta (helmi- ja syyskuussa).

Komission jäsen Johannes Hahn päätti vierailla Chişinăussa 6. marraskuuta. Tämä oli hänen ensimmäinen ulkomaanvierailunsa uutena Euroopan naapuruuspolitiikasta ja laajentumisneuvotteluista vastaavana komission jäsenenä.

Maa jatkoi uudistusprosessia, vaikka jonkin verran viivästyksiä havaittiin etenkin vaaleja edeltävällä kaudella sellaisilla keskeisillä aloilla kuin oikeuslaitoksen uudistus ja erityisesti syyttäjänviraston uudistus. Marraskuun 30. päivä pidettiin parlamenttivaalit, jotka kansainvälisten tarkkailijoiden arvion mukaan olivat vapaat ja oikeudenmukaiset, vaikka yhden poliittisen puolueen pois sulkeminen muutama päivä ennen vaaleja herätti jonkin verran huolta.

Assosiaatiosopimuksen allekirjoituksen jälkeen Venäjä on laajentanut Moldovan tasavallasta tuotuihin tuotteisiin kohdistettujen taloudellisten vastatoimien, kuten lihan ja hedelmien tuontikiellon, soveltamisalaa. EU oli jo poistanut viinin tuontikiintiöt 1. tammikuuta 2014 Venäjän asetettua Moldovan viinit tuontikieltoon syyskuussa 2013.

Moldovan tasavalta pyysi ennen heinäkuussa 2014 käyttöön otettuja kieltoja laajempaa pääsyä EU:n markkinoille (laajempaa kuin pitkälle menevällä ja laaja-alaisella vapaakauppasopimuksella jo myönnetty pääsy). Euroopan komissio ehdotti 1. syyskuuta ylimääräisen tullittoman pääsyn myöntämistä Moldovan tasavallasta tuoduille omenoille, luumuille ja syötäväksi tarkoitetuille viinirypäleille. Tulliton tuontikiintiö tuli voimaan 30. joulukuuta.

Moldovan tasavalta sai kahdenväliseen avustusbudjettiin kuuluvan 101 miljoonan euron lisäksi "enemmällä enemmän" -toimintamalliin perustuvaa avustusta 30 miljoonaa euroa vuonna 2014. Avustuksella tuetaan pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppasopimuksen täytäntöönpanoa.

Vuoden 2014 kahdenvälisellä tuella tuetaan ennen kaikkea maataloutta ja maaseudun kehittämistä sekä julkisen talouden uudistamista. Valitut alat vastaavat Moldovan tasavallan yhdistettyä tukikehystä, joka on kesäkuussa 2014 hyväksytty monivuotinen ohjelma-asiakirja. Komission jäsen Johannes Hahn allekirjoitti Chişinăuhun tekemänsä vierailun yhteydessä hallituksen kanssa Chişinăussa yhteisymmärryspöytäkirjan, joka perustuu yhdistetyssä tukikehyksessä esitettyihin prioriteetteihin ja määrärahoihin.

EU:n ja Moldovan tasavallan välillä viime vuosina tehtyjen sopimusten täytäntöönpanemiseksi toteutettiin edelleen merkittäviä toimia ja käytettiin huomattavia resursseja. Sopimukset koskevat ilmailua, maataloutta, pelastuspalvelua ja osallistumista EU:n virastoihin ja ohjelmiin sekä YTPP-operaatioihin.

EU jatkoi toimiaan luottamusta lisäävissä ja kiistojen ratkaisuun tähtäävissä prosesseissa Moldovan tasavallan ja siitä irtautumaan pyrkivän Transnistrian välillä. Tilanteen ratkaisemiseksi 5+2-kokoonpanossa käytävät neuvottelut eivät kuitenkaan edistyneet vuonna 2014, sillä ne peruutettiin kolme kertaa Transnistrian edustajien pyynnöstä. Tässä kokoonpanossa käytiin vuonna 2014 neuvotteluja ainoastaan kahdesti (helmi- ja kesäkuussa); ne keskittyivät edelleen lähinnä ratkaisuprosessin teknisiin, eivät niinkään poliittisiin näkökohtiin.

EU:n rajavalvonnan avustusoperaatio Moldovan tasavallan ja Ukrainan rajalla jatkoi työtään avustamalla, kouluttamalla ja opastamalla kummankin maan rajavalvonta- ja tulliviranomaisia, vahvistamalla niiden valmiuksia torjua tullipetoksia, havaita salakuljetus- ja ihmiskauppatapauksia ja suorittaa tehokkaasti raja- ja tullivalvontaa sekä rajavartiointia.

2.4.4 Georgia

EU:n ja Georgian suhteet olivat vuonna 2014 hyvin tiiviit ja käsittivät ennätysellisen monta korkean tason kokousta: Georgian pääministeri Irakli Garibašvili vieraili Brysselissä ensimmäisen kerran 3. ja 4. helmikuuta 2014. Pääministeri palasi 21. toukokuuta, kun Georgian hallitus tapasi komission kollegion, jota johti tuolloinen Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso. Seuraavan kerran hän saapui 27. kesäkuuta assosiaatiosopimuksen / pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-aluetta koskevan sopimuksen allekirjoitustilaisuuteen ja 17. marraskuuta EU–Georgia-assosiaationeuvoston ensimmäiseen kokoukseen. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Herman Van Rompuy vieraili Georgiassa 14. toukokuuta ja Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso 12. ja 13. kesäkuuta. Komission jäsen Štefan Füle vieraili Georgiassa 3. ja 4. maaliskuuta sekä 18. heinäkuuta ja komission jäsen Günther Oettinger 20. helmikuuta. Lisäksi itäinen kumppanuuden kansalaisyhteiskuntafoorumi pidettiin Batumissa 20. ja 21. marraskuuta.

Georgia ja EU allekirjoittivat Brysselissä assosiaatiosopimuksen / pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-aluetta koskevan sopimuksen ennennäkemättömän nopeasti 27. kesäkuuta sen jälkeen, kun se oli parafoitu marraskuussa 2013 Vilnan huippukokouksessa. Sopimuksella vahvistetaan poliittinen assosiaatio ja syvennetään taloudellista yhdentymistä EU:hun. Georgia ratifioi assosiaatiosopimuksen 18. heinäkuuta, ja assosiaatiosopimusta / pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-aluetta koskevaa sopimusta alettiin suurelta osin soveltaa väliaikaisesti 1. syyskuuta 2014. Jäsenvaltiot ovat parhaillaan ratifioimassa sopimusta, ja Euroopan parlamentti antoi hyväksyntänsä sen tekemiselle 18. joulukuuta hyväksymällään päätöslauselmalla (muu kuin lainsäädäntöä koskeva päätöslauselma). Sopimuksen institutionaaliset rakenteet aloittivat sillä välin toimintansa, ja assosiaationeuvosto kokoontui ensimmäisen kerran 17. marraskuuta. EU ja Georgia hyväksyivät 26. kesäkuuta yhteisesti assosiaatio-ohjelman, joka korvasi vuoden 2006 Euroopan naapuruuspolitiikan toimintaohjelman ja käsittää joukon yhteisesti sovittuja prioriteetteja assosiaatiosopimuksen / pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-aluetta koskevan sopimuksen täytäntöönpanoa varten.

Vuoden 2014 kuluessa Georgia edistyi huomattavasti viisumivapautta koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa. Suunnitelma tähtää viisumivapausjärjestelmän käyttöönottoon EU:n ja Georgian välillä.

Georgian hallitus kritisoi voimakkaasti Venäjän federaation ja irtautumaan pyrkivän Abhasian (ja sen jälkeen Venäjän federaation ja Etelä-Ossetian) välisen liittoumaa ja strategista kumppanuutta koskevan sopimuksen allekirjoittamista pitäen sitä Georgian alueellisen koskemattomuuden vastaisena ja Venäjän federaation uutena askeleena irtautumaan pyrkivien alueiden saamiseksi määräysvaltaansa. EU yhtyi tähän huoleen, minkä se toi ilmi julkilausumissaan ja kahdenvälisissä yhteyksissään Venäjän federaatioon.

Georgia on edelleen erittäin sitoutunut irtautumaan pyrkineisiin alueisiin, ja hallitus on toteuttanut joitakin, tosin vaatimattomia, toimia pannakseen täytäntöön kyseisten alueiden kanssa harjoitettavaa toimintaa koskevan strategiansa. EU pitää näitä toimia myönteisinä ja kannustaa ennakoivampaan lähestymistapaan suhteessa irtautumaan pyrkiviin alueisiin. Samaan aikaan Georgian viranomaisten ja Venäjän federaation välillä on jatkettu kahdenvälisiä keskusteluja, ja ne ovat edistyneet kaupan, kuljetuksen ja kulttuurin alalla. EU suhtautui myönteisesti näihin toimiin. Molempien osapuolten kannat olivat kuitenkin ennallaan peruskysymyksissä, jotka koskevat Georgian lähentymistä Eurooppaan, Venäjän roolia vuoden 2008 sodassa ja sitä, että Venäjä on tunnustanut Etelä-Ossetian ja Abhasian. Sen jälkeen kun Venäjän federaation ja Abhasian sopimus allekirjoitettiin – ja saatujen tietojen mukaan tarkoitus on allekirjoittaa myös Venäjän ja Etelä-Ossetian välinen sopimus – kahdenvälisille keskusteluille ei ole sovittu uutta päivämäärää, vaikka epävirallista yhteydenpitoa jatketaankin.

EU on edelleen sitoutunut Georgian alueelliseen koskemattomuuteen ja suvereniteettiin sekä konfliktien rauhanomaiseen ratkaisemiseen, ja se on tukenut jatkuvasti Etelä-Kaukasiaan ja Georgian kriisiä varten nimitetyn EU:n erityisedustajan ja EU:n tarkkailuoperaation (EUMM) työtä. EUMM-operaation toimeksiantoa jatkettiin vuoden 2014 lopussa kahdella vuodella.

Sen jälkeen kun syyskuussa 2008 saatiin EU:n välityksellä aikaan kuuden kohdan sopimus, jolla lopetettiin elokuinen sota, Euroopan unioni käynnisti Georgiassa aseistamattoman EUMM-siviilioperaation. Vaikka turvallisuustilanne on sen jälkeen parantunut, tulitaukosopimusta on toistuvasti rikottu etenkin siten, että Venäjän joukot eivät ole vetäytyneet vihostuuksien puhkeamista edeltäneisiin aseimiinsa. Tilanne huononi edelleen marraskuussa 2014, kun Venäjä ja Abhasia allekirjoittivat strategista kumppanuutta ja liittoumaa koskevan sopimuksen.

EUMM-operaatiolla ei ole täytöntöönpano- tai pakkokeinovalmiuksia. Sen päätehtävät eli tarkkailu ja osallistuminen luottamusta lisääviin toimiin säilyivät ennallaan vuonna 2014. EUMM käynnisti edelleen merkittäviä luottamusta lisääviä toimia ja perusti "EU:n luottamusta lisäävän rahaston" vuonna 2014. Näillä toimenpiteillä pyritään katkaisemaan vaaratilanteiden ja konfliktien välinen yhteys ja luomaan avoimempia turvallisuusjärjestelyjä.

Vaikka EUMM:n toimeksianto kattaa koko Georgian, sen toteuttamisen tiellä on jatkuvasti ollut monia tekijöitä. Pääsyn epääminen Abhasiaan ja Etelä-Ossetiaan on yhä vakava este ja rajoittaa EUMM:n mahdollisuuksia suorittaa tehtävänsä. Sen jälkeen kun Venäjän federaatio siirsi alueelle rajavartijoita vuonna 2009, Tbilisin valvomien alueiden sekä Abhasian ja Etelä-Ossetian väliset hallinnolliset rajat on vähitellen muutettu todellisiksi rajoiksi. Tämä kielteinen kehitys jatkui vuonna 2014. EU jatkoi sitoumustaan tukea konfliktialueilta maan sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden aseman ja humanitaarisen tilanteen kehittämistä.

EUMM Georgian toimikausi oli alun perin yksi vuosi. Toimikautta jatkettiin viimeksi joulukuussa 2014 vuoden 2016 joulukuun 14. päivään saakka.

Georgia osallistuu kahteen EU:n YTPP-operaatioon. Se on lähettänyt EUTM Mali -operaatioon kaksi asiantuntijaa ja EUFOR RCA -operaatioon 156 sotilasta ja on näin operaation toiseksi suurin osallistuja (operaatiota jatkettiin jälleen kolmella kuukaudella marraskuun alusta).

2.4.5 Azerbaidžan

Komission puheenjohtaja José Manuel Barroso vieraili Azerbaidžanissa 14. kesäkuuta 2014, jolloin hän allekirjoitti EU:n ja Azerbaidžanin välisen pöytäkirjan Azerbaidžanin osallistumisesta EU:n ohjelmiin ja virastoihin. Komission jäsenet Štefan Füle ja Günther Oettinger osallistuivat energiaturvallisuutta ja ulkosuhteita käsitelleeseen itäisen kumppanuuden neljänteen epäviralliseen vuoropuheluun Bakussa 8. ja 9. syyskuuta 2014. Komission varapuheenjohtaja Šefcovic vieraili Bakussa 28. marraskuuta 2014. Sangachalin terminaalissa Bakun lähellä järjestettiin 20. syyskuuta 2014 eteläisen kaasukäytävän avajaisseremonia. Azerbaidžan on sitoutunut tulemaan EU:n luotettavaksi energia-alan kumppaniksi EU:n energianhankinnan monipuolistamiseksi.

Ihmisoikeustilanne heikkeni entisestään vuonna 2014. Kansainvälinen yhteisö, mukaan lukien Euroopan neuvosto, Etyj ja EU antoi lukuisia julkilausumia ja suosituksia ihmisoikeustilanteen heikkenemisestä. Azerbaidžan ei yhtynyt yhteenkään EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alan yhteiseen kantaan vuonna 2014.

EU:n ja Azerbaidžanin viisumikäytäntöjen helpottamista koskeva sopimus ja takaisinottosopimus tulivat voimaan 1. syyskuuta 2014, ja täytäntöönpanon tuloksia seurataan sekakomitean kokouksissa. Työ nykyaikaistamista koskevan strategisen kumppanuuden luomiseksi on meneillään.

2.4.6 Armenia

EU ja Armenia aloittivat vuonna 2014 tulevan kahdenvälisen yhteistyön soveltamisalan ja oikeusperustan tarkistamisen. Armenia allekirjoitti Euraasian talousunionin liittymisasiakirjan 10. lokakuuta 2014 ja liittyi talousunioniin virallisesti 2. tammikuuta 2015.

Lisäksi EU:n ja Armenian kahdenvälistä poliittista vuoropuhelua jatkettiin yhtä tiiviisti ja kokouksia pidettiin entiseen tahtiin huolimatta Armenian politiikan suunnanmuutoksesta vuonna 2013. Muun muassa järjestettiin lukuisia tapaamisia, joihin osallistui niin asiantuntijoita kuin ministereitäkin.

EU:n ja Armenian viisumikäytäntöjen helpottamista koskeva sopimus ja takaisinottosopimus tulivat voimaan 1. tammikuuta 2014, ja ne pantiin täytäntöön yleisesti ottaen tyydyttävästi. Lisäksi avattiin mahdollisuus Armenian osallistumiselle EU:n virastoihin ja ohjelmiin, ja Armenia sai pääsyn EU:n johtaviin kulttuuri-, koulutus- ja tiedeohjelmiin. Armenian virkamiehet saivat lisäksi mahdollisuuden osallistua ilmailun turvaamisen alalla sekä lääke- ja ympäristöalalla toimiviin EU:n virastoihin kaikilla tasoilla.

EU auttoi edelleen Armeniaa sen kansallisen ihmisoikeuksien toimintasuunnitelman parantamisessa ja täytäntöönpanossa ja sopi Armenian kanssa periaatteellisesti alakohtaisesta budjetista ihmisoikeuksien tukemiseksi. EU jatkoi yleensäkin ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämistä Armeniassa. Armenia jatkoi joidenkin ongelmien käsittelyä, mutta lisätoimia tarvitaan erityisesti alan lainsäädännön täytäntöönpanossa ja täytäntöönpanon valvonnassa, korruption torjunnassa, sukupuolten tasa-arvon alalla ja oikeusjärjestelmän uudistamisessa.

2.4.7 Vuoristo-Karabahin konflikti

Etelä-Kaukasiala ja Georgian kriisiä varten nimitetty EU:n erityisedustaja Herbert Salber vieraili kahdesti Armeniassa ja Azerbaidžanissa sen jälkeen, kun hänet oli nimitetty tehtäväänsä 1. heinäkuuta 2014. Hän piti useita kokouksia Etyjin Minskin ryhmän puheenjohtajien kanssa Armenian ja Azerbaidžanin välisen Vuoristo-Karabahin konfliktin rauhanomaisesta ratkaisemisesta. EU on antanut Vuoristo-Karabahin konfliktista kaksi julkilausumaa: toisen väkivaltaisuuksien kärjistymisestä elokuussa ja toisen sotilashelikopterin alasampumisesta marraskuussa. EU on ulkopoliittikka-aloitteen kautta rahoittanut luottamusta lisääviä toimia (rauhanrakennustoimia) konfliktien eri osapuolten kesken ja sitoutunut niihin (Vuoristo-Karabahin konfliktin ratkaisemiseen rauhanomaisesti pyrkivän eurooppalaisen kumppanuuden kautta) täydentäen näin Minskin ryhmän puheenjohtajien ponnisteluja.

2.5 Keski-Aasia

2.5.1 Alueelliset suhteet

EU jatkoi pitkäaikaisen sitoumuksensa mukaisesti vuoropuhelua Keski-Aasian kanssa edustajiensa ja lähettiläidensä välityksellä. Vuoden alussa EU:n erityisedustaja Patricia Flor jatkoi EU:n ja Keski-Aasian välisen vuoropuhelun kehittämistä. EU:n erityisedustajan erottua tehtävästään EU:n erityislähettilääksi Keski-Aasiaan nimitettiin huhtikuussa Janos Herman, jonka tehtävänä on varmistaa EU:n jatkuva korkean tason yhteydenpito alueeseen. Tässä tehtävässään hän vieraili usean otteeseen Keski-Aasiassa ja tapasi presidenttejä, ministereitä, EU:n suurlähettiläitä ja kansalaisyhteiskunnan edustajia. Tapaamisissa käsiteltiin ennen kaikkea vesi- ja energiakysymyksiä, turvallisuutta ja alueellista yhteistyötä. Lisäksi erityislähettiläs isännöi EU:n ja Kiinan Keski-Aasiasta vuosittain käymiä neuvotteluja Brysselissä ja vieraili Washington DC:ssä ja Moskovassa käyden keskusteluja ajankohtaisista kysymyksistä.

EUH ja komission yksiköt laativat selvityksen EU:n Keski-Aasian strategian täytäntöönpanon edistymisestä. Tämän puolivuositaisen selvityksen ajoitus oli erityisen hyvä, ja siinä onnistuttiin tavoittamaan alueelliset ja laajemmat geopoliittisen toimintaympäristön muutokset ennen kaikkea turvallisuuden kannalta (ISAF-joukkojen vetäytyminen, Ukrainan kriisi, terroriuhka).

EU:n ja Keski-Aasian vuoropuhelu edisti alueellista yhteistyötä ja aloitteiden (oikeusvaltio, koulutus, vesi ja ympäristöhallinto) mukaisten hankkeiden tehokasta täytäntöönpanoa.

Saksan ja Ranskan koordinoima oikeusvaltiofoorumi tuki kansallisella ja alueellisella tasolla järjestettyjä teknisiä työpajoja, jotka käsitelivät ennen kaikkea Kirgisian, Tadžikistanin ja Kazakstanin oikeuslaitoksen uudistuksen tukemista. Lainkäyttövaltaa käsittelevä työryhmä kokoontui huhtikuussa 2014 Brysselissä. Nämä tilaisuudet pohjustivat Astanassa lokakuussa 2014 menestyksekkäästi pidettyä oikeusministerien neljättä konferenssia, jossa vaihdettiin kokemuksia oikeusalan uudistuksesta, oikeussuojan saatavuudesta sekä yksilön oikeuksista ja vapauksista.

Osana koulutusaloitetta järjestettiin ammatillisen koulutuksen ja opettajien koulutuksen laatua käsitellyt seminaari Istanbulissa ja työmarkkinoiden tarpeita sekä ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen parhaita käytäntöjä käsitellyt seminaari Biškekissä.

Asiaa koskevien kansainvälisten yleissopimusten ja "vesidiplomatiansa" mukaisesti EU jatkoi diplomaattisia ponnisteluja vesikiistojen ratkaisemiseksi ja alueelliseen yhteistyöhön perustuvan ratkaisun löytämiseksi Keski-Aasian vesi- ja energiavarojen hallintaan liittyviin haasteisiin.

2.5.2 Kahdenväliset suhteet

Neuvottelut tehostetusta kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta Kazakstanin kanssa saatiin päätökseen syyskuussa 2014. Kun sopimus – ensimmäinen laatuaan Keski-Aasian alueella – on allekirjoitettu, ratifioitu ja pantu täytäntöön, se vahvistaa EU:n ja Kazakstanin poliittisia, taloudellisia ja strategisia suhteita sekä helpottaa kauppaa-, palvelu- ja investointivirtoja ja edistää Kazakstanin poliittisia, oikeusvaltiota koskevia ja talousuudistuksia.

EU oli tyytyväinen vangitun työläisaktivistin Roza Tulatejevan vapauttamiseen 19. marraskuuta; se ilmaisi kuitenkin huolestuneisuutensa muista vastaavanlaisista ihmisoikeusloukkauksista.

Kirgisian tasavallan kanssa käydyssä poliittisessa vuoropuhelussa käsiteltiin ennen kaikkea EU:n tukea demokratisoitumiskehitykselle ja oikeusvaltiota koskeville uudistuksille sekä arkaluonteista kysymystä EU:n tuesta vuonna 2015 pidettäville parlamenttivaaleille. EU ilmaisi huolestuneisuutensa lainsäädännöstä, jolla kansainvälisiltä järjestöiltä rahoitusta saavat valtiosta riippumattomat järjestöt luokitellaan "ulkomaisiksi agenteiksi", sekä säädösehdotuksesta, joka koskee "myönteisen asenteen omaksumista muihin kuin perinteisiin sukupuolisuhteiden muotoihin". Valmistelut tammikuussa 2015 tapahtuvaa Euraasian talousunioniin liittymistä varten, energiantoimitusten keskeytyminen ja EU:n tarjoama makrotaloudellinen tuki olivat keskeisellä sijalla EU:n ja Kirgisian vuoropuhelussa. Neuvoston Itä-Euroopan ja Keski-Aasian työryhmän jäsenet vierailivat Kirgisian tasavallassa maaliskuussa.

Poliittisessa vuoropuhelussa **Tadžikistanin** kanssa keskityttiin poliittisiin ja hallinnollisiin uudistuksiin, oikeusvaltioon ja ihmisoikeuksiin sekä kauppaan ja taloussuhteisiin. EU korosti, että on tärkeää varmistaa osallistavat ja avoimet vaalit sekä maan poliittinen vakaus pitkällä aikavälillä. EU seurasi tiiviisti Alexander Sodiqovin tapausta. Sodiqov on Toronton yliopiston opiskelija, joka pidätettiin hänen tehdessään tutkimusta Tadžikistanissa. EU piti myönteisenä Sodiqovin vapauttamista heinäkuussa, minkä jälkeen hän poistui maasta.

Turkmenistanissa EU edisti edelleen ihmisoikeuksia ja sosioekonomisia uudistuksia sekä oikeudellisen kehyksen kehittämistä Kaspianmeren alueen kaasuputkea varten.

Turkmenistan isännöi IVYn huippukokousta ja energiaperuskirjaa käsittelevää korkean tason konferenssia ja osoitti näin haluavansa edistää alueen vakauttamista ja rauhanomaisia suhteita, myös energia- ja vesikysymyksissä.

Tuettuaan **Uzbekistanin** lähentymistä ILO:hon lapsi- ja pakkotyövoimaa koskevissa kysymyksissä EU jatkoi välitystoimiaan Uzbekistanin ja muiden kansainvälisten toimijoiden, kuten YK:n järjestöjen, Euroopan neuvoston, Etyjin ja Euroopan investointipankin (EIP), suhteiden tiivistämiseksi.

YK:n ja Uzbekistanin keskusteluja jatkettiin kansallisen ihmisoikeusalan toimintasuunnitelman viimeistelemiseksi. Samaan aikaan EIP:n kanssa käydyissä neuvotteluissa osapuolet pääsivät lähemmäksi yhteisymmärrystä puitesopimuksen tekemisestä. YK:n alueidenvälisen rikollisuuden ja oikeuden tutkimuslaitoksen (UNICRI) kanssa tehtiin yhteisymmärryspöytäkirja, ja Taškentiin on tarkoitus avata lähiaikoina EU:n rahoittama biologisten, kemiallisten, radiologisten ja ydinaineiden (CBRN) huippuyksikkö tehostamaan alueellista yhteistyötä ja lieventämään riskejä. EU jatkoi työtään keskeisissä turvallisuuskysymyksissä, joihin kuuluu korkean tason turvallisuusvuoropuhelu Keski-Aasian kanssa.

3. Länsi-Balkan

Länsi-Balkan, laajentumisstrategia ja vakautus- ja assosiaatioprosessi kuuluivat vuonna 2014 edelleen EU:n politiikan keskeiseen alueeseen. Näin edistetään rauhaa, demokratiaa, turvallisuutta ja vaurautta kummankin osapuolen eduksi Euroopassa. Joulukuussa 2014 antamissaan päätelmissä neuvosto vahvisti yksiselitteisen sitoutumisensa alueen lähentymiseen Eurooppaan. Se korosti myös, että on noudatettava oikeudenmukaista ja tiukkaa ehdollisuutta Kööpenhaminan poliittisten arviointiperusteiden sekä vakautus- ja assosiaatioprosessin mukaisesti, koska ne muodostavat edelleen yhteisen kehyksen Länsi-Balkaniin ylläpidettäville suhteille liittymiseen asti.

Osallistava alueellinen yhteistyö ja hyvät naapuruussuhteet ovat prosessin olennaisia osatekijöitä.

Alueella saatiin aikaan merkittävää edistymistä koko vuoden 2014 ajan. Belgrad ja Pristina edistyivät EU:n välittämän vuoropuhelun puitteissa solmittujen sopimusten täytäntöönpanossa, Serbian kanssa aloitettiin liittymisneuvottelut, EU:n ja Kosovon¹⁵ välinen vakautus- ja assosiaatiosopimus, jonka toisena sopimuspuolena on yksinomaan EU, parafoitiin, Montenegron kanssa jatkettiin liittymisneuvotteluja ja Albanialle myönnettiin ehdokasmaan asema.

Korkea edustaja vieraili maalīs- ja joulukuussa Bosnia ja Hertsegovinassa ja huhtikuussa Serbiassa. EU oli tyytyväinen siihen, että Bosnia ja Hertsegovinassa, Serbiassa ja Kosovossa toimitettiin vaalit menestyksekkäästi.

EU käynnisti joulukuussa Bosnia ja Hertsegovinaa sovellettavan uudistetun lähestymistavan, jonka tarkoituksena on edistää maan lähentymistä EU:hun.

¹⁵ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

Belgradin ja Pristinan vuoropuhelussa saavutettiin tuntuva edistystä, vaikka vaaliprosessit Serbiassa (maaliskuussa 2014) ja Kosovossa (kesäkuussa 2014) samoin kuin poliittinen umpikuja, jonka vuoksi koalitiollahituksen muodostaminen viivästyi Kosovossa, vaikuttivat keskustelujen etenemisvauhtiin. Korkea edustaja edisti edelleen normalisointiprosessia Serbian ja Kosovon välillä ja vuoropuhelun puitteissa tehtyjen sopimusten täytäntöönpanoa ensimmäisten kuukausien aikana ennen Serbiassa ja Kosovossa pidettyjä ennen aikaisia vaaleja.

Vuoden 2014 alussa järjestettiin kolme korkean tason kokousta, viimeisin 31. maaliskuuta. Täytäntöönpanotyö jatkui seuraavalla kaudella vakaasti, joskin hitaammin. Konkreettisia tuloksia saavutettiin monilla aloilla. Esimerkkeinä voidaan mainita yhdenmukainen rajaturvallisuus, energia, vapaa liikkuvuus ja tulli.

Alueellisessa yhteistyössä edistettiin hyvin: Kosovo hyväksyttiin kesäkuussa 2014 täysjäseneksi Kaakkois-Euroopan yhteistyöprosessiin (SEECP), ja lokakuussa se liittyi asevalvonnan todentamista ja täytäntöönpanoa avustavan alueellisen keskuksen (RACVIAC) siviiliosioon.

Työtä on vielä melkoisesti jäljellä suhteiden normalisoinnin periaatteita koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa ja erityisesti kuntien yhteenliittymien perustamisessa, televiestintä- ja energia-alan sopimusten viimeistelyssä sekä oikeudellisia rakenteita ja pelastustoimen joukkoja koskevien sopimusten täytäntöönpanossa. Kulkuesteiden poistaminen ja uudelleen pystyttäminen (niin kutsuttu rauhanpuisto) Pohjois-Mitrovican tärkeimmälle sillalle Serbian puolella lisäsi vakavasti jännitteitä. Osapuolet perustivat erityisen työryhmän käsittelemään yhdessä sillan tulevaisuutta ja antoivat EU:n toimiston tehtäväksi laatia sillasta tekninen arvio.

EU ja Serbian suhteissa alkoi uusi vaihe, kun ensimmäinen hallitusten välinen konferenssi pidettiin 21. tammikuuta 2014. Liittymisneuvottelut aloitettiin näin virallisesti. Tämä oli seurausta maan tasaisesta uudistusvauhdista ja jatkuvasta sitoutumisesta suhteiden normalisointiin Kosovon kanssa. EU:n liittymisneuvottelut Serbian kanssa ovat nyt meneillään. Syksyllä 2013 aloitettu unionin säännösten analyttinen tarkastelu saatettiin päätökseen maaliskuussa 2015.

Serbian ennenaikaiset vaalit johtivat uuden hallituksen muodostamiseen pääministeri Aleksandar Vučićin johdolla.

Serbia sitoutui uudenkin hallituksen aikana tehokkaihin uudistuksiin ja noudatti edelleen rakentavaa lähestymistapaa suhteessa alueelliseen yhteistyöhön. Maan olisi kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota lukujen 23 (Oikeuslaitos ja perusoikeudet) ja 24 (Oikeus, vapaus ja turvallisuus) yhteydessä esitettävien toimintasuunnitelmien esittämisessä olevien viiveiden korjaamiseen. Neuvosto kehotti Serbiaa mukauttamaan politiikkaansa asteittain EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan neuvottelukehyksen mukaisesti.

Neuvoston hyväksyttyä kesäkuussa 2013 päätöksen, jossa annettiin tunnustusta Kosovon pyrkimyksille normalisoida suhteet Serbiaan ja näiden pyrkimysten tuloksena aikaansaadulle Brysselin sopimukselle, komissio sai toukokuussa 2014 päätökseen neuvottelut EU:n ja Kosovon vakautus- ja assosiaatiosopimuksesta, jonka toisena sopimuspuolena on yksinomaan EU. Vakautus- ja assosiaatiosopimuksen, jonka toisena sopimuspuolena on yksinomaan EU, teksti parafoitiin heinäkuussa 2014. Viisumivapautta koskeva vuoropuhelu Kosovon kanssa jatkui vuonna 2014; lisää uudistuksia oli kuitenkin pantava vielä täytäntöön.

Vuonna 2013 toteutetun EULEX KOSOVO:n strategisen uudelleentarkastelun jälkeen jäsenvaltioiden kanssa jatkettiin vuoden 2014 ensimmäisinä kuukausina keskusteluja operaation tulevaisuudesta. Keskustelujen perusteella hyväksyttiin kesäkuussa 2014 uusi kaksivuotinen toimeksianto.¹⁶ Samaan aikaan kun operaation tulevaisuudesta käytiin keskusteluja, jatkettiin sen toimeksiannon täytäntöönpanoa, myös sen Belgradin ja Pristinan vuoropuhelulle antamaa tukea.

Huhtikuussa 2013 tehdyn käänteentekevän sopimuksen mukaisesti operaatio helpotti vuonna 2014 menestyksekkäästi entisen Serbian sisäministeriön 287 poliisivirkamiehen sisällyttämistä Kosovon poliisitoimen rakenteeseen ja edisti aktiivisesti sellaisen Kosovon poliisitoimen alueellisen komentokeskuksen perustamista pohjoisosaan, jossa on otettu huomioon pohjoisten kuntien etninen koostumus.

EULEX tuki myös yhdennettyä rajaturvallisuutta koskevan teknisen sopimuksen täytäntöönpanoa. Kaikki yhdennetyn rajaturvallisuuden piiriin kuuluvat kuusi rajanylityspaikkaa ovat perustamisestaan lähtien toimineet hyvin, ja syyskuussa saatiin aikaan läpimurto, kun osapuolet sopivat pysyvien rajanylityspaikkojen perustamisesta.

Kosovon poliittinen umpikuja, joka kesti 8. kesäkuuta pidetyistä parlamenttivaaleista uuden hallituksen muodostamiseen 9. joulukuuta, esti vakavasti operaatiota toteuttamasta toimeksiantoaan. Sen vuoksi vuoden jälkimmäisellä puoliskolla saavutettiin vain hyvin niukasti edistystä. EULEX valmistautuu tiiviissä yhteistyössä EU:n erityisedustajan ja EU:n toimiston kanssa pitämään yhteyttä paikallisviranomaisiin kannustaen niitä täyttämään oikeusvaltiota koskevat sitoumuksensa erityisesti marraskuussa 2012 allekirjoitetun oikeusvaltioperiaatteen tavoitteita koskevan sopimuksen osalta.

¹⁶ Operaation uudessa toimeksiannossa otettiin huomioon saavutettu edistyminen ja uusi tilanne paikalla – ennen kaikkea normalisointiprosessissa aikaan saatu läpimurto – ja siihen sisältyi kolme strategista muutosta: 1) politiikka, jonka mukaan käsiteltäväksi ei periaatteessa oteta uusia tapauksia, 2) kaikkien Kosovon oikeudellisten instituutioiden siirtäminen paikalliseen hallintaan ja 3) EULEX-operaation tuomareiden ja syyttäjien ottaminen osaksi paikallista oikeusjärjestelmää. Uuden toimeksiannon seurauksena muutettiin myös EULEX-operaation kokoonpanoa niin, että kansainvälisen henkilöstön määrä väheni 1250:stä 800 henkeen ja paikallisen henkilöstön 1000:sta 800 henkeen.

Erityinen tutkintaryhmä jatkoi vuoden mittaan niiden erityisraportoiija Dick Martyn raportissa esitettyjen tietojen tutkintaa, jotka koskevat sotarikoksia ja järjestäytynyttä rikollisuutta, joihin Kosovon vapautusarmeijan entisten johtajien väitetään syyllistyneen vuosina 1998–2000. Entinen johtava syyttäjä, suurlähettiläs Clint Williamson esitteli tutkintansa tulokset 29. heinäkuuta pidetyssä lehdistötilaisuudessa samalla kun hän ilmoitti toimikautensa päättyvän elokuussa.¹⁷

Korkea edustaja jatkoi yhteydenpitoa **Bosnia ja Hertsegovinan** johtoon. Korkea edustaja vieraili Bosnia ja Hertsegovinassa 11. maaliskuuta, pian laajojen (helmikuisten) sosioekonomisten protestien jälkeen ja vaati maan johtoa puuttumaan nopeasti sosioekonomisen tilanteen heikkenemiseen. Tältä pohjalta laadittiin kasvu- ja työllisyys sopimus EU:n johdolla ja EU:n kansainvälisten kumppaneiden, kuten kansainvälisten rahoituslaitosten, kanssa tiiviisti koordinoiten.

12. lokakuuta järjestettyjen presidentin- ja parlamenttivaalien jälkeen EU käynnisti Bosnia ja Hertsegovinaa sovellettavan uudistetun lähestymistavan, jonka tarkoituksena on edistää Bosnia ja Hertsegovinan lähentymistä EU:hun.

Korkea edustaja vieraili yhdessä komission jäsenen Johannes Hahnin kanssa Sarajevossa 5. joulukuuta keskustellakseen tästä uudistetusta lähestymistavasta Bosnia ja Hertsegovinan johdon ja instituutioiden kanssa. Nämä ilmaisivat halukkuutensa yhteistyöhön EU:n kanssa. Neuvosto hyväksyi myöhemmin päätelmät, joissa hahmotellaan tämän uudistetun EU:n toiminnan seuraavia vaiheita ja annetaan ohjausta uusia toimia varten.

¹⁷ Hänen seuraajansa, Yhdysvaltojen ulkoministeriön virkamies David Schwendiman toimikausi alkaa alkuvuodesta 2015.

Althea-operaatio keskittyi edelleen ennen kaikkea valmiuksien kehittämiseen ja koulutukseen, mutta sen toimeksianto ja resurssit kattavat edelleen toimenpiteet turvallisen ja vakaan toimintaympäristön tukemiseksi. Operaatiolla on maassa yleensä enintään 600 sotilasta, mutta sitä vahvistettiin tilannetietoisuusvoimavaroilla vuoden 2014 jälkipuolella pidettyjen vaalien aikana. Suppeat lisäjoukot jäävät maahan vuoden 2015 alkupuoliskon ajaksi. Operaation toimeksiantoa jatkettiin marraskuussa 2014 vuodella YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmalla 1283.

Entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa pidettiin huhtikuussa 2014 ennenaikaiset parlamenttivaalit ja sääntömääräiset presidentinvaalit. ODIHR:n arvion mukaan vaaleissa vallitsi todellinen kilpailuasetelma, ja ne toimitettiin tehokkaasti, mutta vaaleissa esiintyi myös jonkin verran ongelmia, ja – mikä merkittävämpää – ehdokkaiden kohtelu ei ollut tasapuolista, mikä johtui puolueellisesta mediajulkisuudesta ja siitä, että valtion ja puolueen toimintaa ei erotettu selkeästi toisistaan.

Komissio toisti lokakuussa suosituksensa liittymisneuvottelujen aloittamisesta entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa. Neuvosto antoi 16. joulukuuta päätelmät, joissa se ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että EU-asialista on edelleen maan strateginen painopiste ja että se on saattanut lainsäädäntönsä pitkälti unionin säännösten mukaiseksi. Neuvosto pani merkille liittymisneuvottelujen aloittamista koskevan suosituksen ja painotti, että tarvitaan rakentavampaa poliittista vuoropuhelua. Se ilmaisi vakavan huolestuneisuutensa valtiollisten instituutioiden kasvavasta politisoitumisesta sekä oikeuslaitoksen riippumattomuudessa ja tiedotusvälineiden vapaudessa ilmenevistä yhä suuremmista puutteista. Lisäksi se pani merkille, että näiden kysymysten käsittelyn tuloksettomuus on vahingoittanut uudistusten kestävyyttä. Neuvosto kehotti viranomaisia ryhtymään ratkaiseviin toimiin näihin huolenaiheisiin puuttumiseksi pikaisesti.

Neuvosto muistutti myös, että on edelleen olennaista säilyttää hyvät naapuruussuhteet ja pyrkiä saavuttamaan molempien osapuolten hyväksyttävissä oleva, YK:n alaisuudessa neuvoteltu ratkaisu nimiongelmaan. Se ilmoitti palaavansa liittymisneuvottelujen aloittamiseen vuonna 2015, kun komissio on antanut tilannekatsauksen siitä, miten uudistusten toteuttaminen on edennyt liittymistä koskevan korkean tason vuoropuhelun puitteissa, ja niistä konkreettisista toimista, joilla edistetään hyviä naapuruussuhteita ja kaikkien osapuolten hyväksyttävissä olevaa neuvotteluratkaisua nimikysymyksessä.

Albaniassa pääministeri Edi Raman johtama koalitiohallitus jatkoi uudistusohjelmaansa keskittyen ennen kaikkea viiteen prioriteettiin (julkisen hallinnon uudistaminen, oikeuslaitos, korruption torjunta, järjestäytyneen rikollisuuden torjunta ja ihmisoikeudet, vähemmistöjen suojelu mukaan lukien), jotka on määritelty liittymisneuvottelujen aloittamista silmällä pitäen.

Konkreettisemmin Albania toteutti lisätoimia oikeuslaitoksen uudistamiseksi yhteistyössä Venetsian komission kanssa parantaakseen oikeusjärjestelmän riippumattomuutta ja vastuuvollisuutta. Hallitus osoitti poliittista tahtoa toimimalla päättäväisesti korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi vahvistamalla oikeudellista kehystä ja nimittämällä kansallisen korruptiontorjunnan koordinaattorin. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa näkyi myönteinen suuntaus useilla aloilla, ja lainvalvontatoimia, etenkin huumausaineiden takavarikkoja, tehostettiin.

Ottaen huomioon nämä toimet ja komission esittämän kertomuksen neuvosto päätti 24. kesäkuuta myöntää Albanialle ehdokasmaan aseman. Eurooppa-neuvosto vahvisti päätöksen 27. kesäkuuta. 16. joulukuuta 2014 antamissaan päätelmissä neuvosto oli tyytyväinen Albanian saavuttamaan edistymiseen, jonka johdosta sille myönnettiin ehdokasmaan asema. Se kuitenkin totesi päätelmien 43 ja 44 kohdassa, että ratkaistavana on merkittäviä haasteita, ja kehotti Albaniaa tehostamaan uudistuspyrkimyksiään ja toimimaan päättäväisesti näiden viiden, liittymisneuvottelujen aloittamista silmällä pitäen keskeisen prioriteetin käsittelemiseksi. Neuvosto korosti erityisesti, että Albanian on tärkeää toteuttaa oikeuslaitoksen kattava uudistus, tehostaa ihmisoikeuksien suojaamista ja syrjinnän vastaisia politiikkoja, kaikkien vähemmistöjen yhdenvertainen kohtelu ja niihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien käyttömahdollisuudet mukaan lukien, sekä soveltaa omistusoikeuksia.

Albanian sisäinen poliittinen tilanne on kuitenkin huonontunut kesäkuun jälkeen. Oppositiossa oleva demokraattinen puolue ilmoitti 10. heinäkuuta boikotoivansa parlamentin toimintaa enemmistöön ja oppositioon kuuluvien parlamentin jäsenten välisten fyysisten yhteenottojen vuoksi. Boikotti päättyi virallisesti lähes kuusi kuukautta myöhemmin 24. joulukuuta 2014, kun hallitus ja oppositio pääsivät Euroopan parlamentin jäsenten Knut Fleckenstein ja Eduard Kukanin välityksellä yhteisymmärrykseen nelikohtaisesta päätöslauselmasta. Päätöslauselmassa korostetaan, että Albaniassa tarvitaan opposition ja hallitsevan enemmistön välistä rakentavaa ja vakaata vuoropuhelua, jotta maan Eurooppaan liittyvät tavoitteet voidaan toteuttaa. Nähtäväksi jää, onnistuuko päätöslauselmaan sisältyvän poliittisen yhteisymmärryksen täytäntöönpano lähikuukausina kitkattomasti, mikä olisi edellytys Albanian EU-asialistan menestyksekkäälle toteuttamiselle.

Alueellisessa yhteistyössä Albanialla oli edelleen myönteinen ja rakentava rooli, ja se osallistui aktiivisesti kaikkiin asiaa koskeviin alueellisiin aloitteisiin, kuten Kaakkois-Euroopan yhteistyöprosessiin, jonka puheenjohtajamaana Albania on toiminut kesäkuusta alkaen. Albanian jatkuvalla rakentavalla sitoutumisella hyviin naapuruussuhteisiin on edelleen ensisijainen merkitys. Lisäksi neuvosto pani tyytyväisenä merkille Albanian mukautumisen täysin EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

EU jatkoi liittymisneuvotteluja **Montenegron** kanssa. Vuoden 2014 loppuun mennessä oli avattu 16 lukua, joista kaksi oli myös suljettu väliaikaisesti. Montenegro edistyi edelleen liittymisneuvotteluissa sekä sellaisten uudistusten täytäntöönpanossa, joilla pyritään varmistamaan oikeuslaitoksen riippumattomuus ja tehostaminen, vaikka oikeuslaitoksen ja perusoikeuksien osalta eteneminen oli ollut epätasaista.

Neuvosto korosti 16. joulukuuta 2014 antamissaan päätelmissä, että Montenegron on edelleen tehostettava toimiaan oikeusvaltion alalla. Maan olisi kiinnitettävä erityistä huomiota oikeusvaltiota koskevien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanossa esiintyneiden viiveiden korjaamiseen, institutionaalisten valmiuksien parantamiseen ja saatava aikaan vahvaa näyttöä tutkinnasta, syytteenpanosta ja tuomioista korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa.

Alueellisessa yhteistyössä Montenegro jatkoi aktiivista toimintaansa alueellisen yhteistyön kehittämisessä ja politiikkansa mukauttamista täysin EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan edistään siten koko alueen vakautta.

4. Turkki ja Länsi-Eurooppa

4.1 Turkki

Turkki oli EU:lle edelleen tärkeä keskustelukumppani sekä ehdokasmaana että keskeisenä kumppanina dynaamisen taloutensa ja strategisen sijaintinsa johdosta. EU antoi arvoa merkittävälle humanitaariselle tuelle, jota Turkki on antanut pitkälti yli miljoonalle pakolaiselle, jotka ovat paenneet Syyrian ja Irakin väkivaltaisuuksia. Turkki jatkoi aktiivista toimintaa lähialueillaan ja oli edelleen keskeinen alueellinen toimija Lähi-idässä, Länsi-Balkanilla, Afganistanissa ja Pakistanissa, Etelä-Kaukasiassa sekä Afrikan sarvessa. Korkea edustaja pyrki tässä yhteydessä edelleen kehittämään ja tehostamaan EU:n ja Turkin poliittista vuoropuhelua molempia osapuolia kiinnostavista ulkopoliittisista kysymyksistä sekä terrorismin torjunnasta, ottaen huomioon myös erittäin vakavat tapahtumat alueella, erityisesti Syyriassa ja Irakissa. Tämän vuoropuhelun avulla olisi tiivistettävä ISILin/Daeshin ja sen rahoitusverkostojen vastaista yhteistyötä sekä tehostettava yhteistyötä vierastaistelijoiden virran hillitsemiseksi samalla, kun tiedostetaan edelleen, että on tärkeää tukea Turkkia sen sisäisten terrorismin uhkien torjumiseksi.

Presidentti Recep Tayyip Erdoğan vieraili Brysselissä tammikuussa 2014 ollessaan tuolloin pääministeri. Komission jäsen Štefan Füle vieraili Turkissa kesäkuussa 2014 ja komission puheenjohtaja José Manuel Barroso syyskuussa 2014. Korkea edustaja teki yhdessä komission jäsenten Johannes Hahnin ja Christos Stylianidesin kanssa yhteisen vierailun Turkkiin joulukuussa 2014 tiivistääkseen yhteydenpitoa. EU:n terrorismintorjunnan koordinaattori vieraili Turkissa kahdesti vuonna 2014. EU kannusti edelleen Turkkia kehittämään ulkopoliitiikkaansa EU:n politiikkaa täydentäväksi ja sen kanssa koordinoituksi ja mukautumaan asteittain EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

EU antoi arvoa Turkin vahvalle osallistumiselle YTPP-operaatioihin, erityisesti EUFOR Althea- ja EULEX KOSOVO -operaatioihin. EU:n sotilasesikunta teki ensimmäisen työvierailunsa Turkkiin tammikuussa.

Neuvosto vahvisti jälleen pitävänsä EU:n suhteita Turkkiin tärkeinä, ja se piti myönteisenä Turkin hallituksen ilmaisemaa näkemystä EU:hun liittymisestä. Tässä yhteydessä neuvosto muistutti, että Turkki pystyy nopeuttamaan neuvotteluja edistymällä edellytysten täyttämässä, täyttämällä neuvottelukehysten vaatimukset ja noudattamalla sopimusvelvoitteitaan EU:ta kohtaan.

EU:n olisi pysyttävä Turkin uudistusten kiintopisteenä erityisesti oikeusvaltioperiaatteen sekä perusoikeuksien ja -vapauksien osalta. Vuonna 2014 hyväksyttiin tai toteutettiin useita uudistuksia, mutta Kööpenhaminan arviointiperusteiden täyttäminen kaikilta osin edellyttää jatkuvia lisäponnisteluja. Neuvosto kehotti 16. joulukuuta 2014 antamissaan päätelmissä Turkkia työstämään uudistuksia, joihin olisi sisällyttävä asianmukainen valvontajärjestelmä, joka takaa kaikilta osin vapauden, mukaan lukien ajattelun- ja sananvapaus sekä median vapaus, demokratian, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen myös naisten, lasten ja vähemmistöjen oikeuksien osalta, uskonnonvapauden ja omistusoikeudet, ja joilla tehostetaan kaikkien Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa. Neuvosto oli edelleen huolestunut toimeenpanovallan käyttäjien epäasianmukaisesta puuttumisesta oikeuslaitoksen toimintaan ja keskeisen lainsäädännön tiheistä muutoksista ilman sidosryhmien asianmukaista kuulemista. Se myös piti valitettavana, että hallituksen vastaus väitettyihin korruptioepäilyihin joulukuussa 2013 herätti vakavia epäilyksiä oikeuslaitoksen riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta ja osoitti suvaitsemattomuuden lisääntyneen poliittista oppositiota, julkisia protesteja ja kriittistä mediaa kohtaan. Tämän osalta poliisiratsiat ja useiden toimittajien ja tiedotusvälineiden edustajien pidättäminen Turkissa vuonna 2014 asettivat kyseenalaiseksi tiedotusvälineiden vapauden kunnioittamisen, joka on demokratian keskeinen periaate.

Neuvosto muistutti, että edistymisen liittymisneuvotteluissa riippuu oikeusvaltion ja perusoikeuksien kunnioittamisesta. Kaikkia näitä kysymyksiä painotettiin useissa korkean edustajan, komission jäsenten ja Euroopan parlamentin EU:n puolesta antamissa julkilausumissa¹⁸.

EU antoi vahvan tukensa uusille ponnisteluille rauhanomaisen ratkaisun löytämiseksi kurdikysymykseen ja kannustaa kaikkia osapuolia sitoutumaan voimakkaammin prosessin edistämiseen.

EU oli tyytyväinen EU:n ja Turkin takaisinottosopimuksen voimaantuloon lokakuussa ja havaintoihin, joita komissio esitti kertomuksessaan Turkin edistymisestä viisumivapautta koskevassa etenemissuunnitelmassa esitettyjen vaatimusten toteuttamisessa. Viisumivapautta koskevan vuoropuhelun edistyminen perustuu suorituspohjaiseen lähestymistapaan ja riippuu siitä, noudattaako Turkki tosiasiallisesti ja johdonmukaisesti viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman vaatimuksia EU:hun ja sen jäsenvaltioihin nähden.

¹⁸ Euroopan parlamentti hyväksyi 12. maaliskuuta 2014 päätöslauselman Turkia koskevasta vuoden 2013 edistymiskertomuksesta (P7_TA (2014)0235); toinen, Turkin ilmaisunvapautta koskeva päätöslauselma hyväksyttiin 15. tammikuuta 2015.

Neuvosto pahoitteli Turkin tässä suhteessa antamaa yksipuolista lausumaa ja odotti Turkin panevan täysimääräisesti ja tehokkaasti täytäntöön sekä takaisinottosopimuksen että viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman suhteessa kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin, mukaan lukien kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten syrjimätön ja viisumivapaa pääsy Turkin alueelle. Neuvosto toisti 16. joulukuuta 2014 antamissaan päätelmissä, että Turkin on yksiselitteisesti sitouduttava hyviin naapuruussuhteisiin ja riitojen rauhanomaiseen ratkaisuun Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaisesti ja tarvittaessa vedottava Kansainväliseen tuomioistuimeen. Unioni toi tältä osin jälleen kerran esiin vakavan huolensa ja kehotti Turkia välttämään kaikenlaisia uhkia tai jotakin jäsenvaltiota vastaan suunnattua toimintaa tai kiistanaiheita tai toimia, jotka haittaavat hyviä naapuruussuhteita ja riitojen rauhanomaista ratkaisemista. EU vetoaa Turkkiin, jotta se ei enää estäisi jäsenvaltioiden liittymistä kansainvälisiin järjestöihin ja mekanismeihin. Lisäksi EU painotti jälleen EU:n jäsenvaltioiden kaikkia täysivaltaisia oikeuksia. Näihin kuuluvat muun muassa oikeus tehdä kahdenvälisiä sopimuksia ja oikeus tutkia ja hyödyntää luonnonvaroja EU:n säännösten ja kansainvälisen oikeuden, kuten YK:n merioikeusyleissopimuksen, mukaisesti. Se korosti myös tarvetta kunnioittaa jäsenvaltioiden suvereniteettia niiden aluevesillä ja ilmatilassa. Neuvosto muistutti, että Eurooppa-neuvosto ilmaisi 24. lokakuuta 2014 antamissaan päätelmissä vakavan huolensa itäisen Välimeren tilanteen jännittymisestä uudelleen sekä kehotti Turkia toimimaan pidättyväisesti ja kunnioittamaan Kyproksen suvereenia oikeuksia sen aluevesillä ja Kyproksen suvereenia oikeuksia sen talousvyöhykkeellä.¹⁹

¹⁹ Euroopan parlamentti antoi myös päätöslauselman Turkin jännitteitä aiheuttavista toimista Kyproksen tasavallan talousvyöhykkeellä marraskuussa 2014 (P8_TA (2014)0052, hyväksytty 13. marraskuuta 2014).

Joulukuussa 2014 antamissaan päätelmissä neuvosto totesi myös pitävänsä hyvin valitettavana, että Turkki on toistuvista kehotuksista huolimatta edelleen kieltäytynyt täyttämästä kaikkien jäsenvaltioiden osalta velvoitettaan panna assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirja täysin ja syrjimättömästi täytäntöön, minkä toteuttaminen voisi edistää neuvotteluprosessia merkittäväällä tavalla. Ellei asiassa tapahdu edistymistä, neuvosto jatkaa vuonna 2006 aloittamiaan toimenpiteitä, jotka vaikuttavat edelleen neuvottelujen kokonaisedistymiseen.

Neuvosto piti myönteisenä osapuolten sitoutumista Kyproksen ongelman ratkaisemiseen, kuten 11. helmikuuta 2014 annettu yhteinen julkilausuma osoittaa. Neuvottelukehyksessä korostetaan, että neuvosto odottaa Turkin tukevan aktiivisesti neuvotteluja, joiden on tarkoitus johtaa Kyproksen ongelman oikeudenmukaiseen, kokonaisvaltaiseen ja toimivaan ratkaisemiseen YK:n puitteissa, YK:n turvallisuusneuvoston asiankuuluvien päätöslauselmien mukaisesti ja unionin peruseriaatteita noudattaen.

Turkin sitoutuminen ja konkreettinen panos tällaiseen kokonaisvaltaiseen ratkaisuun ovat ratkaisevan tärkeitä. Tämänhetkisessä tilanteessa neuvosto katsoi, että myönteisen ilmapiirin varmistaminen on tärkeämpää kuin koskaan, jotta neuvotteluja kokonaisvaltaisen ratkaisun aikaansaamiseksi Kyproksen tilanteeseen voitaisiin jatkaa asiaa edistävällä tavalla. Maaliskuussa 2014 antamiensa päätelmien mukaisesti Eurooppa-neuvosto on valmis tekemään oman osuutensa neuvottelujen tukemiseksi.

4.2 Länsi-Eurooppa

EU:n suhteet EU:n ulkopuolisiin länsieurooppalaisiin maihin perustuvat kattaviin yhteistyösopimuksiin, kuten sopimukseen Euroopan talousalueesta (Norja, Islanti ja Liechtenstein) tai Schengenin sopimukseen (Norja, Islanti, Liechtenstein ja Sveitsi).

EU:n yhteistyö Euroopan talousalueeseen kuuluvien, Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) muodostavien maiden kanssa syveni YUTP:n alalla edelleen vuonna 2014, kun nämä maat yhtyivät moniin YUTP-alan julkilausumiin sekä osallistuivat yhteistyöhön tietyissä yhteisissä toimissa. EU:lla oli myös säännöllistä poliittista vuoropuhelua eri tasoilla ja eri yhteyksissä, ja tärkeiden kansainvälisten tapahtumien yhteydessä käytyjen epävirallisten vuoropuhelujen määrä kasvoi.

EU:n ja **Norjan** välillä tehdään ulkopoliitiikan alalla hyvää ja tiivistä yhteistyötä erityisesti Lähi-itään (Norja on tilapäisen yhdyskomitean puheenjohtaja), Syyriaan, Ukrainaan ja arktiseen alueeseen liittyvissä kysymyksissä. Se on myös mukana Kolumbian rauhanneuvotteluissa (rauhavälittäjä yhdessä Kuuban kanssa). Säännöllistä vuoropuhelua käytiin vuonna 2014 kaikilla tasoilla. Norja tukee **Islannin** tavoin voimakkaasti EU:n tarkkailija-asemaa Arktisessa neuvostossa. Norja on edelleen keskeinen kumppani energiaturvallisuuden, kriisinratkaisun, kehitysavun sekä ihmisoikeuksien edistämisen aloilla.

Yhteistyö **Sveitsin** kanssa jatkui esimerkiksi Etelä-Kaukasiaan, Pohjois-Afrikan demokratiakehitykseen, Lähi-idän rauhanprosessiin ja Iraniin liittyvissä kysymyksissä. Sveitsin kausi Etyjin puheenjohtajavaltiona vuonna 2014 osui samaan aikaan Ukrainan kriisin kanssa, mikä lisäsi yhteydenpitoa kaikilla tasoilla. Presidentti ja ulkoministeri Didier Burkhalter esitteli neuvostolle Etyjin Ukrainaa koskevan etenemissuunnitelman. EU osallistui korkealla tasolla Sveitsin isännöimiin Syyriaa käsitelleisiin konferensseihin ja Iranista käytyihin keskusteluihin Genevessä. Virallista poliittista vuoropuhelua ei käydy, mutta epävirallista vuoropuhelua tapahtuu poliittisten osastojen päälliköiden tasolla. Sveitsi omaksui edelleen usein samanlaisia kantoja ja toteutti samanlaisia toimenpiteitä kuin EU, vaikka EU:n ja Sveitsin välillä ei ole asiasta sopimusta. Sveitsi ei yhtynyt täysin Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien taikka Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta määrättyihin EU:n rajoittaviin toimenpiteisiin, vaan se tyytyi estämään EU:n toimenpiteiden kiertämisen.

YUTP:tä pidemmälle menevä yhteistyö Sveitsin kanssa oli laaja-alaista. Erityisen merkittävää vuonna 2014 oli niiden vaikutusten hallinta, joita laajamittaisen maahanmuuton rajoittamisesta helmikuussa 2014 järjestetyllä kansanäänestyksellä voi olla koko EU:n ja Sveitsin suhteisiin, ja institutionaalisesta puitesopimuksesta käytävien neuvottelujen aloittaminen toukokuussa 2014. Neuvotteluja jatkettiin koko loppuvuosi.

Neuvosto hyväksyi joulukuussa 2014 valtuudet aloittaa **Andorran, Monacon ja San Marinon** kanssa neuvottelut yhdestä tai useammasta assosiaatiosopimuksesta, jolla säännellään niiden osallistumista EU:n sisämarkkinoille ja mahdollista yhteistyötä muilla aloilla. Neuvosto hyväksyi myös päätelmät, joissa annettiin tunnustusta EU:n ja kyseisten maiden väliselle ulkopoliittiselle yhteistyölle ja ilmaistiin valmius tarkastella keinoja sen lujittamiseksi.

YTPP-alan yhteistyössä **Norja** osallistui EUNAVFOR Atalanta -operaatioon lähettämällä esikuntaupseereja operaatioesikuntaan. Lisäksi se osallistui seuraaviin operaatioihin: EULEX KOSOVO (2 asiantuntijaa), EUPOL COPPS (1 asiantuntija), EUCAP NESTOR (2 asiantuntijaa). Sitä pyydettiin myös osallistumaan EUAM Ukraina -operaatioon. Se osallistuu myös pohjoismaiseen taisteluosastoon. **Sveitsi** osallistui Bosnia ja Hertsegovinassa toteutettavaan EU:n sotilasoperaatioon (EUFOR Althea) (21 henkilöä) sekä siviilioperaatioihin Kosovossa (EULEX) (6 henkilöä), Malissa (1 media-analyttikko) ja Libyassa (6 henkilöä). Sveitsi ilmoitti myös olevansa kiinnostunut osallistumisesta EUAM Ukraina -operaatioon. Sekä Norja että Sveitsi ovat tärkeitä kumppaneita myös voimavarojen kehittämisessä.

Islanti keskeytti liittymisneuvottelunsa. Se jatkoi YUTP-alan vuoropuhelua EU:n kanssa Euroopan talousalueen puitteissa.

5. Aasia ja Tyynenmeren alue

5.1 Aasia–Eurooppa-kokous (Asem)

Vuosi 2014 oli tärkeä Aasian ja Euroopan välisen yhteistyön syventämiselle Aasia–Eurooppa-kokouksen (Asem) puitteissa. Kymmenes Asem-huippukokous, jonka aiheena oli "Kestävää kasvua ja turvallisuutta edistävä vastuullinen kumppanuus", pidettiin Milanossa 16. ja 17. lokakuuta. Kokouksen puheenjohtajana toimi Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Herman Van Rompuy. Asem-kumppanimaiden päämiehillä oli kokouksessa tilaisuus käydä avointa keskustelua globaalisti merkittävistä aiheista, kuten liitettävyydestä, ilmastonmuutoksesta, kestävästä kehityksestä, taloudellisista ja finanssipoliittisista haasteista, sekä alueellisista ja kansainvälisistä kysymyksistä, kuten ihmisoikeuksista ja merellisestä turvallisuudesta, terrorismin torjunnasta, ISIL mukaan lukien, ja ebolan kaltaisten pandemioiden torjunnasta. Keskustelun päätteeksi annettiin merkittävä puheenjohtajan julkilausuma.³¹

Kroatia ja Kazakstan liittyivät huippukokouksessa Asemiin uusina kumppaneina, joten siihen kuuluu nyt 53 jäsentä. Ministeritasolla pidettiin kaksi Asem-kokousta, molemmat Euroopassa: Asemin valtiovarainministerien kokous (Milano, syyskuu) ja Asemin kulttuuriministerien kokous (Rotterdam, lokakuu). Lisäksi järjestettiin useita muita aloitteita ja konferensseja, jotka olivat osoitus Asem-prosessin vireydestä ja painoarvosta, kun se alkaa valmistella vuonna 2016 vietettävää 20. vuosipäiväänsä.

5.2 Itä-Aasia

5.2.1 Kiina

Presidentti Xi Jinping teki historiallisen vierailun EU:n toimielimiin 31. maaliskuuta 2014 – tämä oli ensimmäinen kerta, kun Kiinan presidentti vieraili EU:ssa. Vierailua edelsi EU:n ja Kiinan korkean tason strategisen vuoropuhelun neljäs kierros, joka käytiin korkean edustajan ja valtioneuvoston jäsenen Yang Jiechin välillä. Muihin korkean tason kokouksiin kuului Milanossa 15. lokakuuta pidetyn Asem-huippukokouksen yhteydessä järjestetty puheenjohtaja Herman Van Rompuyn, puheenjohtaja José Manuel Barroson ja pääministeri Li Keqiangin välinen tapaaminen. Korkea edustaja tapasi myös Kiinan ulkoministerin Wang Yin elokuussa Naypyidaw'ssa pidetyn Aseanin alueellisen foorumin yhteydessä. Puheenjohtaja Jean-Claude Juncker tapasi toimikautensa alussa presidentti Xi Jinpingin kahden kesken Brisbanessa 16. marraskuuta pidetyn G20-huippukokouksen yhteydessä. Puheenjohtaja Donald Tusk kävi Xi Jinpingin kanssa puhelinkeskustelun 3. joulukuuta. Vuoteen 2020 ulottuvan EU:n ja Kiinan strategisen yhteistyöohjelman täytäntöönpano eteni hyvin, etenkin ulkopolitiikan, turvallisuuden ja puolustuksen alalla. Maaliskuussa järjestettiin yhteinen merirosvouksen torjuntaa koskeva meriharjoitus. Kiinassa järjestettiin EU:n ja Kiinan turvallisuus- ja puolustusvuoropuhelun ensimmäinen kierros lokakuussa ja ensimmäinen puolustusta ja turvallisuutta käsittelevä korkean tason seminaari joulukuussa. Lähi-itää ja Pohjois-Afrikkaa käsittelevä EU:n ja Kiinan epävirallinen poliittinen vuoropuhelu käynnistettiin. EU:n ja Kiinan vuoropuheluita käytiin Keski-Aasiasta ja Afrikasta. Myös EU:n ja Kiinan välinen tietoverkkotyöryhmä kokoontui. Ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja Stavros Lambrinidis tapasi Kiinan varaministerin Li Baodongin maaliskuussa Brysselissä, ja EU:n ja Kiinan ihmisoikeusvuoropuhelun 33. kierros käytiin 8. ja 9. joulukuuta Brysselissä.

Korkea edustaja käsitteli ihmisoikeustilanteen aiheuttamaa huolta julkilausumissaan, jotka koskivat ihmisoikeuksien puolustajia ja heidän sukulaisiaan Kiinassa (1. helmikuuta), ihmisoikeuksien puolustajan Cao Shunlin kuolemaa (15. maaliskuuta), Kiinan äskettäistä vangitsemis- ja pidätysaaltoa (28. toukokuuta), Xinjiangin tilannetta (31. heinäkuuta) sekä uiguuritutkija, professori Ilham Tohtin syytteenpanoa (6. elokuuta) ja tuomitsemista (23. syyskuuta).

EU ja Kiina jatkoivat toistensa säännöllistä monen- ja kahdenvälistä kuulemista tärkeistä kansainvälisistä kysymyksistä. Kiina antoi tukensa korkean edustajan asemalle Iranin kanssa käytävissä E3+3-ryhmän neuvotteluissa ja toimi rakentavasti Pohjois-Korean kysymyksessä. EU ja Kiina tekivät hyvää käytännön yhteistyötä merirosvouksen torjumiseksi, ja EU:n Atalanta-operaatio ja Kiinan laivasto ovat säännöllisesti yhteydessä toisiinsa.

Pariisin ilmastokokouksen (UNFCCC COP 21) alla tiivistettiin kahdenvälisiä suhteita ilmastomuutokseen liittyvissä kysymyksissä. Vuoden 2014 alussa aloitettiin merkittävä EU:n hanke kasvihuonekaasujen päästökaupan tukemiseksi Kiinassa.

5.2.2 Hongkongin erityishallintoalue

Hongkongin hallintojohtaja C.Y. Leung vieraili toukokuussa EU:n toimielimissä ja tapasi puheenjohtajat Herman Van Rompuy ja José Manuel Barroso. Liittyen siihen, että Hongkongin hallintojohtaja aletaan valita yleisillä vaaleilla vuonna 2017, EU vahvisti julkisesti olevansa vahvasti sitoutunut Hongkongin syvempään demokratisoitumiseen. EU on seurannut tiiviisti asian kehitystä, myös paikalla järjestettyjä mielenosoituksia. EU on kannustanut kaikkia osapuolia pyrkimään kompromissihengessä rakentamaan ratkaisuun peruslain (Basic Law) ja "yksi maa, kaksi järjestelmää" -periaatteen mukaisesti sellaisen oikeudenmukaisen vaalijärjestelmän aikaan saamiseksi, joka antaa Hongkongin asukkaille mahdollisuuden laajaan poliittiseen osallistumiseen.

5.2.3 Taiwan

EUH piti myönteisenä Manner-Kiinan ja Taiwanin kahdenvälisistä suhteista vastaavien johtavien virkamiesten tapaamista, joka oli ensimmäinen laatuaan. Manner-Kiinan ja Taiwanin välisten suhteiden lähentämistä jatkettiin käytännön yhteistyön ja luottamusta lisäävien toimien merkeissä. EU ja Taiwan jatkoivat myös taloudellista ja teknistä yhteistyötään, josta on hyötyä kummallekin osapuolelle.

5.2.4 Japani

Japanin kanssa jatkettiin vuonna 2014 neuvotteluja sekä strategisesta kumppanuussopimuksesta, joka on poliittista, alakohtaista ja globaalia yhteistyötä koskeva puitesopimus, että vapaakauppasopimuksesta. Strategisesta kumppanuussopimuksesta käytiin kolme ja vapaakauppasopimuksesta viisi neuvottelukierrosta vuonna 2014. Jäsenvaltiot antoivat vapaakauppasopimusneuvottelujen etenemisestä myönteisen arvion vuotuisessa tarkastelussaan kesäkuussa. Kun molemmat sopimukset saadaan tehtyä, ne merkitsevät huomattavaa parannusta EU:n ja Japanin suhteisiin, jotka saavat näin aiempaa strategisemmän ulottuvuuden.

EU:n ja Japanin 22. huippukokous pidettiin Brysselissä 7. toukokuuta 2014. Huippukokous antoi lisävauhtia molemmille neuvotteluille ja EU:n ja Japanin tiiviimmälle turvallisuuskumppanuudelle, sillä siinä käynnistettiin uusia vuoropuheluja avaruus- ja kyberasioista ja määriteltiin eräitä konkreettisia aloja, joilla Japanin ja käynnissä olevien YTPP-operaatioiden välillä voidaan tehdä yhteistyötä, ennen kaikkea Afrikassa. Päämiehet keskustelivat myös esimerkiksi Ukrainasta, Itä-Aasian turvallisuustilanteesta, Lähi-idästä ja kansainvälisistä ilmastoneuvotteluista.

Puheenjohtajat Herman Van Rompuy ja José Manuel Barroso sekä pääministeri Shinzō Abe tapasivat myös maaliskuussa pidetyn ydinturvahuippukokouksen, kesäkuussa pidetyn G7-huippukokouksen ja lokakuussa 2014 pidetyn Asem-huippukokouksen yhteydessä. Lisäksi pääministeri Abe tapasi komission tulevan puheenjohtajan Jean-Claude Junckerin marraskuussa 2014 pidetyn G20-huippukokouksen yhteydessä.

Siirtymisestä kohti tiiviimpää kahdenvälistä turvallisuuskumppanuutta olivat osoituksena myös EU:n sotilaskomitean puheenjohtajan maaliskuinen vierailu Japaniin, jossa hän tapasi muun muassa puolustusministeri Itsunori Onoderan, sekä EU:n EUNAVFOR Atalanta -operaation ja Japanin merellisten itsepuolustusjoukkojen voimavarojen välinen ensimmäinen yhteinen merirosvouksen torjuntaa koskeva meriharjoitus Adeninlahdella lokakuussa.

5.2.5 Korean tasavalta

EU:n ja Korean tasavallan strateginen kumppanuus kehittyi edelleen vuonna 2014. Korean tasavalta on ainutlaatuisessa asemassa, koska sillä on kolme keskeistä EU-sopimusta, jotka kattavat kahdenvälisen yhteistyön kaikki kolme pilaria eli politiikan, kaupan ja turvallisuuden. Puitesopimuksen (joka tuli voimaan kesäkuussa 2014) ja vapaakauppasopimuksen täydentämiseksi korkea edustaja allekirjoitti toukokuussa 2014 Soulissa puitesopimuksen osallistumisesta kriisinhallintaan. Varapuheenjohtaja Neelie Kroes ja tieteestä, tieto- ja viestintäteknologiasta (TVT) sekä tulevaisuuden suunnittelusta vastaava ministeri Choi Mun-kee allekirjoittivat kesäkuussa yhteisen julkilausuman T&K-yhteistyön edistämisestä tieto- ja viestintäteknologian alalla.

Myös alueellisissa ja globaaleissa kysymyksissä tehtävää yhteistyötä tiivistettiin. Tämän kumppanuuden vireydestä on osoituksena myös kasvava määrä vuoropuheluja, joissa käsitellään monenlaisia toimintapoliittisia ja alakohtaisia kysymyksiä, kuten kansainvälistä yhteistyötä ja kehitystä, kyberasioita, Aasian alueellisia asioita, asesulkua, aseriisuntaa ja asevalvontaa, Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan aluetta sekä Persianlahden maita.

5.2.6 Korean demokraattinen kansantasavalta

EU:n suhteissa Korean demokraattiseen kansantasavaltaan (Pohjois-Koreaan) noudatettiin edelleen kriittisen osallistumisen toimintatapaa. EU seurasi vuonna 2014 edelleen tiiviisti tilannetta koko alueella ja erityisesti Pohjois-Koreassa, ja monet seikat Pohjois-Korean politiikassa aiheuttivat edelleen vakavaa huolta, erityisesti aseiden leviämiseen liittyvät kysymykset ja ihmisoikeusloukkaukset. EU otti näitä kysymyksiä esille sekä kahdenvälisillä että monenvälisillä foorumeilla.²⁰ EU oli mukana esittämässä päätöslauselmaa ihmisoikeusneuvostossa (hyväksyttiin 28. maaliskuuta) ja YK:n yleiskokouksen kolmannessa komiteassa (hyväksyttiin 18. marraskuuta). Ne pohjautuivat YK:n tutkintalautakunnan havaintoihin, joiden mukaan maassa tapahtuu järjestelmällisiä, laajoja ja vakavia ihmisoikeusloukkauksia, myös rikoksia ihmisyyttä vastaan.

YK:n yleiskokouksen kolmannen komitean hyväksymä päätöslauselma hyväksyttiin sen jälkeen joulukuussa YK:n yleiskokouksessa eri alueiden vahvalla tuella. Se oli urauurtava, sillä siinä kannustettiin YK:n turvallisuusneuvostoa toteuttamaan asianmukaisia toimia, mukaan lukien harkitsemaan Pohjois-Korean tilanteen saattamista Kansainvälinen rikostuomioistuimen käsiteltäväksi, sekä harkitsemaan mahdollisuutta määrätä tehokkaita kohdennettuja pakotteita tahoille, jotka ovat suurimmassa vastuussa ihmisyyttä vastaan tehdyistä rikoksista.

EU seurasi aseiden leviämiseen liittyvää tilannetta ja yleistä jännitystä Korean niemimaalla ja tuomitsi YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien vastaisen ballististen ohjusten laukaisemisen sekä kehotti Pohjois-Koreaa pidättymään kaikista toimista, jotka voisivat edelleen lisätä jännitteitä alueella. EU jatkoi YK:n turvallisuusneuvoston pakotteiden ja oman itsenäisen pakotejärjestelmänsä täytäntöönpanoa päivittämällä tarpeen mukaan niiden henkilöiden ja yhteisöjen luetteloa, joihin sovelletaan rajoittavia toimenpiteitä.

²⁰ Euroopan parlamentti hyväksyi päätöslauselman Pohjois-Korean (Korean demokraattisen kansantasavallan) tilanteesta 17. huhtikuuta 2014.

Viestintäkanavat Pohjois-Koreaan pidettiin avoimina, ja Pohjois-Korean korkeiden virkamiesten kanssa järjestettiin useita tapaamisia Brysselissä. Marraskuun 2014 alkuun suunniteltua vierailua Pohjois-Koreaan poliittisen vuoropuhelun istuntoa varten lykättiin Pohjois-Korean asettamien, Länsi-Afrikan ebolaepidemiasta johtuneiden maahantulorajoitusten vuoksi. EU on edelleen valmis jatkamaan ja syventämään keskusteluja poliittisista ja ihmisoikeuskysymyksistä.

5.2.7 Mongolia

Komission jäsen Androulla Vassiliou vieraili syyskuussa Ulaanbaatarissa EU:n ja Mongolian suhteiden 25-vuotisjuhlavuoden merkeissä. Kehitysapu kaksinkertaistui vuosina 2014–2020 (65 miljoonaa euroa), ja se on mukautettu Mongolian kehitysstrategiaan viennin monipuolistamisen sekä koulutuksen alalla. Mongoliasta on myös tullut EU:n uuden tehostetun yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP+) edunsaajamaa. Ensimmäisiä toimia toteutettiin poliittisen vuoropuhelun laajentamiseksi myös ihmisoikeuksien alalle. Kauppayhteistyötä jatkettiin tukemalla viennin monipuolistamista, vakaata ja ennakoitavissa olevaa liiketoimintaympäristöä, raaka-aineyhteistyötä ja kauppaan liittyvä tukea. Yhteistyö laajeni sellaisille uusille aloille kuin maatalous ja maaseudun kehittäminen, tiede ja innovointi sekä ihmisten välinen vuorovaikutus.

5.3 Kaakkois-Aasia

5.3.1 Kaakkois-Aasian valtioiden liitto (ASEAN)

EU:n ja ASEANin yhteistyö vahvistui entisestään vuonna 2014 Brunein toimintasuunnitelman (2013–2017) täytäntöönpanon myötä. EU:n ja ASEANin poliittisen kumppanuuden tavoitetason nostamiseksi järjestettiin useita korkean tason vierailuja ja kokouksia, jotka vahvistivat suhteiden myönteisen kehityksen. EU:n ja ASEANin 20. ministerikokous pidettiin Brysselissä 23. heinäkuuta, ja EU:n ja ASEANin johtajat kokoontuivat epäviralliseen tapaamiseen Milanossa lokakuussa pidetyn Asem-huippukokouksen yhteydessä. Molemmat osapuolet sopivat työskentelevänsä sen hyväksi, että kumppanuudesta voisi tulla strateginen, ja pyysivät johtavia virkamiehiään laatimaan etenemissuunnitelman sitä varten.

ASEAN ja EU jatkoivat yhdessä muiden kumppanien kanssa ASEANin alueellisen foorumin puitteissa alueellisten ja kansainvälisten turvallisuuskysymysten käsittelyä. Korkea edustaja osallistui Myanmarissa 10. elokuuta pidettyyn ASEANin alueellisen foorumin 21. ministerikokoukseen, jossa hän esitti EU:n näkemyksen alueen tärkeimpien turvallisuushaasteiden luonteesta ja katsoi, että tarvitaan kattavia ja sääntöihin perustuvia ratkaisuja. Hän myös toisti EU:n olevan kiinnostunut osallistumisesta Itä-Aasian huippukokoukseen.

5.3.2 Myanmar/Burma

Myanmarin/Burman tukeminen demokratiaan siirtymisessä oli EU:n prioriteetti myös vuonna 2014. Huomiota kiinnitettiin erityisesti yhteisöjen välisen väkivallan asettamiin haasteisiin, hallituksen ja etnisten ryhmien väliseen rauhanprosessiin sekä perustuslain tarkistamiseen ja vuoden 2015 vaaleihin.

EU:n ja Myanmarin ensimmäinen ihmisoikeusvuoropuhelu, jonka toisena puheenjohtajana toimi ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja Stavros Lambrinidis, pidettiin 20. toukokuuta 2014 Naypyidaw'ssa. Keskustelussa käsiteltiin syrjintää, vihapuhetta, yhteisöjen välistä väkivaltaa Rakhinen osavaltiossa ja Myanmarin muissa osissa, poliittisia vankeja, maanomistusoikeuksia sekä ilmaisunvapautta. Korkea edustaja tapasi elokuussa 2014 pidetyn ASEANin alueellisen foorumin ministerikokouksen yhteydessä presidentti Thein Sein ja oppositiojohtaja Aung San Suu Kyin. EU oli Myanmarin/Burman ihmisoikeustilannetta koskevan YK:n yleiskokouksen päätöslauselman päätökijä. Päätöslauselma hyväksyttiin vuoden 2014 lopulla konsensuksella.

5.3.3 Thaimaa

Sotilaat nousivat valtaan 22. toukokuuta 2014. Neuvosto antoi 23. kesäkuuta 2014 Thaimaan tilanteesta päätelmät, joissa sotilasjohtoa kehoitettiin palauttamaan kiireellisesti laillinen demokraattinen prosessi ja perustuslaki. EU myös harkitsi uudelleen sitoutumistaan: Thaimaahan suuntautuvat ja Thaimaasta tehtävät viralliset vierailut keskeytettiin, ja EU ja sen jäsenvaltiot päättivät olla allekirjoittamatta Thaimaan kanssa tehtyä kumppanuussopimusta ennen kuin maassa toimii demokraattisesti valittu hallitus. Tilanteen mukaan myös muihin sopimuksiin kohdistuu vaikutuksia. Ainoastaan pikainen ja uskottava perustuslailliseen järjestykseen palaamista koskeva etenemissuunnitelma sekä uskottavien ja osallistavien vaalien järjestäminen mahdollistaa EU:n tuen jatkumisen.

5.3.4 Kambodža

EU seurasi tarkasti Kambodžan ihmisoikeus- ja demokratiatilannetta. Sananvapauteen ja kokoontumisvapauteen kiinnitettiin erityistä huomiota. Maanomistusoikeudet sekä lainsäädäntöuudistus ja oikeuslaitoksen uudistus olivat edelleen keskeisellä sijalla EU:n ja hallituksen välisissä keskusteluissa, joita käytiin muun muassa EU:n ja Kambodžan sekakomitean kokouksessa 10.–13. maaliskuuta. Kaksi suurinta poliittista puoluetta pääsi 22. heinäkuuta sopimukseen, joka ratkaisi lukkiutuneen tilanteen ja lopetti opposition harjoittaman kansalliskokouksen boikotoinnin. Huolta herättivät kuitenkin tätä seuranneet pidätykset, jotka liittyivät kansallisesta vaalilautakunnasta ja vaalilaista käytäviin neuvotteluihin.

5.3.5 Indonesia

Presidentin- ja parlamenttivaalit sekä rauhanomainen vallanvaihto vahvistivat Indonesian aseman yhtenä alueellisena demokratian ja suvaitsevuuden esikuvana.

Indonesian kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus tuli voimaan 1. toukokuuta. Poliittinen vuoropuhelun puitteissa, johtavien virkamiesten tapaamisissa sekä ihmisoikeusvuoropuhelun yhteydessä 12. marraskuuta käydyt keskustelut osoittivat, että suhteen pohjana ovat yhteiset arvot, edut ja näkemykset. Puheenjohtaja Herman Van Rompuy tapasi Indonesian presidentin Joko Widodon 19. marraskuuta Jakartassa ja korosti tarvetta saada Ukrainaan kestävä tulitauko ja tehostaa kansainvälisiä ponnisteluja ääriliikkeiden ja terrorismin leviämisen estämiseksi. Puheenjohtaja Van Rompuy antoi tunnustusta Indonesian toimille molemmilla rintamilla, kun se on tukenut Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta ja tuominnut ISILin/Daeshin.

5.3.6 Filippiinit

Presidentti Benigno Aquino tapasi syyskuussa Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan Herman Van Rompuyn ja komission puheenjohtajan José Manuel Barroson Brysselissä. Korkea edustaja tapasi heinäkuussa Filippiinien ulkoministerin Manilassa. Tapaamisten aikana molemmat osapuolet ottivat esiin monenlaisia asioita, esimerkiksi katastrofiriskin vähentämisen ja merelliseen turvallisuuteen liittyvät tapahtumat. Sen jälkeen kun Bangsamoroa koskeva kokonaisvaltainen sopimus oli allekirjoitettu maaliskuussa 2014, EU jatkoi Mindanaon rauhanprosessin tukemista muun muassa antamalla tukensa kansainväliselle tarkkailuryhmälle pelastuspalvelusta vastaavan alaryhmän kautta sekä kolmannen osapuolen tarkkailuryhmälle.

5.3.7 Vietnam

EU ja Vietnam allekirjoittivat vuonna 2012 kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, ja niiden kahdenväliset suhteet kehittyivät edelleen myönteisesti vuonna 2014, kuten tiivis korkean tason yhteydenpito ja syvempi yhteistyö erilaisilla kauppaa ja kehitystä laajemmilla aloilla osoittivat. Hanoissa käytiin 25. maaliskuuta korkean tason poliittisia neuvotteluja kahdenvälisistä, alueellisista ja globaaleista kysymyksistä, myös EU:n ja ASEANin välisistä asioista, ottaen huomioon Vietnamin rooli ASEANin EU-suhteiden koordinaattorina. Tämän jälkeen 26. maaliskuuta kokoontuneessa EU:n ja Vietnamin sekakomiteassa oli tilaisuus arvioida EU:n ja Vietnamin suhteita yleensä ja erityisesti EU:n ja Vietnamin kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanon edistymistä. Korkea edustaja vieraili Vietnamissa 12. elokuuta ja puheenjohtaja José Manuel Barroso 25. ja 26. elokuuta. Pääministeri Nguyễn Tấn Dũng puolestaan vieraili Brysselissä 13. ja 14. lokakuuta ja tapasi puheenjohtajat Herman Van Rompuy ja José Manuel Barroson sekä puhemies Martin Schulzin.

5.3.8 Singapore

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Herman Van Rompuy vieraili Singaporessa 17. ja 18. marraskuuta. Hän tapasi Singaporen presidentin Tony Tanin sekä pääministeri Lee Hsien Loongin ja toisti, että Singaporella ja EU:lla on tiiviit suhteet ja niiden välillä vallitsee hyvä yhteistyö.

EU:n ja Singaporen johtavat virkamiehet kokoontuivat Singaporessa 30. toukokuuta. Singapore ja EU määrittelivät joukon tiiviimmän yhteistyön aloja, kuten merellinen turvallisuus, ja toivat esiin aloja, jotka asetetaan etusijalle ASEANin ja EU:n välisessä yhteistyössä.

5.3.9 Malesia

EU ja Malesia pitivät kesäkuussa Kuala Lumpurissa johtavien virkamiesten kokouksen edistääkseen vuoropuhelua monenlaisista kysymyksistä, kuten kumppanuutta ja yhteistyötä koskevasta puitesopimuksesta ja alueellisista turvallisuuskysymyksistä. Malesia on ASEANin puheenjohtajamaa vuonna 2015, mitä EU odotti mielenkiinnolla. EU edisti edelleen kuolemanrangaistuksen poistamista ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ratifiointia ja seurasi samalla tiiviisti (vuodelta 1948 peräisin olevan) kansankiihotuslain ensimmäisen kerran tapahtuvaa täytäntöönpanoa vuonna 2014.

5.3.10 Brunei

Neuvottelut kumppanuutta ja yhteistyötä koskevasta puitesopimuksesta jatkuivat vuonna 2014. Korkea edustaja antoi toukokuussa julkilausuman, jossa ilmaistiin huoli vuonna 2014 voimaan tulleen uuden kansallisen rikoslain – jossa säädetään ankarammista rangaistuksista – ensimmäisen vaiheen yhteensopivuudesta Brunein kansainvälisten ihmisoikeussitoumusten kanssa. Saman huolen esittivät myös EU ja sen jäsenvaltiot sekä kahdenvälisissä yhteydenpidossa että Genevessä toukokuussa 2014 YK:n yleisen määräaikaissarvioinnin yhteydessä. Kansainväliset sitoumukset, joita uusi rikoslaki näyttäisi rikkovan, koskevat kiduksen kieltoa, lapsen oikeuksia, uskonnon- tai vakaumuksenvapautta, sananvapautta sekä naisiin kohdistuvan syrjinnän poistamista.

5.4 Etelä-Aasia

5.4.1 Etelä-Aasian alueellisen yhteistyön järjestö (SAARC)

EU osallistui tarkkailijana Etelä-Aasian alueellisen yhteistyön järjestön (SAARC) huippukokoukseen, joka pidettiin Kathmandussa (Nepalissa) 26. ja 27. marraskuuta 2014. EU:ta edusti edustuston päällikkö, joka esitti avajaisistunnossa korkean edustajan viestin. Viestissä korostettiin, että EU pitää SAARCia erittäin tärkeänä, sillä se on erinomainen foorumi yhteyksien, yhdentymisen ja edistyksen edistämiseen alueella. EU haluaa tukea järjestöä myös sen tulevisissa pyrkimyksissä.

5.4.2 Intia

Työtä jatkettiin jo kymmenen vuotta kestäneen EU:n ja Intian strategisen kumppanuuden vahvistamiseksi. Vuosi 2014 merkitsi muutoksia kummankin osapuolen johdossa. Puheenjohtaja Herman Van Rompuy ja Intian uusi pääministeri Narendra Modi sopivat Brisbanessa marraskuussa pidetyn G20-huippukokouksen yhteydessä huippukokouksen järjestämisestä vuonna 2015. EU ja Intia kävivät korkeiden virkamiesten tasolla tammikuussa pidetyn ulkopoliittisen neuvonpidon aikana vuoropuhelua poliittisista, turvallisuutta koskevista, alueellisista ja globaaleista kysymyksistä. Delhissä käytiin toukokuussa lajissaan ensimmäinen vuoropuhelu asesulusta ja aseriisunnasta. Yhteistyömme kokonaistilannetta arvioitiin EU:n ja Intian sekakomitean 23. istunnossa New Delhissä kesäkuussa. Korkea edustaja ja EU:n korkeat virkamiehet pitivät edelleen intialaisten kollegoidensa kanssa esillä kahden pidätetyn italialaisen merisotilaan tapausta, joka on ollut ratkaisematta helmikuusta 2012 alkaen. Ilmastotoimista vastaava komission jäsen Connie Hedegaard vieraili vuonna 2014 Intiassa, joka on keskeinen kumppani edettäessä kohti ilmastonmuutossopimusta, joka on määrä tehdä Pariisissa joulukuussa 2015.

5.4.3 Nepal

EU:n ja Nepalín poliittiset ja taloudelliset suhteet lujittuivat vuonna 2014 – Nepalín pääministeri muun muassa vieraili ensimmäistä kertaa EU:ssa. Pääministeri Sushil Koirala tapasi puheenjohtajat Herman Van Rompuyn ja José Manuel Barroson. EU tuki edelleen Nepalín poliittista ja taloudellista siirtymäprosessia, muun muassa siltä osin kuin kyse oli Nepalín pyrkimyksestä päästä konsensukseen uutta perustuslakia laadittaessa ja pidemmälle menevän alueellisen yhteistyön ja yhdentymisen tarpeesta Etelä-Aasian alueella. Kehitysyhteistyöstä vastaava komission jäsen Andris Piebalgs vieraili Nepalissa ja vahvisti, että maalle suunnattava kehitysapu kolminkertaistetaan ja että EU tukee Nepalín tavoitetta saavuttaa keskitulotason maan asema vuoteen 2022 mennessä.

5.4.4 Bhutan

EU ja Bhutan vahvistivat edelleen erinomaisia suhteitaan. EU muun muassa tukee maan poliittista siirtymäprosessia, talouskehitystä ja tavoitetta tulla riippumattomaksi avunantajista vuoteen 2020 mennessä. Kehitysyhteistyöstä vastaava komission jäsen Andris Piebalgs vieraili Bhutanissa lokakuussa ja ilmoitti EU:n kolminkertaistavan kehitysapunsa.

5.4.5 Afganistan

Neuvosto hyväksyi 23. kesäkuuta Afganistania koskevan uuden, vuoden 2016 loppuun ulottuvan strategian, jossa keskitytään Afganistanin instituutioiden kehittämiseen ja korostetaan prioriteetteja, joita ovat rauhan, turvallisuuden ja alueellisen vakauden edistäminen, demokratian lujittaminen, taloudellisen ja inhimillisen kehityksen kannustaminen sekä oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistäminen. Strategiassa noudatetaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja esitetään yleiset puitteet kaikille EU:n välineille ja jäsenvaltioiden muille kuin sotilaallisille sitoumuksille. EU:n erityisedustajalla Franz-Michael Skjold Mellbinillä oli edelleen tärkeä rooli EU:n läsnäolon vahvistamisessa paikalla, ja hän edisti koordinointia jäsenvaltioiden kanssa Kabulissa.

Turvallisuusvastuun siirto, ISAF-joukkojen vetäytyminen mukaan lukien, eteni odotetusti ja saatiin päätökseen vuoden 2014 loppuun mennessä. Afganistanin kansalliset turvallisuusjoukot ottivat jälleen turvallisuusvastuun koko maasta, myös haasteellisella kaudella vaalien aikana. Ne ovat kokeneet raskaita menetyksiä erityisesti poliisivoimissa.

Turvallisuustilanne pysyi kireänä, kun kapinallisten hyökkäykset lisääntyivät myös Kabulissa ja siviiliuhrien määrä nousi 25 prosentilla vuoteen 2013 verrattuna. EU kannatti vahvoja turvallisuusjärjestelyjä ISAF-operaatiota seuraavaa tukiooperaatiota (Resolute Support Mission) varten.

Presidentinvaalien aikaan EU teki tiivistä yhteistyötä YK:n, Yhdysvaltojen ja muiden kansainvälisten kumppanien kanssa. EU kannatti YK:n ja Yhdysvaltojen välityksellä aikaan saatua sopimusta, joka johti kaikkien äänten uudelleenlaskentaan ja kansallisen yhtenäisyyden hallituksen muodostamiseen ja näin ollen poliittisen kriisin välttämiseen. Presidentti Ashraf Ghani astui virkaansa 29. syyskuuta, jolloin myös Abdullah Abdullah nimitettiin presidentin asetuksella pääministeriksi. EU lähetti paikalle vaaliarvointiryhmän, jota johti päävaalitarkkailijana toiminut Euroopan parlamentin jäsen Thijs Berman ja joka koostui 15 kansainvälisestä asiantuntijasta.

EU suhtautui joulukuussa pidetyssä Lontoon konferenssissa myönteisesti hallituksen kunnianhimoiseen uudistusohjelmaan, jossa esitettiin ensimmäiset toimet akuutin tulokriisin ratkaisemiseksi, korruption vastaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi ja oikeuslaitoksen uudistamiseksi. Presidentti Ghani vahvisti aikovansa saattaa EU:n ja Afganistanin kumppanuutta koskevasta yhteistyösopimuksesta käytävät neuvottelut mahdollisimman pian päätökseen.

EU antoi vuonna 2014 merkittävien ihmisoikeusloukkausten johdosta useita julkilausumia, joita EU:n erityisedustaja koordinoi EU:n jäsenvaltioiden kanssa. EU ilmaisi huolensa kapinallisten iskujen aiheuttamista lukuisista siviiliuhreista ja heikosta turvallisuustilanteesta. EU antoi myös useita julkilausumia, joissa se korosti vastustavansa voimakkaasti ja periaatteellisesti kuolemanrangaistusta.

EU:n poliisioperaatio Afganistanissa (EUPOL Afganistan) edisti vuonna 2014 Afganistanin sisäministeriön institutionaalista uudistusta, Afganistanin kansallisen poliisin ammatillistamisen jatkamista sekä poliisin ja rikosoikeudellisten instituutioiden välisten yhteyksien tiivistämistä. EUPOL tuki Afganistanin sisäministerin vahvistaman kansallisen poliisistrategian (2014–2018) ja kansallisen poliisisuunnitelman kehittämistä. Poliisiopiston ja rikoksenhallintakeskuksen uusien tilojen valmistuminen oli käännekohta Afganistanin siirtyessä johtovastuuseen. Oikeusallalla EUPOL-operaatiolla oli merkittävä rooli viimeisteltäessä tarkistettua rikosprosessilakia, jonka parlamentti hyväksyi. Turvallisuustilanne operaatioalueella oli vuonna 2014 epävakaa. Kabulissa ravintolaan 17. tammikuuta tehdyssä terrori-iskussa sai surmansa 21 siviiliä, joiden joukossa menehtyivät tanskalainen operaation jäsen ja EUPOL-operaation palveluksessa olevan turvallisuusryhmän brittiläinen jäsen. Neuvosto jatkoi 16. joulukuuta 2014 operaation toimeksiantoa vuoden 2016 loppuun.

5.4.6 Pakistan

EU jatkoi tiivistä yhteistyötä Pakistanin kanssa vuonna 2012 hyväksytyn EU:n ja Pakistanin välisen viisivuotisen toimintasuunnitelman mukaisesti. EU:n ja Pakistanin toinen strateginen vuoropuhelu käytiin 25. maaliskuuta Brysselissä korkean edustajan sekä Pakistanin ulko- ja turvallisuuspoliittisen neuvonantajan Sartaj Azizin kesken. Sekakomitea kokoontui 24. kesäkuuta Islamabadissa heti ihmisoikeuksia ja kauppaa käsittelevien alaryhmien jälkeen. Sekakomiteassa sovittiin energiaa ja ihmisoikeuksia käsittelevien paikallisten vuoropuhelujen aloittamisesta. Asesulusta ja aseriisunnasta vastaava EU:n erityisedustaja Jacek Bylica vieraili Pakistanissa käynnistämässä EU:n ja Pakistanin asesulkuvuoropuhelun. Takaisinottoa käsittelevän sekakomitean kolmas kokous pidettiin Brysselissä 20. lokakuuta. Komitea valvoo EU:n ja Pakistanin takaisinottosopimuksen (2010) täytäntöönpanoa.

Pakistanilla on ollut GSP+-järjestelmän mukainen etuuskohteluun perustuva pääsy EU:n markkinoille 1. tammikuuta 2014 alkaen. Sen edellytyksenä on, että 27 keskeistä kansainvälistä yleissopimusta, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työntekijöiden oikeuksia, ympäristönsuojelua ja hyvää hallintoa, pannaan tehokkaasti täytäntöön.

EU käsitteli edelleen Pakistanin kanssa ihmisoikeuskysymyksiä käymällä vuoropuhelua ja tekemällä yhteistyötä. Ihmisoikeuksia käsittelevän alaryhmän lisäksi ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja Stavros Lambrinidis vieraili Pakistanissa ensimmäisen kerran 26.–29. lokakuuta.²¹

5.4.7 Bangladesh

EU jatkoi yhteistyötä Bangladeshin, Yhdysvaltojen ja Kansainvälinen työjärjestön (ILO) kanssa. Tavoitteena on panna täytäntöön kestävää toimintaa koskeva sopimus, joka hyväksyttiin heinäkuussa 2013 Rana Plaza -tehdasrakennuksen tuhoisan romahduksen jälkeen, ja parantaa työoloja sekä terveys- ja turvallisuusnormeja Bangladeshin valmisvaateteollisuudessa. Brysselissä pidettiin 20. lokakuuta korkean tason arviointikokous, jossa todettiin jälleen, että näillä aloilla annetut sitoumukset on pantava täytäntöön kiireellisesti.

Korkea edustaja antoi 9. tammikuuta EU:n puolesta julkilausuman, jossa tuomittiin ennen 5. tammikuuta pidettyjä vaaleja tapahtuneet väkivallanteot ja pidettiin valitettavana, että avoimia, osallistavia ja uskottavia vaaleja varten ei saatu luotua suotuisia olosuhteita. Hän kehotti kaikkia osapuolia pidättymään väkivallasta ja käymään aitoa vuoropuhelua, jossa sovitaan yhteisesti hyväksyttävistä tavoista vahvistaa demokraattista vastuuvollisuutta ja järjestää avoimia, osallistavia ja uskottavia vaaleja. Vaalien aikaiset olosuhteet johtivat osaltaan poliittisen ilmapiirin kärjistymiseen, tiedotusvälineiden vapauden rajoituksiin ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventumiseen.

²¹ Euroopan parlamentti hyväksyi vuonna 2014 kolme päätöslauselmaa, jotka koskivat Pakistanin alueellista roolia ja poliittisia suhteita EU:n kanssa (2013/2168(INI)), viimeaikaisia vainoamistapauksia (2014/2694(RSP)) ja Pakistanin jumalanpilkkalainsäädäntöä (2014/2969(RSP)).

Vastauksena sille, että Bangladeshin "kansainvälinen rikostuomioistuin" on langettanut vuoden 1971 vapaussodan aikaisista sotarikoksista tuomituille henkilöille useita kuolemantuomioita, EU toisti vastustavansa ehdottomasti kuolemanrangaistusta kaikissa olosuhteissa ja kehotti Bangladeshin viranomaisia ottamaan käyttöön kuolemanrangaistuksen käyttöä koskevan moratorion ensimmäisenä askelena kohti kuolemanrangaistuksen poistamista.²²

5.4.8 Sri Lanka

Sovintoprosessi ja ihmisoikeudet olivat EU:n Sri Lankaa koskevan politiikan keskiössä. Eurooppa-neuvosto totesi 21. maaliskuuta antamissaan päätelmissä, että se antaa edelleen vahvan tukensa vastuuvollisuudelle, sovinnolle ja yleismaailmallisille ihmisoikeuksille Sri Lankassa. Se myös kehotti YK:n ihmisoikeusneuvostoa hyväksymään Sri Lankasta päätöslauselman, jonka mukaan molempien osapuolten sodan aikana oletetusti tekemistä sotarikoksista olisi toteutettava kansainvälinen tutkinta.

Maaliskuussa 2014 kokoontuneessa YK:n ihmisoikeusneuvostossa EU:n jäsenvaltiot tukivat yhdessä Yhdysvaltojen kanssa päätöslauselmaa, jossa Sri Lankan hallitusta kehoitettiin edistymään sovintoprosessissa ja tutkimaan kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön ja humanitaarisen oikeuden loukkauksia. Päätöslauselmassa annettiin lisäksi YK:n ihmisoikeusvaltuutetun tehtäväksi tutkia perusteellisesti vakavat ihmisoikeusloukkaukset ja niihin liittyvät rikokset, joihin kummankin osapuolet väitetään syyllistyneen Sri Lankassa. EU on muiden kansainvälisten kumppaneiden tapaan kehottanut Sri Lankan hallitusta varauksettomaan yhteistyöhön tutkinnassa vastuuvollisuuskysymysten ratkaisemiseksi, sillä se on tärkeä askel kohti aitoa sovintoa.

EU antoi vuonna 2014 julkilausumia muslimiyhteisöä vastaan tehdyistä hyökkäyksistä (20. kesäkuuta), Sri Lankaa käsittelevän YK:n tutkintaryhmän perustamisesta (1. heinäkuuta) sekä valtiosta riippumattomiin järjestöihin ja sanavapauteen kohdistuvista rajoituksista (23. heinäkuuta)

²² Euroopan parlamentti hyväksyi kaksi Bangladeshin ihmisoikeusloukkauksia koskevaa päätöslauselmaa: päätöslauselma Bangladeshin äskettäisistä vaaleista (2014/2516(RSP)) ja päätöslauselma ihmisoikeusloukkauksista Bangladeshissa (2014/2834(RSP)).

5.4.9 Malediivit

Maan historian toiset demokraattiset parlamenttivaalit, joihin osallistui useita puolueita, järjestettiin 22. maaliskuuta. Maassa vallitsi vaalien aikaan poliittinen kriisi, joka loi epävarmuutta Malediivien demokratiakehityksen jatkumisesta. EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan arvion mukaan vaalien toimittaminen sujui hyvin huolimatta korkeimman oikeuden puuttumisesta vaaleihin ja sen vaalilautakuntaa vastaan kohdistamista toimista parlamenttivaaleja edeltävinä viikkoina. Vuoden 2013 presidentinvaalien ja vuoden 2014 parlamenttivaalien jälkeen kaikki valta (lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovalta) on jälleen entisen presidentin Maumoon Abdul Gayoomin suvun muodostaman poliittisen ryhmittymän käsissä, mikä herättää huolta demokratian lujittumisen tulevaisuudesta.²³

5.5 Tyynenmeren alue

5.5.1 Australia

Puheenjohtaja José Manuel Barroson syyskuussa 2011 ja korkean edustajan lokakuussa 2011 tekemien vierailujen pohjalta EU ja Australia jatkoivat keskusteluja ja vuoropuhelua laajentaakseen yhteistyötään ulkopoliittisissa ja turvallisuuskysymyksissä, kriisinhallinnassa, kehitysavun alalla ja globaaleissa asioissa. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Herman Van Rompuy ja pääministeri Tony Abbott käsittelivät kahdenvälisessä tapaamisessaan 16. marraskuuta kahdenvälisiä kysymyksiä (puitesopimus, vapaakauppasopimuksen näkymät) ja Ukrainaa, jonka osalta yhteistyö on tiivistä. EUH ja Australia myös allekirjoittivat diplomaattisuhteita koskevan sopimuksen.

Kun EU:n ja Australian kattavaa puitesopimusta koskevat neuvotteluvaltuudet oli hyväksytty lokakuussa 2011, neuvotteluja päästiin jatkamaan vuoden tauon jälkeen, ja ne saatiin lähes päätökseen vuoden loppuun mennessä.

²³ Euroopan unionin vaalitarkkailuvaltuuskunnan loppuraportti, Malediivit 2014.

EU:n ja Australian turvallisuus- ja strategiavuoropuhelu käytiin poliittisten osastojen päälliköiden tasolla 11. joulukuuta Canberrassa. Sen laajaan asialistaan sisältyivät Aasian ja Tyynenmeren alueen turvallisuusasiat, merellinen turvallisuus, Venäjä/Ukraina, Iran, Syyria/Irak/ISIL/Daesh, Lähi-idän rauhanprosessi, Afganistan, terrorismin torjunta, kyberturvallisuus ja yhteistyö kriisinhallinnan alalla. Euroopan unionin sotilaskomitean puheenjohtaja, kenraali de Rousiers vieraili ensimmäisen kerran Australiassa puolustusministeriön kanssa käytyä korkean tason keskusteluja varten. Tyynenmeren asioista säännöllisesti pidettävä kolmenvälinen kokous (EU–Australia–Uusi-Seelanti) järjestettiin 28. lokakuuta. EU ja Australia kävivät myös ensimmäisen terrorismin torjuntaa käsittelevän vuoropuhelunsa Brysselissä 6. marraskuuta.

EU ja Australia ovat neuvotelleet Australian osallistumista EU:n kriisinhallintaoperaatioihin koskevan puitesopimuksen²⁴. Australiaa on pyydetty osallistumaan useisiin YTPP-operaatioihin. Se osallistui ensimmäistä kertaa yhteen operaatioon, jossa se tarjosi operaatiotuen osana arvokasta oikeudellista asiantuntemusta Seychelleille EUCAP NESTOR -operaatiossa.

5.5.2 Uusi-Seelanti

Vuoden aikana keskusteltiin geopolitiittisesti merkittävistä ja yhteistä etua koskevista asioista. Pääministeri John Key tapasi puheenjohtajat José Manuel Barroson ja Herman Van Rompuyn Haagissa 25. maaliskuuta ydinturvahuippukokouksen yhteydessä, ja he antoivat yhteisen julkilausuman EU:n ja Uuden-Seelannin kumppanuuden syventämisestä.

Yhteisessä julkilausumassa todettiin muun muassa, että on päätetty pohtia vaihtoehtoja kauppaa- ja taloussuhteiden edistämiseksi ja myös puitteita, joissa EU:n ja Uuden-Seelannin väliset neuvottelut kaupan ja investointien vapauttamisesta edelleen voitaisiin mahdollisesti aloittaa.

²⁴ Sopimus allekirjoitettiin 22. huhtikuuta 2015.

Korkea edustaja tapasi ulkoministeri Murray McCullyn Brysselissä 24. kesäkuuta. He ilmoittivat 30. heinäkuuta Tyynenmeren saarten foorumin yhteydessä, että neuvottelut ensimmäisestä kattavasta oikeudellisesti sitovasta sopimuksesta eli suhteita ja yhteistyötä koskevasta kahdenvälisestä kumppanuussopimuksesta on saatu päätökseen.

Puheenjohtaja Jean-Claude Juncker ja uudelleen valittu pääministeri John Key tapasivat Brisbanessa G20-huippukokouksen yhteydessä. Ulkoministeri Murray McCully tapasi korkean edustajan ensimmäisen kerran Brysselissä 2. joulukuuta, jolloin vahvistettiin sitoutuminen EU:n ja Uuden-Seelannin kumppanuuden laajentamiseen ja turvallisuusasioiden tiiviimpään koordinointiin Uuden-Seelannin ollessa YK:n turvallisuusneuvoston jäsenenä vuosina 2015–2016.

EU:n ja Uuden-Seelannin ensimmäinen virallinen turvallisuusvuoropuhelu poliittisten johtajien tasolla käytiin 12. joulukuuta Wellingtonissa.

Sen jälkeen kun puitesopimus Uuden-Seelannin osallistumisesta EU:n kriisinhallintaoperaatioihin oli allekirjoitettu Brysselissä 18. huhtikuuta 2012, Uutta-Seelantia on pyydetty osallistumaan useisiin YTPP-operaatioihin. Uusi-Seelanti osallistui EUNAVFOR Atalantaan merivalvonta- ja tiedustelulentokoneella loka- ja marraskuussa.

Komission jäsen Andris Piebalgs vieraili huhtikuussa Tyynenmeren alueella yhdessä ulkoministeri McCullyn kanssa. Pää tavoitteena oli tarkastella EU:n ja Uuden-Seelannin energiakumppanuuden puitteissa toteutettavien yhteisten hankkeiden täytäntöönpanon etenemistä. Energiakumppanuus käynnistettiin Tyynenmeren alueen energiahuippukokouksessa, jonka EU ja Uusi-Seelanti järjestivät yhdessä Aucklandissa maaliskuussa 2013.

5.5.3 Fidži

Fidžin paluu demokratiaan vahvistui 17. syyskuuta, kun maassa järjestettiin ensimmäiset parlamenttivaalit vuoden 2006 sotilasvallankaappauksen jälkeen. Vaalien tekniset valmistelut sujuivat moitteettomasti, ja äänestäjillä oli aito valintatilanne. EU antoi teknistä apua vaaliprosessissa, ja osana laajempaa kansainvälistä tarkkailutoimintaa se lähetti paikalle vaaliasiantuntijoiden valtuuskunnan arvioimaan vaaleja.

EU lähetti myös tarkkailijavaltuuskunnan arvioimaan tilannetta Cotonoun sopimuksen 96 artiklan vaatimusten osalta. Näiden käyntien perusteella EU päätti marraskuussa lopettaa Cotonoun sopimuksen 96 artiklan ja kehitysyhteistyön rahoitusvälineen 37 artiklan mukaisten "aiheellisten toimenpiteiden" (pakotteiden) soveltamisen ja aloittaa jälleen täysimääräisen kehitysyhteistyön Fidžin kanssa. Ihmisoikeuksien tiivis seuranta ja tukeminen varmistetaan muun muassa uuden poliittinen vuoropuhelun ja EU:n rahoitustuen ohjelmasuunnittelun avulla.

5.5.4 Salomonsaaret

Parlamenttivaalit pidettiin 19. marraskuuta, minkä jälkeen uuden parlamentin jäsenet valitsivat 9. joulukuuta runsaalla ääntenenemmistöllä uudeksi pääministeriksi Manasseh Sogavaren. Vuoden 2014 vaaliprosessi sujui rauhallisesti, ja vaalien aikana esiintyi vain suhteellisen vähäisiä turvallisuutta vaarantavia tilanteita. Vaalit olivat tärkeä etappi, joka vahvisti, että vakaus on jälleen saavutettu ja että demokratisoitumisen, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien alalla on päästy eteenpäin sen jälkeen, kun paikalle lähetettiin vuonna 2003 Salomonsaarten alueellinen avustusoperaatio. EU antoi tukea vaaliluettelon päivittämiseen. EU myös rahoitti toimia, jotka lisäsivät yleisön tietoa vaaleista yleensä ja erityisesti naisten osallistumista. Se antoi myös teknistä apua poliittisten puolueiden integriteettiä koskevan lain täytäntöönpanoasetuksen laatimisessa.

5.5.5 Alueelliset kysymykset

EU jatkoi vuoropuhelun ja kumppanuuden lujittamista Tyynenmeren saarivaltioiden ja sen alueellisten järjestöjen kanssa. Korkea edustaja osallistui heinäkuussa Kororissa Palaussa pidettyyn Tyynenmeren saarten foorumin (PIF) 45. kokoukseen. Komission jäsen Andris Piebalgs edusti EU:ta syyskuussa Apiassa Samoalla järjestetyssä pieniä saarikehitysvaltioita (SIDS) käsitelleessä Yhdistyneiden kansakuntien kolmannessa konferenssissa. Konferenssissa 21 pientä saarikehitysvaltiota (10 Tyynenmeren ja 10 Karibian maata sekä Kap Verde) allekirjoitti Cotonoun sopimuksen mukaisen maaohjelman vuosiksi 2014–2020 (yhteensä noin 340 miljoonaa euroa). Papua-Uusi-Guinea on soveltanut väliaikaisesti EU:n ja Tyynenmeren alueen talouskumppanuussopimusta 20. joulukuuta 2009 lähtien, ja myös Fidži aloitti väliaikaisen soveltamisen 28. heinäkuuta 2014.

6. Afrikka

6.1 Afrikan unioni

Afrikan unionin (AU), YK:n ja muiden alueellisten järjestöjen kanssa on käynnistetty entistä tiiviimpi yhteistyö konfliktien hillitsemiseksi. Lisäksi jo pitkään on korostettu sellaisten vakaiden instituutioiden luomisen tärkeyttä, jotka pystyvät vakiinnuttamaan demokratian, ihmisoikeudet ja oikeusvaltion. Nämä pyrkimykset ovat nyt kantamassa hedelmää.

Brysselissä huhtikuussa 2014 pidetyssä neljännessä EU–Afrikka-huippukokouksessa EU-johtajat vahvistivat jatkavansa Afrikan rauhan ja turvallisuuden rakenteiden tukemista Afrikan rauhanrahaston (APF) kautta ja harkitsevansa tarvikkeiden lisätoimituksia sekä lisäkoulutusta ja -opastusta. EU ilmoitti EUFOR RCA -operaation käynnistymisestä. Korkean edustajan isännöimässä merellisen turvallisuuden kokouksessa samoin kuin täysistunnossa esitetyissä kommentteissa korostettiin Atalanta-operaatiosta saatujen kokemusten merkitystä ja Länsi-Afrikan maiden suurta kiinnostusta EU:n uutta Guineanlahti-strategiaa kohtaan. YK:n pääsihteerin Ban Ki-moonin läsnäolo oli vahva osoitus EU:n, AU:n ja YK:n välisen yhteistyön laajuudesta. Myös kahdenvälisillä tapaamisilla oli suuri merkitys Afrikan ja Euroopan välisten suhteiden lujittamisessa.

Kaiken kaikkiaan huippukokouksen vaikutukset EU:n ja Afrikan suhteisiin olivat myönteiset ja luovat hyvän pohjan tulevalle vuoropuhelulle ja yhteistyölle. Huippukokous antoi julkilausuman, jossa vahvistetaan uudelleen sitoutuminen vuonna 2007 hyväksytyn yhteisen EU–Afrikka-strategian tavoitteisiin. Yhteiset keskeiset prioriteetit ja yhteisen toiminnan alat täsmennettiin uudelleen etenemissuunnitelmassa vuosiksi 2014–2017. EU nähdään edelleen Afrikan tärkeimpänä kumppanina kaikilla tärkeillä aloilla, myös rauhan ja turvallisuuden osalta.

AU:n rauhan ja turvallisuuden neuvoston ja EU:n poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean seitsemäs kokous pidettiin Brysselissä 15. toukokuuta 2014.²⁵

²⁵ Kokouksessa käytiin avoin ja hyvin jäsennelty keskustelu seuraavista asioista:
i) kriisitilanteet ja rauhaan ja vakauteen kohdistuvat uhkat Sahelin alueelta Afrikan sarveen kattaen konfliktitilanteet Etelä-Sudanissa, Malissa/Sahelissa ja Keski-Afrikan tasavallassa sekä monialaiset kysymykset, jotka liittyvät pienaseiden leviämiseen, terrorismiin, rajoihin ja muuttoliikkeeseen; ii) Afrikan rauhan ja turvallisuuden valmiuksien kehittäminen; iii) rauhan ja turvallisuuden neuvoston ja poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean välisen yhteistyön lisääminen. Lisäksi neuvostolle ja komitealle annettiin tietoja Euroopan tilanteesta rauhan ja turvallisuuden alalla (Ukraina).

Komissio hyväksyi vuonna 2014 Afrikan rauhanrahaston toimintaohjelman vuosiksi 2014–2016. Sen rahoituspuitteet ovat 750 miljoonaa euroa, joista 325 miljoonaa tulee EKR:n siirtymävaiheen rahoitusjärjestelystä pääasiassa nykyisten rauhanoperaatioiden tukemiseksi vuonna 2014. Vuosien 2014–2016 toimintaohjelman yleiset suuntaviivat vastaavat pääpiirteissään Afrikan rauhanrahaston aiempia toimintaohjelmia. Suoria tuensajia ovat edelleen Afrikan unioni (AU) sekä alueelliset talousyhteisöt ja alueelliset mekanismit. Varoista lähes 90 prosenttia käytetään Afrikan johtamien rauhanoperaatioiden tukemiseen ja loput Afrikan rauhan ja turvallisuuden rakenteiden (APSA) toteuttamisen tukemiseen ja nopeisiin toimiin konfliktineston ja kriisinhallinnan alalla.²⁶

Vuonna 2014 EU jatkoi seuraavien AU-johtoisten operaatioiden tukemista Afrikan rauhanrahastosta:

- AMISOM Somaliassa: Afrikan rauhanrahaston maksusitoumukset operaatiolle sen alusta lähtien (vuodesta 2007) ovat yhteensä lähes 771,1 miljoonaa euroa, mikä tekee EU:sta yhden suurimmista AMISOMin avunantajista.
- MISCA Keski-Afrikan tasavallassa: EU antoi 50 miljoonan euron alkurahoituksen ja sitoutui 75 miljoonan euron lisärahoitukseen. YK:n moniulotteinen operaatio Keski-Afrikan tasavallassa (MINUSCA) otti 15. syyskuuta vastatakseen afrikkalaisten joukkojen (MISCA) siihen asti hoitamat tehtävät. Se ei kuitenkaan pysty hoitamaan kunnianhimoista toimeksiantoaan toukokuuhun 2015 asti.

²⁶ Tärkeimmät vuosien 2014–2016 toimintaohjelman tuomat muutokset ovat seuraavat: i) korostetaan tarvetta laatia vetäytymisstrategioita ja parantaa taloudellisen taakan jakautumista tasapuolisemmin pitkäkestoissa rauhanoperaatioissa; ii) Afrikan rauhanrahaston tuki Afrikan rauhan ja turvallisuuden rakenteille ja valmiuksien kehittämiseksi muutetaan entistä kohdennetummaksi tueksi ja asteittain vähennetään henkilöstökuluihin annettua yleistä tukea; myös EU:n päätöksentekomenettelyä yksinkertaistetaan sen nopeuden ja reaktiivisuuden lisäämiseksi.

Vuonna 2014 EU tuki myös useita Afrikan rauhanrahaston varhaisvaiheen mekanismiin kuuluvia afrikkalaisia välitysalotteita, mukaan lukien toimet Suurten järvien alueen kansainvälisen konferenssin (ICGLR) yhteisen seurantamekanismin (JVM) puitteissa luottamuksen palauttamiseksi ja edistämiseksi Kongon demokraattisen tasavallan ja sen naapureiden välillä, Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestön (IGAD) välitysprosessi Etelä-Sudanissa sekä Itäisen ja eteläisen Afrikan yhteismarkkinoiden (COMESA) ja Itä-Afrikan yhteisön (EAC) yhteinen aloite, jolla tuetaan vaalien rauhanomaista sujumista Burundissa.

6.2 Länsi-Afrikka

Kymmenen vuoden yhteisen työskentelyn jälkeen neuvottelut EU:n ja Länsi-Afrikan talouskumppanuussopimuksesta saatettiin päätökseen 30. kesäkuuta 2014. Sopimus kattaa tavaroiden kaupan äskettäin hyväksytyn ECOWASin yhteisen ulkoisen tullitariffin pohjalta sekä kehitysyhteistyön, ja siinä on palveluja ja kaupan sääntöjä koskevien lukujen osalta uudelleentarkastelulausekkeet. ECOWASin valtionpäämiehet ovat ohjeistaneet Länsi-Afrikan pääneuvottelijoita ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin talouskumppanuussopimuksen allekirjoittamis- ja täytäntöönpanoprosessin aloittamiseksi pikaisesti. Sopimus korvaa Norsunluurannikon (allekirjoitettiin vuonna 2008) ja Ghanan (ei allekirjoitettu) väliaikaiset talouskumppanuussopimukset. Näitä sopimuksia ei ole ratifioitu eikä sovellettu.

EU- ja ECOWAS-maiden ministeritasolla pidettävän poliittisen vuoropuhelun vuosittainen kokous järjestettiin Abujassa 27. marraskuuta 2014. Kokouksessa käsiteltiin monia yhteisen edun mukaisia aiheita, kuten alueellinen kehitys rauhan ja turvallisuuden osalta, alueelliset ohjelmasuunnittelukysymykset ja neuvottelut talouskumppanuussopimuksesta.

6.2.1 Turvallisuus ja kehitys Sahelin alueella

Sahelin aluetta koskevan EU:n turvallisuus- ja kehitysstrategian toteuttamista jatkettiin koko vuoden 2014, ja sen vuonna 2013 tehdyssä uudelleentarkastelussa todettiin konkreettista edistymistä kaikilla neljällä keskeisellä osa-alueella: politiikka, kehitys, turvallisuus ja väkivaltaisten ääriiliikkeiden torjunta. Todettiin, että turvallisuuden ja kehityksen välinen yhteys olisi säilytettävä Sahelin aluetta koskevien EU:n politiikkojen ja operaatioiden ytimessä ja että strategian toteuttaminen olisi laajennettava kattamaan Burkina Faso ja Tšad. Tähän liittyen ollaan parhaillaan laatimassa uutta alueellista toimintasuunnitelmaa, joka sisältää Sahelin strategian täytäntöönpanon seuraavat vaiheet.

Pitkin vuotta kiinnitettiin entistä enemmän huomiota kansainväliseen koordinointiin ja synergiaan kumppanijärjestöjen, erityisesti YK:n, AU:n ja ECOWASin, kanssa. Erityisesti kiinnitettiin huomiota Bamakon foorumiin, joka perustettiin alueelle vuonna 2013 tehdyn YK:n, EU:n ja Maailmanpankin yhteisen korkean tason vierailun jälkeen ja joka toimii koordinointimekanismina avunantajien ja erityisesti YK:n, AU:n ja EU:n välillä. Lisäksi painotettiin Nouakchottin prosessia²⁷, jossa AU:n ja Algerian osallistuminen turvallisuusalalla on lupaavaa ja jossa G5-maat ovat mukana. Prosessi on tärkeä askel tavoiteltaessa sitä, että asianomaiset viisi maata²⁸ käsittelevät itse omat haasteensa.

²⁷ AU-johtoinen prosessi käynnistettiin maaliskuussa 2013. Sen tavoitteiksi on mainittu muun muassa turvallisuusyhteistyön lisääminen ja Afrikan rauhan ja turvallisuuden rakenteiden toteuttaminen Sahelin ja Saharan alueilla. Nouakchottin prosessissa 13:n Sahelin ja Saharan alueen maan tiedustelu- ja turvallisuuspalvelujen päälliköiden on tarkoitus kokoontua joka toinen kuukausi AU:n puitteissa ja ulkoministerien säännölliset kokoukset pidetään joka kolmas kuukausi.

²⁸ Mauritania, Mali, Niger, Tšad ja Burkina Faso.

6.2.2 Mauritania

EU lähetti vaaliasiantuntijavaltuuskunnan kesäkuussa 2014 pidettyihin presidentinvaaleihin. Valtuuskunta totesi, että vaaliprosessi oli hyväksyttävien normien mukainen. Se antoi joitain suosituksia tulevien vaaliprosessien parantamiseksi.

Presidentti Mohamed Ould Abdel Azizin toisen kauden alussa nähtiin lupaavia merkkejä poliittisesta vakaudesta ja keskeisten politiikkojen toteuttamisen jatkumisesta. Vakauden lujittamista ja talouskasvun jatkumista uhkaavat kuitenkin väkivaltainen islamilaisen radikalisoituminen, yhteiskunnallinen ja etninen jakautuminen sekä alueen epävakaus. EU seuraa tiiviisti Mauritanian kanssa käytävän säännöllisen vuoropuhelun puitteissa niitä yhteiskunnallisia, etnisiä ja uskonnollisia jännitteitä, jotka lisääntyivät vuoden jälkipuoliskolla.

Mauritaniasta tuli Afrikan unionin puheenjohtajavaltio tammikuussa 2014. Se oli myös yksi 5+5-vuoropuhelun puheenjohtajista sekä toimi Arabiliiton ministerineuvoston puheenjohtajana. Näin ollen maa on ollut aktiivinen alueellisissa kysymyksissä.²⁹

EU:n ja Mauritanian välisten suhteiden merkittävimpiä tapahtumia olivat kaksi 8 artiklan mukaisen poliittisen vuoropuhelun kokousta (touko- ja joulukuussa 2014), EU:n Sahelissa toimivan erityisedustajan vierailu maassa tammi- ja joulukuussa ja komission jäsenen Andris Piebalgsin vierailu helmikuussa sekä kesäkuussa allekirjoitettu maaohjelma vuosiksi 2014–2020 ja kalastuspöytäkirjan uusimista koskevien neuvottelujen aloittaminen toukokuussa.

²⁹ Presidentti Aziz jakoi EU:n kanssa puheenjohtajuuden Brysselissä huhtikuussa 2014 pidetyssä neljännessä EU–Afrikka-huippukokouksessa. Osoituksena sitoutumisestaan Afrikan kysymyksiin Mauritania ilmoitti osallistuvansa MINUSCAan noin 900 sotilaan joukolla, joka olisi käytettävissä vuonna 2015. Sahelin kysymyksissä aktiivisena kumppanina Mauritania esitti helmikuussa 2014 yhdessä Nigerin, Malin, Burkina Fason ja Tšadin kanssa Sahelia koskevan G5-aloitteen, jossa on tarkoituksena määritellä asianmukaiset vastaukset Sahelin erityishaasteisiin ja linkittää turvallisuus ja kehitys toisiinsa samansuuntaisesti EU:n Sahel-strategian kanssa.

6.2.3 Mali

Malin poliittisen ja turvallisuuskriisin alusta lähtien (kapina pohjoisosassa tammikuussa 2012 ja vallankaappaus saman vuoden maaliskuussa) EU on tukenut jatkuvasti Malin alueellista jakamattomuutta, paluuta perustuslailliseen järjestykseen ja kriisin poliittista ratkaisemista vuoropuhelun kautta. Osana Malin kriisin johdosta toteuttamia kokonaisvaltaisia toimia EU hyödynsi kaikkia käytettävissään olevia välineitä.

Kun vuonna 2013 oli järjestetty läpinäkyvällä tavalla presidentinvaalit ja parlamenttivaalit, joissa EU ja muut kansainväliset kumppanit toimivat tarkkailijoina, EU päätti merkittävästä tuesta siirtymäprosessille, jonka päämääränä on perustuslaillisen tilan, rauhan ja järjestyksen palauttaminen. Brysselissä järjestettiin 15. toukokuuta 2013 Malin avunantajien korkean tason konferenssi, jossa annettiin lupauksia yli 3,25 miljardin euron edestä. Pelkästään EU lupasi 1,28 miljardia euroa, budjettituki mukaan lukien. Viime seurantokokouksessa syyskuussa 2014 todettiin, että puolet tuosta summasta oli jo maksettu tai sidottu käyttötarkoitukseen. Komissio on myös antanut huomattavia summia humanitaariseen apuun.

Turvallisuusasioissa EU:n jäsenvaltiot antoivat erikseen ja yhdessä ratkaisevaa tukea terroristiryhmien torjuntaan erityisesti tammikuusta 2013 lähtien. EU käynnisti sotilaskoulutusoperaation (EUTM Mali), jolla autetaan Malin armeijaa uudistamaan rakennettaan ja lisäämään valmiuksiaan. EUTM Mali -operaation puitteissa on tähän mennessä koulutettu kuusi Malin armeijan pataljoonaa.

Uusi YTPP-siviilioperaatio EUCAP Sahel Mali perustettiin Maliin huhtikuussa 2014. Operaation johtaja ja etukomennusryhmä lähetettiin paikalle heinäkuussa valmistelemaan operaation käynnistämistä vuoden 2015 alussa.³⁰

EU on myös toiminut aktiivisesti yhtenä välittäjistä (yhdessä YK:n, AU:n, ECOWASin ja Islamilaisten maiden yhteistyöjärjestön kanssa) heinäkuussa 2014 aloitetuissa Pohjois-Malia koskevista rauhanneuvotteluissa Alger'ssa. EU on luvannut osallistua seurantakomiteaan, jonka tehtävänä on seurata rauhansopimuksen täytäntöönpanoa.

EU on täysin sitoutunut tukemaan Malin jälleenrakentamista ja talouden elvytystä, kun maahan on palautettu perustuslaillinen järjestys.³¹

6.2.4 Niger

Viimeaikojen suhteellinen sisäinen vakaus oli vaarassa, kun hallituksen kokoonpano muuttui elokuussa 2013, mikä toi muutoksia myös poliittisiin liittoutumiin. Poliittiset jännitteet lisääntyivät koko vuoden 2014, ja niihin liittyi katumielenosoituksia, väkivaltaisia yhteenottoja ja poliittinen umpikuja parlamentissa. Poliittista vuoropuhelua käydään säännöllisesti erilaisista kyseistä maata ja aluetta koskevista kysymyksistä.

³⁰ Operaatiossa annetaan sisäisen turvallisuuden joukoille (santarmilaitos, poliisi ja kansalliskaarti) koulutusta ja neuvoja ja keskitytään erityisesti henkilöstöhallintoon ja suorituskykyihin. Operaation päätavoitteena on auttaa palauttamaan institutionaalinen yhteys Malin turvallisuusjoukkojen ja poliittisten viranomaisten välille perustamalla turvallisuusjoukoille läpinäkyvä, ammattimainen ja palveleva hallintojärjestelmä. Operaation toimeksiannon pituus on aluksi kaksi vuotta. Operaatioon, jonka esikunta sijaitsee Bamakossa, osallistuu 80 kansainvälistä asiantuntijaa.

³¹

Nigerissä tehtiin vuonna 2014 useita terrori-iskuja, joissa menehtyi lukuisia ihmisiä.

Boko Haramin väkivallan leviäminen Nigeriasta Nigeriin aiheuttaa Nigerin viranomaisille vakavia turvallisuuteen liittyviä ja humanitaarisia huolenaiheita. Tämän vuoksi Niger osallistuu aktiivisesti kansainvälisiin ponnisteluihin turvallisuuden lisäämiseksi Nigeriassa.

EU:n ja Nigerin välisten suhteiden merkittävimpiä tapahtumia vuonna 2014 olivat kesäkuussa allekirjoitettu maaohjelma vuosiksi 2014–2020 sekä puheenjohtaja Herman Van Rompuyn vierailu Niameyhin helmikuussa ja Saheliin nimitetyn erityisedustajan Michel Dominique Reveyrand-de Menthonin vierailu Niameyhin 5. ja 6. marraskuuta.

EUCAP SAHEL Niger -operaatio sai heinäkuussa 2014 päätökseen ensimmäisen toimeksiantonsa. Neuvosto päätti mukauttaa toimeksiantoa ja jatkaa sen voimassaoloa heinäkuuhun 2016. Vuoden jälkipuoliskolla operaation ja eräiden muiden EU:n välineiden avulla toteutettiin useita yhteisiä toimia ja lisättiin niiden toimintaa pääkaupungin Niameyn ulkopuolella keskittyen erityisesti Nigerin omavastuullisuuden ja operaation saavutusten kestävyysparantamiseen.

6.2.5 Burkina Faso

Vallassa 27 vuotta ollut presidentti Blaise Compaoré pakotettiin lokakuussa luopumaan vallasta ja pakenemaan maasta. Tämä oli seurausta niistä laajalle levinneistä mielenosoituksista ja yhteiskunnallisista levottomuuksista, jotka puhkesivat hänen yritettyään muuttaa perustuslakia ja asettua jälleen ehdokkaaksi vuoden 2015 presidentinvaaleissa. Levottomuuksien ja kahden viikon sotilasvallan jälkeen kaikki sidosryhmät, myös poliittiset puolueet ja kansalaisyhteiskunta, hyväksyivät siirtymäkautta koskevan sopimuksen ja nimittivät siviilihenkilön Michel Kafandon siirtymäkauden presidentiksi. EU ilmaisi tukevansa rauhanomaisesti tapahtuvaa demokraattista siirtymää ja kansainvälisen yhteisön, erityisesti AU:n, ECOWASin ja YK:n, ponnisteluja siirtymäprosessin helpottamiseksi.

Ulkoasiainneuvosto päätti 17. maaliskuuta, että EU:n Sahel-strategia olisi laajennettava koskemaan myös Burkina Faso. Tämän jälkeen EUH:n, komission kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston ja EU:n Sahelissa toimivan erityisedustajan yhteinen valtuuskunta toimitti toukokuussa Burkina Fason viranomaisille tietoja siitä, mitä vaikutuksia maan sisällyttämisellä Sahel-strategiaan olisi. Samalla valtuuskunta keräsi tietoja Sahel-strategian kehitys- ja turvallisuuspilarin puitteissa mahdollisesti toteutettavista toimista.

EU kuuluu Burkina Faso varten perustettuun ECOWASin yhteysryhmään ja auttaa siirtymäkauden aikana maata valmistelemaan laajan osallistumisen mahdollistavat ja läpinäkyvät demokraattiset vaalit, jotka pidetään viimeistään marraskuussa 2015.

6.2.6 Senegal

Senegalin ja Euroopan unionin erinomaiset ja dynaamiset suhteet perustuvat poliittiseen vuoropuheluun, kauppaan ja kehitysyhteistyöhön. Senegal on EU:n tärkeä kumppani monissa alueellisissa ja kansainvälisissä kysymyksissä.

Säännöllistä poliittista vuoropuhelua jatkettiin kahdessa kokouksessa, jotka pidettiin kesäkuussa ja joulukuussa 2014. Erityisesti keskusteltiin sisäpolitiikasta, Senegalin ulkopoliitiikasta, alueen turvallisuustilanteesta sekä tärkeimmistä Senegalin taloushaasteista. Ihmisoikeuksista käytiin oma vuoropuhelu oikeusministeri Sidiki Kaban kanssa marraskuussa. EU ja sen jäsenvaltiot keskittyivät poliittisen vuoropuhelun ja EU:n Senegalin kanssa tekemän yhteistyön puitteissa muun muassa naisten ja lasten oikeuksiin, rankaisemattomuuden torjumiseen, oikeuslaitoksen uudistukseen sekä sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseen.

EU tukee tilanteen normalisointia Casamanceessa, jossa matalan intensiteetin konflikti on ollut käynnissä yli 30 vuoden ajan. Rauhanneuvotteluja käydään parhaillaan Casamancen demokraattisten voimien separatistiliikkeen (Mouvement des Forces Démocratiques de Casamance – MFDC) eri ryhmien ja Senegalin hallituksen välillä. Vakautta ja rauhaa edistävästä välineestä myönnetty rahoitus kattaa tälle prosessille ja konfliktin uhreille annettavan tuen. Pohjoisen rintaman kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena MFDC:n johtaja Salif Sadio julisti yksipuolisen tulitauon 1. toukokuuta 2014.

Senegalin rannikon kautta tapahtuva laiton muuttoliike vaikuttaa olevan hallinnassa, kun merirajojen valvontajärjestelmää on tehostettu Frontexin tuella ja Espanjan kanssa on tehty kahdenvälistä yhteistyötä.

Korkean tason kokouksia ja vierailuja järjestettiin koko vuoden ajan. Esimerkiksi komission jäsen Andris Piebalgs vieraili Senegalissa helmikuussa ja presidentti Macky Sall osallistui huhtikuussa EU–Afrikka-huippukokoukseen, jossa hän tapasi puheenjohtaja José Manuel Barroson ja komission jäsenen Kristalina Georgievan. Lisäksi talous- ja valtiovarainministeri Amadou Ba tapasi komission jäsenen Piebalgsin lokakuussa ja komission jäsen Neven Mimica tapasi pääministeri Mohammed Abdallah Boun Dionnen marraskuussa. Senegal isännöi 28. ja 29. marraskuuta ranskankielisten maiden järjestön (Organisation International de la Francophonie – OIF) huippukokousta, jonka aikana komission jäsenellä Mimicalla oli kahdenvälisiä kokouksia presidentti Sallin ja muiden Afrikan valtionpäämiesten kanssa.

6.2.7 Gambia

Vuonna 2014 Gambian talouteen kohdistui paineita, jotka johtuivat kahdesta ulkoisesta iskusta eli matkailun supistumisesta Länsi-Afrikan ebolaepidemian vuoksi ja alueen kuivuudesta. Demokratian tila, oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen ja ihmisoikeustilanne olivat edelleen EU:n tärkeimpiä huolenaiheita. Korkean edustajan tiedottaja antoi helmikuussa julkilausuman Gambian presidentin Yahya Jammehin pidettyä kansallispäivänä kiihkeän hlti-henkilöiden vastaisen puheen. Presidentin allekirjoitettua lain, jossa kriminalisoidaan "törkeä homoseksuaalisuus", EU julkaisi marraskuussa paikallisen julkilausuman.

Gambian ihmisoikeustilanne sai kansainvälistä huomiota, kun Gambiasta tehtiin lokakuussa toinen yleinen määräaikaisarviointi (UPR). EU osallistui valmisteluihin ja rahoitti yhdessä muiden toimijoiden kanssa UPR:n julkisen tarkastelutilaisuuden.³²

³² UPR-työryhmän raporttiluonnoksessa tuotiin esiin vakavia puutteita kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien alalla, erityisesti sananvapauden ja kokoontumisvapauden suhteen. YK:n jäsenvaltiot totesivat, että koulutuksen alalla on tehty parannuksia ja että maahan on perustettu terveystakeskuksia, mutta olivat edelleen huolestuneita muun muassa kuolemanrangaistuksista, laittomista pidätyksistä ja laissa säädetyn ajan ylittävistä vangitsemisista, laillisesta avioliiton vähimmäisiästä, lehdistönvapaudesta ja hlti-henkilöiden oikeuksista. Lisäksi EU ja Banjulissa edustettuina olevat jäsenvaltiot seurasivat tarkkaan kahden YK:n erityisraportoijan (laittomia teloituksia käsittelevän raportoijan ja kidutusta ja muuta julmaa, epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua tai rangaistusta käsittelevän raportoijan) vierailua marraskuussa. Vierailu oli peruttu viime hetkellä elokuussa ja sen jälkeen sille oli päätetty uusi ajankohta. Erityisraportoijia ei päästetty keskusvankilan turvasiipeen eikä kuolemaantuomittujen osastolle. Koska Gambia näin rikkoi sovittuja ehtoja, he päättivät olla jatkamatta suunniteltua vierailua muihin säilöönottokeskuksiin.

Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukainen poliittinen vuoropuhelu käytiin huhtikuussa ja sen tuloksena Gambian viranomaiset hyväksyivät sitoumuksia ihmisoikeuskysymyksissä. Myöhemmät yhteydenpidot näyttivät vahvistavan kyseisen kokouksen rakentavan hengen. Toista 8 artiklan mukaisen vuoropuhelun kokousta ei kuitenkaan pidetty vuonna 2014. Marraskuussa Gambian hallitus ilmoitti EU:lle aikovansa keskeyttää 8 artiklan mukaisen poliittisen vuoropuhelun. Lisäksi maan televisiossa 29. marraskuuta lähetetyssä puheessaan ulkoministeri yhdisti "törkeää homoseksuaalisuutta" koskevan lain hyväksymistä arvostelemaan EU:n paikallisen julkilausuman suoraan hallituksen päätökseen keskeyttää poliittinen vuoropuhelu.

6.2.8 Guinea-Bissau

Huhtikuussa 2012 tapahtuneen vallankaappauksen jälkeisen kahden vuoden siirtymäkauden päätteeksi huhti-toukokuussa 2014 pidetyt parlamentti- ja presidentinvaalit sujuivat rauhallisesti ja EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunta, jota johti Euroopan parlamentin jäsen Krzysztof Lisek, piti niitä vapaina ja uskottavina.

EU päätti keskeyttää Cotonoun sopimuksen 96 artiklan mukaisten toimenpiteiden soveltamisen tukeakseen uusia viranomaisia näiden pyrkimyksissä palauttaa oikeusvaltio ja käsitellä tärkeitä poliittisia ja sosioekonomisia haasteita.³³

Neuvoston päätöksellä 2012/285/YUTP asetetut EU:n rajoittavat toimenpiteet niitä 21 sotilasjohtajaa vastaan, jotka osallistuivat huhtikuun 2012 vallankaappauksen, ovat edelleen voimassa.

EU työskentelee tiiviisti tärkeimpien kansainvälisten kumppanien kanssa (YK, ECOWAS, AU, CPLP) koordinoitua ja täydentävää tuen antamiseksi Guinea-Bissaun vastavalittujen viranomaisten toimille, joilla pyritään vahvistamaan poliittisia instituutioita, uudistamaan turvallisuusalaa, lujittamaan oikeusvaltiota, torjumaan korruptiota ja laitonta kauppaa sekä edistämään kestävä kehitystä.

³³ Tähän liittyen 14. heinäkuuta annetulla neuvoston päätöksellä 2014/467/EU jatketaan 96 artiklan mukaisen päätöksen voimassaoloa, mutta keskeytetään sen toimenpiteiden soveltaminen, jotta EU voi antaa kiireellistä tukea viranomaisille ja aloittaa yhdennentoista EKR:n ohjelmasuunnittelun.

6.2.9 Guinea

Guinean ja EU:n välisten suhteiden normalisointi alkoi vuoden 2013 lopussa ja jatkui vuonna 2014. Huhtikuussa 2014 EU:n neuvosto päätti poistaa asevientikiellon. Yhdennentoista EKR:n (2015–2020) mukainen maaohjelma allekirjoitettiin 6. joulukuuta 2014. Siinä osoitetaan 244 miljoonaa euroa yhteistyöhön neljällä alalla, jotka ovat oikeusvaltion lujittaminen, kaupunkien puhtaanapito, terveys ja liikenne (viimeinen irtaantumisstrategiassa).

Kuitenkin vuonna 2014 jatkettiin vielä vuodella niiden yksilöllisten pakotteiden voimassaoloa, joita sovelletaan syyskuun 2009 verilöylystä vastuullisiksi katsottuihin viiteen henkilöön, koska meneillään olevat oikeudelliset menettelyt eivät olleet edenneet riittävästi. Rankaisemattomuuden torjuminen on edelleen EU:lle ensisijaista.

Paikallisvaalit oli tarkoitus järjestää vuoden 2014 lopussa, mutta ebolaepidemian vuoksi niitä ei vielä ole pidetty.

Guinea on maaliskuusta 2014 kärsinyt vakavasti ebolaepidemiasta, joka on asteittain muuttunut kansanterveydellisestä uhasta taloudelliseksi ja yhteiskunnalliseksi kriisiksi, jolla voi olla laajempiakin poliittisia ja alueellisia seurauksia. Koordinoinnin riittämättömyys ja väestön lisääntynyt vastustus ebolaan liittyviä toimenpiteitä kohtaan tekevät tilanteesta äärimmäisen vaikean. Syyskuussa koettiin erittäin vakava tapahtuma, kun valistusryhmä surmattiin Womeyn kylässä. EU:n edustusto antoi paikallisen julkilausuman.

EU osallistuu vahvasti ebolan torjumiseen Guineassa.

6.2.10 Sierra Leone

Vuotta 2014 hallitsi ebolaepidemian puhkeaminen ja sen kyseiselle maalle ja alueelle aiheuttamat vakavat poliittiset, taloudelliset ja turvallisuusalan seuraukset.

EU:n ebolakoordinaattori komission jäsen Christos Stylianides ja komission jäsen Vytenis Andriukaitis vierailivat Freetownissa marraskuussa voidakseen itse arvioida tilanteen ja analysoida tarpeet ja puutteet EU:n toimien mukauttamiseksi paremmin.

Kaikki jäsenvaltiot ja kaikki välineet mukaan luettuina EU lupasi noin 1,1 miljardia euroa ebolan torjumiseksi Länsi-Afrikassa vuonna 2014.

Hallinnon muuttamiseksi entistä demokraattisemmaksi ja osallistavammaksi ja perustuslain mukauttamiseksi vastaamaan maan kansainvälisiä ihmisoikeussitoumuksia jatkettiin vuonna 2013 aloitettua perustuslain tarkistamista, vaikka ebolaepidemian vuoksi maakuntien kuulemisia ei voitukaan suorittaa.

6.2.11 Liberia

Vuonna 2014 Liberiassa puhkesi ebolaepidemia maaliskuussa. Ebola vaikutti voimakkaasti koko yhteiskuntaan, ja sillä oli vakavia poliittisia, taloudellisia ja turvallisuusalan seurauksia kyseiselle maalle ja alueelle. Hallituksen kaikki toimet keskitettiin taudin torjumiseen.

Yhdessä WHO:n ja muiden kumppanien kanssa EU antoi huomattavaa tukea kriisin torjumiseksi. EU:n ebolakoordinaattori Christos Stylianides ja komission jäsen Vytenis Andriukaitis vierailivat Monroviassa marraskuussa voidakseen itse arvioida tilanteen ja analysoida tarpeet ja puutteet EU:n toimien mukauttamiseksi paremmin.

Ebolakriisin vuoksi lokakuuksi suunnitellut osittaiset senaatinvaalit oli lykättävä myöhempään ajankohtaan. Hallituksen ehdotus vaalien pitämisestä 16. joulukuuta pantiin syrjään poliittisten ryhmien tekemän valituksen ja tuomioistuimen antaman ratkaisun jälkeen. Tällä tilanteella voi olla vaikutuksia perustuslain tarkistamiseen, joka oli tarkoitus tehdä vuonna 2015, ja se voi myös vaikuttaa koko poliittiseen kenttään.

UNMILin toimeksiantoa jatkettiin vuoteen 2015, koska ebolakriisin epävakauttavat vaikutukset huomioon ottaen siitä katsottiin olevan apua maan vakaudelle.

EU ja Liberia pitävät yllä tiiviitä poliittisia yhteyksiä, joita tukee laaja yhteistyökehys. Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukainen poliittinen vuoropuhelu käytiin helmikuussa 2014. EU toteutti Liberiaa koskevaa ihmisoikeusstrategiaansa keskittyen kuolemanrangaistuksen poistamiseen, naisten oikeuksiin ja kansalaisyhteiskunnan toimintaan ihmisoikeuksien alalla. Maaliskuussa EU järjesti konfliktinestoa käsitelleen seminaarin, johon osallistui kansainvälisen yhteisön keskeisiä toimijoita, kansalaisjärjestöjen ja ajatushautomoiden edustajia sekä hallituksen jäseniä.

6.2.12 Norsunluurannikko

Vuonna 2014 Norsunluurannikko jatkoi vuoden 2010 väkivaltaisen vaalikriisin jälkeistä poliittisen rauhoittamisen ja sovinnon prosessiaan. Tämä prosessi on hauras. Lokakuussa 2015 pidettäväksi suunnitellut presidentinvaalit voivat lisätä poliittisia jännitteitä ja väkivaltaa. Vaalilautakunnan valmistelut, erityisesti vaaliluettelon saattaminen ajan tasalle, ovat edenneet hitaasti. Oppositio (FPI) pyysi, että sen edustusta vaalilautakunnassa lisättäisiin, mihin presidentti Alassane Ouattara vastasi myönteisesti.

Turvallisuustilanne on parantunut, ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöksellä YK:n rauhanturvaoperaatiota (UNOCI) supistetaan asteittain. YK:n ja EU:n pakotteita jatkettiin (asevientikielto ja yksilölliset pakotteet, joista kuitenkin poistettiin entisen presidentin Laurent Gbagbon neuvonantajaa Alcide Djédjéa koskeneet pakotteet). Timanttikauppaa koskeneen kiellon poistamisen jälkeen on toteutettu toimia Kimberleyn prosessin panemiseksi täytäntöön.

EU jatkaa sovintoprosessin tukemista ja rankaisemattomuuden tuomitsemista. Se on sitoutunut edistämään vuoden 2015 presidentinvaalien edellä läpinäkyvää, kilpailuun perustuvaa ja osallistavaa prosessia. Lisäksi EU tukee oikeus- ja turvallisuusalan uudistusta. Vuonna 2014 budjettitukea maksettiin muun muassa poliisiasemien uudistamiseksi ja oikeuslaitoksen puolueettomuuden toteuttamiseksi.

6.2.13 Togo

Hallituksen ja opposition vuoden 2013 parlamenttivaalien edellä tekemän sopimuksen mukaisesti toukokuussa 2014 käytiin kansallinen vuoropuhelu perustuslakiin tehtävistä uudistuksista, joihin sisältyy presidentin toimikausien rajoittaminen kahteen. Kansalliskokous kuitenkin hylkäsi kesäkuussa perustuslain tarkistamista koskeneen ehdotuksen, vaikka lakiesityksen teki hallitus, jolla on kansanedustajien suuren enemmistön tuki. Keskustelut perustuslain tarkistamisesta aloitettiin uudelleen vuoden 2014 lopussa, mutta hylkääminen on lisännyt riskiä siitä, että poliittiset jännitteet ja epävakaus lisääntyvät vuoden 2015 presidentinvaalien kynnyksellä. EU on aktiivisesti rohkaissut vuoropuheluun ja joustavuuteen Togon poliittisten puolueiden eri sopimuksilla hyväksymien perustuslain ja institutionaalisten uudistusten saattamiseksi päätökseen.

6.2.14 Nigeria

Poliittiset jännitteet lisääntyivät vuonna 2014 helmikuussa 2015 pidettävien vaalien edellä, ja vaaleihin liittyviä väkivaltaisuuksia alkoi esiintyä. Ensimmäistä kertaa vuonna 1999 päättyneen sotilashallinnon jälkeen odotettiin todellista kilpailua, koska opposition järjestäytyminen ja valmiudet olivat parantuneet. Nigeriassa vieraili vuonna 2014 useita vaalivaltuuskuntia, jotka nykyisen vaalien tukemisohjelman lisänä tarjosivat vaalien järjestämistä, jotta vaalit olisivat uskottavat ja sujuisivat rauhanomaisesti ja jotta sovittu EU:n vaalitarkkailu toteutuisi vuonna 2015.

Tammikuussa 2014 Nigerian presidentti hyväksyi lopulta lain samaa sukupuolta olevien henkilöiden avioliiton säätämisestä rangaistavaksi. Kuolemanrangaistus oli edelleen huolenaihe sotilastuomioistuinten tuomittua useita sotilaita kuolemaan syytettyinä kapinasta ja murhayrityksestä.

Boko Haram kiihdytti vuonna 2014 terrorikampanjaansa ja teki tiuhaan ennennäkemättömän raakoja iskuja. Se laajensi toimintaansa maantieteellisesti ja toteutti kauhistuttavia terroritekoja maan koillisosan lisäksi muissa osissa ja myös aiempaa enemmän naapurimaassa Kamerunissa. Myös Nigerian turvallisuuspalvelun raportoitiin syyllystyneen väkivaltaan ja ihmisoikeusloukkauksiin sen torjuessa kapinaliitettä kovin ottein. EU luokitteli toukokuussa Boko Haramin terroristiryhmäksi YK:n turvallisuusneuvoston pakotekomitean päätöksen mukaisesti ja ilmaisi 12. toukokuussa annetuissa ulkoasiainneuvoston päätelmissä huolensa terrori-iskuista.

EU otti kaikki nämä kysymykset esille useissa poliittisen vuoropuhelun kokouksissa sekä Abujassa 27. marraskuuta 2014 pidetyssä EU:n ja Nigerian ministeritason vuoropuhelussa. Maan vaalit, ihmisoikeudet ja Boko Haram -kapinaliike olivat kolme tärkeintä kahdenvälisen keskustelun aihetta kyseisen vuoropuhelun aikana, jonka päätteeksi hyväksyttiin yhteinen julkilausuma³⁴.

6.3 Itä-Afrikka

EU:n ja Itä-Afrikan yhteisön johtavat virkamiehet saattoivat neuvottelut talouskumppanuussopimuksesta onnistuneesti päätökseen ja parafoivat sopimustekstin lokakuussa 2014. Sopimus kattaa tavaroiden markkinoille pääsyn, ja siihen kuuluvat täysimittainen kehitysyhteistyötä koskeva luku, joustavat alkuperäsäännöt, kattava institutionaalinen rakenne sekä laaja-alainen yhteistyö muun muassa maatalouden, terveys- ja kasvinsuojelutoimien sekä kaupan helpottamisen osalta.

Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestön (IGAD) ja EU:n kuudes ministerikokous pidettiin Brysselissä 1. huhtikuuta 2014. Osapuolet keskustelivat Afrikan sarven, mukaan lukien Etelä-Sudan, Somalia ja Eritrea, tilanteesta. Kokouksessa keskusteltiin IGADin alueellisen strategian sekä Afrikan sarvea koskevien EU:n strategisten puitteiden täytäntöönpanosta sekä IGADin ja EU:n tulevan yhteistyön tilasta ja näkymistä.

³⁴ Nigeria oli kolme kertaa aiheena Euroopan parlamentin täysistunnon kiireellisessä keskustelussa ihmisoikeuksista (tammi-, maaliskuu- ja heinäkuussa), ja parlamentti hyväksyi joka kerta päätöslauselman maan ihmisoikeustilanteesta (2014/2517(RSP), 2014/2634(RSP) ja 2014/2729(RSP)).

6.3.1 Djibouti

Djibouti oli edelleen tärkeä kumppani kansainvälisissä pyrkimyksissä torjua merirosvoutta Afrikan sarvessa sekä Somalian vakauttamisprosessissa. Se päätti tarjota lisää joukkoja Somaliassa toteutettavalle Afrikan unionin operaatiolle (AMISOM) ja saattoi vuoden lopussa toimintavalmiuteen toisen pataljoonan. Djiboutiin on sijoitettu EUCAP NESTOR -operaation esikunta (EU:n operaation alueellisten merivoimien valmiuksien kehittämiseksi Afrikan sarvessa) sekä Atalanta-operaation ilma-aluksia ja aluksia. PTK on kuitenkin antanut EUCAP NESTOR -operaation tehtäväksi keskittää toimensa Somaliaan, josta merirosvous on peräisin, ja lopettaa asteittain kahdenväliset toimensa Djiboutissa hyödyntäen siirtymävaiheen strategioita, myös mahdollisesti EU:n ohjelmien puitteissa. Ulkomaiset edustustot ja joukot Djiboutissa joutuivat vuonna 2014 ensimmäistä kertaa Al-Shabaabin terrori-iskun kohteiksi.

Kuukausien neuvottelujen jälkeen maan hallitus ja oppositiopuolueiden yhteenliittymä Union pour le Salut National allekirjoittivat poliittista vuoropuhelua koskevan puitesopimuksen 30. joulukuuta 2014. Siinä kaavailut tärkeimmät uudistustoimenpiteet ovat riippumattoman vaalilautakunnan perustaminen, oppositiopuolueiden oikeudellisen aseman vahvistaminen sekä viestintälainsäädännön uudelleentarkastelu.

6.3.2 Eritrea

YK:n pakotteet pysyivät voimassa vuonna 2014. Maan sosioekonominen tilanne ja ihmisoikeustilanne olivat edelleen vaikeat. Korkean edustajan tiedottaja antoi 18. syyskuuta 2014 julkilausuman poliittisten vankien tilanteesta Eritreassa. Maastamuutto on edelleen suuri huolenaihe. Lampedusan edustalla tapahtui lokakuussa 2013 traaginen onnettomuus, jossa satoja pakolaisia lähinnä Eritreasta ja Somaliasta menehtyi yrittäessään päästä Eurooppaan. Tämän jälkeen EU käynnisti marraskuussa 2014 EU:n ja Afrikan sarven muuttoreittejä koskevan aloitteen, nykyisen Khartumin prosessin³⁵. Lisäksi Eritrea liittyi syyskuussa 2014 ihmiskaupan ehkäisemistä, torjumista ja rankaisemista koskevaan pöytäkirjaan. Eritrean hallitus on sittemmin ilmoittanut EU:lle aloittavansa uudelleen antamansa julistuksen nro 82 soveltamisen ja rajaavansa jälleen seuraavan kutsuntaerän asepalveluksen keston 18 kuukauteen. Tämä on tärkeä päätös, sillä asepalveluksen rajoittamaton kesto kuuluu tärkeimpiin maastamuuttoon kannustaviin tekijöihin. EU ja Eritrea aloittivat vuonna 2014 yhdennentoista EKR:n mukaisen maaohjelman ohjelmasuunnittelun.

³⁵ Eritrea on yksi Khartumin prosessin neljästä keskeisestä maasta ja marraskuussa Roomassa pidetyssä ministerikokouksessa perustetun johtoryhmän jäsen. Khartumin prosessissa keskitytään ihmiskauppaan ja ihmisten salakuljetukseen, jotka ovat alueen kiireellisimmät haasteet.

6.3.3 Etiopia

Etiopia oli edelleen EU:n vahva kumppani Afrikan sarven rauhan ja turvallisuuden alalla. Etiopia on johtanut Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestön (IGAD) puitteissa välitystoimia Etelä-Sudanin hallituksen ja kapinallisten johtajien välillä, tosin menetys on ollut rajallista. Somaliassa etiopialaisten joukkojen liittäminen Somaliassa toteutettavaan Afrikan unionin operaatioon (AMISOM) samoin EU:n rahoitusjärjestelyin on saanut kentällä aikaan myönteisiä tuloksia. EU:n ja Etiopian poliittinen vuoropuhelu on tiivistä, myös korkeimmalla tasolla. Etiopian pääministeri Hailemariam Desalegn osallistui Brysselissä huhtikuussa pidettyyn EU–Afrikka-huippukokoukseen ja tapasi sekä korkean edustajan että puheenjohtaja Herman Van Rompuyn. Ulkoministeri Tedros Adhanom tapasi korkean edustajan marraskuussa Kööpenhaminassa pidetyssä Somalia-konferenssissa. Huoli poliittista oppositiota, mediaa ja kansalaisyhteiskuntaa koskevista rajoituksista kuitenkin kasvoi, kun opposition jäseniä ja toimittajia pidätettiin ja heitä vastaan nostettiin syytteitä terrorismin vastaisen julistuksen nojalla. EU antoi kaksi julkilausumaa (6. toukokuuta ja 31. heinäkuuta), joissa se toi esiin nämä huolenaiheet, jotka ovat erityisen vakavia toukokuussa 2015 pidettäviä vaaleja silmällä pitäen.

6.3.4 Somalia

Vuonna 2014 EU:n edustusto Somalian liittotasavallassa avattiin uudelleen, mutta se sijaitsee toistaiseksi Nairobissa Keniassa. EU:n erityislähettiläs Somaliassa on nimitetty uudelleen edustuston päälliköksi. EU tehosti toimiaan ja läsnäoloaan Somaliassa lisäämällä suoraa yhteistyötä Somalian liittohallituksen ja alueellisten viranomaisten kanssa.

EU tuki liittovaltioprosessia aktiivisesti koko vuoden 2014.

EU:n edustusto Somaliassa ja Afrikan sarven alueelle nimitetty EU:n erityisedustaja olivat merkittäviä tekijöitä, kun koordinoitiin kansainvälisiä toimia ja toimittiin välittäjänä presidentin ja pääministerin välisessä kiistassa, joka ratkesi siihen, että pääministeri hyväksyi rauhanomaisella tavalla parlamentin joulukuussa äänestämän epäluottamuslauseen.

Syyskuussa 2013 pidetyn Brysselin konferenssin jatkona järjestettiin Kööpenhaminassa marraskuussa 2014 korkean tason kumppanuusfoorumi. Kokouksessa keskusteltiin Somaliasta koskevan New Deal -prosessin etenemisestä ja haasteista prosessin ensimmäisen vuoden jälkeen. Liittohallituksessa meneillään olleesta sisäisestä poliittisesta kriisistä huolimatta kokous antoi viestin siitä, että New Deal -sopimukseen sitouduttiin edelleen. Korkea edustaja ja kansainvälisestä kehitysyhteistyöstä vastaava komission jäsen Neven Mimica osallistuivat kyseiseen tilaisuuteen ja vahvistivat EU:n toimivan aktiivisesti Somalian kysymyksessä. Lokakuussa 2014 korkean tason kumppanuusfoorumista antamissaan päätelmissä neuvosto korosti Somalia-sopimuksen ja sen täytäntöönpanon merkitystä Somalian jälleenrakennukselle.

EU antoi vuonna 2014 edelleen poliittista ja turvallisuusalan tukea Somalialle ja Afrikan unionille Somaliassa toteutettavaa Afrikan unionin operaatiota (AMISOM) varten. Somaliassa toteutettavan koulutusoperaationsa (EUTM) kautta EU jatkoi myös tuen antamista strategisen neuvonnan, mentoroinnin ja koulutuksen muodossa Somalian puolustusrakenteiden ja kansallisen armeijan kehittämiseksi. EUTM sai tammikuussa päätökseen siirtymisensä Ugandasta Somaliaan, minkä ansiosta se pystyi toimimaan Mogadishussa. Operaation puitteissa on vuodesta 2010 lähtien annettu koulutusta ja tarjottu mentorointia noin 5 000:lle Somalian armeijan sotilaille. Marraskuussa toinen YTPP-operaatio, EUCAP NESTOR, asemoitui Mogadishuun. Näin voidaan olla paremmin suorassa yhteydessä liittovaltion viranomaisiin. Näiden kahden operaation sekä merirosvouksen torjuntaa koskevan EUNAVFOR Atalanta -operaation kesto on jatkettu vuoden 2016 loppuun, mikä synkronoi niiden toimikaudet.

6.3.5 Etelä-Sudan

Tapahtumat 15. joulukuuta 2013 ja sen jälkeen suistivat Etelä-Sudanin aseelliseen konfliktiin ainoastaan kaksi ja puoli vuotta itsenäisyyden saavuttamisen jälkeen ja ovat dramaattisella tavalla muuttaneet tämän maailman nuorimman valtion tulevaisuudennäkymiä. Ainakin 10 000 ihmistä on kuollut sisällissodassa, 2 miljoonaa on joutunut siirtymään kotiseuduiltaan, ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja ihmisoikeuksia on rikottu järkyttävien tavoin. Vähintään 2,5 miljoonaa ihmistä kärsii elintarvikepulasta, ja tämä ihmisen aiheuttama tilanne on muuttunut yhdeksi maailman pahimmista humanitaarisista kriiseistä. Sen lisäksi, että Etelä-Sudanin väestö kärsii tästä kriisistä, se uhkaa levitä huomattavasti laajemmalle alueelle, joka on jo valmiiksi epävakaa.

Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestö (IGAD) on kuukausien ajan kehottanut käymään osallistavia ja laaja-alaisia rauhanneuvotteluja, mutta hallitus ja oppositio eivät ole osallistuneet prosessiin vilpittömässä mielessä eivätkä ole täysin noudattaneet sitoumuksiaan. Heikko johtamisjärjestely sekä puolisolitaallisten ja itsepuolustusjoukkojen leviäminen lisää todennäköisyyttä, että taistelevat joukot hajoavat entistä pienempiin osiin.

EU:n vastaus kriisiin

EU on yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa sitoutunut pyrkimään kriisin eskaloitumisen estämiseen. EU:n päätavoitteina on ollut välttää kriisin alueellinen leviäminen, saada taistelut välittömästi loppumaan ja vauhdittaa rauhanneuvotteluja.

EU on koko vuoden 2014 noudattanut ja toteuttanut kokonaisvaltaista strategiaa, jolla tuetaan rauhan palauttamista Etelä-Sudaniin. Tämä sisältää poliittisen ja taloudellisen tuen IGADin johtamalle prosessille ja mekanismille, jolla seurataan vihollisuuksien lopettamisen noudattamista, kohdennettuja toimenpiteitä (viisumikielto ja varojen jäädyttäminen), joita sovelletaan kahteen sotilasjohtajaan, jotka vaarantavat rauhanprosessin ja ovat syyllistyneet ihmisoikeusloukkauksiin, tuen vastuunkannolle ja sovinnolle AU:n tutkintakomission kautta sekä YK:n ihmisoikeusneuvoston toimille, ja EU:n kehitysavun painopisteen muuttamisen niin, että hyväksytään vakauttamispaketti ja lisätään samalla humanitaarista apua.

Afrikan sarven alueelle nimitetty EU:n erityisedustaja Alexander Rondos oli edelleen keskeinen toimija EU:n Etelä-Sudania koskevassa politiikassa ja koordinoi toimiaan tiiviisti ja täydentävällä tavalla kansainvälisten kumppanien kanssa.

6.3.6 Kenia

Kenian turvallisuustilanne on muuttunut yhä huolestuttavammaksi: terrori-iskut ovat lisääntyneet, väkivaltaisten rikosten määrä pysyy korkeana ja alueellisten, etnisten ja uskonnollisten ryhmien väliset jännitteet jatkuvat voimakkaina. Hallitus ei myöskään ole kyennyt toteuttamaan tarvittavia turvallisuusalan uudistuksia. Lamun piirikunnassa kesäkuussa 2014 tehdyssä terrori-iskussa kuoli ainakin 100 ihmistä. Islaminuskoisten asuinalueilla Manderassa marras- ja joulukuussa 2014 kristittyihin kohdistuneiden ennenkokemattomien hyökkäysten jälkeen presidentti Uhuru Kenyatta erotti sisäministerin ja poliisin ylitarkastajan ja nimitti heidän tilalleen uudet henkilöt.

Hallitus vastaa turvallisuuden horjuttamiseen usein kovin ottein, joilla on kielteinen vaikutus ihmisoikeuksiin.

EU osallistuu aktiivisesti väkivaltaisten ääriliikkeiden torjuntaa käsitteleviin avunantajien ja hallituksen välisiin ryhmiin. Vaikka turvallisuusalalla on vakavia puutteita ja vaikka EU ja muut avunantajat pyrkivät turvallisuusyhteistyöhön ja -vuoropuheluun Kenian hallituksen kanssa, tämä ei ole toistaiseksi osoittanut asiassa minkäänlaista johtajuutta.

EU tukee alueellisesti (Kenia ja Afrikan sarvi) sekä terrorismin torjunnan alalla vakautta ja rauhaa edistävästä välineestä seuraavia kolmea ohjelmaa yhteensä 19 miljoonalla eurolla: väkivaltaa ja ääriliikkeitä koskevan selviytymiskyvyn parantaminen (2 milj. euroa), terrorismin rahoituksen torjunta ja rahanpesun torjunta (6 milj. euroa) sekä terrorismin torjunnan alueellinen lainvalvontahanke (11 milj. euroa).

EU:n terrorismintorjunnan koordinaattori Gilles de Kerchove vieraili Keniassa Nairobissa 2. syyskuuta 2014 järjestetyn terrorismiaiheisen AU:n huippukokouksen yhteydessä.

6.3.7 Madagaskar

Vuoden 2013 lopussa pidettyjen EU:n tarkkailemien uskottavien vaalien jälkeen Madagaskar palasi vuoden 2014 alussa perustuslailliseen järjestykseen. Uusi laillinen presidentti, kansalliskokous ja hallitus olivat kaikki olemassa huhtikuussa 2014, minkä johdosta EU päätti 19. toukokuuta 2014 kumota Cotonoun sopimuksen 96 artiklan mukaiset toimenpiteet ja aloittaa uudelleen täyden yhteistyön Madagaskarin kanssa.

Madagaskar on osoittanut olevansa kiinnostunut lisäämään yhteistyötään EU:n kanssa kolmella tavalla: se on ilmaissut halukkuutta sopimuksen tekemiseen EU:n kiinni ottamien merirosvouksesta epäiltyjen siirtämisestä, se on osoittanut kiinnostusta saamaan koulutusta EUNAVFOR-operaation aluksilla, ja lisäksi se on tarjoutunut merellisten tietojen alueellisen yhteyskeskuksen sijaintimaaksi ja on valmis esittämään asiasta Seychellien kanssa yhteisen ehdotuksen.

6.3.8 Mauritius

Mauritius toimi edelleen aktiivisesti merirosvouksen torjumisessa läntisellä Intian valtamerellä, etenkin Euroopan komission alueellisen meriturvallisuusohjelman (MASE) tukeman Intian valtameren komission (IOC) välityksellä. EU teki merirosvouksesta epäiltyä koskevan siirtosopimuksen Mauritiuksen kanssa vuonna 2011. Tämän sopimuksen perusteella EUNAVFOR siirsi Mauritiukselle 12 merirosvouksesta epäiltyä somalialaista, ensimmäisen kerran 25. tammikuuta 2013. Näiden henkilöiden oikeudenkäynti alkoi 7. lokakuuta 2013, ja Mauritiuksen väliasteen tuomioistuin vapautti epäillyt 6. marraskuuta 2014 antamassaan tuomiossa. Tuomiosta tehtiin valitus välittömästi.

EU:n ja Mauritiuksen väliset sopimuspuitteet merirosvouksesta tuomion saaneiden siirtämiseksi takaisin Somaliaan kärsimään tuomiotaan on otettu käyttöön. Näillä puitteilla autetaan rakentamaan vielä lisää luottamusta vakiintuneeseen kumppanuuteemme ja strategiseen malliin, jossa merirosvojen liikkeitä seurataan siirrosta alkaen kotimaahan palaamiseen saakka.

6.3.9 Seychellit

Seychellit on EU:n erittäin aktiivinen kumppani merirosvouksen torjunnassa. EUNAVFOR on siirtänyt merirosvoja Seychellien viranomaisille EU:n ja Seychellien välisen siirtosopimuksen nojalla oikeudenkäyntiä ja syytteen nostamista varten.

Maan meriturvallisuuden ja hallinnon valmiuksien vahvistamiseksi EU:n operaatio EUCAP NESTOR avusti edelleen huhtikuussa 2014 Seychellien viranomaisia antamalla erityistä teknistä apua ja kouluttamalla Seychellien ilmavoimia. Operaatio on kehittänyt synergiaa Euroopan komission alueellisen meriturvallisuusohjelman (MASE) tukeman IOC:n *merirosvouksen torjuntayksikön* kanssa. EUCAP NESTOR on lopettamassa vähitellen toimintaansa Seychelleillä keskittyäkseen enemmän Somaliaan.

Seychellit esittää, että se voisi merirosvouksen ja merellisen rikollisuuden torjumiseksi toimia merellisen turvallisuuden alueellisen operatiivisen koordinoitikeskuksen sijaintimaana täydentäen Madagaskaria, joka on puolestaan valmis ryhtymään merenkulkua koskevien tietojen alueellisen yhteyskeskuksen sijaintimaaksi.

Seychellit toimi myös 8. ja 9. helmikuuta 2015 Afrikan unionin komission koollekutsuman Afrikan merellistä ja meriturvallisuutta käsitelleen toisen ministerikokouksen isäntämaana. Kokous oli jatkoa Afrikan sarven ja Guineanlahden merellistä turvallisuutta ja merirosvousta käsitelleelle ministerikokoukselle, jonka EU (korkea edustaja) kutsui koolle Brysseliin 1. huhtikuuta 2014.

6.3.10 Tansania

EU ja Tansania pitivät maaliskuussa 2014 Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukaisen poliittisen vuoropuhelun kokouksen, jossa käsiteltiin myös Afrikan suurten järvien alueen poliittista ja turvallisuustilannetta sekä Tansanian joukkojen lähettämistä Etelä-Sudaniin osana YK:n rauhanturvaoperaatiota. Tansanian ulkoasiain- ja kansainvälisen yhteistyön ministeri Bernard Membe osallistui korkean edustajan Brysselissä 1. huhtikuuta 2014 järjestämään merellisen turvallisuuden tapahtumaan, jonka yhteydessä EU ja Tansania allekirjoittivat sopimuksen edellytyksistä siirtää merirosvouksesta epäiltyjä EUNAVFORilta Tansaniaan. Tämän tapahtuman jälkeen EU ja UNODC arvioivat oikeusketjun tarvitsemat tukitoimet Tansaniassa, ja niitä on tarkoitus käsitellä EU:n alueellisen meriturvallisuusohjelman (MASE) puitteissa. Presidentti Jakaya Kikwete osallistui Brysselissä huhtikuussa 2014 pidettyyn EU–Afrikka-huippukokoukseen ja kävi Euroopan komission puheenjohtajan José Manuel Barroson kanssa kahdenvälisiä keskusteluja, joissa käsiteltiin myös alueellisia poliittisia kysymyksiä. Marraskuussa EUH:ssa vieraili korkeita siviili- ja sotilasedustajia Itä-Afrikan yhteisöstä. Tuolloin EU selosti Itä-Afrikan yhteisölle kokemuksiaan yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämisestä eli monenvälisestä puolustusyhteistyöstä. Itä-Afrikan yhteisön valtuuskunta vieraili myös Euroopan puolustusvirastossa.

EUCAP NESTORin maatoimisto Dar es Salaamissa jatkoi suurta arvostusta saaneiden valmiuksien kehittämistoimien toteuttamista meripoliisin, merivoimien, meriasioista vastaavien siviiliviranomaisten ja oikeuslaitoksen kanssa, myös Sansibarissa, koko vuoden 2014 ajan. EUCAP NESTOR -operaatio on asteittain siirtymässä pois Tansaniasta keskittyäkseen enemmän Somaliaan.

6.3.11 Uganda

Uganda oli vuonna 2014 edelleen aktiivinen toimija alueella. Se antoi edelleen eniten joukkoja, noin 6 800 sotilaan osaston, Somaliassa toteutettavan Afrikan unionin operaation (AMISOM) käyttöön.

Uganda oli edelleen Al-Shabaabin hyökkäysten kohteena johtuen tehtävästään Somaliassa.

Ugandan keskeinen tehtävä Afrikan unionin alueellisessa erityisryhmässä (AURTF) Herran vastarinta-armeijan (LRA) lakkauttamiseksi jatkui niin ikään. AURTF:n komentajana toimi ugandalainen upseeri, ja vuonna 2014 siinä palveli noin 1 500 ugandalaista sotilasta. EU antoi rahoitustukea sekä AMISOMille että AURTF:lle.

Vihollisuuksien puhjettua Etelä-Sudanissa joulukuussa 2013 Uganda lähetti sinne joukkoja. Ulkoasiainneuvosto antoi 17. maaliskuuta 2014 päätelmät, joissa se ilmaisi huolensa mahdollisesta ulkopuolisesta väliintulosta, joka voisi kärjistää poliittisia ja sotilaallisia jännitteitä Etelä-Sudanissa. Neuvosto muistutti Etelä-Sudanin osapuolten sitoutuneen niiden kutsumien liittoutuneiden joukkojen siirtämiseen pois alueelta tai asteittaiseen vetäytymiseen ja kannusti alueellisia johtajia jatkamaan yhteistyötään Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestö (IGAD) alaisuudessa.

Ugandan parlamentti hyväksyi joulukuussa 2013 homoseksuaalisuuden vastaisen lakiesityksen, jossa säädetään seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvistä uusista rikoksista. Tämän johdosta korkea edustaja antoi 18. helmikuuta julkilausuman, jossa hän ilmaisi syvän huolensa ankaran lainsäädännön tulevasta hyväksymisestä homoseksuaalisuuden kriminalisoimiseksi ja piti seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää valitettavana.³⁶ Presidentti Musevenin hyväksyttyä lakiesityksen 24. helmikuuta homoseksuaalisuuden vastainen laki tuli voimaan. Korkea edustaja antoi 4. maaliskuuta Euroopan unionin puolesta julkilausuman, jossa tuomittiin homoseksuaalisuuden vastaisen lain hyväksyminen. EU kehotti Ugandaa varmistamaan yhdenvertaisuuden lain edessä ja syrjimättömyyden niiden velvoitteidensa mukaisesti, joita sillä on ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden nojalla.³⁷ EU on sittemmin keskustellut laista Ugandan viranomaisten kanssa käydyin Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukaisen vahvistetun poliittisen vuoropuhelun puitteissa, ja perustuslakituomioistuin kumosi lain elokuussa³⁸.

³⁶ Euroopan parlamentti hyväksyi 16. tammikuuta päätöslauselman, jossa tuomitaan homoseksuaalisuuden kriminalisointia koskevat lait ja kehoitetaan presidentti Yoweri Musevenia olemaan allekirjoittamatta lakia (2014/2517(RSP)).

³⁷ Euroopan parlamentti hyväksyi 11. maaliskuuta päätöslauselman, jossa lain hyväksymistä pidetään valitettavana ja kehoitetaan aloittamaan Cotonoun sopimuksen 96 artiklan mukaiset neuvottelut Ugandan kanssa (2014/2634(RSP)).

³⁸ Ugandan hallitus antoi 7. heinäkuuta julkilausuman, jossa se selvensi aikomuksiaan lain nojalla. Julkilausumassa todettiin, että laki ei vaikuta yksittäisten henkilöiden tai ryhmien toimintaan, ja korostettiin sitä, että Ugandan hallitus takaa edelleen kaikkien ihmisten yhdenvertaisen kohtelun. Ugandan perustuslakituomioistuin kumosi lain 1. elokuuta menettelyä koskevien syiden perusteella.

6.4 Keski-Afrikka

Suurten järvien alueella ja Keski-Afrikan tasavallassa vallitsevien turvallisuushuokien lisäksi Keski-Afrikan haasteena on viedä eteenpäin alueellista yhdentymistä ja saavuttaa vakaa demokraattinen ja taloudellinen kehitys. EU on sitoutunut pitkän aikavälin kumppanuuteen alueen kanssa. Kymmenen maan kattava Keski-Afrikka kokonaisuudessaan, sen hallitukset ja alueelliset järjestöt saavat lähes 3 miljardia euroa EU:n tukea kaudella 2014–2020. Tämä sisältää myös tuen alueellisille järjestöille, joiden toimeksiantoon kuuluu rauha ja turvallisuus, kuten Keski-Afrikan talousyhteisölle (ECCAS) ja Suurten järvien alueen kansainväliselle konferenssille. Lisäksi EU varmistaa toimintansa johdonmukaisuuden Keski-Afrikassa Sahel-strategian ja Guineanlahti-strategian kaltaisten aloitteiden avulla ottaen erityisesti huomioon rajat ylittävät uhkat, kuten merirosvouden ja Boko Haram -kapinaliikkeen. Kamerun ratifioi EU:n ja Keski-Afrikan talouskumppanuussopimuksen 22. heinäkuuta 2014, ja sen väliaikainen soveltaminen alkoi 4. elokuuta 2014. Täysimääräistä alueellista talouskumppanuussopimusta koskevat neuvottelut ovat viivästyneet Keski-Afrikan tasavallan tilanteen vuoksi, mutta niiden odotetaan käynnistyvän pian uudelleen.

6.4.1 Suurten järvien alue ja Kongon demokraattinen tasavalta

EU on pysynyt helmikuussa 2013 allekirjoitetun Kongon demokraattista tasavaltaa ja sen lähialuetta koskevan rauhan, turvallisuuden ja yhteistyön puitesopimuksen jälkeenkin tärkeänä toimijana Suurten järvien alueella ja tukenut puitesopimukseen sisältyvien kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten sitoumusten täytäntöönpanoa.

EU:n Suurten järvien alueen johtava koordinaattori Koen Vervaeke toimi edelleen aktiivisesti Suurten järvien alueen erityislähettiläiden ryhmässä. Yhdennentoista EKR:n kansallisessa ja alueellisessa ohjelmasuunnittelussa EU on osoittanut huomattavia resursseja puitesopimuksen kansallisten ja alueellisten sitoumusten täytäntöönpanoon. Kehitysyhteistyöstä vastaava komission jäsen Andris Piebalgs ilmoitti maaliskuussa 2014 vieraillessaan Kongon demokraattisessa tasavallassa ja Ruandassa EU:n antavan 620 miljoonaa euroa uutta tukea Kongon demokraattiselle tasavallalle ja 460 miljoonaa euroa Ruandalle kaudella 2014–2020. Heinäkuussa ilmoitettiin Burundille samalla kaudella annettavasta 432 miljoonan euroa avusta. Edellisvuosiin verrattuna nämä summat ovat merkittävä lisäys rahoitukseen.

Neuvosto antoi heinäkuussa 2014 Suurten järvien alueesta päätelmät, joissa vahvistetaan EU:n aikovan määrätietoisesti edistää alueen rauhaa, vakautta ja kehitystä.

Kongon demokraattinen tasavalta

EU seurasi vuonna 2014 tiiviisti vuoden 2015 paikallisvaalien valmisteluja ottaen huomioon, että perustuslain määräysten mukaan parlamentti- ja presidentinvaalit tulisi pitää vuoden 2016 loppuun mennessä. EU esitti Kongon viranomaisille useita julkilausumia ja virallisia yhteydenottoja, joissa se ilmaisi huolensa poliittisen opposition jäsenten ja poliittisten aktivistien saamasta kohtelusta maassa. Vuoden 2011 parlamentti- ja presidentinvaalien jälkitoimena EU lähetti kesäkuussa 2014 Kongon demokraattiseen tasavaltaan Euroopan parlamentin jäsenen Mariya Gabrielin johtaman valtuuskunnan arvioimaan vuonna 2011 toimineen vaalitarkkailuvaltuuskunnan antamien suositusten täytäntöönpanoa.

Euroopan parlamentin puheenjohtajakokous myönsi lokakuussa 2014 Saharov-palkinnon Denis Mukwegelle tämän toimista naisten oikeuksien suojelemiseksi Kongon demokraattisessa tasavallassa. Tämä 59-vuotias gynekologi perusti vuonna 1998 Bukavuun Panzin sairaalan, jossa hän jatkaa vakavia vammoja saaneiden seksuaalisen väkivallan uhrien hoitamista.

EU oli edelleen Kongon demokraattisen tasavallan turvallisuusalan uudistuksessa tärkeä tekijä ja käytti tässä erilaisia välineitään (YTPP-operaatiot, vakautusväline ja Euroopan kehitysrahastot). Kongon demokraattisessa tasavallassa toteutettiin kaksi turvallisuusalan uudistuksen YTPP-operaatiota: EUSEC RD Congo (armeijan uudistus) ja EUPOL RD Congo (poliisivoimien uudistus). EUPOL RD Congo tuki päättymispäiväänsä 30. syyskuuta 2014 saakka turvallisuusalan uudistusta poliisivoimissa ja niiden yhteyksissä oikeusjärjestelmään. Strategisella tasolla operaatio tuki poliisivoimien uudistusta koskevia päätöksentekoprosesseja sisäministeriössä ja kansallisissa poliisivoimissa pääasiassa osallistumalla lainsäädäntökehyksen ja siihen liittyvien täytäntöönpanoasetusten valmisteluun ja myös avustamalla poliisin toimintasuunnitelman toteuttamisessa.

Paikallisten ja kansainvälisten toimien kanssa koordinoiden EUPOL RD Congo edesauttoi poliisin suorituskyvyn parantamisessa mentoroimalla, valvomalla ja antamalla neuvoja. EUPOL RD Congo tuki myös rankaisemattomuuden torjuntaa ihmisoikeuksien ja seksuaalisen väkivallan aloilla ja vahvisti lisäksi toimiaan lasten suojelun alalla. EKR:stä tuetaan edelleen poliisivoimien uudistusta, ja painopisteenä on yhä julkinen vastuuvollisuus ja palvelujen laatu.

EUSEC RD Congo -operaatio on tarkoitus lopettaa vaiheittainen. Neuvosto jatkoi syyskuussa 2014 operaation toimeksiantoa 30. kesäkuuta 2015 saakka. Määrärahat – 4,6 miljoonaa euroa – ovat käytettävissä 30. kesäkuuta 2015 saakka. Mikro-operaatiota, jossa jatketaan armeijan uudistuksen tiettyjen keskeisten osien toteuttamista ja pyritään siirtämään tehtävät kokonaan paikallisille, on suunniteltu toteutettavan 30. kesäkuuta 2016 saakka. EU aloittaa samalla vuoden 2015 aikana tuen antamisen yhdenmukaisesti EKR:n kautta Kongon demokraattisen tasavallan armeijan uudistuksen eri osa-alueille.

Vuonna 2014 EU jatkoi Burundin rauhanrakentamis- ja kehitysprosessien tukemista. EU keskittyi tukemaan myös säännöllisen poliittisen vuoropuhelun puitteissa Burundia toimissa, joilla se pyrkii varmistamaan osallistavan vaaliprosessin ja luomaan vuoden 2015 vaaleja varten suotuisan ympäristön, jossa kansalaiset voivat nauttia perusoikeuksistaan.

Heinäkuussa 2014 antamissaan päätelmissä neuvosto korosti, että vuoden 2015 vaalit Burundissa ovat merkittävä tilaisuus vakiinnuttaa viimeaikainen myönteinen kehitys ja edistää vahvempaa tulevaisuutta.³⁹

EU:n antoi julkilausumia: touko- ja syyskuussa paikalliset julkilausumat ja maalis- ja kesäkuussa korkean edustajan tiedottajan lausuman. Niissä käsiteltiin kasvavia poliittisia jännitteitä sekä poliittisten ja kansalaisoikeuksien rajoituksia, tarvetta kunnioittaa pidätettyjen oikeuksia (viittaus Pierre Claver Mbonimpan pidätykseen) ja tarvetta riippumattomaan oikeusjärjestelmään. Lisäksi niissä todettiin vaalien valmistelussa toteutetut myönteiset asiat, kuten käytännesääntöjen allekirjoittaminen ja vuoden 2015 vaalien etenemissuunnitelman puitteissa käyty poliittinen vuoropuhelu.

EU ja Burundi pitivät poliittisen vuoropuhelun kokouksia Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukaisesti 14. maaliskuuta, 5. kesäkuuta, 17. lokakuuta ja 9. joulukuuta. Näissä kokouksissa EU korosti jälleen, että on tärkeää järjestää läpinäkyvällä tavalla vuonna 2015 vapaat ja rehelliset vaalit, kannustaa kaikkien poliittisten puolueiden ja toimijoiden avointa ja kattavaa osallistumista (kuten on sovittu kaikkien osapuolten allekirjoittamassa vaalien järjestämistä koskevassa etenemissuunnitelmassa), kunnioittaa ja edistää poliittisia oikeuksia ja kansalaisoikeuksia, erityisesti sananvapautta ja kokoontumisvapautta, sekä varmistaa riippumaton oikeusjärjestelmä ja torjua rankaisemattomuutta. Myös taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sisällytettiin poliittiseen vuoropuheluun.

³⁹ Euroopan parlamentti hyväksyi 18. syyskuuta 2014 päätöslauselman Burundista. Se tuomitsi ihmisoikeuksien puolustajan Pierre Claver Mbonimpan pidätyksen. Lisäksi se kehotti Burundin hallitusta noudattamaan kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteitaan ja ilmaisi huolensa rankaisemattomuudesta, mielivaltaisista vangitsemisista ja sosioekonomisesta tilanteesta (2014/2833(RSP)).

Lisäksi EU ja Burundi jatkoivat Burundin kehitysyhteistyökumppaneiden konferenssissa (Conférence des partenaires du développement du Burundi) vuonna 2012 antamiensa sitoumusten täyttämistä köyhyyden vähentämiseen sekä demokratian ja oikeusvaltion tukemiseen liittyvillä aloilla.

Ruanda

Ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja Lambrinidis edusti EU:ta Ruandan kansanmurhan alkamisen 20-vuotispäivänä 7. huhtikuuta Kigalissa järjestetyssä muistotilaisuudessa. Korkea edustaja antoi EU:n puolesta samaa tilaisuutta koskeneen julkilausuman. Kehitysyhteistyöstä vastaava komission jäsen Andris Piebalgs vieraili Ruandassa maaliskuussa.

Heinäkuussa 2014 antamissaan päätelmissä neuvosto ilmaisi tyytyväisyytensä Ruandan edistymiseen useissa rakenneuudistuksissa, erityisesti talouden alalla, ja pani merkille saavutukset sovinnon rakentamisessa vuoden 1994 kansanmurhaa seuranneiden 20 vuoden aikana. EU toi kuitenkin esiin jatkuvan huolensa poliittisten puolueiden kokemista rajoituksista, muun muassa poliittisten toimintamahdollisuuksien kaventumisesta, sekä raporteista, jotka koskevat katoamisia ja ihmisoikeuksien puolustajien ja kansalaisyhteiskunnan vastaisia toimia. EU kehotti Ruandaa noudattamaan johdonmukaisesti sitoutumistaan demokratiaprosessiin, lisäämään poliittisia toimintamahdollisuuksia, antamaan lisää tilaa riippumattomalle kansalaisyhteiskunnalle ja erityisesti ihmisoikeuksien puolustajille sekä sallimaan suuremman sananvapauden kansalaisyhteiskunnalle ja kaikille kansalaisille kattavamman demokraattisen osallistumisen helpottamiseksi.

Joulukuussa EU (edustuston päällikkö ja maassa olevat EU-maiden edustustojen päälliköt) kävivät Ruandan kanssa 8 artiklan mukaisen poliittisen vuoropuhelun, jossa keskityttiin jälleen väitettyihin ihmisoikeusloukkauksiin, demokraattisten toimintamahdollisuuksien kaventumiseen ja alueelliseen vakauteen liittyviin kysymyksiin.

EU ja sen jäsenvaltiot tapasivat sekä Ruandan hallituskoalition että oppositiopuolueiden edustajia. EU seurasi lisäksi niitä vaikeuksia, joita Ruandassa rekisteröitymistä haluavat poliittiset puolueet kohtaavat. Sananvapauden ja tiedotusvälineiden riippumattomuuden lisäämiseksi EU ja sen jäsenvaltiot ovat tukeneet myös tiedotusvälineiden itsesääntelyelimen eli Ruandan tiedotusvälinekomission perustamista.

EU ja sen jäsenvaltiot jatkoivat oikeudellisten uudistusten ja merkittävien oikeusprosessien seuraamista, kuten Kizito Mihigoa, eläkkeelle jäänyttä kenraalia Frank Rusagaraa, eversti Tom Byabagambaa ja Joel Mutabazia vastaan nostettujen kanteiden käsittelyn seuraamista.

6.4.2 Keski-Afrikan tasavalta

EU osallistui koko vuoden 2014 aktiivisesti kansainvälisten kumppanien kanssa maan vakauttamiseen sekä alueen ja kansainvälisten kumppanien hyväksymän poliittisen siirtymäprosessin tukemiseen tavoitteena kestävä elpyminen kriisistä. EU järjesti 2. huhtikuuta pidetyn EU–Afrikka-huippukokouksen yhteydessä Keski-Afrikan tasavaltaa käsitelleen minihuippukokouksen, johon otti osaa korkean tason edustajia, muun muassa YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon.

Osana Keski-Afrikan tasavallan kriisin johdosta toteuttamia kokonaisvaltaisia toimia EU hyödynsi kaikkia käytettävissään olevia välineitä, joihin kuului myös sotilaallinen YTPP-operaatio. Neuvosto käynnisti 1. huhtikuuta 2014 EUFOR RCA -operaation avustaakseen Banguissa kansainvälisiä toimia turvallisen ympäristön luomiseksi ja suurimmassa vaarassa olevien ihmisten suojelemiseksi. Neuvosto jatkoi tämän siirtymävaiheen operaation toimeksiantoa 15. maaliskuuta 2015 saakka, jotta voitaisiin varmistaa tehtävien sujuva siirtäminen yhdennetylle moniulotteiselle operaatiolle (MINUSCA), jonka on tarkoitus saavuttaa täysi operatiivinen toimintakyky huhtikuuhun mennessä.

EU kiinnitti erityistä huomiota rankaisemattomuuden torjuntaan ja oikeusvaltion palauttamiseen. Yhteisöjen välisten jännitteiden jatkumisen ja yhteiskuntarakenteen täydellisen romahtamisen vuoksi EU tukee, usein yhteistyössä siirtymäkauden viranomaisten kanssa, myös sellaisia aloitteita, joilla edistetään vuoropuhelua, lievennetään jännitteitä ja lisätään luottamusta yhteisöjen välillä. Lisäksi EU edistää poliittisen vuoropuhelun aloitteita, joilla voidaan auttaa saamaan aikaan kestävä ratkaisu Keski-Afrikan tasavallan kriisiin. EU perusti 15. heinäkuuta 2014 Keski-Afrikan tasavallan tukemiseksi ensimmäisen oman monenvälisen kehitysrahastonsa, jonka tarkoituksena on auttaa siirtymisessä hätäavusta pidemmän aikavälin kehitysapuun. Vuoden 2014 loppuun mennessä tämä "Fonds Bekou" -niminen rahasto sai 50 miljoonaa euroa Euroopan kehitysrahastolta, Ranskalta, Saksalta ja Alankomailta.

Komission jäsen Andris Piebalgs vieraili Keski-Afrikan tasavallassa maaliskuussa 2014. Komission jäsen Kristalina Georgieva matkusti kahdesti Keski-Afrikan tasavaltaan ja sen naapurimaihin Kameruniin ja Tšadiin keskustellakseen kriisin alueellisista vaikutuksista.

Marraskuussa 2014 neuvosto myös totesi EU:n mahdollisen vahvistetun roolin tuovan lisäarvoa turvallisuusalan uudistukselle YK:n toimien tukena ja paikallisten toimijoiden sitoutuneisuuden myötä ja hyväksyi kriisinhallinnan toiminta-ajatuksen YTPP-alan kevyttä sotilaallista neuvontaoperaatiota varten. Lisäksi neuvosto antoi 15. joulukuuta 2014 Keski-Afrikan tasavaltaa koskevat päätelmät, joissa ilmaistiin selkeä tuki nykyiselle siirtymäkauden hallitukselle ja sen saavutuksille.

EU ja sen jäsenvaltiot lisäsivät vuonna 2014 tuntuvasti humanitaarista toimintaansa Keski-Afrikan tasavallassa ja tekivät tiivistä yhteistyötä YK:n ja muiden järjestöjen kanssa paikan päällä annettavan avun maksimoimiseksi. Komission jäsen Kristalina Georgieva ja YK:n apulaispääsihteeri Valerie Amos järjestivät Brysselissä 20. tammikuuta yhteisen ministerikokouksen Keski-Afrikan tasavallan humanitaarisesta tilanteesta. Kokouksessa luvattiin 366 miljoonaa euroa pelastustehtäviä ja lyhyen ja keskipitkän aikavälin apua varten.

6.5 Eteläinen Afrikka

EU:n ja eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC) poliittisen vuoropuhelun johtavat virkamiehet kokoontuivat vuosikokoukseensa Brysseliin 16. kesäkuuta 2014 keskustellakseen yhteistyöstä ja siitä, miten edetään kohti vuonna 2015 ministeritasolla pidettävää poliittisen vuoropuhelun kokousta. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä käsitelläkseen alueen rauhan, turvallisuuden ja kehityksen kannalta mahdollisesti haasteellisia kysymyksiä, kuten vaaliprosesseja, merellistä turvallisuutta, muuttoliikettä, ilmastonmuutosta, energiaa sekä alueellista taloudellista yhdentymistä.

Euroopan komissio ja SADC:n talouskumppanuussopimusta käsittelevä työryhmä saivat kyseistä sopimusta koskevat neuvottelut päätökseen 15. heinäkuuta 2014, ja pääneuvottelijat parafoivat talouskumppanuussopimuksen tekstin. Tämä oli tervetullut lopputulos varsinkin siksi, että näin ollen voitiin välttää kaupankäynnin keskeytyminen Botswanan, Namibian ja Swazimaan kanssa. Kyseiset maat olivat vähällä menettää tullittoman ja kiintiöttömän pääsyn EU:n markkinoille. Sopimus kattaa tavarakaupan, ja siinä on merkittävä kestävä kehitystä koskeva luku, palveluja ja investointeja koskeva uudelleentarkastelulauseke sekä maantieteellisiä merkintöjä koskeva kattava osio.

6.5.1 Angola

EU:n ja Angolan yhteisen etenemissuunnitelman ensimmäinen poliittinen ministeritason vuoropuhelu järjestettiin Brysselissä 17. lokakuuta 2014. Angolan valinta YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi juuri ennen Brysselin ministerikokousta tekee maasta arvokkaan kumppanin, jonka kanssa keskustellaan globaaleista kysymyksistä ja erityisesti rauhasta ja turvallisuudesta eteläisessä Afrikassa. Angolasta tuli Suurten järvien alueen kansainvälisen konferenssin (ICGLR) puheenjohtaja ja Kimberleyn prosessin varapuheenjohtaja tammikuussa 2014.

EU seurasi ja tuki edelleen Angolan edistymistä maata koskevan vuoden 2014 YK:n määräaikaisarvioinnin (UPR) yhteydessä. Suositusten keskeisiä aiheita olivat sananvapaus, yhdistymisvapaus, naisiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta sekä oikeudellisten instituutioiden vahvistaminen. Angolaa kehoitettiin mukauttamaan kansallinen lainsäädäntönsä Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntöön, jotta maa voisi ratifioida sen.

6.5.2 Namibia

Kattavaa talouskumppanuussopimusta koskevien neuvottelujen päättäminen heinäkuussa 2014 useiden SADC-maiden kanssa oli EU:n ja Namibian suhteissa keskeisellä sijalla. Sopimus on entisestään parantanut EU:n ja Namibian jo hyviä suhteita. Vaalit, jotka pidettiin 28. marraskuuta 2014, vahvistivat selvästi nykyisen johdon valta-aseman: Hage Geingob valittiin presidentiksi 87 prosentin äänimäärällä ja Swapo-puolue sai 80 prosenttia äänistä.

6.5.3 Botswana

Botswana on mukana heinäkuussa 2014 SADC-maiden kanssa tehdyssä talouskumppanuussopimuksessa. EU:n vuoropuhelu Botswanan kanssa toimii monessa suhteessa EU–Afrikka-kumppanuuden mallina. Presidentti Ian Khama valta-asema vahvistettiin 24. lokakuuta pidetyissä vaaleissa, mutta vallassa oleva Botswanan demokraattinen puolue sai ensimmäistä kertaa alle 50 prosenttia äänistä (47,6 %). Opposition liitto "Umbrella for Democratic Change" sai 30 prosenttia äänistä.

6.5.4 Sambia

EU ja Sambia pitivät maaliskuussa 2014 Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukaisen poliittisen vuoropuhelun kokouksen, johon osallistuivat keskeiset oikeusministerit ja ulkoministerit sekä useita varaministereitä. Kokouksessa käsiteltiin arkaluonteisia kysymyksiä, kuten NGO-lain soveltamiseen liittyviä hankaluuksia ja hlbt-henkilöiden vastaisia julkisia kampanjoita. Huhtikuun alussa Sambian presidentti Michael Sata osallistui Brysselissä pidettyyn EU–Afrikka-huippukokoukseen, jossa hänellä oli myös kahdenvälinen tapaaminen puheenjohtaja Barroson kanssa ja jossa EU pani merkille Sambian poliittisen vakauden ja sen kiinnostuksen investointeihin⁴⁰.

⁴⁰ Presidentti Sata kuoleman jälkeen Sambiassa järjestettiin 20. tammikuuta 2015 täytevaalit. Uusi presidentti Edgar Lungu hoitaa tehtävää presidentin toimikauden jäljellä olevan ajan eli syksyyn 2016 saakka.

6.5.5 Zimbabwe

Helmikuussa neuvosto tarkisti ja muutti päätöstä 2011/101/YUTP keskeyttäen jäljellä olevien Zimbabween kohdistuvien YUTP-alan rajoittavien toimenpiteiden soveltamisen, aseidenvientikieltoa sekä kahta henkilöä ja yhtä yhteisöä lukuun ottamatta. Lisäksi se jatkoi päätöksen 2012/96/EU voimassaoloa 1. marraskuuta 2014 saakka, jolloin Cotonoun sopimuksen nojalla toteutetut aiheelliset toimenpiteet päättyivät. Korkean edustajan tässä yhteydessä antamassa julkilausumassa todettiin tämän olevan askel eteenpäin EU:n ja Zimbabwen suhteissa samalla kun muistutettiin, että useilla aloilla on vielä edistytävää. Lisäksi edellä mainitut päätökset mahdollistivat edistymisen yhdennentoista EKR:n ohjelmasuunnittelussa.

6.5.6 Etelä-Afrikka

Koska poliittinen toiminta ja vaalien valmistelu oli vilkasta koko vuoden sekä Etelä-Afrikassa (yleisvaalit) että EU:ssa (Euroopan parlamentin vaalit ja uuden johdon nimittäminen EU:lle), osapuolet päättivät lykätä seitsemännen vuotuisen huippukokouksen pitämistä.

Tiivis diplomaattinen yhteydenpito kuitenkin jatkui ja kulminoitui korkean edustajan ja Etelä-Afrikan kansainvälisten suhteiden ja yhteistyön ministerin Maite Nkoana-Mashabanen tapaamiseen huhtikuussa EU–Afrikka-huippukokouksen yhteydessä.

Lisäksi marraskuussa Brysselissä järjestettiin viikon mittaiset neuvottelut johtavien virkamiesten tasolla. Tähän viikkoon sisältyi EU:n ja Etelä-Afrikan kuudes poliittisia ja turvallisuusasioita käsittelevä vuoropuhelufoorumi, jonka aikana keskusteltiin useista Afrikan ja kansainvälisistä kysymyksistä, joita molemmat osapuolet pitävät huolestuttavina. Tätä vuoropuhelufoorumia edelsi EU:n ja Etelä-Afrikan meriasioden alakomitean ensimmäinen kokous, jossa keskusteltiin erilaisista yhteistyömuodoista ja tarkasteltiin kummankin osapuolen merellisen turvallisuuden strategioita.

Marraskuussa pidetty 14. yhteinen yhteistyöneuvosto tarjosi tilaisuuden pitää 18 virallista ja epävirallista alakohtaista vuoropuhelua ja kokousta, joissa esiteltiin niiden vuotuinen toiminta ja tulevat painopisteet.

Lisäksi pidettiin virallisen ihmisoikeusvuoropuhelun toinen kokous. Tässä vuoropuhelun toisessa kokouksessa EU ja Etelä-Afrikka keskustelivat yhteisen edun mukaisista ja yhteistä huolta aiheuttavista kysymyksistä, kuten yhteistyöstä monenvälisillä foorumeilla sekä kansallisista kysymyksistä. Kokouksen yhteydessä järjestettiin kansalaisyhteiskuntaseminaari, johon osallistui noin 20 järjestöjä EU:sta ja Etelä-Afrikasta.

Tiiviit neuvottelut kansallisista ja kansainvälisistä haasteista sekä edistymisestä useilla eri aloilla, kuten politiikan, turvallisuuden, kaupan, kehitysyhteistyön ja ihmisoikeuksien aloilla, ovat elvyttäneet strategista kumppanuutta.

Vuoden 2014 aikana käytiin laajaa vuoropuhelua kauppaan ja investointiin liittyvistä aiheista, kuten talouskumppanuussopimuksesta, kaupan esteistä ja Etelä-Afrikan investointiedellytyksistä.

6.5.7 Swazimaa

Swazimaa on mukana talouskumppanuussopimuksessa, jota koskevat neuvottelut saatettiin heinäkuussa 2014 SADC-maiden kanssa päätökseen. Sopimuksella taataan tullivapaa sokerin tuonti EU:hun.

EU:n ja Swazimaan poliittisen vuoropuhelun tulos osoitti, että molemmat osapuolet ovat kiinnostuneita toimimaan johdonmukaisemmin ja tehokkaammin Swazimaassa. Arkaluonteisista asioista, kuten vaaliprosessista ja poliittisista puolueista, ihmisoikeuksista, korruption torjunnasta, kuolemanrangaistuksesta, oikeusvaltiosta, tiedotusvälineiden vapaudesta ja sananvapaudesta sekä tasa-arvokysymyksistä, käytiin suora keskustelu.

6.5.8 Lesotho

Lesotho, yleensä suhteellisen vakaa maa, koki vuonna 2014 huomattavaa poliittista kuohuntaa. Poliittista ja turvallisuustilannetta horjutti vakavasti 30. elokuuta 2014 tehty vallankaappausyritys, jolloin pääministeri Thomas Thabane joutui väliaikaisesti pakenemaan maasta.

EU on seurannut tarkasti poliittisen ja turvallisuustilanteen heikkenemistä Lesothossa ja on tiiviisti yhteydessä keskeisiin toimijoihin Lesothossa ja SADC:n alueella.

EU on tukenut SADC:n tunnustelijan pyrkimyksiä ratkaista kriisi ja tarkastelee perusteellisesti sitä, miten se voisi parhaiten lisätä tukeaan SADC:n tunnustelijan ja tarkkailuvaltuuskunnan työlle, erityisesti 28. helmikuuta 2015 pidettäväksi suunniteltujen uusien vaalien yhteydessä.

Kehitysyhteistyöstä vastaava komission jäsen Neven Mimica tapasi 3. marraskuuta 2014 korkean tason valtuuskunnan Lesothosta ja vahvisti EU:n olevan edelleen valmis tukemaan hallituksen pyrkimyksiä vähentää köyhyyttä, saada aikaan talouskehitystä ja edistää demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien periaatteiden kunnioittamista.

6.5.9 Mosambik

Yleisvaalit (parlamentti-, presidentin- ja maakuntavaalit) pidettiin suunnitellusti 15. lokakuuta.

EU seurasi tarkoin koko vaaliprosessia ja kannusti läpinäkyvyyteen ja osallistavuuteen sekä vaalien sujumiseen rauhallisesti.

Myös EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunta oli paikalla. EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan alustavan arvion pohjalta EU ilmaisi 17. lokakuuta tyytyväisyytensä siihen, että vaalit sujuivat hyvässä järjestyksessä, mutta mainitsi joitain puutteita ja välikohtauksia.

Vaaleja edelsi maan joillakin alueilla lisääntynyt poliittinen väkivalta. Sen johdosta hallitus ja pääoppositiopuolue Renamo kävivät useita neuvottelukierroksia, joiden tuloksena vaalilakia muutettiin yksimielisesti ja allekirjoitettiin yhteisymmärryspöytäkirja, jonka tarkoituksena on helpottaa Renamon puolisoitilaallisten joukkojen integroimista turvallisuusalueelle ja maan poliittisen järjestelmän avautumista.

EU ja kansainvälinen yhteisö ovat kannustaneet käymään tätä vuoropuhelua, lopettamaan poliittisen väkivallan ja panemaan sopimukset täytäntöön.

6.5.10 Malawi

EU piti erittäin tärkeinä Malawissa toukokuussa järjestettyjä kolmoisvaaleja (presidentin-, parlamentti- ja paikallisvaalit). EU lisäsi tukeaan vaaliprosessille ja lähetti paikalle vaalitarkkailuvaltuuskunnan. Syyskuussa kehitysyhteistyöstä vastaava Euroopan komission jäsen Andris Piebalgs tapasi presidentti Peter Mutharikan New Yorkissa YK:n yleiskokouksen yhteydessä ja lokakuussa valtiovarainministeri Goodall Edward Gondwen Washingtonissa IMF:n ja Maailmanpankin vuosikokouksessa, jolloin he keskustelivat julkisen talouden hoidosta. EU on nimennyt Malawin yhdeksi EU:n demokratiatuen toimintaohjelman pilottimaaksi. Ohjelman tarkoituksena on lisätä johdonmukaisuutta EU:n välineiden ja EU:n jäsenvaltioiden toimien välillä sekä syventää käsitystä paikallisesta toimintaympäristöstä tehostamalla kumppanuutta kaikkien sidosryhmien kanssa, myös hallituksen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

7. Amerikat

7.1. Yhdysvallat ja Kanada

7.1.1. Yhdysvallat

Vuonna 2014 EU:n ja Yhdysvaltojen väliset suhteet jatkuivat tiiviinä ja toimivina, mikä näkyi Brysselissä 26. maaliskuuta järjestetyssä EU:n ja Yhdysvaltojen välisessä huippukokouksessa. Transatlanttista kauppaa- ja investointikumppanuutta (TTIP) koskevat neuvottelut olivat poliittinen prioriteetti ja keskeisellä sijalla EU:n ja Yhdysvaltojen välisissä suhteissa, koska neuvotteluilla on kauppaa ja investointeja laajempia strategisia vaikutuksia.

Tietosuojaan liittyviin kysymyksiin kiinnitettiin edelleen huomiota EU:n ja Yhdysvaltojen välisissä suhteissa, ja erityisesti pyrittiin lujittamaan Safe harbor -puitteita, jotka koskevat henkilötietojen siirtoa EU:sta Yhdysvalloissa oleville yrityksille, sekä neuvottelemaan puitesopimus, jolla määrätään rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen vaihdosta. Yhdysvaltojen hallinto myönsi, että oikeus turvautua oikeussuojakeinoihin on tarpeen ulottaa EU:n kansalaisiin silloin, kun heidän tietojensa on käsitelty epäasianmukaisesti, ja sitoutui työskentelemään lainsäädännön laatimiseksi tätä varten.

Korkea edustaja piti yllä toimivia ja hyödyllisiä suhteita Yhdysvaltojen ulkoministeriin John Kerryyn, mikä mahdollisti tiiviin ja intensiivisen yhteistyön monissa ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä. EU ja Yhdysvallat koordinoivat tiiviisti pakotteita ja diplomaattista painostusta, joiden tavoitteena on saada Venäjä sitoutumaan Minskin tulitaukosopimukseen ja jotka olivat myös seurausta Krimin laittomasta liittämisestä Venäjään. Lisäksi ne työskentelivät kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa Ukrainan avustamiseksi. EU ja Yhdysvallat tehostivat toimiaan ISILin/Daeshin torjumiseksi, mihin sisältyi yksittäisten jäsenvaltioiden päätös osallistua Yhdysvaltojen johtamaan maailmanlaajuiseen liittoumaan, ja käsitteivät vierastaistelijoiden ongelmaa. Osapuolet käyttivät aikaansa ja energiaansa myös Länsi-Balkanin vakauttamiseen ja neuvotteluihin Iranin kanssa.

EU–USA-energianeuvosto kokoontui kaksi kertaa eli 2. huhtikuuta ja 3. joulukuuta. Keskeisenä kysymyksenä oli energiatilanne Ukrainassa ja laajempaan kysymyksenä Euroopan energiaturvallisuus, joiden lisäksi koordinoitiin toimia ilmastonmuutoksen alalla, mukaan lukien Pariisissa joulukuussa 2015 pidettävän ilmastopöytäsoittimuksen osapuolten konferenssin valmistelut.

Yhdysvallat teki yhteistyötä EU:n kanssa yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) alalla ja lähetti henkilöstöään EUSEC RD Congo -operaatioon ja EULEX KOSOVO -operaatioon sekä avusti muita operaatioita. Yhdysvallat ei vastannut myöntävästi kutsuun osallistua EUAM Ukraina -operaatioon, mutta lupasi tehostaa Ukrainan turvallisuusalan uudistamiseksi tehtävää yhteistyötä. Washingtonissa 6. toukokuuta järjestetyssä YTPP-symposiumissa käytiin perusteellisia kahdenvälisiä keskusteluja molempia osapuolia kiinnostavista aiheista, erityisesti afrikkalaisen rauhanturvaamisen tukemisesta. Yhdysvallat teki EU:n kanssa tiivistä yhteistyötä, kun tämä toimi Somalian rannikon edustalla tapahtuvaa merirosvousta käsittelevän monenvälisen kontaktiryhmän puheenjohtajana. Lisäksi EU:n sotilasesikunta jatkoi neuvottelujaan Yhdysvaltojen Euroopan strategisen johtoportaan kanssa hallinnollisista järjestelyistä yhteistyön lujittamiseksi. EU ja Yhdysvallat tekivät tiivistä yhteistyötä ebolasta kärsivien Länsi-Afrikan maiden avustamisessa.

Yhdysvallat on toiminut myönteisessä hengessä äskettäin luoduissa säännöllisten kolmikantaneuvottelujen puitteissa yhdessä komission ja asianosaisten jäsenvaltioiden kanssa täyden viisumien vastavuorisuuden saavuttamiseksi. Neuvotteluissa ei kuitenkaan ole tähän mennessä edistytty merkittävästi.

EU ja Yhdysvallat tekivät tehokasta yhteistyötä aseiden leviämisen estämisen, asevalvonnan ja aseriisunnan aloilla. Yhteisiä toimia jatkettiin, jotta ulkoavaruustoiminnan kansainväliselle käytännesäännöstölle saataisiin kansainvälinen tuki. Myös ydinsulkusopimuksen (NPT) vuonna 2015 pidettävän tarkistuskonferenssin valmisteluja jatkettiin.

Yhdysvallat oli EU:n tärkeä kumppani arktisessa neuvostossa, ja se toimii arktisen neuvoston puheenjohtajana vuosina 2015-2017.

7.1.2. Kanada

EU:n ja Kanadan suhteita lujitti vuonna 2014 se, että neuvottelut strategisesta kumppanuussopimuksesta (SPA) ja laaja-alaisesta talous- ja kauppasopimuksesta (CETA) saatiin päätökseen Ottawassa 26. syyskuuta pidetyssä EU–Kanada-huippukokouksessa, joka oli ensimmäinen huippukokous sitten vuoden 2010. Vuoden 2014 huippukokouksessa vahvistettiin sitoumus varmistaa mahdollisimman pian kaikille Kanadan ja EU:n kansalaisille viisumivapaa matkailu maiden välillä. Näin kansalaiset saavat myös täyden hyödyn Kanadan ja EU:n välillä luotavista uusista kaupan ja talouteen liittyvistä mahdollisuuksista. Vuonna 2014 EU jatkoi tiivistä poliittisen vuoropuhelun ohjelmaa Kanadan kanssa. Energia- ja ilmastoyhteistyö on keskeinen ala transatlanttisissa suhteissa. Vuoden 2014 EU–Kanada-huippukokouksen tuloksena osapuolet sopivat kahdenvälisen energiavuoropuhelun aloittamisesta uudelleen.

EU ja Kanada järjestivät toisen yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) alan vuosittaisen symposiumin Ottawassa 8. toukokuuta 2014.

Kanada osallistuu säännöllisesti EU:n YTPP-operaatioihin, parhaillaan kahteen operaatioon: palestiinalaisalueilla toteutettava EU:n poliisioperaatio (EUPOL COPPS) ja Kosovossa toteutettava EU:n oikeusvaltio-operaatio (EULEX). Koska Kanadan hallitus oli huolestunut Ukrainan tilanteesta, Kanadaa pyydettiin osallistumaan myös siviiliturvallisuusalan uudistamista koskevaan EU:n neuvontaoperaatioon (EUAM) Ukrainassa. Kanada osallistui myös Malissa toteutettavan EU:n koulutusoperaation (EUTM) rahoittamiseen. Muun muassa Iraniin ja Syyriaan kohdistettujen pakotteiden alalla tehtiin tiivistä yhteistyötä. Lisäksi vuonna 2014 Kanada osallistui Egyptiin lähetettyyn EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntaan.

Kanada oli EU:n tärkeä kumppani arktisessa neuvostossa, koska se toimi arktisen neuvoston puheenjohtajana vuosina 2013-2015.

7.2. Latinalainen Amerikka ja Karibian alue

7.2.1. Alueidenväliset suhteet

Vuonna 2014 aloitettiin EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtioiden yhteisön (CELAC) seuraavan valtion- tai hallitusten päämiesten huippukokouksen valmistelut. Kokouksen pitopaikkana oli ensimmäistä kertaa Bryssel ja ajankohtana 10. ja 11. kesäkuuta 2015. Sen yleisaiheena oli "Yhteinen tulevaisuutemme: menestyvien, yhtenäisten ja kestävien yhteiskuntien rakentaminen kansalaisillemme". Se oli toinen itse CELACin (tässä yhteisössä ovat mukana kaikki Latinalaisen Amerikan ja Karibian 33 maata) kanssa järjestetty huippukokous mutta kahdeksas EU:n ja kyseisen alueen huippukokous alueiden keskinäisen strategisen kumppanuuden vuonna 1999 tapahtuneen käynnistymisen jälkeen. Huippukokouksen edellä järjestettiin useita valmistelevia korkean tason temaattisia tapahtumia, joissa tarkasteltiin alueiden keskinäistä yhteistyötä muun muassa seuraavilla aloilla: kansalaisyhteiskunta, tiedemaailma, liike-elämä sekä EU:n ja Latinalaisen Amerikan parlamentaarisisessa edustajakokouksessa käsiteltävät parlamentaariset asiat.

EU:n ja CELACin toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa järjestettiin useita alueiden keskinäisiä korkean tason kokouksia muun muassa tieteen ja teknologian (huhtikuussa San Joséssa Costa Ricassa), maailman huumeongelman (kesäkuussa Ateenassa), yrityksen yhteiskuntavastuun (syyskuussa Brysselissä ja marraskuussa San Joséssa Costa Ricassa) ja muuttoliikkeen (marraskuussa Brysselissä) aloilla. Santiagossa pidetyn edellisen huippukokouksen antaman tehtävän mukaisesti EU ja CELAC valmistelivat EU–CELAC- toimintasuunnitelman tarkistamista ja mahdollista laajentamista.

Hampurissa sijaitseva EU:n ja Latinalaisen Amerikan sekä Karibian alueen säätiö (EU–LAC-säätiö) tuki edelleen tavoitteidensa mukaisesti toimillaan EU:n ja CELACin alueiden keskinäistä kumppanuutta.

7.2.2. Suhteet osa-alueisiin

Mercosur-maat

Mercosurin kanssa käytävät neuvottelut assosiaatiosopimuksesta jatkuivat vuonna 2014, kun osapuolet esittivät toisilleen tarjouksia tavara- ja palvelukaupan sekä investointien ja julkisten hankintojen aloilla. Caracasissa heinäkuussa 2014 pidetyssä Mercosurin huippukokouksessa valtionpäämiehet ilmoittivat päässeensä sopimukseen Mercosurin tarjouksesta ja kehottivat EU:ta konsultoimaan jäsenvaltioitaan ja viimeistelemään EU:n tarjouksen, jotta tarjoustenvaihto voitaisiin tehdä. EU pyysi lisätietoja Mercosurin tarjouksesta ja jatkoi samalla oman tarjouksensa viimeistelyä, jotta vuoden 2015 alussa voitaisiin jatkaa keskusteluja.

Keski-Amerikan osalta suhteet EU:hun lujittuivat vuonna 2014 huomattavasti, mihin vaikutti kolme merkittävää asiaa: sopimus poliittisesta vuoropuhelusta ja yhteistyöstä (PDCA) tuli voimaan toukokuussa, kesäkuussa pidettiin EU:n ja Keski-Amerikan assosiaationeuvoston ensimmäinen kokous ja neuvosto hyväksyi heinäkuussa kansalaisten turvallisuutta Keski-Amerikassa ja Karibialla koskevan EU:n strategian. EU ja Keski-Amerikka pitivät 17. lokakuuta Tegucigalpassa PDCA:n sekakomitean ensimmäisen kokouksen, johon kaikki Keski-Amerikan integraatiojärjestön (SICA) jäsenet osallistuivat.

EU ja Karibia

EU:n ja Karibian alueen suhteet laajenivat entisestään EU:n ja Karibian AKT-valtioiden foorumin (Cariforum) vuonna 2013 käymän korkean tason poliittisen vuoropuhelun pohjalta ja vuonna 2012 hyväksytyn EU:n ja Karibian strategisen kumppanuuden puitteissa. Vuonna 2014 keskityttiin yhteisissä aluetason poliittisissa painopisteissä alueelliseen yhdentymiseen, Haitin jälleenrakentamiseen, ilmastonmuutokseen ja katastrofivalmiuteen, rikollisuuteen ja turvallisuuteen sekä yhteiseen toimintaan monenvälisillä foorumeilla. Lisäksi EU kävi Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukaisen poliittisen vuoropuhelun useiden Karibian maiden kanssa, joiden joukossa oli maita, joiden kanssa tällaista vuoropuhelua ei ollut koskaan ennen pidetty. Joidenkin maiden, esimerkiksi Haitin, tilanne oli erityisen haasteellinen. Myös Jamaikan, Bahaman, Belizen, Guyanan ja Dominikaanisen tasavallan kanssa käytiin 8 artiklan mukainen vuoropuhelu, jonka tarkoituksena oli lähentää kahdenvälisiä suhteita ja lisätä yhteistyötä YUTP-alan globaaleissa kysymyksissä. Cariforumin ja EU:n talouskumppanuussopimuksen täytäntöönpano on päässyt molemmin puolin hyvään vauhtiin. Johtavista virkamiehistä koostuva yhteinen kauppa- ja kehityskomitea kokoontui neljättä kertaa 18.–19. marraskuuta 2014, arvioi tapahtunutta kehitystä ja tarkasteli talouskumppanuussopimuksen täytäntöönpanon edistymistä. Kansalaisyhteiskunnan edustajista koostuva neuvoa-antava sekakomitea on perustettu, ja se kokoontui ensimmäistä kertaa 13.–14. marraskuuta 2014.

7.2.3. Kahdenväliset suhteet

Brasilia

EU:n ja Brazilian välisiä suhteita hallitsivat poliittiset muutokset, etenkin Brasiliassa lokakuussa pidetyt yleisvaalit. Helmikuussa EU toimi EU:n ja Brazilian seitsemännen huippukokouksen isäntänä. Tuolloin käytiin hyödyllinen keskustelu strategisen kumppanuuden kokonaistilanteesta (kauppa ja investoinnit, Mercosur-neuvottelut, pk-yrityksiin liittyvä yhteistyö sekä tiede ja teknologia). Huhtikuussa Brasiliassa pidettiin EU:n ja Brazilian neljäs korkean tason ihmisoikeusvuoropuhelu, jonka puheenjohtajina toimivat ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja Lambrinidis ja Brazilian ihmisoikeusministeri Ideli Salvatti. Heinäkuussa puheenjohtaja José Manuel Barroso tapasi presidentti Dilma Rousseffin Brasiliassa. Useita EU:n ja Brazilian vuoropuheluita (kansainvälinen rauha ja turvallisuus, YK-asiat, huumausaineet sekä aseiden leviämisen estäminen ja aseriisunta) jouduttiin siirtämään vuodelle 2015 Brazilian presidentin-, parlamentti- ja kuvernöörinvaalien vuoksi.

Meksiko

EU on pyrkinyt lujittamaan suhteitaan Meksikoon erityisesti ottaen huomioon maan kasvavan aseman globaalina toimijana kansainvälisessä järjestelmässä. Ensimmäinen EU:n ja Meksikon korkean tason poliittinen vuoropuhelu pidettiin Brysselissä 27. tammikuuta. Ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja Stavros Lambrinidis toimi Brysselissä 18. maaliskuuta pidetyn EU:n ja Meksikon neljännen korkean tason ihmisoikeusvuoropuhelun puheenjohtajana.⁴¹

⁴¹ Euroopan parlamentti hyväksyi 23. lokakuuta kiireellisen keskustelun jälkeen päätöslauselman, jossa se ilmaisi huolensa 43 opettajaopiskelijan katoamisesta Meksikossa ja vaati EU:lta lisätukea valtion instituutioiden ja ihmisoikeuksien vahvistamiseen.

Merkittävää oli, että Meksiko ilmoitti syyskuussa osallistuvansa jälleen YK:n rauhanturvaoperaatioihin. Mahdollista yhteistyötä EU:n operaatioiden kanssa harkitaan.

Vuonna 2014 jatkettiin keskustelua EU:n mahdollisista vastatoimista Meksikon vuonna 2012 hyväksymään lainsäädäntöön, jossa edellytetään, että lentoyhtiöt antavat matkustajista tietoja (PNR-tiedot) tai muutoin niille määrätään huomattavat sakot.

Samaan aikaan EU:n ja Meksikon yhteinen työryhmä on luonnostellut Santiagossa tammikuussa 2013 pidetyssä EU–CELAC-huippukokouksessa tehtyjen päätösten mukaisesti yhteistä kehittämisasiakirjaa, joka koskee mahdollisuutta EU:n ja Meksikon välisen kokonaissopimuksen ja sen kolmen pilarin (poliittinen vuoropuhelu, yhteistyö ja kauppa) perusteelliseen uudistamiseen.

Kuuba

Neuvosto hyväksyi 10. helmikuuta 2014 neuvotteluohjeet EU:n ja Kuuban poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä koskevaa sopimusta varten. Neuvottelut käynnistettiin Havannassa 29. ja 30. huhtikuuta, ja toinen neuvottelukierros käytiin Brysselissä 27. ja 28. elokuuta. Osapuolet pääsivät sopimukseen menettelytavoista ja etenemissuunnitelmasta ja aloittivat keskustelut poliittista vuoropuhelua, yhteistyötä ja kauppaa koskevan sopimuksen tärkeimmistä luvuista. Ihmisoikeuskysymykset ovat edelleen keskeisellä sijalla EU:n suhteissa Kuubaan, ja niitä käsiteltiin Kuuban viranomaisten kanssa sekä Brysselissä että Havannassa. EU oli tyytyväinen siihen, että Yhdysvallat päätti muuttaa Kuuban-politiikkaansa, kuten presidentti Barack Obama joulukuussa ilmoitti.

EU tukee vahvasti Haitin ja Dominikaanisen tasavallan välistä vuoropuhelua. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Herman Van Rompuy vieraili heinäkuussa 2014 sekä Haitissa että Dominikaanisessa tasavallassa ja toimi tuolloin puheenjohtajana kolmen osapuolen kokouksessa, jossa mukana olivat Dominikaanisen tasavallan presidentti Danilo Medina ja Haitin presidentti Michel Martelly. Kokous tarjosi EU:lle uuden mahdollisuuden helpottaa vuoropuhelua ja kahden kansakunnan välistä yhteistyötä ja edistää myönteisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ratkaista näiden kahden maan väliset kiistat, Dominikaanisen tasavallan haitilaistaustaisia kansalaisia koskeva kysymys mukaan lukien. Tätä varten on jo käynnissä useita EU:n rahoittamia tukiohjelmia.

Argentiina

Huolimatta yhteisistä arvoista ja taloudellisista intresseistä sekä yleisesti ottaen hyvästä yhteistyöstä monenvälisillä foorumeilla kahdenväliset suhteet Argentiinan kanssa eivät olleet parhaimmillaan. Komission varapuheenjohtaja Antonio Tajani vieraili kesäkuussa 2014 Buenos Airesissa keskustelemassa kasvusta.

Paraguay

Komission varapuheenjohtajan Antonio Tajanin Paraguayn-vierailu kesäkuussa 2014 tarjosi tilaisuuden keskustella teollisuusyhteistyöstä ja investointien edistämisestä ja johti siihen, että marraskuussa järjestettiin ensimmäinen EU:n ja Paraguayn investointifoorumi. Brysselissä pidettiin marraskuussa EU:n ja Paraguayn yhteistyösekakomitean puolivuositainen kokous, jossa yhteistyötä laajennettiin uusille aloille, kuten ihmisoikeuksiin, huumausaineiden torjuntaan ja ilmastonmuutokseen. EU hyväksyi Paraguayta koskevan kahdenvälisen kehitysyhteistyöohjelman vuosiksi 2014–2020. Se sisältää erityismäärärahoja demokratian, osallistumisen ja instituutioiden vahvistamisen edistämiseksi ja erityisesti vuoden 2013 EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan suositusten panemiseksi täytäntöön.

Uruguay

EU ja Uruguay vahvistivat EU:n ja Uruguayn sekakomitean kokouksessa Montevideossa kesäkuussa 2014 yhteisen kiinnostuksensa globaaleja kysymyksiä koskevaan vuoropuheluun ja yhteistyö esimerkiksi ihmisoikeuksien, ilmastonmuutoksen, vuosituhannen kehitystavoitteiden ja kansainvälisen rauhanturvaamisen aloilla. Uruguayn osallistuminen useisiin YK:n rauhanturvaoperaatioihin on osoitus maan vankasta sitoutumisesta YK:n peruskirjan periaatteisiin, joihin myös EU yhtyy. Tähän liittyen molemmat osapuolet tutkivat edelleen mahdollisuuksia lujittaa yhteistyötä entisestään kansainvälisen turvallisuuden ja puolustuksen aloilla.

Venezuela

Vuonna 2013 Venezuelassa pidettyjen kiistanalaisten vaalien jälkeen mielenosoittajat kerääntyivät vuoden 2014 alussa kaduille ja väkivaltaisia yhteenottoja puhkesi useiden kuukausien ajan mielenosoittajien ja turvallisuusjoukkojen välillä. EU ilmaisi useissa julkilausumissa huolensa poliitikkojen ja opiskelijoiden pidätyksistä ja korosti sitä, että ihmisoikeuksia ja sananvapautta on kunnioitettava kaikissa tilanteissa, sekä kehotti aloittamaan uudelleen alueelliset toimet vuoropuhelun helpottamiseksi kaikkien osapuolten välillä maassa käynnissä olevan yhteiskunnan jakautumisen käsittelemiseksi. EU jatkaa maan tapahtumien ja erityisesti vangittujen oppositiojohtajien ja opiskelijoiden tilanteen seuraamista, mukaan lukien Leopoldo Lopezin ja tuomari María Lourdes Afiunin oikeudenkäynnit.

Kolumbia

EU seurasi edelleen tiiviisti Havannassa käytäviä Kolumbian hallituksen ja FARC:n välisiä rauhanneuvotteluja. Korkean edustajan tiedottaja antoi viisi julkilausumaa keskeisistä tapahtumista rauhanprosessissa ja toisti EU:n tukevan rauhaa. Presidentti Juan Manuel Santosin onnistunut vierailu EU:n toimielimiin puheenjohtaja Herman Van Rompuyn osallistuttua elokuussa Santosin uudelleenvalinnan jälkeen tämän virkaanastumistilaisuuteen korosti sitä, kuinka tärkeänä Kolumbia pitää EU:n jatkuvaa tukea Havannassa käytäville neuvotteluille. Poliittiset suhteet Kolumbiaan ovat laajentuneet uusille aloille, myös kriisinhallintaan, elokuussa allekirjoitetun osallistumista koskevan puitesopimuksen nojalla. Sopimus helpottaa Kolumbian osallistumista EU-johtoisiin operaatioihin, mistä ensimmäisenä konkreettisenä esimerkkinä tulee todennäköisesti olemaan maan osallistuminen EUNAVFOR Atalanta -operaatioon. EU ja Kolumbia pitivät lokakuussa Bogotassa korkean tason poliittiset neuvottelut sekä vuosittaisen ihmisoikeusvuoropuhelun, jossa käsiteltiin erityisesti maan palauttamista koskevia kysymyksiä.

Ecuador

Vuonna 2014 saatiin päätökseen neuvottelut, jotka koskivat Ecuadorin liittymistä jo Kolumbian ja Perun kanssa tehtyyn monenväliseen kauppasopimukseen. Sopimus parafoitiin joulukuussa. Taloudellisten hyötyjen lisäksi sopimuksen odotetaan nostavan kahdenväliset suhteet uudelle tasolle. Tämä vahvistettiin komission jäsenen Andris Piebalgsin Ecuadoriin heinäkuussa tekemän vierailun aikana. Lokakuussa Quitossa pidetyssä korkean tason vuoropuhelun toisessa kokouksessa EU ja Ecuador sopivat kauppasopimuksen täydentämisestä poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä koskevalla yhteisymmärryspöytäkirjalla.

Peru

EU:n ja Perun suhteet siirtyivät vuonna 2014 uuteen vaiheeseen. Samaan aikaan kun EU on asteittain lopettamassa kahdenvälisen apunsa maalle ja kauppasuhteet ja investoinnit ovat vahvistumassa kauppasopimuksen puitteissa, on syntymässä uusia yhteistyömuotoja yhteistä etua koskevissa asioissa. Puheenjohtaja Herman Van Rompuyn ja presidentti Ollanta Humalan elokuisen tapaamisen aikana korostui ensisijaisena asiana yhteistyö keskeisissä kansainvälisissä asioissa ja huumausaineiden torjunnan alalla. Vuoden 2009 yhteisymmärryspöytäkirjan mukaista vuotuista poliittista vuoropuhelua uudistettiin, jotta se vastaisi tätä suhteiden uutta dynamiikkaa.

Marraskuussa pidetyissä korkean tason neuvotteluissa käsiteltiin molempien osapuolten kannalta tärkeimpiä poliittisia painopisteitä ja suunniteltiin yhteistyötä uusilla aloilla, kuten YTPP:n alalla.

Peru isännöi ilmastopöytäkirjan osapuolten 20. konferenssia (COP), johon komission jäsen Miguel Arias Cañete osallistui.

Bolivia

Boliviassa pidettiin yleisvaalit 12. lokakuuta 2014. EU lähetti paikalle vaaliasiantuntijoiden valtuuskunnan. Korkea edustaja tapasi ulkoministeri David Choquehuancan marraskuussa Brysselissä EU:n ja Bolivian korkean tason vuoropuhelun kokouksen yhteydessä. Tuolloin osapuolet sopivat yhteistyön lujittamisesta globaaleissa asioissa, erityisesti ilmastonmuutoksen alalla, ja tarkastelivat vaihtoehtoja järjestää presidentti Evo Moralesin vierailu Brysseliin vuonna 2015. EU hyväksyi Boliviaa koskevan kahdenvälisen kehitysyhteistyöohjelman, joka sisältää huumausaineiden torjunnan alan yhteistyön laajentamisen kattamaan lainvalvontanäkökohdat ja oikeuslaitoksen uudistamista koskevan yhteistyön vahvistamisen vuosina 2014–2016.

Chile

EU ja Chile sopivat vuonna 2014 uusien alakohtaisten vuoropuhelujen aloittamisesta koulutuksen, energian, yritysten yhteiskuntavastuun, pk-yritysten ja klusterien aloilla nykyisen sopimuksen puitteissa sekä alustavien keskustelujen käymisestä EU:n ja Chilen assosiaatiosopimuksen mahdollisesta nykyaikaistamisesta. EU:n ja Chilen välisen osallistumista koskevan puitesopimuksen allekirjoittaminen tammikuussa 2014 helpottaa Chilen osallistumista EU-johtoisiin kriisinhallintaoperaatioihin. YTPP-alan valtuuskunta vieraili Chilessä syyskuussa 2014 keskustellakseen Chilen hallinnon kanssa mahdollisuuksista vahvistaa Chilen osallistumista EU:n operaatioihin. Osapuolet sopivat aloittavansa säännöllisen vuoropuhelun turvallisuus- ja puolustusasioista.

B. Uhkiin ja maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaaminen

1. Aseiden leviämisen estäminen ja aseriisunta

Aseiden leviämisen estäminen ja aseriisunta olivat vuonna 2014 edelleen erottamaton osa EU:n ulkopoliittikkaa, ja niillä edistettiin Euroopan turvallisuusstrategian tehokasta toteuttamista.⁴²

EU:n toimielinten välistä sekä niiden ja jäsenvaltioiden välistä koordinoitua kuten myös koordinoitua kolmansien maiden ja kansainvälisten kumppanien kanssa on pyritty edelleen tehostamaan. Ensisijaista huomiota kiinnitettiin kaikkien EU:n käytettävissä olevien välineiden ja keinojen yhteensovittamiseen, jotta varmistettaisiin täydentävyys ja johdonmukaisuus sekä kokonaisvaltaisen toimintamallin noudattaminen. EU tuki vuonna 2014 edelleen erityisesti asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten ja välineiden, erityisesti täydellisen ydinkoekieltosopimuksen ja äskettäin tehdyn asekauppasopimuksen, yleismaailmallisuutta ja niiden täysimääräistä ja tehokasta täytäntöönpanoa. Lisäksi EU edisti edelleen joukkotuhoaseiden sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen estämistä koskevien lausekkeiden sisällyttämistä EU:n sopimuksiin kolmansien maiden, erityisesti Brunein, Japanin, Kazakstanin ja Malesian, kanssa.⁴³ EU:n asesulkukonsortio järjesti kolmannen kansainvälisen EU:n asesulku- ja aseriisuntakonferenssin Brysselissä 4. ja 5. syyskuuta 2014.

⁴² EU:n osallistuminen erilaisiin tämän alan toimiin perustui useisiin strategisiin asiakirjoihin: vuoden 2003 Euroopan turvallisuusstrategia, vuoden 2003 joukkotuhoaseiden leviämisen vastainen EU:n strategia ja vuoden 2008 uudet toimintalinjat joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen torjumiseksi, vuoden 2005 pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskeva EU:n strategia ja vuoden 2008 yhteinen kanta tavanomaisten aseiden viennistä. Yksityiskohtaisempia tietoja tavanomaisista aseista jäljempänä kohdassa B.2.

⁴³ Yksityiskohtaisempia tietoja tavanomaisista aseista jäljempänä kohdassa B.2.

Jacek Bylica, EUH:n pääneuvonantaja ja erityislähettiläs asensulku- ja aseriisunta-asioissa, edusti vuonna 2014 EU:ta useissa keskeisissä kansainvälisissä kokouksissa, erityisesti G8/G7-maiden asensulku- ja aseriisunta-alan pääjohtajien ryhmässä, ydinsulkusopimuksen valmistelukomiteassa (huhti-toukokuussa), avoimissa kuulemisissa ehdotuksesta ulkoavaruustoiminnan kansainvälisiksi käytäntesäännöiksi (toukokuussa), YK:n yleiskokouksen ensimmäisessä komiteassa (lokakuussa) ja G7-maiden asensulku- ja aseriisunta-alan pääjohtajien ryhmässä (marraskuussa). Lisäksi erityislähettiläs aloitti asensulkuvuoropuhelun tai tiivistä sitä suurimpien EU:n ulkopuolisten kumppaneiden kanssa ja jatkoi asensulkukysymysten valtavirtaistamista EU:n kahdenvälisissä suhteissa kaikkiin asiaankuuluviin maihin, varsinkin poliittisen vuoropuhelun kokouksissa ja epävirallisemmissa yhteyksissä.

1.1. Joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estäminen

1.1.1. Ydinsulkusopimus

Vuonna 2014 EU jatkoi ydinsulkusopimuksen tarkistuskonferenssissa 2010 hyväksytyn toimintasuunnitelman aktiivista täytäntöönpanoa ja antoi edelleen tukensa täydellisen ydinkoekieltosopimuksen järjestölle (CTBTO) ja Kansainväliselle atomienergiajärjestölle (IAEA) (ks. jäljempänä). EU raportoi toimistaan kolmannelle ydinsulkusopimuksen valmistelukomitealle (New York, 28. huhtikuuta – 9. toukokuuta 2014) ja antoi muun muassa yleisen julkilausuman ja kolme erityistä ryhmälausumaa, joissa käsiteltiin ydinsulkusopimuksen kolmea pilaria eli aseriisuntaa, asensulkua ja ydinenergian rauhanomaista käyttöä. Lisäksi EU esitti valmisteluasiakirjoja, jotka koskivat EU:n toimia ydinturvallisuuden ja ydinturvajärjestelyjen parantamiseksi. EU järjesti valmistelukomitean kokouksen yhteydessä runsaasti yleisöä saaneen oheistapahtuman, jossa esiteltiin EU:n toimia ydinturvallisuuden parantamiseksi. EU:n kantoja ydinsulkusopimuksen vuoden 2015 tarkistuskonferenssia varten on alettu valmistella.

EU tuki edelleen tunnustelijan pyrkimyksiä järjestää Lähi-itään perustettavaa ydinaseista ja kaikista muista joukkotuhoojista vapaata vyöhykettä käsittelevä konferenssi, joka YK:n pääsihteerin, Venäjän federaation, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen on tarkoitus kutsua koolle. Tässä yhteydessä EU järjesti ajatushautomoiden muodostaman EU:n asesulkukonsortion välityksellä valmiuksien kehittämiseminaarin Brysselissä 18. ja 19. kesäkuuta 2014. Tapahtuman kohderyhmänä olivat Lähi-idän maiden ja Arabiliiton maiden nuoremmat ja keskikarriääridiplomaatit.

1.1.2. Täydellinen ydinkoekieltosopimus

EU edisti edelleen aktiivisesti täydellisen ydinkoekieltosopimuksen (CTBT) voimaantuloa ja jatkoi tukeaan täydellisen ydinkoekieltosopimuksen järjestön (CTBTO) valmistelutoimikunnan toiminnalle marraskuussa 2012 hyväksytyn neuvoston päätöksen pohjalta, jossa CTBTO:lle myönnetään YUTP:n talousarviosta lisätukea noin 5,2 miljoonaa euroa.⁴⁴ EU jatkoi yhteydenpitoaan maihin, jotka eivät vielä ole allekirjoittaneet tai ratifioineet täydellistä ydinkoekieltosopimusta, muun muassa Jakartassa 19.–21. toukokuuta 2014 pidetyssä CTBTO:n alueellisissa konferenssissa (Aasian maat), jonka järjestämiseen Indonesian viranomaiset osallistuivat ja EU antoi rahoitustukea, ja Tokiossa 8. ja 9. heinäkuuta 2014 järjestetyssä ASEANin alueellisen foorumin asesulkua ja aseriisuntaa käsittelevässä istuntojen välisessä kokouksessa. Silloinen tuleva korkea edustaja/varapuheenjohtaja Federica Mogherini antoi EU:n julkilausuman New Yorkissa 26. syyskuuta 2014 pidetyssä CTBT:ä tukevassa seitsemännessä ministerikokouksessa. Lisäksi EU osallistui sekä rahoituksen muodossa että edustajien kautta korkean tason vierailuun, jolla seurattiin Jordaniassa 14.–17. marraskuuta järjestettyä vuoden 2014 integroitua kenttäharjoitusta koskevaa paikalla tehtävää tarkastusta.

⁴⁴ Ks. neuvoston päätös 2012/699/YUTP, annettu 13 päivänä marraskuuta 2012, unionin tuen antamisesta täydellisen ydinkoekieltosopimuksen järjestön valmistelutoimikunnan toimille sen monitorointi- ja todentamisvalmiuksien parantamiseksi ja joukkotuhoojien leviämisen vastaisen EU:n strategian täytäntöönpanon yhteydessä (EUVL L 314, 14.11.2012, s. 27).

1.1.3. Kansainvälinen atomienergiajärjestö (IAEA)

EU tuki myös edelleen eri välineiden kautta Wienissä päämajaansa pitävän IAEA:n toimia.⁴⁵ Vuonna 2013 hyväksytyn neuvoston päätöksen täytäntöönpano on aloitettu. Siinä myönnetään IAEA:n ydinturvarahastolle yli 8 miljoonaa euroa lisärahoitustukea.⁴⁶ IAEA:lle annettavan tuen ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa, että kolmannet maat noudattavat ydinenergian rauhanomaisessa käytössä kaikkein tiukimpia ydinturvallisuutta, ydinturvajärjestelyjä ja ydinmateriaalivalvontaa koskevia standardeja. IAEA:n pääjohtaja Yukiya Amano avasi 20. ja 21. helmikuuta 2014 pidetyn toisen johtavien virkamiesten kokouksen, jossa Euroopan komission, EUH:n ja IAEA:n virkamiehet kokoontuivat jatkamaan keskustelua siitä, miten keskinäistä yhteistyötä, jonka puitteissa on vuodesta 2007 alkaen myönnetty rahoitustukea yli 120 miljoonaa euroa, voitaisiin entisestään parantaa. Kokousta edelsi IAEA:n pääjohtajan Amanon onnistunut vierailu Brysseliin 3. ja 4. helmikuuta 2014.

1.1.4. Kemiallisten aseiden kieltosopimus

EU jatkoi pyrkimyksiään kemiallisten aseiden kieltosopimuksen (CWC) saattamiseksi yleismaailmalliseksi ja edisti uusia toimia erityishankkeiden tukemiseksi. Neuvoston 23. maaliskuuta 2012 hyväksymä päätös Kemiallisten aseiden kieltojärjestön (OPCW) toiminnan tukemisesta⁴⁷ on täytäntöönpanovaiheessa. Vuosia 2015–16 koskeva neuvoston päätös on valmisteltu ja on parhaillaan neuvoston hyväksyntäprosessin viimeisessä vaiheessa.

⁴⁵ EU on edelleen keskeinen tuenantaja IAEA:n ydinturvarahastolle, josta yli 80 maata Afrikassa, Lähi-idässä, Latinalaisessa Amerikassa ja Aasiassa saa rahoitusta. Vuodesta 2004 lähtien EU on avustanut rahastoa yli 40 miljoonalla eurolla (mukaan lukien vuonna 2013 myönnetty rahoitus).

⁴⁶ Ks. neuvoston päätös 2013/517/YUTP, annettu 21 päivänä lokakuuta 2013, Kansainvälisen atomienergiajärjestön toimille ydinturvallisuuden ja todentamisen alalla sekä joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian täytäntöönpanon puitteissa annettavasta unionin tuesta (EUVL L 281, 23.10.2013, s. 6).

⁴⁷ Ks. neuvoston päätös 2012/166/YUTP, annettu 23 päivänä maaliskuuta 2012, Kemiallisten aseiden kieltojärjestön (OPCW) toimien tukemisesta joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian täytäntöönpanon yhteydessä (EUVL L 87, 24.3.2012, s. 49).

EU pani merkille, että Syyria liittyi kemiallisten aseiden kieltosopimukseen poikkeuksellisissa oloissa, ja myönsi yhteensä lähes 17 miljoonaa euroa Syyrian kemiallisten aseiden ohjelmaan liittyville hävittämistoimille. EU jatkoi Syyrian painostamista, jotta tämä veisi päätökseen kaikkien kemiallisten aseiden hävittämishjelmansa, myös kemiallisten aineiden osalta, ja lakkauttaisi alueellaan jäljellä olevat tuotantolaitokset. Lisäksi EU jatkoi OPCW:n toimien tukemista aukkojen ja ristiriitaisuuksien selvittämiseksi sekä Syyrian OPCW:lle antamien ilmoitusten todentamiseksi. EU ilmaisi syvän huolensa väitetystä kloorin käytöstä siviilejä vastaan ja korosti, että syylliset on saatettava vastuuseen. Ennen kuin kaikki Syyrian ilmoitukseen liittyvät ristiriitaisuudet on ratkaistu ja kaikki iskut kemiallisilla aseilla loppuvat EU ei luota Syyrian täyttävän kansainvälisiä velvoitteitaan, jotka johtuvat kemiallisten aseiden kieltosopimuksesta ja turvallisuusneuvoston päätöslauselmista 2218(2013 ja 2209(2015).

1.1.5. Biologisia ja toksiiniaseita koskeva kieltosopimus

EU oli vuonna 2014 edelleen aktiivisesti sitoutunut biologisia ja toksiiniaseita koskevan yleissopimuksen (BTWC) istuntojen väliseen ohjelmaan 2012–2015. Se antoi julkilausumia ja esitti päivitetyn version apua ja yhteistyötä (BTWC:n 10 artikla) koskevasta valmisteluasiakirjastaan 4.–8. elokuuta 2014 pidetyssä asiantuntijoiden kokouksessa. BTWC:n tukemisesta vuonna 2012 hyväksytyn neuvoston päätöksen⁴⁸ ja Maailman terveysjärjestön toimien tukemisesta bioturvallisuuden ja biomateriaalien suojaamisen alalla vuonna 2013 hyväksytyn neuvoston päätöksen⁴⁹ täytäntöönpano jatkui vuonna 2014. Vuonna 2016 järjestettävää seuraavaa BTWC:n tarkistuskonferenssia silmällä pitäen EUH järjesti ajatushautomoiden muodostaman EU:n asesulkukonsortion välityksellä 24. huhtikuuta 2014 seminaarin kieltosopimuksesta ja sen noudattamisesta ja osallistui samasta aiheesta järjestettyyn Wilton Park -konferenssiin 24.–26. syyskuuta 2014. EU pyrki laatimaan konkreettisia ehdotuksia istuntojen välisen prosessin elävöittämiseksi ja BTWC:n vahvistamiseksi tehokkaalla tavalla. Näiden ehdotusten tulisi sisältyä uuteen EU:n neuvoston päätökseen, josta neuvotellaan ja joka hyväksytään vuonna 2015.

⁴⁸ Ks. neuvoston päätös 2012/421/YUTP, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2012, biologisten aseiden kieltosopimuksen tukemisesta joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian puitteissa (EUVL L 196, 24.7.2012, s. 61).

⁴⁹ Ks. neuvoston päätös 2013/668/YUTP, annettu 18 päivänä marraskuuta 2013, Maailman terveysjärjestön toimien tukemiseksi bioturvallisuuden ja biomateriaalien suojaamisen alalla joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen Euroopan unionin strategian puitteissa (EUVL L 310, 20.11.2013, s. 13).

1.1.6. Vientivalvonta

EU toteutti vuonna 2014 huomattavia ponnisteluja tukeakseen edelleen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1540, 1673 ja 1810 täytäntöönpanoa vuoden 2008 neuvoston yhteisen toiminnan perusteella. Kyseisen yhteisen toiminnan sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 tukemisesta heinäkuussa 2013 hyväksytyn neuvoston päätöksen tarkoituksena on vahvistaa kolmansien maiden viranomaisten taitoja ja valmiuksia.⁵⁰ Vientivalvontaprosessien osalta EU tuki vuonna 2014 edelleen kumppanimaita vientivalvontajärjestelmien tehostamiseksi. Yhteistyön tavoitteena on päivittää vientivalvontalainsäädäntöä ja -menettelyjä edistämällä kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevia nykyaikaisia normeja.

Kahdeksan viime vuoden aikana EU:n kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnan tukiohjelmalla, jota rahoitetaan vakautta ja rauhaa edistävän välineen (IcSP) pitkän aikavälin osiosta, on edistetty vientivalvontatoimia 28 maassa 21 miljoonan euron määrärahan turvin tavoitteena torjua joukkotuhoaseiden leviämistä.

EU antoi julkilausumia Pariisissa 2.–6. kesäkuuta 2014 pidetyssä Australian ryhmän täysistunnossa, Buenos Airesissa 26. ja 27. kesäkuuta 2014 pidetyssä ydinalan viejämaiden ryhmän täysistunnossa ja Oslolla 28. syyskuuta – 3. lokakuuta 2014 pidetyssä ohjusteknologian valvontajärjestelyn 28. täysistunnossa.

⁵⁰ Ks. neuvoston päätös 2013/391/YUTP, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2013, joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämisestä annetun Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) käytännön täytäntöönpanon tukemisesta (EUVL L 198, 23.7.2013, s. 40).

1.1.7. Ballististen ohjusten leviämisen estävä Haagin käytäntösäännöstö

EU on jatkanut yhteydenpitoaan käytäntösäännösten ulkopuolisiin valtioihin.⁵¹ Se menetteli näin erityisesti useissa tilaisuuksissa: Wienissä toukokuussa 2014 Haagin käytäntösäännösten vuotuisen sääntömääräisen kokouksen yhteydessä, New Yorkissa lokakuussa 2014 kokoontuneen YK:n yleiskokouksen ensimmäisen komitean yhteydessä, Abu Dhabissa huhtikuussa 2014 järjestetyssä Lähi-idän alueellisessa tiedotusseminaarissa ja Limassa heinäkuussa 2014 järjestetyssä Latinalaisen Amerikan alueellisessa tiedotusseminaarissa.

EU:n jäsenvaltiot ovat uusineet tukensa käytäntösäännöstölle hyväksymällä 22. joulukuuta 2014 uuden neuvoston päätöksen.

1.1.8. Ulkoavaruustoiminta

Avaruusresurssit, joita yhä useampi valtion elin ja valtiosta riippumaton yhteisö käyttää, tarjoavat maailmalle valtavia hyötyjä, jotka eivät muutama vuosikymmen sitten olleet edes kuviteltavissa. Nämä hyödyt ovat nyt vaarassa, sillä niitä uhkaavat muun muassa vaarallinen avaruusromu ("avaruusjäte"), tuhoiset yhteentörmäykset, satelliittien liiallinen määrä ja radiotaajuusalueen täyttyminen. Nämä haasteet edellyttävät kaikilta avaruusvaltioilta ja muilta mailta sitoutuneisuutta sen varmistamiseen, että ulkoavaruustoiminnasta tulisi turvallisempaa ja pitkällä aikavälillä kestävämpää. EU on tehnyt ehdotuksen ulkoavaruustoiminnan kansainvälisestä käytäntösäännöstöstä, joka on avoimuutta ja luottamusta lisäävä toimenpide, jolla näitä kysymyksiä on tarkoitus käsitellä.

⁵¹ Ks. neuvoston päätös 2012/423/YUTP, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2012, ballististen ohjusten leviämisen estämisen tukemisesta joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen EU:n strategian sekä neuvoston yhteisen kannan 2003/805/YUTP täytäntöönpanon yhteydessä (EUVL L 196, 24.7.2012).

Käytännesääntöehdotus esiteltiin kansainväliselle yhteisölle ensimmäisen kerran kesäkuussa 2012, ja EU järjesti sitä koskevan avoimen kuulemisen kolmannen ja viimeisen kierroksen Luxemburgissa 27. ja 28. toukokuuta 2014. Yhteensä 95 YK:n jäsenvaltiota osallistui avoimen kuulemisen kolmeen kierrokseen, jotka toimivat foorumina, jolla ehdotuksesta keskusteltiin avoimesti ja osallistavasti kansainvälisen tuen hankkimiseksi tekstille. Kuulemisiin Luxemburgissa osallistuneiden pyynnöstä EU aloitti keskustelut YK:n jäsenvaltioiden kanssa, jotta prosessi saataisiin neuvotteluvaiheeseen vuoden 2015 aikana ja käytännesäännöt saataisiin pikaisesti viimeistelyä ja hyväksyttyä kansainvälisesti.

1.2. Tavanomaiset aseet

1.2.1. Asekauppasopimus

Asekauppasopimus⁵², jonka tavoitteena on lisätä vastuullisuutta ja avoimuutta asekaupassa, tuli voimaan 24. joulukuuta 2014. Voimaantulon edellytyksenä ollut 50 valtion ratifioinnin raja saavutettiin 25. syyskuuta 2014. EU:n jäsenvaltioilla oli tässä merkittävä osuus. Voimaantulon jälkeen sopimuksen tehokas täytäntöönpano ja yleismaailmallisuus ovat keskeisessä asemassa, kun pyritään varmistamaan todellinen edistyminen kentällä. Tämän vuoksi EU aloitti asekauppasopimuksen täytäntöönpanon edistämiseksi joulukuussa 2013 hyväksytyn erityisen tukiohjelman ensimmäisten avustustoimien toteuttamisen⁵³. Tarvearviointikäynnit EU:n ohjelman kahdessa ensimmäisessä edunsaajamaassa eli Kolumbiassa ja Filippiineillä toteutettiin marraskuussa ja joulukuussa 2014. Latinalaisen Amerikan ja Karibian maiden alueellinen seminaari järjestettiin marraskuussa 2014 Kolumbiassa. Se tarjosi naapurimaille tilaisuuden keskusteluun täytäntöönpanon yhteisistä haasteista ja toimivaltaisille alueellisille järjestöille ja kansalaisyhteiskunnalle osallistumismahdollisuuden. Tavoitteena oli koordinoitu pitkän aikavälin tietoisuus täytäntöönpanosta.

⁵² Euroopan parlamentti hyväksyi 5. helmikuuta 2014 päätöslauselman asekauppasopimuksen ratifioinnista (2014/2534(RSP)).

⁵³ Ks. neuvoston päätös 2013/768/YUTP, annettu 16 päivänä joulukuuta 2013, asekauppasopimuksen täytäntöönpanoa Euroopan turvallisuusstrategian puitteissa tukevista EU:n toimista (*EUVL L 341, 18.12.2013, s. 56*).

1.2.2. Pienaseet ja kevyet aseet

EU tuki vuonna 2014 edelleen YK:n pienasetoimintaohjelman, kansainvälisen jäljittämismälinen ja ampuma-asepöytäkirjan täysimääräistä täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi joulukuussa 2014 päätöksen avustustoimista hallitusten asevarastojen asianmukaisen fyysisen turvallisuuden ja hallinnan varmistamiseksi Sahelin alueella⁵⁴. Lisäksi vuonna 2014 aloitettiin EU:n rahoittaman iTrace-hankkeen⁵⁵ toteuttaminen. Hankkeella on tarkoitus perustaa ensimmäinen maailmanlaajuinen raportointijärjestelmä laittomien tavanomaisten aseiden järjestelmällistä jäljittämistä varten ja tarjota päätöksentekijöille ja vientivalvontaviranomaisille tutkintaryhmien paikan päällä aseellisissa konflikteissa hankkimia täsmällisiä ja varmennettuja tietoja tavanomaisten aseiden ja ampumatarvikkeiden laittomista siirroista.

Neuvosto antoi 15. joulukuuta 2014 päätelmät EU:n ja kolmansien maiden välisissä sopimuksissa olevan, pienaseita ja kevyitä aseita koskevan vakioartiklan muuttamisesta tavanomaisten aseiden viennin sääntelyä koskevan uuden sanamuodon lisäämiseksi ja asekauppasopimuksen hyväksymisen ottamiseksi huomioon⁵⁶.

⁵⁴ Ks. neuvoston päätös 2014/912/YUTP, annettu 15 päivänä joulukuuta 2014, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan riskin pienentämiseksi Sahelin alueella toteutettavien fyysiseen turvallisuuteen ja varastojen hallintaan liittyvien toimien tukemisesta (EUVL L 360, 17.12.2014, s. 30).

⁵⁵ Ks. neuvoston päätös 2013/698/YUTP, annettu 25 päivänä marraskuuta 2013, laittomia pienaseita ja kevyitä aseita sekä muita laittomia tavanomaisia aseita ja ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemiseksi niiden laittoman kaupan riskin pienentämiseksi (EUVL L 320, 30.11.2013, s. 34–42).

⁵⁶ Ks. 15. joulukuuta 2014 annetut neuvoston päätelmät pienaseita ja kevyitä aseita koskevan artiklan muuttamisesta EU:n ja kolmansien maiden välisissä sopimuksissa.

1.2.3. Jalkaväkimiinat ja rypäleammukset

EU osallistui kesäkuussa 2014 aktiivisesti Maputossa Mosambikissa järjestettyyn jalkaväkimiinojen kieltosopimuksen (Ottawan yleissopimus) kolmanteen tarkistuskonferenssiin neuvoston painokkaiden päätelmien⁵⁷ pohjalta. Konferenssin päätteeksi hyväksyttiin konsensuksella poliittinen julistus, viisivuotinen toimintasuunnitelma (2014–2019) ja menettelyä koskevia päätöksiä, joilla on tarkoitus tehostaa entisestään yleissopimuksen mekanismeja. Lisäksi yleissopimuksen toimintasuunnitelman 2010–2014 täytäntöönpanon tukemiseksi hyväksytyn EU:n neuvoston päätöksen⁵⁸ täytäntöönpanoa jatkettiin vuonna 2014 etenkin antamalla apua uhrien avustamiseen ja miinanraivaustoimintaan. Kyseisen neuvoston päätöksen lisäksi EU ja sen jäsenvaltiot antoivat yhdessä vuonna 2013 miinanraivaustoimintaa varten yli 89 miljoonaa euroa, joista 30 miljoonaa euroa unionin talousarviosta. EU oli näin maailmanlaajuisesti merkittävin avunantaja.

Rypäleammuksia koskevan yleissopimuksen osapuolten viides kokous pidettiin San Joséssa Costa Ricassa 2.–5. syyskuuta 2014. EU antoi tässä yhteydessä julkilausuman, jossa se vahvisti jatkuvan tukensa kansainvälisille pyrkimyksille käsitellä tavanomaisiin aseisiin liittyviä humanitaarisia, sosioekonomisia ja turvallisuusvaikutuksia sekä puuttua näiden aseiden summittaiseen käyttöön siviilejä vastaan.

⁵⁷ Ks. 16. ja 17. kesäkuuta 2014 pidetyssä neuvoston istunnossa annetut päätelmät jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirtämisen kieltämisestä ja niiden hävittämistä koskevaa yleissopimusta (Ottawan yleissopimus) koskevasta kolmannesta uudelleentarkastelukonferenssista.

⁵⁸ Ks. neuvoston päätös 2012/700/YUTP, annettu 13 päivänä marraskuuta 2012, Euroopan turvallisuusstrategian puitteissa jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron kieltämisestä ja niiden hävittämistä koskevan vuoden 1997 yleissopimuksen sopimusvaltioiden hyväksymän Cartagenan toimintasuunnitelman 2010–2014 täytäntöönpanon tukemiseksi (*EUVL L 314, 14.11.2012, s. 40–46*).

1.2.4. Vientivalvonta

Tavanomaisten aseiden vientivalvontaa koskevissa EU:n toimissa noudatetaan edelleen 8. joulukuuta 2008 hyväksytyssä EU:n yhteisessä kannassa 2008/944/YUTP vahvistettuja vastuun ja avoimuuden periaatteita. EU edisti näitä periaatteita edelleen vuonna 2014 joissakin lähinaapurustonsa kolmansissa maissa toteuttamalla neuvoston päätöksen 2012/711/YUTP mukaisia vientivalvonnan avustustoimia kuten opintokäyntejä, oikeudellisia tarkasteluja ja työpajoja.

1.2.5. Wassenaarin järjestely

EU osallistui Wienissä 2. ja 3. joulukuuta 2014 pidettyyn Wassenaarin järjestelyn täysistuntoon. EU kannatti Kyproksen liittymistä järjestelyyn.

2. Alueiden rajat ylittävät uhkat ja maailmanlaajuiset haasteet

2.1. Järjestäytynyt rikollisuus

Vakava ja järjestäytynyt rikollisuus on uhka, jota aliarvioidaan niin EU:ssa kuin sen ulkopuolisissa maissa. EU jatkoi siitä ja erityisesti huumausaineiden laittomasta kaupasta käymäänsä poliittista vuoropuhelua useiden maiden sekä alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Tämä on entistäkin tärkeämpää, sillä jotkin alueet ovat muuttumassa kulutusalueiksi niiden "perinteisen" kauttakuljetusalueen aseman lisäksi. Länsi-Afrikka on selkein esimerkki tästä uudesta suuntauksesta samaan aikaan kun siitä on myös muodostumassa uusien psykoaktiivisten aineiden tuotantoalue Itä-Aasian ja varsinkin Japanin kysyntää varten.

EU on toiminut Somalian rannikon edustalla tapahtuvaa merirosvousta käsittelevän kontaktiryhmän puheenjohtajana tammikuusta 2014 lähtien. Se asetti puheenjohtajakaudelleen kolme ensisijaista tavoitetta: kontaktiryhmän toiminnan rationalisointi ja alueellistaminen, merirosvouksen torjunnasta Afrikan sarven alueella saatujen kokemusten kirjaaminen sekä se, että yhtään alusta tai yhtään merenkulkijaa ei joutuisi somalialaisten merirosvojen käsiin (ns. nolla–nolla-tavoite).

EU on saavuttanut nämä tavoitteet: kontaktiryhmää on uudistettu ja alueen valtiot kantavat nyt myös vastuunsa merirosvouksen torjunnasta, saatujen kokemusten hyödyntämiseksi on perustettu konsortio, jonka tehtävänä on kirjata ja analysoida merirosvouksen torjuntatoimet, ja somalialaisten merirosvojen käsiin ei maaliskuussa 2015 joutunut yhtään alusta ja vain 26 merenkulkijaa, kun panttivankeja otettiin enimmillään 736 vuonna 2011 ja enimmillään 47 alusta joutui merirosvoiskun kohteeksi vuonna 2010.

3. Kriittisiä merireittejä koskevassa IcSP:n ohjelmassa on vuodesta 2009 keskitytty välttämättömien merireittien turvallisuuteen alueilla, joihin merirosvous vaikuttaa, millä autetaan turvaamaan merenkulkua ja kaupankäyntiyhteyksiä. Ohjelman pitkän aikavälin tavoitteena on parantaa meriasioiden hallinnointia. Painopisteenä on tiedonvaihto- ja yhteistyövalmiuksien kehittäminen alueellisella ja alueiden rajat ylittävällä tasolla ja tämän jälkeinen kansallinen täytäntöönpano.

Ohjelmalla nivotaan vähitellen toisiinsa kriittisiä merireittejä koskevia toimia ja pyritään näin luomaan alueiden rajat ylittävää synergiaa. Ohjelma kattaa kolme maantieteellistä aluetta: Guineanlahti, Kaakkois-Aasia ja läntinen Intian valtameri. Ohjelmalla edistetään näin ollen mainittuja alueita koskevia EU:n yleisiä strategioita: Afrikan sarvea koskevat EU:n neuvoston strategiset puitteet, EU:n yhteinen asiakirja Guineanlahden turvallisuudesta ja kehittämisestä sekä Nürnbergin julistus EU:n ja ASEANin tehostetusta kumppanuudesta Kaakkois-Aasiassa. EU:n Guineanlahti-strategia ja siihen liittyvä toimintasuunnitelma hyväksyttiin vastikään, vuonna 2015. IcSP:n pitkän aikavälin budjetista on kaudella 2007–2014 varattu 24 miljoonaa euroa merelliseen turvallisuuteen.

2.3. Kyberpolitiikka ja kyberturvallisuus

Maailmanlaajuiset ja alueiden rajat ylittävät uhkat eivät enää ole ratkaistavissa tehokkaalla tavalla ilman, että käsitellään niihin liittyviä kyberturvallisuuskäsitteitä. Helmikuussa 2013 hyväksytty EU:n kyberturvallisuusstrategia edellyttää EU:n laajuisten toimien parantamista kyberuhkien sietokyvyn (kyberresilienssi), kyberrikollisuuden torjunnan, EU:n kansainvälisen kyberavaruuspolitiikan ja kyberpuolustuksen aloilla. EU:n kansainvälisen kyberavaruuspolitiikan painopisteitä ovat muun muassa vapauden ja avoimuuden säilyttäminen kyberavaruudessa, käyttäytymismien kehittäminen ja olemassa olevan kansainvälisen oikeuden soveltaminen kyberavaruudessa, kyberturvallisuusvalmiuksien lisääminen kolmansissa maissa ja kansainvälisen yhteistyön edistäminen kyberavaruuskysymyksissä.

Näiden prioriteettien edistämiseksi EUH on edelleen pyrkinyt saavuttamaan EU:n kyberturvallisuusstrategiassa asetetut kansainväliset poliittiset tavoitteet. Kyberalan vuoropuhelua käydään jo Yhdysvaltojen, Intian, Japanin, Etelä-Korean ja Kiinan kanssa ja neuvotteluja käydään muiden kumppanien, kuten Brasilian, kanssa.

EUH seurasi edelleen tiiviisti kyberavaruusalan globaalia kehitystä, joka liittyi ihmisoikeuksiin, kehitykseen ja internetin hallintoon, ja osallistui aktiivisesti eri sidosryhmien väliseen maailmanlaajuiseen NETmundial-kokoukseen, internetin hallintofoorumiin ja tietoyhteiskuntahuippukokoukseen liittyviin prosesseihin.

EU tuki myös aktiivisesti luottamusta lisäävien toimien kehittämistä kyberturvallisuusalalla Etyjin puitteissa ja on edistänyt tällaisten toimien kehittämistä ASEANin alueellisen foorumin puitteissa. EU tukee kyberavaruuden käyttäytymismien laatimiseen tähtäävää Lontoon prosessia ja osallistuu Haagissa vuonna 2015 järjestettävän kansainvälisen kyberavaruuskonferenssin valmisteluihin.

Vakautta ja rauhaa edistävän välineen puitteissa on käynnistetty uusia kybervalmiuksien kehittämishankkeita kyberrikollisuuden ja kyberuhkien käsittelemiseksi, mitä jatketaan vuonna 2015. Vuoden 2016 aloitteiden suunnittelu on jo aloitettu.

Lisäksi neuvosto hyväksyi marraskuussa 2014 EU:n kyberpuolustuspolitiikan kehiksen.

2.4. Kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinriskin vähentäminen

EU on tehostanut pyrkimyksiään yhteistyöhön sellaisten inhimillisten, ympäristö- ja turvallisuusriskien hallitsemiseksi, jotka liittyvät kemiallisiin, biologisiin, radiologisiin ja ydinaineisiin (CBRN). YUTP:n ulkopuolella tukea annetaan vakautta ja rauhaa edistävän välineen pitkän aikavälin osiosta. EU jatkoi kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinriskin vähentämisen osaamiskeskusten tukemista. Vuoteen 2020 ulottuva strateginen ohjelmasuunnittelu saatiin päätökseen vuonna 2014.

Persianlahden yhteistyöneuvoston kattava keskus ja sen Abu Dhabissa sijaitseva sihteeristö aloittivat toimintansa ja liittyivät edellisenä vuonna perustettujen neljän ensimmäisen alueellisen keskuksen joukkoon. Ne ovat Atlantiin rajoittuva Länsi-Afrikka (Rabat), Lähi-itä (Amman), Kaakkois-Eurooppa / Etelä-Kaukasian / Moldovan tasavalta / Ukraina (Tbilisi) ja Kaakkois-Aasia (Manila). Keskusten tehtävänä on vahvistaa kaikkia kemiallisia, biologisia, säteily- ja ydinriskejä koskevaa alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä. Osallistuvia maita on nyt 48 (joulukuu 2014), ja määrä on edelleen kasvussa. Aikaisemmin sovittujen 40 hankkeen lisäksi, joiden yhteisarvo on lähes 49 miljoonaa euroa, vuonna 2014 tehtiin yhteensä noin 26 miljoonan euron arvoiset sopimukset viidestä uudesta hankkeesta eri yhteenliittymien kanssa, joista suurin osa on jäsenvaltioista. Erityisiä ponnisteluja on toteutettu kansanterveyden valmius- ja reagoitotoimien ja tautien ehkäisyn aloilla varsinkin ebolan osalta. Ebolaa koskevien alueellisten valmiuksien vahvistamisen lisäksi käytettiin olemassa olevia liikkuvia laboratorioita taudinpurkauksen torjumiseksi ja samalla voimavarojen ylläpitämiseksi suunniteltiin uusia itsenäisiä liikkuvia laboratorioita ja annettiin koulutusta paikallisille asiantuntijoille.

2.5. Energia

Energiaturvallisuudesta tuli vuonna 2014 yksi Euroopan unionin tärkeimmistä strategisista painopisteistä. Tapa, jolla energiakysymykset välineellistettiin Ukrainan konfliktissa, oli tärkeä muistutus siitä, että energiaturvallisuutta sekä ulkoisten toimitusten ja reittien sekä niihin liittyvän infrastruktuurin monipuolistamista koskevia haasteita on tarpeen käsitellä kiireellisesti ja kokonaisvaltaisesti pitkällä ja lyhyellä aikavälillä, niin EU:n sisällä kuin ulkopoliittikan alallakin.

Komissio hyväksyi toukokuussa Euroopan energiaturvallisuusstrategian, joka oli laadittu tiiviissä yhteistyössä EUH:n kanssa. Strategiassa asetetaan välittömät tavoitteet ja keskipitkän aikavälin tavoitteet sisämarkkinoiden, infrastruktuurin kehittämisen, energiantuotannon ja energiansäästön aloilla sekä yhteisen ulkoisen toiminnan vahvistamisessa, joka on tärkeä kysymys, jossa keskeisiin tavoitteisiin kuuluu monipuolistaminen ja tehostettu vuoropuhelu naapuruston kanssa.

Lisäksi strategiassa korostetaan erityisesti energian toimitusvarmuutta maakaasun osalta ja valmistellaan kohdennettua stressitestiä haavoittuvuuksien havaitsemiseksi. Tähän liittyen EU vastasi Venäjän ja Ukrainan kanssa kaasutoimituksista käydyn korkean tason kolmenvälisen keskustelun järjestämisestä. Talven 2014 tärkeimpiin välittömiin haasteisiin kuului Ukrainan kautta tapahtuvien kaasutoimitusten mahdollinen keskeytyminen. Myös sopimus Venäjän mahdollisista toimituksista Ukrainaan oli erittäin tärkeä, sillä se toi vakautta Ukrainan energiatilanteeseen ja toimi myönteisenä tekijänä kriisineuvotteluissa. Myös EUH toimi näissä komission varapuheenjohtajan Günther Oettingerin johtamissa neuvotteluissa aktiivisesti ja tuki niitä.

Energiaturvallisuus oli myös tärkeässä asemassa niissä keskusteluissa, jotka liittyivät Eurooppa-neuvoston lokakuussa 2014 hyväksymiin ilmasto- ja energiapuitteisiin 2030. Puitteissa asetetaan ilmasto- ja energiapolitiikalle kunnianhimoiset tavoitteet, jotka yhtäältä edellyttävät aktiivista yhteydenpitoa kumppaneihin eri puolilla maailmaa erityisesti ilmastonmuutoksen alalla ja toisaalta toimivat tärkeinä osatekijöinä varmistettaessa EU:n energiaturvallisuus pitkällä aikavälillä.

Nämä poliittiset asiakirjat ja päätelmät kuuluvat olennaisina osina energiaunionin käsitteeseen, jota parhaillaan laaditaan uuden, asialle omistautuneen komission varapuheenjohtajan johdolla. Korkea edustaja ja EUH ovat sitoutuneet tekemään tästä energiaunionista onnistuneen ja ovat nyt käynnistäneet tiiviimmän koordinoitimekanismin jäsenvaltioiden ulkoministeriöiden kanssa tarkastellakseen sitä, miten ulkopoliitiikan välineitä ja keinoja (esim. suurlähetystöt, edustustot ja diplomatian keinot) voitaisiin paremmin ja johdonmukaisemmin käyttää politiikkatavoitteiden tukemiseksi. Lisäksi EUH seurasi edelleen aktiivisesti eteläistä kaasukäytävää koskevaa työtä ja tuki Välimeren uutta energia-aloitetta, josta järjestettiin konferenssi marraskuussa Roomassa.

EU myös osallistui aktiivisesti erilaisiin monenvälisten energiainstituutioiden, muun muassa Kansainvälisen energiajärjestön, energiayhteisön ja energiaperuskirjan, uudistamis- ja tiedotustoimiin.

EU–USA-energianeuvosto kokoontui vuonna 2014 kaksi kertaa, ja energiakysymykset olivat tärkeä aihe useissa muissa keskeisten kansainvälisten kumppanien kanssa käydyissä poliittisissa ja strategisissa vuoropuheluissa.

2.6. Ilmastomuutos

EU tehosti vahvasti ilmastomuutosdiplomatiaansa etenkin vuoden 2014 jälkipuoliskolla ja keskittyi erityisesti pitämään yhteyttä strategisiin kumppaneihin sen varmistamiseksi, että ilmastomuutosta koskevaan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimukseen (UNFCCC) liittyvissä kansainvälisissä neuvotteluissa edistytään. Vuosi 2014 oli tärkeä myös siksi, että silloin valmisteltiin Pariisissa vuonna 2015 pidettävää ilmastopöytäsohmuksen osapuolten konferenssia, jossa EU pyrkii siihen, että saadaan aikaan oikeudenmukainen, kunnianhimoinen ja oikeudellisesti sitova kansainvälinen ilmastopöytäsohmu vuodel 2020 jälkeistä aikaa varten ja nostetaan ilmastomuutosta koskevia tavoitteita siitä, mitä ne olivat ennen vuotta 2020.

Ilmasto- ja energiapöytäsohmu 2030 toimivat pohjana EU:n omalle suunnitellulle kansallisesti päätettävälle panostukselle (INDC) maailmanlaajuisen ilmastopöytäsohmuksen. EU:n kunnianhimoisen INDC:n ydin on sen sitoumus vähentää omia kasvihuonekaasupöytäsohmujaan vuoteen 2030 mennessä vähintään 40 prosentilla vuoden 1990 tasoon verrattuna.

Joulukuussa 2014 järjestettiin Limassa 20. osapuolikonferenssi (1.–14.12.2014), joka oli merkittävä vaihe vuoden 2015 Pariisin sopimuksen neuvottelupöytäsohmuksissa ja sen soveltamisalan, muodon ja rakenteen määrittelyssä.

Myös Pariisin sopimuksen varsinaisen tekstiluonnoksen osalta saatiin aikaan edistymistä. Kasvavan maailmanlaajuisen impulssin muuntaminen paremmaksi halukkuudeksi löytää kompromisseja Limassa käytävissä virallisissa neuvotteluissa osoittautui kuitenkin haasteelliseksi. On vaikeaa irtautua vastuun käsitteen jakamisesta kahteen eri tasoon – teollisuusmaat ja kehitysmaat – vuoden 1992 tulotasojen mukaisesti. Tämä tulee edelleen olemaan yksi neuvottelujen suurimmista kompastuskivistä vuonna 2015. Riittävät takeet ilmastorahoituksesta ja tuesta ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumiselle ovat myös tärkeällä sijalla arvioitaessa Pariisin kokouksen onnistumista.

EUH ja komission yksiköt tekivät tiivistä yhteistyötä EU:n edustustojen ja jäsenvaltioiden ulkoministeriöiden kanssa lisätäkseen ilmastodiplomatian kaltaisten ulkopolitiikan välineiden käyttöä, jotta voitaisiin tukea yhteistyöhön perustuvan liittouman muodostamista sekä johdonmukaista ja yhtenäistä viestintää kumppanimaiden suuntaan.

2.7. Muuttoliike

Muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuden merkitys on kasvanut ja tulee olemaan EU:n painopistealaa. Tarve jatkaa EU:n sisäisten ja ulkoisten politiikanalojen välisten yhteyksien parantamista sekä tehdä muuttoliikepolitiikasta paljon vahvemmin unionin ulkoisten politiikan alojen erottamaton osa vahvistettiin EU:n neuvoston kesäkuussa 2014 antamissa strategisissa suuntaviivoissa sisäasioiden tulevaisuudesta.⁵⁹

Suuntaviivojen mukaan muuttoliikepolitiikkojen on tultava paljon vahvemmin erottamattomaksi osaksi unionin ulko- ja kehityspolitiikkoja, niissä on sovellettava "enemmällä enemmän" -periaatetta ja niiden on perustuttava maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevaan kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan. Samoin ulkopolitiikan näkökohdat ja painopisteet olisi otettava asianmukaisesti huomioon määritettäessä kokonaisvaltaisen lähestymistavan mukaisia tavoitteita ja toimia.

⁵⁹ Ks. myös huhtikuussa 2014 annetut neuvoston päätelmät maahanmuuttoa ja liikkuvuutta koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan täytäntöönpanosta.

Muuttoliike on globaali, monisäikeinen ja moniulotteinen ilmiö, johon tarvitaan kattava ja johdonmukainen pitkän aikavälin ratkaisu. Tähän lähestymistapaan kuuluu perimmäisten syiden käsittely tehostamalla yhteistyötä alkuperä- ja kauttakulkumaiden kanssa erityisesti niillä alueilla, joita ongelma eniten koskee, sekä muuttoliikekysymysten ottaminen paremmin huomioon EU:n ulkoisilla politiikan aloilla.

Roomassa pidettiin 27. marraskuuta epävirallinen neuvoston istunto, jossa ministerit keskustelivat tavoista parantaa koordinoitua sisäasioiden ulkoisen ulottuvuuden ja EU:n ulkoisen toiminnan välillä.

Neuvosto antoi 12. joulukuuta päätelmät muuttoliikkeestä EU:n kehitysyhteistyössä. Päätelmissä kehoitetaan toteuttamaan EU:n toimia muuttoliikekysymysten sisällyttämiseksi täysimääräisesti osaksi EU:n kehityspolitiikkaa ja -yhteistyötä aina kun se on olennaista ja varmistamaan asianmukainen rahoitus.

Euroopan unioni osallistuu aktiivisesti Nansenin aloitteeseen, jonka tavoitteena on saada aikaan kansainvälinen konsensus suojeleuhjelmasta, jolla vastataan katastrofien ja ilmastonmuutoksen vaikutusten vuoksi rajojen yli siirtymään joutuneiden henkilöiden tarpeisiin.

Neuvosto antoi lokakuussa 2014 päätelmät "Toimet muuttovirtojen hallinnan parantamiseksi – Strateginen lähestymistapa ja käytännön prioriteetit". Toiminta yhteistyössä kolmansien maiden kanssa on yksi edellä mainituissa päätelmissä luetelluista kolmesta pilarista.

EU otti edelleen muuttoliikekysymykset järjestelmällisesti esille poliittisessa, taloutta koskevassa ja sosiaalisessa vuoropuhelussa naapurimaidensa ja strategisten kumppaniensa kanssa sekä useissa alueellisissa aloitteissa. Vuoden 2014 tapahtumista voidaan etenkin mainita huhtikuussa Brysselissä pidetyssä EU–Afrikka-huippukokouksessa annettu erillinen julkilausuma muuttoliikkeestä ja liikkuvuudesta, muuttoliikettä käsitelleen jäsennellyn ja kattavan EU– CELAC-vuoropuhelun yhdeksäs korkean tason tapaaminen Brysselissä 13. marraskuuta, Rabatin prosessin neljäs ministerikokous Roomassa 27. marraskuuta, Khartumin prosessin käynnistäminen EU:n ja itäisen Afrikan ministerikokouksella Roomassa 28. marraskuuta sekä liikkuvuuskumppanuuksien tekeminen Tunisian ja Jordanian kanssa.

2.8. Huumausaineet

EU jatkoi johdonmukaisia pyrkimyksiään käsitellä huumeongelmia maailmanlaajuisesti muun muassa asiaa koskevissa vuoropuheluissa sekä keskeisten maiden ja alueiden instituutioiden ja voimavarojen kehittämistoimissa (Latinalainen Amerikka, Afganistan ja Pakistan, Keski-Aasia sekä Länsi-Afrikka). Alkuperä- ja kauttakuljetusmaiden vakautta ja turvallisuutta yleisesti heikentävien vaikutusten käsittelemiseksi sovellettiin kokonaisvaltaista ja tasapainoista lähestymistapaa, jossa keskitytään huumausaineiden tuotantoon, tarjontaan ja kysyntään, mutta myös laajemmin esimerkiksi korruption, rahanpesun ja huumausaineisiin liittyvän rikollisuuden torjuntaan. Tätä toteutettaessa otettiin huomioon ihmisoikeuksien kunnioittaminen, joka tuo suurta lisäarvoa EU:n politikalle tällä alalla.

EU:n huumausainestrategian (2013–2020) ja EU:n huumeidenvastaisen toimintasuunnitelman (2013–2016) puitteissa toteutettiin menestyksellisesti useita ohjelmia. Latinalaisessa Amerikassa EU:n ja CELACin huumeidentorjunnan koordinointi- ja yhteistyöjärjestelmä on vakiinnuttanut asemansa ja on EU:n ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen välisen tulevan vuoropuhelun kannalta merkittävä saavutus esimerkiksi kun keskustellaan huumausaineiden väärinkäytön kansanterveydellisistä vaikutuksista. Latinalaisen Amerikan ja Euroopan unionin huumausainepoliittinen yhteistyöohjelma (COPOLAD) jatkoi muun muassa kansallisten huumausaineiden seurantakeskusten vakiinnuttamista ja maaseudun kehittämisen vauhdittamista. Keski-Aasiassa EU rahoitti rajanylityspaikkojen kunnostamista ja huumausaineiden profilointiyksikköjen perustamista sekä mahdollisti toimielinten välisen yhteistyön kriittisissä rajatylittävissä kysymyksissä.

Käsite "huumereitti" ei ole vielä vakiintunut, mutta se auttaa jo nyt EU:n toimijoita (toimielimet ja jäsenvaltiot) toimimaan johdonmukaisesti huumausaineiden torjunnan alalla (ks. myös järjestäytyntä rikollisuutta käsittelevä jakso).

Näiden käytännön toimien vaikutuksia tehostettiin diplomatian keinoin ja eräiden kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutetuilla yhteisillä avustustoimilla. Esimerkiksi UNDP toteuttaa EU:n rajaturvallisuusohjelmaa Keski-Aasiassa (BOMCA). Lisäksi vuoropuhelua huumausainekysymyksistä käytiin keskeisten alueiden ja kumppanien, kuten Yhdysvaltojen, CELACin, Länsi-Balkanin ja (teknisellä tasolla) Venäjän, kanssa.

Vuonna 2014 EU aloitti lisäksi yhdessä kansainvälisten kumppaniensa kanssa huumausaineista vuonna 2016 järjestettävän YK:n yleiskokouksen erityisistunnon valmistelut. Tämän ensimmäistä kertaa 18 vuoteen järjestettävän erityisistunnon odotetaan avaavan uusia näkymiä maailmanlaajuisen huumeongelman käsittelemiseen huumausaineita koskevien olemassa olevien YK:n yleissopimusten puitteissa.

Kuten monilla muilla globaaleilla aloilla, EU:n politiikan sisäisen ja ulkoisen ulottuvuuden välisten yhteyksien parantaminen oli aivoriihiyöskentelyn ja toimielinten toiminnan kohteena ja tulee olemaan sitä myös vuonna 2015.

2.9. Mineraalien vastuullinen hankinta

Korkea edustaja ja komissio esittivät 5. maaliskuuta 2014 ehdotuksen yhdenmetyksi EU:n lähestymistavaksi, jolla pyritään lopettamaan mineraalien kaupasta saatujen tuottojen käyttö aseellisten konfliktien rahoittamiseen. Kyseisessä lähestymistavassa keskitytään tekemään yrityksille helpommaksi hankkia tinaa, tantaalia, volframia ja kultaa vastuullisesti ja tuetaan laillista hyödyntämistä ja kaupankäyntiä konflikti- ja riskialueilla.

Yhdenmety lähestymistapa koostuu korkean edustajan ja komission yhteisestä tiedonannosta, jossa esitellään kokonaisvaltainen ulkopoliittinen toimintamalli siihen, miten konfliktin ja mineraalien hyödyntämisen ja kaupan välistä yhteyttä tulisi käsitellä, lisäsitoumusten antamisesta konflikti- ja riskialueilta peräisin olevien mineraalien toimitusketjun vastuullisuutta koskevan OECD:n due diligence -oppaan noudattamisen tukemiseksi ja EU:n ulkopoliitiikan tiedotus- ja tukitoimista kehitysyhteistyön välineet mukaan lukien. Yhteisen tiedonannon mukana esitettiin komission ehdotus asetukseksi toimitusketjun due diligence -periaatteiden mukaisesta, vastuullisten tuojien omaehtoiseen vakuutukseen perustuvasta EU:n järjestelmästä, joka perustuu OECD:n järjestelmään.

Neuvosto antoi 23. kesäkuuta 2014 päätelmät Euroopan unionin lähestymistavasta mineraalien vastuullisen hankinnan suhteen. Neuvosto korosti sitä, että komission ja korkean edustajan on edelleen edistettävä vahvaa, kokonaisvaltaista ja yhtenäistä raaka-aineita koskevaa ulkosuhteiden linjaa, jossa turvallisuuden ja kehityksen välistä yhteyttä käsitellään yhtenäisellä ja strategisella tavalla.

2.10. Terrorismin torjunta

EU oli edelleen täysin sitoutunut terrorismin ehkäisemiseen ja torjuntaan sekä oikeusvaltion ja rikosoikeuden edistämiseen ihmisoikeuksia kunnioittaen. EU:n keskeiset maailmanlaajuiset tavoitteet ovat edelleen kansainvälisen konsensuksen syventäminen ja kansainvälisten toimien tehostaminen terrorismin torjumiseksi.

EU:n strategisen lähestymistavan keskeisenä osana on poliittinen yhteydenpito useisiin keskeisiin kumppaneihin ja kansainvälisiin järjestöihin terrorismin torjunnasta käytävien poliittisten vuoropuhelujen kautta. Nämä vuoropuhelut tarjoavat tärkeän foorumin kriittisten kysymysten esiintuomiseen (esim. vuonna 2014 kysymys vierastaistelijoista Syyriassa ja Irakissa). Vuonna 2014 terrorismin torjunnan alan poliittisia vuoropuheluja käytiin Saudi-Arabian kuningaskunnan, Turkin, Kanadan, YK:n, Yhdysvaltojen (yhteistyö terrorismin torjunnassa ja terrorismin rahoituksen torjunta) ja Australian kanssa. Myös muissa EU:n vuoropuhelukokouksissa, kuten ulkopoliittisen turvallisuusvuoropuhelun kokouksissa, käsitellään terrorismiin liittyviä kysymyksiä.

EU työskenteli vuonna 2014 tehokkaasti yhdessä YK:n ja kaikkien jäsenvaltioiden kanssa vierastaistelijoiden aiheuttaman uhan torjumiseksi konkreettisin toimenpitein. ISILin/Daeshin raaka terrorismi teki tarpeelliseksi keskittyä jopa vielä enemmän Syyrian ja Irakin tilanteeseen. Tämän vuoksi laadittiin Syyriaa ja Irakia koskeva terrorisminvastainen EU:n strategia, jossa kiinnitetään erityistä huomiota vierastaistelijoihin. Neuvosto hyväksyi sen 20. lokakuuta. Strategia on keskeinen osa EU:n laaja-alaisia toimia, joilla se panee täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2178, joka koskee vierastaistelijoita ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjuntaa. Vuonna 2014 jäsenvaltiot sopivat myös lisäävänsä (vakautta ja rauhaa edistävästä välineestä) EU:n apua kolmansille maille terrorismin torjunnassa 400 prosentilla seuraavassa rahoituskehyksessä (2014–2020). Terrorismin torjunnalle annettava EU:n apu kohdistui edelleen pääasiassa seuraaviin painopistealueisiin: Etelä-Aasian alue (erityisesti Pakistan ja Afganistan), Sahel, Nigeria ja Maghreb, Afrikan sarvi ja Jemen, sekä terrorismin torjuntaa koskevien YK:n normien täytäntöönpano.

EU tuki edelleen YK:n keskeistä asemaa terrorismin ehkäisemisen ja torjunnan alalla tehtävässä monenvälisessä yhteistyössä. Yleisesti ottaen YK:n maailmanlaajuinen terrorisminvastainen strategia on olennainen osa EU:n terrorisminvastaista lähestymistapaa. EU käy edelleen terrorismin torjunnasta tiivistä vuoropuhelua monien YK:n järjestöjen kanssa ja edistää YK:n keskeistä asemaa monenvälisessä yhteistyössä terrorismin ehkäisemisen ja torjunnan alalla. EU tuki vahvasti YK:n pääsihteerin ponnisteluja, jotka koskivat YK:n maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen strategian täytäntöönpanoa (etenkin strategian täytäntöönpanon neljännessä tarkistuskokouksessa kesäkuussa 2014).

EU oli edelleen maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen foorumin (GCTF) vahva kannattaja ja osoitti sen New Yorkissa syyskuussa 2014 pidetyssä GCTF:n viidennessä ministerikokouksessa.⁶⁰

EU tuki edelleen kolmea GCTF:n pohjalta syntynyttä instituutiota eli Hedayah-osaamiskeskusta, GCERF-rahastoa ja IIJ-instituuttia.

Terrorismin rahoituksen osalta EU hyväksyi erityisohjelman, jolla tuetaan rahanpesun selvittelykeskusten valmiuksia Afrikan sarvessa ja Jemenissä. EU oli joulukuuhun 2014 mennessä julkaissut al-Qaidaa koskevan pakotejärjestelmän osalta 15 täytäntöönpanoasetusta, joilla YK:n al-Qaida-pakotekomitean tekemät päätökset siirretään osaksi EU-oikeutta.

⁶⁰ Kyseinen GCTF:n ministerikokous valmisti 24. syyskuuta järjestettyä YK:n turvallisuusneuvoston erityisistuntoa, jonka aiheena olivat vierastaistelijat ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunta ja jonka puheenjohtajana toimi presidentti Barack Obama. EU kannatti myös uuden työryhmän perustamista Marrakechissa 15. ja 16. joulukuuta 2014 käsittelemään vierastaistelijoiden ongelmaa [työryhmän puheenjohtajina Alankomaat ja Marokko] sekä seuraavien GCTF:n aloitteiden etenemistä väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnan ja oikeusvaltion aloilla: väkivaltaisten ääriliikkeiden torjunnan osaamiskeskuksen kansainvälinen johtokunta (Hedayah-keskus Abu Dhabissa), kansainvälinen oikeus- ja oikeusvaltioinstituutti (IIJ) ja GCERF-rahasto (Global Community Engagement and Resilience Fund). EU antaa rahoitustukea näille aloitteille ja tulee osallistumaan niiden johtokuntiin ja hallintoneuvostoihin. Yhdysvallat ja Turkki jatkavat Afrikan sarven kysymyksiä käsittelevän GCTF-työryhmän puheenjohtajina.

C. Tehokkaamman monenvälisen järjestyksen edistäminen (YK, Euroopan neuvosto, Etyj, G7 /G8 /G20)

1. YK

Toimiva monenvälinen yhteistyö on keskeistä EU:n ulkopolitiikassa. YK:n elimiin akkreditoitujen New Yorkissa, Genevessä, Wienissä, Pariisissa, Nairobissa ja Roomassa sijaitsevien edustustojensa kautta EU toimii YK:n kanssa vakiintuneessa yhteistyössä kaikilla YK:n toiminta-aloilla.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat yhdessä YK:n toiminnan suurin rahoittaja. EU:n 28 jäsenvaltion yhteenlasketun rahoituksen osuus on 35 prosenttia YK:n sääntömääräisestä talousarviosta ja 36,8 prosenttia YK:n rauhanturvamäärärahoista. Lisäksi EU ja sen jäsenvaltiot maksavat noin puolet YK:n rahastoihin ja ohjelmiin osoitettavista vapaaehtoisista rahoitusosuuksista.

Neuvosto hyväksyi kesäkuussa 2014 EU:n painopisteet YK:n yleiskokouksen 69. istuntoa varten⁶¹ noudattaen EU:n YK:ta koskevia keskipitkän aikavälin (2012–2015) painopisteitä, jotka mahdollistavat EU:n kohdennetun ja koordinoitun toiminnan seuraavien viiden laajan otsakkeen yhteydessä: rauha ja turvallisuus, kestävä kehitys, ihmisoikeudet, YK:n vahvistaminen ja humanitaariset kysymykset. EU:n jäsenvaltiot pyrkivät edelleen YK:n ja sen varojen tehokkaaseen ja vaikuttavaan hallinnointiin ja lisä uudistuksiin.⁶²

⁶¹ EU:n painopisteet YK:n yleiskokouksen 69. istuntoa varten (asiak. 10856/14).

⁶² Euroopan parlamentti antoi 2. huhtikuuta 2014 neuvostolle YK:n yleiskokouksen 69. istuntoa koskevan suosituksen. Suosituksessa käsitellään ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltiota, rauhaa ja turvallisuutta, suojeluvastuuta, naisia ja lapsia, vuoden 2015 jälkeistä kehitysohjelmaa ja muita kysymyksiä, mm. yksityisyyttä digitaalisella aikakaudella, asekauppasopimusta, EU:ta YK:ssa ja ilmastonmuutosta (Euroopan parlamentin suositus neuvostolle, annettu 2. huhtikuuta 2014, YK:n yleiskokouksen 69. istunnosta (asiak. 2014/2017(INI), P7_TA (2014)0259).

Lissabonin sopimuksessa määritellyillä EU:n edustajilla on 3. toukokuuta 2011 hyväksytyn päätöslauselman (joka ei muuttanut EU:n tarkkailija-asemaa) johdosta puheoikeus YK:n yleiskokouksessa. Parhaillaan tarkistetaan myös EU:n oikeutta osallistua lukuisiin kansainvälisiin organisaatioihin.

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja on edustanut EU:ta yleiskeskustelussa, yleiskokouksen vuosittaisessa avajaisistunnossa syyskuussa, ja hän käytti puheenvuoron myös 24. syyskuuta 2014 pidetyssä vierastaistelijoina käsitelleessä YK:n turvallisuusneuvoston huippukokouksessa. Korkean edustajan antaman selonteon jälkeen turvallisuusneuvosto ilmaisi puheenjohtajansa helmikuussa 2014 antamassa julkilausumassa virallisesti tyytyväisyytensä YK:n ja EU:n väliseen läheiseen yhteistyöhön. EU ja YK tekevät monissa kriisitilanteissa menestyksekkäästi yhteistyötä, jota tuetaan EU:n ja YK:n kriisinhallinnan ohjauskomiteassa puolivuositain käytävällä korkean tason vuoropuhelulla.

2. Rauha ja turvallisuus

EU ja Yhdistyneet kansakunnat ovat keskeisiä kumppaneita rauhan ja turvallisuuden alalla. YK:n turvallisuusneuvosto korosti tätä 14. helmikuuta 2014, kun se ilmaisi yksimielisesti hyväksytyssä puheenjohtajansa antamassa julkilausumassa tyytyväisyytensä Yhdistyneiden kansakuntien ja Euroopan unionin väliseen läheiseen yhteistyöhön ja kannusti molempia organisaatioita lujittamaan entisestään institutionaalisia suhteitaan ja strategista kumppanuuttaan.

Kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisen alalla toteutettava tiivis strateginen yhteistyö kattaa nykyisin koko konfliktisyklin ennaltaehkäisystä konfliktin jälkeiseen rauhanrakentamiseen saakka. Nykyisellään EU:n jäsenvaltioiden osuus rauhanturvamäärärahoista on 37 prosenttia, ja niiden osuus YK:n rauhanturvaoperaatioiden henkilöstöstä on 8 prosenttia. EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) kehityksen myötä EU:n ja YK:n välillä tehdään kasvavassa määrin merkittävää sotilas- ja siviilikriisinhallinta-alan yhteistyötä esimerkiksi Somalian rannikon edustalla (Atalanta), Kosovossa (EULEX), Malissa (EUTM Mali) ja Keski-Afrikan tasavallassa (EUFOR RCA). Tämän alan yhteistyö on edelleen tärkeä osa kokonaisvaltaista kumppanuuttamme. YK:n rauhanturvatoimintaan osoitettavan EU:n tuen vahvistaminen on yksi heinäkuussa 2012 hyväksyttyyn toimintasuunnitelmaan perustuvista EU:n painopisteistä. EU on aktiivinen toimija YK:n rauhanrakennuskomissiossa ja kaikissa sen maakohtaisissa kokoonpanoissa ottaen huomioon sen vahva rooli maiden kehittämisessä rauhan lujittamisen alalla sekä konfliktien jälkeisissä tilanteissa toteutettavissa pidemmän aikavälin rauhanrakentamistoimissa.

EU jatkoi suojeluvastuun käsitteen kehittämiseen ja soveltamiseen myöntämäänsä tukea ja kannattaa tämän asian ottamista YK:n yleiskokouksen varsinaiselle asialistalle vuonna 2015, kuten YK:n pääministeri ehdotti heinäkuussa 2014 antamassaan suojeluvastuuta koskevassa raportissa.

3. Inhimillinen, taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys ja vuoden 2015 jälkeinen kehitysohjelma

Kehityskysymykset ovat vuonna 2014 olleet vieläkin merkittävämmässä asemassa kuin aiempina vuosina. EU on tehostanut ponnisteluja vuosituhannen kehitystavoitteiden toteuttamiseksi vuoteen 2015 mennessä tulevan vuoden 2015 jälkeisen ohjelman lähtökohtana. Se on työstänyt yhtenäistä vuoden 2015 jälkeisen ajan kokonaiskehystä, jossa tunnustetaan köyhyyden poistamisen ja kestäväen kehityksen toisiaan vahvistava luonne.

Parantaakseen vaikutustaan äärimmäisen köyhyyden poistamisessa ja auttaakseen kumppanimaita saavuttamaan vuosituhannen kehitystavoitteet täysimääräisesti Euroopan unioni sovelsi uutta avointa jakomenetelmää, jolla lisättiin tukea eniten tarvitseville maille, muun muassa hauraille valtioille, myönnettävän tuen osuutta, samalla kun 16:lle suurelle ja edistyneemmälle maalle myönnetty kahdenvälinen tuki lakkautettiin. Strategiset kahdenväliset ohjelmat, jotka hyväksyttiin vuonna 2014, ovat aiempaa kohdennetumpia, ja niissä keskitytään enintään kolmelle alalle. Yhteistyöalat valittiin muutossuunnitelman painopistealojen joukosta, ja niitä ovat ennen kaikkea ihmisoikeudet, demokratia ja muut hyvän hallinnon tärkeimmät osatekijät sekä osallistava ja kestävä kasvu. Myös EU:n jäsenvaltioiden ja muiden avunantajien kanssa toteutettavaa yhteistä ohjelmasuunnittelua viedään eteenpäin yli 40 maassa.

EU ja YK ovat nykyään läheisiä kumppaneita, jotka työskentelevät yhdessä yli 100 maassa muun muassa seuraavilla aloilla: maaseudun kehittäminen ja talouskehitys, vesi- ja jätevesipalvelut, julkisen terveydenhoidon saatavuus, työvoimaan ja ihmisarvoiseen työhön liittyvät kysymykset, koulutuksen saatavuus ja konfliktien jälkeinen jälleenrakentaminen.

Kehitysyhteistyövaroilla on tuettu toimia, joita YK toteuttaa demokraattisen hallinnon, vaaliavun, konfliktineston ja konfliktinjälkeisen elpymisen, ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja ilmastonmuutoksen aloilla. Muita hyvin tärkeitä YK:n kanssa tehtävän yhteistyön painopistealoja ovat elintarviketurva ja ravitsemus, maaseudun kehittäminen, tuki koulutukseen ja terveydenhoitoon sekä pakolaisille.

Komissio antoi toukokuussa 2014 tiedonannon "Yksityissektorin roolin vahvistaminen kehitysmaiden osallistavan ja kestävä kasvun tavoittelussa", jossa tunnustetaan, että yksityissektorilla on työllistäjänä rooli köyhyyden torjunnassa, ja sitä kautta myös sen vaikutus asianomaisen maan turvallisuustilanteeseen ja kannatetaan yksityissektorin tiiviimpää sitoutumista EU:n kehitysyhteistyöhön.

Kestävän kehityksen tavoitteita käsittelevä avoin työryhmä hyväksyi heinäkuussa 2014 ehdotuksensa kestävä kehityksen tavoitteiksi.

Kestävän kehityksen rahoitusta käsittelevä hallitustenvälinen asiantuntijakomitea antoi raporttinsa vuoden 2014 elokuun alussa. YK:n pääsihteeri esitti näiden raporttien ja muiden kannanottojen pohjalta tammikuussa 2015 yhteenvetokertomuksensa "The Road to Dignity by 2030: Ending poverty, transforming all lives and protecting the planet"⁶³. YK:n yleiskokouksen syyskuisen yleiskeskustelun aiheena oli tänä vuonna "Delivering on and implementing a transformative post-2015 development agenda".

Hallitustenvälisten neuvotteluiden seuraava vaihe alkaa vuoden 2015 alussa, jotta syyskuussa 2015 pidettävässä huippukokouksessa päästäisiin yhteisymmärrykseen yhtenäisestä vuoden 2015 jälkeisen ajan kokonaiskehityksestä, joka pitäisi sisällään uudet kestävän kehityksen tavoitteet ja jossa käsiteltäisiin köyhyyden poistamista ja kestävää kehitystä sen kolmen ulottuvuuden (talouden, yhteiskunnan ja ympäristön/ilmastonmuutos) kannalta.

Neuvosto hyväksyi joulukuussa 2014 päätelmät, jotka muodostavat pohjan EU:n kannalle YK:ssa käytävissä tulevilla kansainvälisissä neuvotteluissa, jotka saatetaan päätökseen syyskuun huippukokouksessa.⁶⁴

4. Yhteistyö Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) maiden kanssa

Yhdestoista EKR on otettu käyttöön. Tällä rahoitusvälineellä tuetaan EU:n kehitysyhteistyötä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) maiden kanssa.

Sekä EU että AKT-kumppanimaat ovat parhaillaan neuvottelemassa, hyväksymässä ja allekirjoittamassa maa- ja alueohjelmia sekä AKT-valtioiden sisäistä ohjelmaa. Yli 50 prosenttia maaohjelmista oli allekirjoitettu vuoden 2014 loppuun mennessä. Jäljellä olevat saadaan päätökseen vuonna 2015.

⁶³ A/69/700.

⁶⁴ Euroopan parlamentti antoi 25. marraskuuta 2014 päätöslauselman EU:sta ja vuoden 2014 jälkeisestä globaalista kehityksen toimintakehyksestä (2014/2143(INI)).

5. G7 ja G20

Komissio ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja osallistuivat vuonna 2014 lukuisiin G7- ja G20-maiden kokouksiin ja huippukokouksiin.

G7-maiden puitteissa vuonna 2014 käytyjen neuvottelujen pääaiheina olivat Ukrainan kriisin johdosta toteutetut toimenpiteet ja suhteet Venäjään. G7-ryhmässä on keskusteltu myös niin sanotusta myönteisestä toimintasuunnitelmasta, jolla pyritään lievittämään jännityksiä Venäjän suhteen ja vakauttamaan Ukrainan tilanne. Muita tässä ryhmässä käsiteltyjä kysymyksiä olivat globaali kasvu ja keinot, joilla voitaisiin puuttua korkean työttömyyden ongelmaan, kauppaan liittyvät kysymykset sekä ilmastomuutoksen ja energiaturvallisuuden välinen yhteys. G7-maiden johtajat ovat myös korostaneet olevansa sitoutuneita ilmastomuutoksen torjuntaan tähtäävään kansainväliseen työhön, jota tehdään ilmastomuutosta ja kehitysyhteistyökysymyksiä koskevan YK:n puitesopimuksen mukaisesti vuoden 2015 jälkeisessä ohjelmassa.

EU tukee täysin G7-maiden Rooman/Lyonin ryhmän⁶⁵ työtä osana EU:n pyrkimyksiä panna täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2178 ja neuvoston 20. lokakuuta 2014 hyväksymä EU:n Syyriaa ja Irakia koskeva terrorisminvastainen strategia, jossa kiinnitetään erityistä huomiota vierastaistelijoihin.

EU oli tyytyväinen tuloksiin, jotka saatiin Brisbanessa pidetystä G20-maiden huippukokouksesta, jonka tavoitteena oli palauttaa globaali talous kestäväälle kasvu-uralle. G20-maiden huippukokouksessa hyväksyttiin kasvua ja työllisyyttä koskeva Brisbanen toimintasuunnitelma ja korostettiin voimakkaasti investointeja. Lisäksi G20-ryhmä vahvisti sitoutuneisuutensa oikeudenmukaisempaan verotukseen ja antoi uuden sysäyksen rahoitusalan sääntelyyn, maailmanlaajuisiin ilmastotoimiin ja monenvälisen kauppajärjestelmän sisältämään avoimeen kauppaan. G20-ryhmä on saanut aikaan edistystä myös korruption torjunnan, energian ja kestävyiden sekä kansainvälisten taloudellisten instituutioiden kehittämisen ja uudistamisen alalla.

⁶⁵ G7-maiden Rooman/Lyonin ryhmä käsittelee terrorismin torjuntaa ja järjestäytynyttä rikollisuutta.

6. Euroopan neuvosto

EU jatkoi aktiivista yhteistyötään Euroopan neuvoston kanssa järjestöjen välillä vuonna 2007 allekirjoitetun yhteistyöpöytäkirjan mukaisesti erityisesti Euroopan naapuruuspolitiikan alueella ja Länsi-Balkanilla. Vuonna 2014 Euroopan neuvoston toiminta kohdistui merkittävässä määrin Ukrainaan. Euroopan neuvosto on antanut Ukrainan käyttöön asiantuntemustaan keskeisissä kysymyksissä, jotka liittyvät lainsäädäntöuudistuksiin sekä perustuslaki- ja vaaliuudistuksiin ja ihmisoikeuksiin. Lisäksi se on jatkanut Välimeren eteläpuolisissa maissa ja Keski-Aasiassa yhteistyötä EU:n kanssa naapureiden kanssa tehtävää yhteistyötä koskevan strategiansa puitteissa .

EU:n ja Euroopan neuvoston yhteiset ohjelmat ovat perustavanlaatuinen osa yhteistyötämme. EU ja Euroopan neuvosto työskentelivät vuonna 2014 yhdessä vahvistaakseen hankkeiden välityksellä tehtävää yhteistyötä koskevat uudet säännöt, joissa määrätään pitkän aikavälin yhteistyön näkymistä, selkeämmistä tavoitteista ja tuloksista. Euroopan neuvoston pääsihteeri Thorbjørn Jagland ja entinen komission jäsen Stefan Füle allekirjoittivat 1. huhtikuuta 2014 aiesopimuksen vahvistaakseen tämän suuntauksen.

7. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (Etyj)

Kriisi Ukrainassa ja sen liepeillä hallitsi Etyjin asialistaa vuonna 2014. Konflikti on korostanut Etyjin jatkuvaa merkitystä mutta myös sen poliittisia ja toiminnallisia rajoituksia. Venäjä on rikkonut Etyjin keskeisiä periaatteita ja estänyt Etyjiä hoitamasta tehtäväänsä täysipainoisesti Minskin sopimusten täytäntöönpanossa, erityisesti rajavalvonnan alalla. Samanaikaisesti Etyj osoitti hyödyllisyytensä, sillä se on ollut kriisin aikana ainoa kansainvälinen ja puolueeton toimija Ukrainan konfliktialueella ja toiminut eri osapuolten välisen vuoropuhelun tärkeimpänä foorumina. EU oli tyytyväinen Etyjin puheenjohtajamaan Sveitsin vuonna 2014 toteuttamiin merkittäviin ponnisteluihin kriisin ratkaisemiseksi.

EU, jonka jäsenvaltiot muodostavat lähes puolet Etyjin osallistujavaltioista ja maksavat 70 prosenttia sen määrärahoista, jatkoi Etyjin työn tukemista sen kaikilla kolmella alalla – poliittis-sotilaallisella sekä talous- ja ympäristöalalla ja inhimillisen ulottuvuuden suhteen. Unioni puolusti ja edisti edelleen Etyjin sitoumuksia ja periaatteita, joilla pyritään vastaamaan moninaisiin haasteisiin, joita ovat esimerkiksi Venäjän toiminta Ukrainassa tai heikkenevä ihmisoikeustilanne eräissä Etelä-Kaukasian ja Keski-Aasian osissa.

Ukrainaa ja sen lähialueita koettelevan kriisin osalta EU antoi merkittävää poliittista, taloudellista ja materiaaliapua Etyjin eri toimintoihin, varsinkin sen Ukrainassa toteuttamaan erityismissioon, kahdessa Venäjän rajatarkastuspisteissä toteutettavaan tarkkailuoperaatioon ja Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) Ukrainan ennenaikaisiin presidentin- ja parlamentinvaaleihin kohdistamaan vaalitarkkailutoimintaan. Ukrainan erityismissio on suurin Etyjin viime vuosina toteuttamista kenttäoperaatioista, ja sitä on jouduttu toteuttamaan yhä haastavammissa olosuhteissa. EU tuki sen koon kasvattamista 500 tarkkailijaan tammikuuhun 2015 mennessä, ja mission henkilöstöstä yli 70 prosenttia tulee EU:n jäsenvaltioista. Jäsenvaltioidensa antaman panoksen lisäksi unioni antoi vakautta ja rauhaa edistävän välineen kautta erityismissiolle talousarvion ulkopuolista rahoitusta 7 miljoonaa euroa sekä 40 panssarimatonta ja neljä panssaroitua ajoneuvoa. Lisäksi EU tarjosi vahvaa poliittista tukea kolmen osapuolen Ukraina-kontaktiryhmälle, joka koostuu Etyjin puheenjohtajamaan, Ukrainan ja Venäjän edustajista.

Ukrainan kriisiin vastatakseen EU kannatti Etyjin poliittis-sotilaallisten välineiden, erityisesti Wienin asiakirjan, laajamittaista käyttöä. Sekä Ukrainassa että Venäjällä toteutettiin merkittävä määrä tarkastustoimenpiteitä, joihin EU:n jäsenvaltiot osallistuivat aktiivisesti ja joilla pyrittiin lieventämään huolta Venäjän epätavallisesta sotilaallisesta toiminnasta Ukrainan rajalla. Jännitystä saatiin kuitenkin lievennettyä vain vähän, mikä johtui erilaisista turvallisuusintresseistä ja Venäjän poliittisesta haluttomuudesta noudattaa luottamusta ja turvallisuutta lisäävien toimien alalla antamia sitoumuksia paitsi niiden kirjaimen myös niiden hengen osalta. Sen vuoksi EU aikoo edelleen ajaa Wienin asiakirjan täysimittaista täytäntöönpanoa ja nykyaikaistamista, jotta Etyjin roolia voitaisiin vahvistaa luottamuksen ja turvallisuuden lisäämisen, riskinhallinnan ja konfliktinestön alalla.

Ukrainaa ja sen lähialueita koetteleva kriisi vaikutti myös Etyjin alueen pitkittyneisiin kriiseihin. Haasteista huolimatta EU jatkoi aktiivista osallistumistaan näiden konfliktien ratkaisemiseen, erityisesti Transnistrian konfliktin ratkaisemiseen tähtäävien neuvottelujen puitteissa ja Georgian vuoden 2008 konfliktin seurauksia käsittelevien Geneven kansainvälisten neuvottelujen yhteydessä, joihin se osallistuu. Lisäksi EU tuki edelleen pyrkimyksiä edistyä Vuoristo-Karabahin konfliktin ratkaisemisessa. EU myöntää merkittävästi rahoitusta kaikkien näiden konfliktien osapuolten välisen luottamuksen rakentamiseen.

EU piti edelleen hyvin tärkeänä, että humanitaarista ulottuvuutta koskevat sitoumukset erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien alalla pannaan kaikilta osin täytäntöön. Tältä osin unioni korosti erityisesti riippumattomien Etyjin toimielinten (ODIHR, mediavaltuutettu ja vähemmistövaltuutettu) tärkeää roolia.

Yhteistyötä Etyjin kanssa kehitettiin edelleen rajatylittävien uhkien alalla, terrorismin torjuntaan, rajavalvontaan ja kyberrikollisuuteen liittyvät seikat mukaan luettuina. EU tuki edelleen myös Etyjin kenttäoperaatioiden toimintaa erityisesti Länsi-Balkanilla, Etelä-Kaukasiassa ja Keski-Aasiassa. EU antoi edelleen merkittävää rahoitustukea Kirgisian yhteisöturvallisuusaloitteelle vakautta ja rauhaa edistävän välineen kautta.

Baselissa 4. ja 5. joulukuuta 2014 kokoontunut vuosittainen ministerineuvoston pääaiheena oli Ukrainan ja sen lähialueiden kriisi. Vaikka kriisistä annettavasta julistuksesta ei päästykään yksimielisyyteen, keskusteluissa vahvistui Etyjin rooli Euroopan turvallisuutta käsittelevänä keskeisenä foorumina. Ministerineuvosto osoitti myös osallistujamaiden suuren enemmistön vastustavan yksimielisesti Venäjän toimia Ukrainassa ja sen liepeillä sekä puolustavan Helsingin päätösasiakirjan peruseriaatteita, joihin kuuluu rajojen loukkaamattomuus. Ministerineuvostossa käsiteltiin myös Euroopan turvallisuusjärjestön tulevaisuutta. Vaikka Helsinki+40-prosessissa (pyrkimys antaa Etyjille uutta pontta lähestyttäessä vuonna 1975 allekirjoitetun Helsingin päätösasiakirjan 40-vuotispäivää) ei vuonna 2014 saatu aikaan juuri mitään edistystä, ministerineuvosto sopi prosessin jatkamisesta tulevaa vuosipäivää silmällä pitäen. Puheenjohtajamaa Sveitsi – yhteistyössä seuraajiensa Serbian (2015) ja Saksan (2016) kanssa – perusti korkea-arvoisista henkilöistä koostuvan ryhmän pohtimaan Euroopan turvallisuuden tulevaisuutta.

D. Demokratian, ihmisoikeuksien, kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja oikeusvaltion tukeminen

1. Ihmisoikeuksien, kansainvälisen humanitaarisen oikeuden, demokratian ja oikeusvaltion edistäminen

EU pyrki vuonna 2014 edelleen edistämään ihmisoikeuksien kunnioittamista kaikkialla maailmassa ja kannustamaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamiseen. Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n strategiakehys ja toimintasuunnitelma, joissa vahvistetaan EU:n toiminnan peruseriaatteen ja keskeiset painopisteet, olivat edelleen pohjana EU:n tällä alalla toteuttamalle ulkopoliitikalle. Kyseisten asiakirjojen tavoitteena on parantaa EU:n ihmisoikeuspolitiikan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta ja asettaa ihmisoikeudet ja demokratia keskeiseksi osaksi unionin ulkoisia toimia.

Koska toimintasuunnitelman voimassaolo päättyi vuoden lopussa, Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH) käynnisti raportointijaksolla laajan kuulemismenettelyn muiden EU:n toimielinten (komissio, neuvosto ja jäsenvaltiot, Euroopan parlamentti) ja asiaankuuluvien sidosryhmien (erityisesti kansalaisjärjestöt ja akateemiset laitokset) kanssa täysin uudistetun, vuoden 2015 alussa hyväksyttävän toimintasuunnitelman valmistelemiseksi.

2. Ihmisoikeudet kaikessa EU:n politiikassa

Vuosi 2014 oli ihmisoikeuksista vastaavan EU:n erityisedustajan Stavros Lambrinidisin toimeksiannon toinen vuosi. Hänen keskeisenä tehtävänä oli edelleen parantaa ihmisoikeuksien johdonmukaisuutta, tuloksellisuutta ja näkyvyyttä EU:n ulkopolitiikassa, kuten hänen toimeksiannossaan on määritelty. Tätä varten hän keskittyi lujittamaan EU:n ihmisoikeusalan yhteistyötä strategisten kumppanimaiden kanssa muun muassa vierailemalla Yhdysvalloissa, Brasiliassa ja Meksikossa, parantamaan suhteita siirtymävaiheen maiden ja alueellisten kumppanien, kuten Myanmarin, Pakistanin ja Egyptin kanssa, lisäämään EU:n näkyvyyttä ja osallistumista monenvälisiin ja alueellisiin ihmisoikeusmekanismeihin sekä tekemään yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa ja lisäämään sen vaikutusmahdollisuuksia. Tämän lisäksi hän keskittyi viemään eteenpäin EU:n keskeisiä tavoitteita, erityisesti EU:n ihmisoikeussuuntaviivoissa mainittuja tavoitteita, sekä muita kysymyksiä, joista voidaan mainita sananvapaus verkossa ja sen ulkopuolella, naisten ihmisoikeudet, ihmisoikeuksiin perustuva lähestymistapa kehitykseen, kuolemanrangaistuksen poistaminen sekä yritystoiminta ja ihmisoikeudet.

Myös EUH on työskennellyt sisäisten mekanismiensä ja menettelyjensä yksinkertaistamiseksi tavoitteenaan tehostaa ihmisoikeusalan toimintaansa. Neuvoston ihmisoikeustyöryhmä, joka vastaa Euroopan unionin ulkosuhteiden kaikista ihmisoikeusnäkökohdista, hyväksyi EU:n vuotta 2014 koskevat strategiset prioriteetit YK:n ihmisoikeusfoorumeilla, mikä vaikutti osaltaan YK:n puitteissa tehdyn EU:n työn onnistuneisiin lopputuloksiin. EU:n edustustojen, edustustojen päälliköiden, EU:n toimielinten ja yksiköiden sekä jäsenvaltioiden yhteistyön ansiosta poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea hyväksyi 132 maakohtaista ihmisoikeusstrategiaa. Maakohtaisten ihmisoikeusstrategioiden täytäntöönpano on johtanut EU:n edustustojen ja jäsenvaltioiden suurlähetystöjen väliseen tiiviimpään yhteistyöhön ihmisoikeuskysymyksissä ja edistänyt ihmisoikeusvuoropuhelujen jäsentelyä sekä lisännyt niiden johdonmukaisuutta.

EU kävi vuonna 2014 virallisia ihmisoikeusvuoropuheluja ja -neuvotteluja 37 kumppanimaan ja alueellisen ryhmittymän kanssa. Myanmarin/Burman kanssa käytiin ensimmäistä kertaa ihmisoikeusvuoropuhelu. Lisäksi monet niistä 79:stä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maista, jotka ovat Cotonoun sopimuksen osapuolia, kävivät EU:n kanssa vuoropuhelua. Venäjän kanssa käytävä ihmisoikeusvuoropuhelu keskeytettiin, ja Azerbaidžanin kanssa käytävää ihmisoikeusvuoropuhelua lykättiin myöhempään ajankohtaan. EU jatkoi toimiaan vuoropuhelujen tehostamiseksi ja niiden vaikutuksen lisäämiseksi muun muassa luomalla yhteyksiä vuoropuhelujen ja muiden poliittisten välineiden välille, kehittämällä seurantamekanismeja ja käsittelemällä keskusteluissa yksittäisiä tapauksia. Ennen useimpia ihmisoikeusvuoropuheluja pidettiin neuvottelukokouksia kansalaisjärjestöjen kanssa Brysselissä ja asianomaisissa maissa, ja vuoropuhelujen jälkeen tuloksista tiedotettiin. Korkea edustaja tai hänen tiedottajansa antoi EU:n puolesta ihmisoikeuksia koskevia julkilausumia. Vuoden aikana käytettiin myös luottamuksellisia yhteydenottoja.

EUH tarjosi ihmisoikeus- ja demokratiakysymyksissä säännöllistä koulutusta esimerkiksi seuraavista aiheista: syrjimättömyys (ilmaisunvapaus, uskonnon- ja vakaumuksenvapaus, vammaisten oikeudet ja HLBTI-henkilöiden oikeudet), taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet, yritystoiminta ja ihmisoikeudet, sukupuolten tasa-arvo, lasten oikeudet, demokratiatuki ja vaalitarkkailu, ihmisoikeudet YK:n puitteissa sekä ihmisoikeudet Euroopan neuvostossa. Lisäksi käynnistettiin kartoitus jäsenvaltioiden järjestämästä ihmisoikeuskoulutuksesta parhaiden käytäntöjen kokoamiseksi ja synergioiden kartoittamiseksi. Tätä varten syyskuussa sovittiin, että EU:n jäsenvaltioihin perustetaan ihmisoikeuksia ja demokratiaa käsittelevästä koulutuksesta vastaavien yhteyspisteiden epävirallinen verkosto. Vuoden 2014 loppuun mennessä kaikkiin kolmansissa maissa oleviin EU:n edustustoihin ja YTPP-operaatioihin oli nimitetty ihmisoikeuksista ja/tai tasa-arvokysymyksistä vastaavat yhteyspisteet.

Vuoden 2014 aikana tehostettiin pyrkimyksiä käsitellä EU:n ulkoisen ja sisäisen ihmisoikeuspolitiikan keskinäiseen johdonmukaisuuteen ja yhtenäisyyteen liittyviä kysymyksiä. Tätä aihetta käsiteltiin myös oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kesäkuussa antamissa päätelmissä, joissa neuvosto totesi, että johdonmukaisuus on EU:n uskottavuuden kannalta keskeistä ja että se voidaan saavuttaa vain, jos EU näyttää esimerkkiä ihmisoikeuksien alalla. Euroopan komissio pyrki vuonna 2014 edelleen sisällyttämään ihmisoikeudet vaikutustenarviointeihinsa, joita tehtiin EU:n ulkoisen toiminnan alaa koskevien ehdotusten osalta. Lisäksi komissio alkoi kehittää erityisiä suuntaviivoja kauppasopimusten yhteydessä tehtävän ihmisoikeuksia koskevan vaikutustenarvioinnin analysoimiseksi.

3. EU:n ihmisoikeuksia koskevien painopisteiden täytäntöönpano

EU keskitti koko 2014 vuoden ajan toimintansa erityisiin temaattisiin ihmisoikeushaasteisiin niin kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien kuin taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellistenkin oikeuksien alalla.

EU edisti aktiivisesti **yhdistymisvapauden ja rauhanomaiseen kokoontumisvapauden liittyviä oikeuksia** julkisissa lausumissa, EU:n ja kolmansien maiden välisissä kahdenvälisissä suhteissa sekä samanmielisten kumppanien kanssa käymiensä ihmisoikeusvuoropuhelujen ja -neuvottelujen avulla jakamalla tietoa toimista ja hyvistä käytännöistä. EU järjesti syyskuussa 2014 Etyjin inhimillisen ulottuvuuden täytäntöönpanokokouksen yhteydessä tapahtuman, jossa tarkasteltiin kansalaisjärjestöjen kanssa viimeaikaisia suuntauksia, jotka liittyvät rauhanomaisen kokoontumisvapauden toteutumiseen Etyjin alueella.

EU korosti YK:n ihmisoikeusneuvoston istunnossa kautta vuoden ja YK:n yleiskokouksen kolmannen komitean kokouksessa lokakuussa **kansalaisjärjestöjen ja ihmisoikeuksien puolustajien** työn tärkeyttä ja ilmaisi huolensa kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventumisesta monissa maissa, hallituksesta riippumattomille järjestöille asetettujen rajoitusten lisääntymisestä sekä aktivisteihin kohdistuvasta häirinnästä ja heihin kohdistuvista vakavista ihmisoikeusloukkauksista. Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen rahoitusväline on keskeinen rahoitusväline ihmisoikeuksien alalla aktiivisten kansalaisjärjestöjen sekä toimittajien ja bloggaajien kaltaisten ihmisoikeuksien puolustajien tukemiseksi.

Ihmisoikeuksien puolustajia koskevien EU:n suuntaviivojen hyväksymisen 10-vuotispäivän kunniaksi EU:n ulkoministerit toistivat kesäkuussa hyväksymissään neuvoston päätelmissä EU:n sitoutuvan ihmisoikeuksien puolustajien tukemiseen. Neuvosto korosti naispuolisten ja haavoittuviin ja syrjäytyneisiin ryhmiin kuuluvien ihmisoikeuksien puolustajien roolin olevan erityisen tärkeä. EU:n edustustoille toimitettiin toukokuussa yksityiskohtaiset ohjeet ihmisoikeuksien puolustajia koskevien suuntaviivojen täytäntöönpanosta. Ohjeissa vahvistettiin parhaat käytännöt tapausten käsittelemiseksi. EU:n edustustot työskentelivät koko vuoden ajan aktiivisesti suojellakseen ihmisoikeuksien puolustajia, joihin on monissa maissa edelleenkin kohdistettu yhä enemmän painostusta viranomaisten ja valtiosta riippumattomien toimijoiden taholta. EU:n diplomaatit seurasivat oikeudenkäyntejä, vierailivat pidätettyjen aktivistien luona ja antoivat julkilausumia yksittäisistä tapauksista.

Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevassa EU:n strategiakehyksessä korostetaan EU:n edistävän jatkossakin määrätietoisesti **mielipiteen- ja sananvapautta verkossa ja verkon ulkopuolella**, sillä ilman näitä oikeuksia ei voi olla demokratiaa. EU hyväksyi 12. toukokuuta 2014 sananvapautta verkossa ja verkon ulkopuolella koskevat ihmisoikeussuuntaviivat. Näissä voimassa oleviin sopimuksiin ja asiakirjoihin perustuvissa suuntaviivoissa palautetaan mieleen keskeiset periaatteet ja määritellään selkeästi painopisteet ja välineet, joita EU:n edustustoissa ja jäsenvaltioiden suurlähetystöissä samoin kuin EU:n päätoimipaikoissa on käytettävä tämän oikeuden edistämiseksi ja puolustamiseksi paremmin. EU tuomitsi toistuvasti toimittajia ja bloggaajia vastaan tehdyt hyökkäykset julkisissa lausunnoissa ja kahdenvälisten suhteiden puitteissa. EU seurasi tiiviisti Freedom Online -koalition työtä ja tuki aktiivisesti YK:n ihmisoikeusneuvoston päätöslauselmaa toimittajien turvallisuudesta, YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaa oikeudesta yksityisyyteen digitaalisella aikakaudella sekä YK:n ihmisoikeusneuvoston toisen kerran tänä kesänä antamaa päätöslauselmaa ihmisoikeuksista internetissä. EU:n ja valtioista riippumattomien järjestöjen vuosittaiseen ihmisoikeusfoorumiin, joka pidettiin 4. ja 5. joulukuuta 2014 ja jonka aiheena oli ilmaisunvapauden suojeleminen ja edistäminen, osallistui yli 200 valtioista riippumattomien järjestöjen edustajaa kaikkialta maailmasta.

EU vahvisti **vastustavansa kuolemanrangaistusta** ja käytti kaikkia saatavillaan olevia diplomaattisia keinoja edistääkseen kuolemanrangaistuksen maailmanlaajuisia poistamista asiaa koskevien EU:n suuntaviivojen mukaisesti. Laajan lobbauksen avulla EU osallistui aktiivisesti alueiden väliseen toimintaan edistääkseen YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaa, joka hyväksyttiin lopulta joulukuussa ja jossa toistetaan vetoamus soveltaa moratoriota kuolemanrangaistuksen käyttöön. EU:n ponnistelujen ansiosta päätöslauselma sai edellisvuosien vastaaviin päätöslauselmiin verrattuna ennennäkemättömät 117 puoltavaa ääntä. Päätöslauselmaa vastustavia ääniä oli 37 ja tyhjiä ääniä 34.

EU juhlisti **kidutuksen vastaisen yleissopimuksen** 30-vuotispäivää ja jatkoi toimiaan kidutusta ja muuta julmaa, epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua tai rangaistusta koskevien EU:n suuntaviivojen täytäntöön panemiseksi. Se kannusti kaikkia maita ratifioimaan kyseisen yleissopimuksen sekä sen vapaaehtoisen pöytäkirjan ja panemaan ne täytäntöön ja otti esiin yksittäisiä kidutus- ja pahoinpitelytapauksia kolmansien maiden kanssa käydyissä ihmisoikeusvuoropuheluissa sekä kolmansien maihin tehtyjen vierailujen aikana. Brysselissä järjestettiin joulukuussa yleissopimuksen 30-vuotispäivän kunniaksi tapahtuma, jossa pohdittiin myös keinoja yleissopimuksen mahdollisimman laajan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

EU juhlisti tänä vuonna **lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen** 25-vuotispäivää. Tämän vuosipäivän ja EU:n sisä- ja ulkopoliitikassaan lapsiin kohdistaman sitoumuksen huomioimiseksi oikeus- ja sisäasioiden neuvosto hyväksyi joulukuussa päätelmät lasten oikeuksien edistämisestä ja suojaamisesta. EU tuki aktiivisesti lapsia aseellisissa selkkauksissa käsittelevän YK:n erityisedustajan ja UNICEFin yhdessä käynnistämää "Children, Not Soldiers" -kampanjaa, jonka tavoitteena on estää ja viime kädessä lopettaa lasten värväminen ja käyttö hallitusten joukoissa aseellisissa konflikteissa vuoteen 2016 mennessä. Lapsityön pahimpia muotoja koskevan ILO:n yleissopimuksen nro 182 mukaisesti EU kannatti haitallisen työn luetteloiden laatimista 33:ssa Saharan eteläpuolisen Afrikan, Euroopan ja Keski-Aasian maassa. Eräiden maiden kanssa käydyissä ihmisoikeusvuoropuheluissa keskityttiin erityisesti lapsityövoimaan.

Naisten oikeuksien suojele ja sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta olivat edelleen korkealla EU:n asialistalla. Nämä kysymykset otettiin johdonmukaisesti huomioon EU:n ohjelmissa, ja ne sisällytettiin julkisiin viesteihin ja vuoropuheluihin hallitusten, alueellisten organisaatioiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Myös ihmisoikeuksia puolustaville naisille ja naisjärjestöille annettava tuki oli ensiarvoisen tärkeää. YK oli edelleen tärkein foorumi, jolla EU saattoi edistää strategisia painopisteitään sukupuolten tasa-arvon alalla. EU:lla oli esimerkiksi tärkeä rooli YK:n naisten asemaa käsittelevän toimikunnan hyväksytyjä päätelmiä koskevissa neuvotteluissa. EU ja UN Women jatkoivat vuoden 2012 yhteisen yhteisymmärryspöytäkirjansa täytäntöönpanoa. Viestinnän, poliittisen vuoropuhelun ja yhteisen kampanjoinnin, koulutuksen sekä EU:n ja UN Women -järjestön yhteisten ohjelmien suunnittelun alalla edistytettiin merkittävästi. Tähän liittyen Brysselissä järjestettiin marraskuussa 2014 "Spring Forward for Women" -konferenssi, joka toi yhteen Arabimaiden alueen naisparlamentaarikkoja ja Euroopan parlamentin jäseniä. Seksuaalista väkivaltaa konflikteissa koskevien kysymysten osalta EU osallistui aktiivisesti Lontoossa kesäkuussa 2014 pidettyyn maailmanlaajuiseen huippukokoukseen ja sitoutui toteuttamaan käytännön jatkotoimia ihmisoikeuksien, konfliktinestön, kriisinhallinnan, välityksen ja humanitaarisen avun aloilla. Heinäkuussa järjestetyssä Girl Summit -huippukokouksessa EU lupasi myöntää yli 100 miljoonaa euroa sukupuolten tasa-arvoon ja lasten hyvinvointiin seuraavien seitsemän vuoden aikana. Tällä summalla rahoitetaan myös konkreettisia hankkeita, joiden tavoitteena on lopettaa naisen sukuelinten silpominen sekä lapsiavioliitot, nuorena solmitut avioliitot ja pakkoavioliitot.

Homo- ja biseksuaalisten sekä trans- ja intersukupuolisten henkilöiden (hlbti)

ihmisoikeuksien alalla EU kävi vuoropuhelua useiden maiden kanssa ja teki tarvittaessa diplomaattisia yhteydenottoja erityisesti Afrikassa ja Keski-Aasiassa kehottaakseen maita tarkistamaan tai kumoamaan hlbt-henkilöitä syrjivää ja kansainvälisesti hyväksyttyjä syrjinnän vastaisia määräyksiä rikkovaa lainsäädäntöä. EU puhui hlbt-henkilöiden oikeuksien puolesta myös asiaa koskevissa ihmisoikeusvuoropuheluissa ja myönsi demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevasta eurooppalaisesta rahoitusvälineestä tukea hlbt-henkilöiden ihmisoikeuksien puolustajille ja kansalaisjärjestöille, jotka toteuttavat hankkeita hlbt-henkilöiden syrjinnän torjumiseksi. EU osallistui aktiivisesti muun muassa YK:ssa tapahtuvaan monenväliseen toimintaan syrjinnän torjumiseksi, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin perustuva syrjintä mukaan luettuna. Genevessä kokoontuneessa ihmisoikeusneuvostossa EU edisti aktiivisesti ja menestyksekkäästi ihmisoikeuksista, seksuaalisesta suuntautumisesta ja sukupuoli-identiteetistä annetun päätöslauselman hyväksymistä syyskuussa.

Vuosi sen jälkeen, kun EU oli hyväksynyt suuntaviivat **uskonnon- tai vakaumuksenvapaudesta**, se keskittyi edelleen tähän perusvapauteen, jonka toteutuminen eri puolilla maailmaa on yhä epävarmempaa.

EU oli erityisen järkyttynyt julmuuksista ja perustavanlaatuisten ihmisoikeuksien loukkauksista muun muassa Irakissa ja Syyriassa, varsinkin kun niitä kohdistetaan tiettyihin uskonnollisiin vähemmistöihin ja haavoittuvien väestöryhmiin kuuluviin henkilöihin.

Se korosti tarvetta turvata kyseisten maiden monietninen ja moniuskontoinen luonne.

Monenvälisillä foorumeilla EU keskittyi vahvistamaan uskonnon- tai vakaumuksenvapautta koskevia päätöslauselmia sekä YK:n ihmisoikeusneuvostossa että yleiskokouksessa. Maaliskuussa 2014 pidetyssä ihmisoikeusneuvoston istunnossa EU:n esittämä päätöslauselma uskonnon- ja vakaumuksenvapaudesta hyväksyttiin jälleen konsensuksella.

EU myötävaikutti **vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien** edistämiseen ja suojeluun yhdistämällä voimansa Yhdistyneiden kansakuntien ja muiden kansainvälisten ja monenvälisten organisaatioiden, kuten Etyjin ja Euroopan neuvoston, kanssa. Syyskuussa 2014 New Yorkissa järjestettiin ensimmäinen YK:n alkuperäiskansojen maailmankonferenssi yleiskokouksen korkean tason täysistuntona. EU osallistui aktiivisesti konferenssin valmisteluun tukemalla alkuperäiskansojen kattavaa osallistumista siihen ja toteuttamalla koordinoituja toimia konferenssin päätösasiakirjan hyväksymiseksi konsensuksella. EU järjesti myös oheistapahtuman, jossa käsiteltiin alkuperäiskansojen oikeuksien valvontaa. Konferenssin tulosten pohjalta EU alkoi työstää vahvempaa alkuperäiskansoja koskevaa EU:n politiikkaa ihmisoikeuksia koskevan toimintasuunnitelman mukaisesti.

EU on niin sisäisessä kuin ulkoisessa toiminnassaan sitoutunut **vammaisten** oikeuksien edistämiseen vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen mukaisesti. EU on tämän yleissopimuksen osapuoli. Euroopan komissio laati vuonna 2014 ensimmäisen yleissopimuksessa vaaditun EU:n raportin ja toimitti sen YK:n tarkasteltavaksi. Raportissa kuvaillaan, miten yleissopimusta on pantu EU:ssa täytäntöön lainsäädännöllä, politiikkatoimilla ja rahoitusvälineillä.

Kaikkien ihmisoikeuksien yleismaailmallisen, jakamattoman, toisistaan riippuvaisen ja toisiinsa liittyvän luonteen puolestapuhujana EU katsoo, että, että **taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet** ovat erottamaton osa sen ulkoista ihmisoikeuspolitiikkaa. EU kiinnitti vuoden aikana tähän alaan entistä enemmän huomiota keskeisten maiden kanssa käydyissä ihmisoikeusvuoropuheluissa. Monenvälisellä tasolla EU tuki aktiivisesti monia taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia käsitteleviä YK:n erityisraportteja ja teki yhteistyötä heidän kanssaan.

EU jatkoi vuonna 2014 yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n vuoden 2011 suuntaviivojen sisäistä täytäntöönpanoa ja niiden täytäntöönpanon edistämistä muissa maissa. Neuvoston syyskuussa hyväksymä direktiivi, joka koskee suurilta yrityksiltä ja yritysryhmiltä edellytettävien muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen julkistamista, oli edistysaskel EU:ssa. Asianomaisten yritysten on annettava tietoa muun muassa ihmisoikeuksien kunnioittamista koskevista toimintatavoista, riskeistä ja vaikutuksista. Ulkoisen toimintansa osana EU keskusteli tästä kysymyksestä yhä useampien kumppanimaiden kanssa. Kesäkuussa pidetyssä ihmisoikeusneuvoston istunnossa EU tuki päätöslauselmaa, joka koski ihmisoikeuksia ja ylikansallisia yrityksiä sekä muita yrityksiä käsittelevän työryhmän toimeksiannon uusimista. Addis Abebassa syyskuussa pidetyssä yhteisessä seminaarissa Afrikan unioni ja EU sitoutuivat yhdessä edistämään yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia YK:n periaatteita ja panemaan ne täytäntöön molempien alueilla sekä työskentelemään mahdollisilla yhteistyöaloilla.

4. Ihmisoikeudet kaikissa ulkoisissa politiikoissa

EU jatkoi ihmisoikeuksien ja demokratian edistämistä koskevan sitoumuksensa toteuttamista kaikessa ulkoisessa toiminnassaan.

EU toteutti lisätoimia tehokkaamman ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan soveltamiseksi **kehitysyhteistyöhön**. Komission huhtikuussa 2014 esittämässä valmisteluasiakirjassa on suunniteltu välineistö, joka antaa poliittisen sysäyksen ja konkreettisia ohjeita ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan sisällyttämiseksi kaikkiin kehitysyhteistyöohjelmiin tai -hankkeisiin. Tämä merkittävä edistysaskel pantiin myöhemmin tyytyväisenä merkille EU:n neuvoston päätelmissä. EU hyväksyi uudet ulkoiset rahoitusvälineet (2014–2020), joissa ihmisoikeudet ja demokratia ovat keskeisinä periaatteina ja/tai jotka katetaan erityisin ohjelmin. Se jatkoi kantansa ja strategiansa muotoilua Rio+20-jatkotoimia ja vuoden 2015 jälkeistä kehityspoliittista ohjelmaa varten. EU on lukuisissa neuvoston hyväksymissä poliittisissa lausunnoissa kannattanut ihmisoikeuksia, oikeusvaltiota ja hallintoa koskevien kysymysten sisällyttämistä maailmanlaajuiseen kehitysohjelmaan. Neuvosto korosti 16. joulukuuta antamissaan päätelmissä kaikki ihmisoikeudet huomioon ottavan vuoden 2015 jälkeisen kehitysohjelman merkitystä.

EU edisti ihmisoikeuksia kolmansissa maissa myös **kauppapolitiikan** avulla. Tältä osin 13 maalle⁶⁶ on tammikuussa 2014 voimaan tulleen uuden yleisestä tullietuusjärjestelmästä (GSP) annetun asetuksen mukaisesti myönnetty GSP+-etuuksia. Uudella asetuksella vahvistetaan mekanismeja, joilla seurataan, miten kyseiset maat noudattavat kansainvälisiä yleissopimuksia, keskeiset ihmisoikeussopimukset mukaan luettuina. EU alkoi ottaa käyttöön uusia innovatiivisia keinoja tuen myöntämiseksi GSP+-maille ihmisoikeussopimusten ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimuksen täytäntöönpanoa, täytäntöönpanon valvontaa ja seurantaa varten. EU ja sen jäsenvaltiot edistivät vuonna 2014 monenvälistä toimintaa varmistaakseen sellaisen valvontateknologian viennin valvonnan, jota voidaan käyttää ihmisoikeusloukkauksiin, neuvottelemalla ehdotuksista Wassenaarin järjestelyn kaltaisten keskeisten monenvälisten vientivalvontajärjestelmien puitteissa. Tämän tuloksena EU otti 22. lokakuuta 2014 annetulla komission delegoidulla asetuksella käyttöön erityisiin tunkeutumisohjelmistoihin ja internet-seurannan välineisiin kohdistettavia uusia tarkastuksia. Sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon ja kidutukseen, annetun asetuksen 1236/2005 yleisen tarkistamisen puitteissa komissio esitti neuvostolle ja Euroopan parlamentille vuoden 2014 alussa ehdotuksen kyseisen asetuksen muuttamiseksi.

⁶⁶ Armenia, Bolivia, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Georgia, Guatemala, Kap Verde, Mongolia, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru.

EU toteutti lisätoimia ihmisoikeuksiin ja sukupuolten tasa-arvoon liittyvien politiikkojensa valtavirtaistamiseksi **YTPP-operaatioissaan**. Vuoden 2013 kriisinhallintamenettelyjen mukaisesti ihmisoikeuksiin ja sukupuolten tasa-arvoon liittyviä näkökohtia käsiteltiin uusien operaatioiden suunnitteluprosessin aikana, ja ihmisoikeus- ja tasa-arvotilanteen analyysi sisällytettiin suunnitteluasiakirjoihin, muun muassa Ukrainassa toteutettavan EU:n siviiliturvallisuusalan uudistamista koskevan operaation ja Keski-Afrikan tasavallassa toteutettavan EUFOR-operaation yhteydessä. Myös konfliktien varhaisvaroitusjärjestelmää, joka sisältää monia ihmisoikeuksiin liittyviä indikaattoreita, alettiin ottaa asteittain käyttöön maailmanlaajuisesti. Kaikissa YTPP-operaatioissa oli vuonna 2014 ihmisoikeuksista ja sukupuolten tasa-arvosta vastaavia neuvonantajia tai yhteyspisteitä. Näiden tehtäviin kuuluu ihmisoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen operaation toiminnassa sekä erityistoimien toteuttaminen. EU edisti edelleenkin sitoumustaan panna täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston naisia, rauhaa ja turvallisuutta käsittelevä päätöslauselma 1325 niin sisäisesti – EU:n jäsenvaltioiden epävirallisen työryhmän välityksellä – kuin edistämällä kansallisten toimintasuunnitelmien kehittämistä kolmansien maiden kanssa. Tammikuussa 2014 julkaistiin toinen raportti EU:n indikaattoreista, jotka koskevat kokonaisvaltaista lähestymistapaa naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1325 ja 1820 täytäntöönpanemiseksi EU:ssa.

Euroopan ulkosuhdehallinto, joka pyrkii juurruttamaan ihmisoikeudet **terrorismin torjuntaan**, laati yhteistyössä muiden EU:n toimielinten kanssa terrorismin torjuntaa koskevat ohjeet, joita on tarkoitus soveltaa kolmansien maiden kanssa toteutettavien terrorismin torjunnan tukihankkeiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa. Näissä jäsenvaltioiden marraskuussa hyväksymissä ohjeissa otetaan huomioon kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja kansainvälinen pakolaisoikeus.

5. Demokratia ja oikeusvaltio

EU pyrki edelleen tukemaan demokraattisia uudistuksia ja arvoja. EU jatkoi vuonna 2014 vaaliprosessien tukemista eri puolilla maailmaa lähettämällä paikalle vaalitarkkailuvaltuuskuntia ja vaaliasiantuntijoiden valtuuskuntia sekä antamalla teknistä ja taloudellista apua vaalihallintoelimille ja kotimaisille tarkkailijoille. EU lähetti kahdeksan vaalitarkkailuvaltuuskuntaa kaikkiaan yhdeksän vaalitapahtuman tarkkailuun. Vaalitarkkailuvaltuuskunnat lähetettiin Malediiveille (parlamenttivaalit), Guinea-Bissauhun (presidentin- ja parlamenttivaalit), Malawiin (presidentin-, parlamentti- ja paikallisvaalit), Egyptiin (presidentinvaalit), Kosovoon (parlamenttivaalit), Mosambikiin (parlamenttivaalit) ja Tunisiaan (parlamentti- ja presidentinvaalit). EU lähetti Afganistaniin presidentinvaaleja varten vaaliarviointiryhmän, joka tarkkaili myös ääntenlaskun tarkastusta, joka toteutettiin Yhdysvaltojen ulkoministerin John Kerryn välityksellä neuvotellun sopimuksen tuloksena. Vuoden 2014 aikana lähetettiin kahdeksan vaaliasiantuntijoiden valtuuskuntaa seuraaviin maihin: Egypti, Libya, Thaimaa, Irak, Algeria, Mauritania, Bolivia ja Fidži. Vaikka EU ei tarkkaile vaaleja Etyjin alueella, se tuki aktiivisesti Etyjiä/ODIHRia Ukrainan presidentin- ja parlamenttivaalien yhteydessä.

Yleisesti EU tehosti demokratiatukeen liittyvää toimintaansa lisätäkseen johdonmukaisuutta EU:n välineiden ja EU:n jäsenvaltioiden toimien välillä sekä muodostaakseen yhteisen käsityksen paikallisista olosuhteista tehostamalla kumppanuutta kaikkien sidosryhmien kanssa, myös hallituksen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Tässä yhteydessä EU nimesi vuoden 2014 maaliskuussa 12 EU:n edustustoa demokratiatukea koskevaan toisen sukupolven pilottitoimintaan, jota koskeva työ aloitettiin kesäkuussa. Tähän pilottihankkeeseen on vuodesta 2014 alkaen myönnetty rahoitusta EIDHR:stä.

Vuosi 2014 oli eurooppalaisen demokratia rahaston ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Kyseinen rahasto on Belgian yksityisoikeuden mukainen säätiö, mutta sen hallintoneuvostoon kuuluvat kaikki EU:n jäsenvaltiot, EUH, komissio ja Euroopan parlamentti. Eurooppalainen demokratia rahasto oli vuoden 2014 loppuun mennessä vastaanottanut noin 1 200 tukihakemusta, joista 120 hyväksyttiin ja jotka jakautuivat tasaisesti itäisen ja eteläisen naapurialueen välillä. Euroopan komissio ja 14 osallistujamaata maksavat rahaston budjettiin noin 27 miljoonaa euroa (2013–2015). Rahaston hallintoneuvosto päätti joulukuussa 2014, että rahasto "voi panna täytäntöön ja rahoittaa rajoitetun määrän toimia EU:n naapurialueiden ulkopuolella".

6. Yleismaailmallisuuden edistäminen monenvälisesti ja alueellisesti

EU jatkoi tiedotus- ja muita toimiaan kannustaakseen useampia maita ratifioimaan Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) Rooman perussäännön. EU jatkoi systemaattisia virallisten yhteydenottojen kampanjoitaan ICC:n tueksi sekä politiikkaansa sisällyttää ICC:tä koskevia lausekkeita kolmansien maiden kanssa tehtäviin sopimuksiin. Vastaavasti yhteistyö YK:n mekanismien ja elinten kanssa (yleinen määräaika-arviointi, erityisraportit ja YK:n sopimuksilla perustetut elimet) sekä niiden suositusten täytäntöönpano ovat nyt vakiintuneet osaksi EU:n kahdenvälistä ihmisoikeuksiin liittyvää toimintaa kolmansien maiden kanssa. Kahdenvälisissä yhteyksissään EU myös kannustaa kolmansia maita rutiininomaisesti esittämään YK:n erityisraportteille pysyvän kutsun.

EU jatkoi ihmisoikeuksien ja demokratisoitumisen alalla Euroopan neuvoston kanssa tekemäänsä läheistä yhteistyötä ja Etyjille osoittamaansa tukea.

E. Kokonaisvaltainen toimintamalli, konfliktinesto, välitystoiminta ja kriisitoiminta

1. Kokonaisvaltainen toimintamalli

EU:n kokonaisvaltaista lähestymistapaa ulkoisiin konflikteihin ja kriiseihin koskevaa joulukuussa 2013 annettua yhteistä tiedonantoa⁶⁷ seurasivat toukokuussa 2014 annetut neuvoston päätelmät⁶⁸, joissa painotettiin konflikti- tai kriisitilanteista varhain laadittavaa yhteistä analyysiä, tarvetta lisätä toimintaa konfliktisyklin kaikissa vaiheissa konfliktinestosta alkaen, tavoitetta kytkeä eri politiikan aloilla (samoin kuin sisä- ja ulkopolitiikassa) sovellettavat EU:n välineet paremmin toisiinsa ja tarvetta varmistaa, että YTPP-alan toimet perustuvat olemassa oleviin EU:n sitoumuksiin ja että niiden avulla saadaan kestäviä tuloksia ja vaikutuksia, esimerkiksi siirtymällä joustavasti EU:n kehitysvälineisiin. Neuvosto antoi korkean edustajan ja komission tehtäväksi esittää toimintasuunnitelman siitä, miten keskeisiä toimia olisi vietävä eteenpäin myös tietyissä maakohtaisissa tapauksissa. Jäsenvaltioiden kanssa keskusteltiin joulukuussa keskeisistä painopisteistä sekä mahdollisista maakohtaisista tapauksista.

⁶⁷ Ks. Euroopan komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: EU:n kokonaisvaltainen lähestymistapa ulkoisiin konflikteihin ja kriiseihin, JOINT(2013) 30 final, 11.12.2013.

⁶⁸ Ks. Euroopan unionin neuvoston päätelmät EU:n kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta, ulkoasiainneuvoston 3312. istunto, 12.5.2014.

2. Konfliktinesto ja välitystoiminta

Kesäkuussa 2011 annetuissa neuvoston päätelmissä konfliktinestosta korostettiin EU:n konfliktinestovälineiden vahvistamisen ja yhdistämisen tärkeyttä ja mainittiin kolme erityisalaa: EU:n varhaisvaroitusvalmiuksien ja ennalta ehkäisevien toimien tehostaminen entisestään, sen välitysvalmiuden ja konfliktinanalysointivälineiden vahvistaminen sekä kumppanuuksien luominen ja tiivistäminen kansainvälisten järjestöjen, valtioista riippumattomien järjestöjen ja asiaankuuluvien instituutioiden kanssa.⁶⁹

Tämän poliittisen toimintakehyksen puitteissa vuonna 2014 toteutettiin seuraavat konfliktinestoon, rauhanrakentamiseen ja välitystoimintaan liittyvät toimet.

Varhaisvaroituksen alalla päätavoitteena on ollut kehittää järjestelmiä ja välineitä sekä yhteistä kulttuuria, jotta yksilöitäisiin 1) maat, joissa on väkivaltaisen konfliktin riski keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä, ja 2) vaihtoehdot varhaista toimintaa varten riskien torjumiseksi. Vuonna 2014 toteutettiin toinen kokeilu, ja EU:n varhaisvaroitusjärjestelmä otettiin käyttöön maailmanlaajuisesti, mikä johti lukuisiin varhaisen toiminnan osana toteutettuihin ja muihin seurantatoimiin. Jäsenvaltiot ja asiaankuuluvat komission yksiköt, muun muassa pääosastot DEVCO, ELARG, FPI ja ECHO sekä JRC ja komission pääsihteeristö, antoivat panoksensa tähän työhön. Valtioista riippumattomien järjestöjen varhaisvaroitusvalmiuksien tehostamista koskeviin hankkeisiin myönnettiin vuonna 2014 edelleenkin rahoitusta seuraavista kahdesta vakautta ja rauhaa edistävästä välineestä rahoitetusta hankkeesta: "Strengthening Early Warning and Mobilising Early Action" (ICG yhteistyössä EPLO:n kanssa) ja "Capacities for Peace" (Saferworld yhteistyössä Conciliation Resourcesin kanssa).

Välitysvalmiuden alalla korkea edustaja osallistui vuonna 2014 aktiivisesti toimiin, joiden tavoitteena oli tukea niiden sopimusten täytäntöönpanoa, joihin oli päästy EU:n välittämän Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun puitteissa. Korkea edustaja johti myös Iranin kanssa käytyjä E3+3-ryhmän keskusteluja, joita jatketaan vuonna 2015.

⁶⁹ Ks. Euroopan unionin neuvoston päätelmät konfliktinestosta, ulkoasiainneuvoston 3101. istunto, 20.6.2011.

EU:n erityisedustajat ja erityislähettiläät jatkoivat välitys- ja vuoropuhelupyrkimyksiään suoraan ja epäsuorasti välitystä koskevan EU:n toiminta-ajatuksen mukaisesti. EU tuki aktiivisesti Algerian johdolla käytäviä rauhanneuvotteluja Malin tilanteesta. Asiaankuuluva EUH:n henkilöstö ja EU:n edustustot jatkoivat työtä välitysvalmiuden ja yleisemmin konfliktinestovalmiuden tukemisen alalla avustamalla konfliktinanalysoinnissa ja tarjoamalla asiantuntija-apua.

Työtä jatkettiin siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä koskevan EU:n strategian kehittämiseksi, ja European Peacebuilding Liaison Officen (EPLO) kanssa järjestettiin siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä käsittelevä seminaari.

EU lujitti edelleen kumppanuuksiaan. EU ja YK järjestivät konfliktinestoa ja konfliktianalyysia käsitelleen yhteisen seminaarin jakaakseen saamiaan kokemuksia ja kartoittaakseen tulevia yhteistyömahdollisuuksia. EU teki edelleen yhteistyötä YK:n välitystoiminnan tukiyksikön ja valmiustilassa olevan asiantuntijaryhmän kanssa ja rahoitti niitä. Se oli yhteydessä muihin kansainvälisiin organisaatioihin, joita ovat muassa ASEAN, OAS, OIC, Etyj ja Maailmanpankki, ja teki yhteistyötä niiden kanssa.

Kansalaisyhteiskunnan kanssa luodut kumppanuudet toteutettiin tiiviinä yhteistyönä kahden kansalaisjärjestöstä koostuvan yhteenliittymän kanssa, jotka tarjosivat asiantuntemustaan EUH:n henkilöstölle ja kolmansille osapuolille. Kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua varten perustettu verkosto, jota European Peacebuilding Liaison Office hallinnoi, järjesti 16 tapahtumaa, joissa käsiteltiin monia keskeisiä kysymyksiä. EU jatkoi Yhdysvaltojen kanssa turvallisuus- ja kehitysasioista sekä julmuuksien ennaltaehkäisystä käymäänsä vuoropuhelua, joka kattoi muun muassa varhaisvaroituksen, konfliktineston ja rauhan rakentamisen.

3. Kriisitoiminta ja operatiivinen koordinointi

EUH työskenteli vuonna 2014 aktiivisesti kehittääkseen koordinoituja analyyseja ja nopeaa toimintaa moniin Euroopan turvallisuuteen vaikuttaviin kriiseihin ja haasteisiin vastaamiseksi. Kokonaisvaltaista lähestymistapaa koskeva joulukuussa 2013 annettu yhteinen tiedonanto osoittautui erittäin merkittäväksi.

Yhteensä 13 kriisiyksikköä⁷⁰ kutsuttiin koolle lähinnä Etelä-Sudanin, Sahelin alueen, Keski-Afrikan tasavallan, Ukrainan, Irakin ja Syyrian kriisien sekä ebolan johdosta. Yksiköiden väliset työryhmät tai erityisryhmät huolehtivat asianmukaisista arvioinneista ja asiaankuuluvasta päätösten täytäntöönpanosta.

EUH järjesti myös lukuisia yksiköiden välisiä **operaatioita kriisistä kärsineillä tai kriisialttiilla alueilla**. Operaatioiden tavoitteena oli muun muassa arvioida tarpeita ja osallistua yhteiseen suunnitteluun yhdessä komission yksiköiden kanssa, vahvistaa EU:n edustustoja tai varmistaa tarvittaessa EU:n läsnäolo mahdollisimman lähellä kriisipesäkettä sekä pitää yhteyttä kansainvälisiin kumppaneihin ja helpottaa koordinointia EU:n jäsenvaltioiden kanssa. Vuonna 2014 operaatioita toteutettiin seuraavilla kriisialueilla: Keski-Afrikan tasavalta, Sahel, Turkin ja Syyrian raja, Irak, Gaza, Myanmar/Burma, Filippiinit, Georgia, Liberia, Sierra Leone ja Guinea.

⁷⁰ EU:n kriisiyksikön voi kutsua koolle korkea edustaja, EUH:n toimeenpaneva pääsihteeri tai kriisinhallinnasta ja operatiivisesta koordinoinnista vastaava pääjohtaja. Se kokoaa yhteen EUH:n ja komission keskeisiä edustajia analysoimaan ja arvioimaan kriisitilannetta ja sopimaan sen johdosta toteutettavien EU:n toimien pääkohdista.

Kriisitilanteissa tehtävän konsuliyhteistyön alalla EUH kannusti – erityisesti EU:n edustustojen välityksellä – jatkamaan työtä kriisitilanteissa tehtävän konsuliyhteistyön parantamiseksi, valmiussuunnittelu mukaan lukien (esim. Nepal, Gaza, Libya, Lesotho ja Intia). Se tuki myös neuvoston konsuliasioiden työryhmän näissä asioissa sekä matkustustiedotteiden alalla tekemää työtä. Lisäksi se osallistui jäsenvaltioiden kanssa Kambodžassa, Dominikaanisessa tasavallassa, Nepalissa, Nigeriassa ja Tunisiassa vuonna 2015 toteutettavien konsuliyhteistyötä koskevien aloitteiden valmisteluun. Konsuliyhteistyötä koskevien aloitteiden tavoitteena on testata EUH:n valmiuksia tukea jäsenvaltioita näiden konsuliviranomaisten antamaan suojeluun liittyvissä tehtävissä. EUH hallinnoi myös edelleen Consular OnLine -verkkosivuja (CoOL), joilla luodaan yhteydet jäsenvaltioiden ja joidenkin kumppanimaiden (esim. Norja, Sveitsi, Kanada ja USA) konsuliviranomaisten ja kriisikeskusten sekä jäsenvaltioiden sotilashenkilöstön joidenkin yksiköiden välille tietojen jakamista ja valmiussuunnittelua varten. EUH organisoi vuonna 2014 konsuliyhteistyöhankkeita tai osallistui niihin jäsenvaltioiden ja muiden kumppanien kanssa. Hankkeista voidaan mainita Argonaut (Kypros) ja ML14 (konsuliyhteistyösio) (Nairobi).

F. Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka

1. Toimintakyvyn parantaminen

Joulukuussa 2013 pidetyn, turvallisuutta ja puolustusta käsitelleen Eurooppa-neuvoston päätelmien täytäntöönpano oli vuonna 2014 keskeisessä asemassa.

Kentällä toteutettavia EU:n YTPP-operaatioita oli yhteensä 19. Vuonna 2014 perustettiin yksi uusi sotilasoperaatio ja kaksi uutta siviilioperaatiota: EUFOR RCA, EUCAP Sahel Mali ja EUAM Ukraina. YTPP-operaatioihin lähetetyn henkilöstön kokonaismäärä on noin 7 000.⁷¹

⁷¹ Heinäkuun 2014 tapahtumien jälkeen EUBAM Libya -operaation henkilöstö evakuoitiin Tripolista, ja pieni määrä sen henkilöstöä toimii nyt Tunisiasta käsin.

Paikallisten valmiuksien vahvistaminen on useimmissa operaatioissa keskeistä. Esimerkiksi Malissa EU toteuttaa sekä sotilasoperaatiota (EUTM Mali) että siviilioperaatiota (EUCAP Sahel Mali), joiden tavoitteena on auttaa Malin viranomaisia lisäämään valmiuksiaan taata turvallisuus ja saada alue uudelleen niiden hallintaan. EUTM Mali -operaatiossa on koulutettu noin 3 500 sotilasta. EUCAP Sahel Mali keskittyy sisäisten turvallisuusjoukkojen toiminnan tehostamiseen ja kolmen sisäisen turvallisuusjoukon (eli poliisin, santarmilaitoksen ja kansalliskaartin) komentoketjun palauttamiseen.

Afrikan sarvessa jatkettiin koordinoitua kolmen YTPP-operaation välillä aktivoidun EU:n operaatiokeskuksen tuella, joka toimii tärkeänä linkkinä merirosvouksen torjunnan sekä sotilas- ja siviilivalmiuksien kehittämisen välillä.

EU pyrkii ottamaan kokonaisvaltaisen lähestymistavan konkreettisesti käyttöön ja on parhaillaan kehittämässä yhdessä EUH:n ja komission yksiköiden kanssa toimintamallia, joka koskee kumppanimaiden ja alueellisten järjestöjen valmiuksien kehittämiseen myönnettävää EU:n tukea. Tarkoituksena on, että ne pystyisivät itse entistä paremmin ehkäisemään ennalta kriisejä ja vastaamaan kriisinhallinnasta (ns. koulutus- ja varustusaloite, Train & Equip). Tässä toimintamallissa hyödynnetään erityisesti Malin ja Somalian osalta määritettyjä pilottitapauksia sekä Afrikan rauhan ja turvallisuuden rakenteiden (APSA) tukemisesta laadittua tapaustutkimusta, jotka käynnistettiin joulukuussa 2014. Tarkoituksena on tukea kumppaneiden turvallisuutta ja kehitystä ja antaa niille valmiudet ehkäistä ja hallita kriisejä itse.

Kumppaneiden osallistumiselle YTPP-toimiin on annettava kiitosta. EU jatkoi tiivistä yhteistyötään kansainvälisten organisaatioiden, kuten YK:n, Naton, AU:n ja Etyjin kanssa. Tämä yhteistyö oli keskeistä vastattaessa kokonaisvaltaisella ja täydentävällä tavalla kriiseihin Afrikassa, Lähi-idässä, Ukrainassa, Afganistanissa ja Balkanin alueella. Vuoden 2014 aikana YTPP-operaatioihin on osallistunut 15 kumppanimaata, joista osa ensimmäistä kertaa: Georgia EUFOR RCA:han, Australia EUCAP NESTORIin ja Moldovan tasavalta EUTM Maliin. EU allekirjoitti kolme uutta puitesopimusta osallistumisesta EU:n kriisinhallintaoperaatioihin. Ne allekirjoitettiin Chilen, Kolumbian ja Korean tasavallan kanssa, ja ne ovat parhaillaan ratifioitavana.

Siviilioperaatioiden rahoitus oli vuonna 2014 uhattuna YUTP:n/EU:n talousarvion maksumäärärahavajeiden vuoksi. Sotilasoperaatioiden rahoituksen alalla toteutettiin vuonna 2014 Athene-järjestelmän tarkistus.

1.1. Voimavarat

EU ja sen jäsenvaltiot tekivät koko vuoden 2014 ajan intensiivisesti työtä vastatakseen joulukuussa 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston kehotukseen tehostaa sekä siviili- että sotilasvoimavaroja, mikä on olennaista uskottavan ja toimivan YTPP:n kehittämiseksi. Neuvosto ilmaisi 18. marraskuuta antamissaan YTPP:tä koskevissa päätelmissä olevansa tyytyväinen korkean edustajan heinäkuussa antamassa selvityksessä esiteltyihin toimiin ja edistymiseen tehtävän toteuttamisessa.

Sotilasvoimavarojen kehittämiseksi toteutettavia toimia tehostettiin panemalla täytäntöön EU:n valtion- ja hallitusten päämiesten joulukuussa 2013 hyväksymiä yhteistyöhankkeita ja edistämällä järjestelmällisempää ja pitkän aikavälin puolustusyhteistyötä Euroopassa.

Myös toistuva turvautuminen YTPP-siviilioperaatioihin (11 operaatiota käynnissä olevista 16:sta operaatiosta), jotka ovat EU:n ulkoisen toiminnan tärkeä väline, edellyttää siviilivoimavarojen kehittämisen tehostamista. Työtä on jatkettu tähän suuntaan, erityisesti edistämällä siviilivoimavarojen kehittämissuunnitelman eri osa-alueita.

1.1.1. Siviilivoimavarat

Vuosi 2014 oli jälleen kerran tapahtumarikas ja haastava vuosi, jonka aikana käynnistettiin kaksi uutta operaatiota: EUCAP Sahel Mali ja EUAM Ukraina.

Saavutetusta edistymisestä huolimatta siviilivoimavarojen kokoaminen – erityisesti EU:n nopeaan toimintaan – on edelleen haasteellista, mikä johtuu varsinkin erityisasiantuntemusta omaavan hyvin koulutetun henkilöstön puutteesta. Siviiliasiantuntijoiden palvelukseenottojärjestelmää tarkistettiin, mutta menettely on kokonaisuudessaan edelleenkin pitkä.

Toistuvasti järjestettävät korkean tason seminaarit aiheesta "Siviilihenkilöstön YTPP-operaatioihin lähettämisen helpottaminen" tarjoavat jäsenvaltioille ja EU:n toimielimille edelleen ainutlaatuisia tilaisuuksia keskustella siviilivoimavaroista. Tänä vuonna tämä seminaari järjestettiin kuudennen kerran, ja jäsenvaltiot olivat siinä aiempaa paremmin edustettuina. Seminaarissa korostettiin muun muassa siviilivoimavarojen kokoamista Goalkeeperin kaltaisin välinein (ks. jäljempänä) ja YTPP-siviilioperaation henkilöstön turvallisuuteen ja suojeluun liittyvää kysymystä. Jäsenvaltiot ilmaisivat kannattavansa seminaarin järjestämistä ensi vuonna seitsemännen kerran.

Syyskuussa esitettiin erityisosaamisen voimavaroja 2013–2014 koskeva katsaus, joka perustui vastauksiin, joita jäsenvaltiot olivat antaneet muun muassa yhdistettyjä poliisiyksiköitä, muodostettuja poliisiyksiköitä sekä kansallisia ja monikansallisia poliisin asiantuntijajoukkoja koskevaan kyselyyn.

Työtä jatkettiin Euroopan santarmijoukkojen kanssa tehtävän yhteistyön tehostamiseksi. Eurogendfor ja EUH allekirjoittivat lokakuussa 2014 keskinäisen yleisen hallinnollisen järjestelyn.

Työ jatkui sellaisia yleisiä (ei-operaatiokohtaisia) tehtäviä koskevan luettelon laatimiseksi, joita YTPP-siviilioperaatioissa voi tulla esiin, ja sen pitäisi olla valmis viimeistään vuoden 2015 puolivälissä. Siviilivoimavarojen kehittämissuunnitelman täysimääräinen täytäntöönpano on ehdottoman tärkeää, ja se edistää YTPP-siviili- ja -sotilasoperaatioiden välistä synergiaa.

YTPP-operaatioita ja -esikuntia koskevasta keskitetystä ja integroidusta resurssinhallintajärjestelmästä laaditun toteutettavuustutkimuksen tulokset esiteltiin jäsenvaltioille joulukuussa. YTPP-varaston väliarviointia on lykätty maaliskuulle 2015, jotta se voidaan paremmin ottaa osaksi yhteisestä palvelukeskuksesta käynnissä olevia keskusteluja. Jäsenvaltioiden pyynnöstä kehitettiin tutkimusta, jossa tarkastellaan kansallisten resurssien – mukaan luettuina sotilasyksiköt – mahdollista käyttöä operaatioiden suojelemiseksi. Tutkimus toimitetaan jäsenvaltioiden tiedoksi vuoden 2015 alussa.

Jäsenvaltioiden jatkuvalla tuella edistettiin siviilivoimavarojen hallinnointivälineen (Goalkeeper) ohjelmistohankkeen viimeistelemisessä. Se on määrä saada valmiiksi vuoden 2015 puoliväliin mennessä. Rekisteröintimoduuli on suunniteltu siten, että jäsenvaltiot ja EUH pystyvät paremmin käsittelemään ja hallinnoimaan YTPP-operaatioihin käytettävissä olevan henkilöstön luetteloja. Loput kolme moduulia on määrä päivittää vuonna 2015 Goalkeeper-sovelluksen ottamiseksi käyttöön kokonaisuudessaan.

1.1.2. Sotilaalliset voimavarat

Vastatakseen joulukuussa 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston korkealle edustajalle ja Euroopan puolustusvirastolle (EDA) antamaan tehtävään neuvosto ja EDAn johtokunta laativat toimintapoliittisen kehyksen, jolla edistetään järjestelmällisempää ja pitkäaikaista puolustusalan yhteistyötä, joka on välttämätöntä sotilaallisten voimavarojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Se on täysin yhdenmukainen Naton suunnitteluprosessien kanssa. Tämän kehyksen myötä jäsenvaltiot sitoutuvat syventämään puolustusyhteistyötä Euroopassa keinona kehittää, ottaa käyttöön ja ylläpitää tulevaisuuteen suuntautuvia sotilaallisia valmiuksia, jotka jäsenvaltiot asettavat käyttöön vapaaehtoiselta pohjalta erinäisiä (kansallisia, monikansallisia, YTPP:n alan sekä YK:n ja Naton suuntaan annettavia) sitoumuksia varten. Vaikka jäsenvaltioilla onkin ensisijainen rooli, EU:n rakenteiden tuki auttaa kehittämään puolustusyhteistyötä muun muassa virikkeiden ja kannustimien avulla sekä synergioilla EU:n laaja-alaisempien toimintalinjojen kanssa.

Jäsenvaltiot saivat EDAn tuella aikaan edistystä Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2013 hyväksymien yhteistyöhankkeiden ja -ohjelmien täytäntöönpanossa voimavaroihin liittyvillä keskeisillä aloilla (ilmatankkaus, kauko-ohjatut ilma-alusjärjestelmät, valtiollinen satelliittiviestintä ja kyberpuolustus).

Neuvosto kannusti 18. marraskuuta antamissaan päätelmissä EDAA kartoittamaan yhteistyömahdollisuuksia ja tukemaan yhteistyöhankkeita mahdollistavien tekijöiden ja kannustimien avulla ja pani tässä yhteydessä merkille yhteishankintojen osalta jatkuvan työn.

Voimavarojen kehittämissuunnitelman tarkistus saatiin päätökseen lokakuussa. Kyseinen suunnitelma on olennainen tekijä valmiuksien kehittämistä koskevan yhteistyön painopisteiden asettamisessa, sillä se tarjoaa jäsenvaltioille laajemman kuvan Euroopan valmiustilanteesta aikajanalla (kriittisimmät puutteet tiedustelun, valvonnan, maalinmäärityksen ja operatiivis-taktisen tiedustelun (ISTAR) /tiedotuksen, kyberpuolustuksen, strategisen kuljetuksen ja lentotoiminnan aloilla, operaatioiden keskeiset mahdollistavat tekijät, tutkimus- ja kehitysvalmiudet, teollisuuden valmiudet ja hankintasuunnitelmat).

Voimavarojen kehittämissuunnitelman tarkistuksen mukaisesti EU:n sotilaskomitea päivitti perusteellisesti yleistavoiteprosessia, minkä tuloksena laadittiin uusi joukkoluettelo mahdollisesti käytettävissä olevista voimavaroista sekä edistymisluettelo, jossa korostetaan kriittisiä puutteita EU:n tavoitetason saavuttamisessa. Tämä työ saatettiin päätökseen kattavan kokemusten tarkastelun myötä.

Sotilaallisten voimavarojen kehittämisen alalla tehtävää EU:n ja Naton tiivistä yhteistyötä jatkettiin tiiviiden henkilöstön välisten yhteyksien kautta kaikilla tasoilla sekä EU–Nato-voimavaratyöryhmän puitteissa, millä mahdollistettiin avoimuus sekä varmistettiin, että näiden organisaatioiden toimet täydentävät ja vahvistavat toisiaan.

1.1.3. EU:n satelliittikeskus

Kesäkuussa 2014 annettu uusi neuvoston päätös ilmentää EU:n satelliittikeskuksen rakenteellista kehitystä ja tarjoaa uusia mahdollisuuksia vastata tulevaisuuden haasteisiin. Sen ansiosta satelliittikeskus voi tehdä yhteistyötä komission ja EU:n virastojen ja elinten tai jäsenvaltioiden kanssa avaruus- ja turvallisuuskysymyksissä. Päätöksen tavoitteena on maksimoida synergiat ja täydentävyys sellaisten muiden EU:n toimien kanssa, joilla on vaikutusta satelliittikeskukseen ja joiden osalta satelliittikeskuksen toimet ovat merkityksellisiä, esimerkiksi EU:n rajojen valvonta. Lisäksi päätöksellä laajennetaan kustannusvastaavuuden periaatteen soveltamisalaa lisärahoituslähteiden tarjoamiseksi satelliittikeskukselle.

EU:n satelliittikeskuksen tuotannon kasvusuuntaus jatkui vuonna 2014. Vuoden aikana toimitettiin ensimmäistä kertaa yli 1 000 tuotetta. Jäsenvaltiot latasivat yli 25 000 tuotetta, mikä merkitsee yli 1 000 prosentin kasvua viimeisten viiden vuoden aikana. Satelliittikeskus oli keskeinen sisäinen voimavara, joka mahdollisti Ukrainan kriisin autonomisen arvioinnin.

Ulkoisella tasolla vuosi 2014 vahvisti sen, että satelliittikeskuksen valmiudet tunnustetaan kansainvälisissä organisaatioissa (YK, AU, Etyj jne.).

EU:n satelliittikeskus antoi tukea Kemiallisten aseiden kieltojärjestölle (OPCW) Syyriassa (OPCW:lle toimitettiin 150 tuotetta). OPCW pyysi satelliittikeskuksen toimeksiannon jatkamista syyskuuhun 2015 saakka, mikä oli osoitus satelliittikeskuksen tuen lisäarvosta ja laadusta. Myös Kansainvälinen atomienergiajärjestö pyysi satelliittikeskuksen asiantuntijoiden tukea. Molemmat toimet on rahoitettu vakautta ja rauhaa edistävästä välineestä.

1.2. Saadut kokemukset ja koulutus

1.2.1. Saadut kokemukset

YTPP-alalla saatujen kokemusten hallintaryhmä (Lessons Management Group), jossa ovat mukana kaikki asiaankuuluvat toimijat EUH:sta⁷² ja komissiosta⁷³, kokoontui ensimmäisen kerran helmikuussa 2014 ja pääsi yhteisymmärrykseen vuosiraportista, johon on koottu saadut kokemukset ja jossa määriteltiin niistä viisi tärkeintä.⁷⁴

Nämä kokemukset eivät ole uusia, mutta niistä ei ole vielä "otettu opiksi", eli niitä ei ole vielä hyödynnetty täysimittaisesti. Raportti sisälsi 19 keskeistä suositusta, jotka liittyivät viiteen tärkeimpään kokemukseen ja joissa kuvailtiin kunkin suosituksen täytäntöön panemiseksi toteutettavia konkreettisia toimia.

⁷² EUH:n toimijoita ovat kriisinhallinta- ja suunnitteluosasto, EU:n sotilasesikunta, siviilikriisinhallinnan suunnittelu- ja toteutusvoimavara, EU:n tiedusteluanalyysikeskus, turvallisuuspolitiikan ja konfliktinestön osasto, kriisitoiminta- ja operaatioiden koordinointiosasto, siviilikriisinhallintakomitean puheenjohtaja, poliittis-sotilaallisen ryhmän puheenjohtaja ja asiaankuuluvat maantieteelliset osastot. Lisäksi EU:n sotilaskomitean puheenjohtaja osallistuu tähän ryhmään.

⁷³ Komission toimijoita ovat kehitys- ja yhteistyöpääosasto – EuropeAid, humanitaarisen avun ja pelastuspalveluasioiden pääosasto (ECHO) ja ulkopoliitiikan välineiden hallinto.

⁷⁴ PTK keskusteli näistä kokemuksista maaliskuussa ja hyväksyi ne kesäkuussa asiaankuuluvien työryhmien lausuntojen mukaisesti. Tärkeimmät kokemukset ovat seuraavat:

1. Kokonaisvaltainen toimintamalli parantaa operaatioiden tehokkuutta ja operaatioiden tulosten kestävyyttä.
2. Kaikkien YTPP-operaatioiden henkilöstölle tarjottavan lähettämistä edeltävän koulutuksen yhteinen perusta voi suuresti lisätä operaation vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta.
3. Isäntämaan omavastuullisuus ja tuki on tarpeen, jotta operaatio olisi todella onnistunut ja kestävä.
4. Valmistelutoimien käyttö osoittautui hyödylliseksi.
5. Kokemukset olisi otettava järjestelmällisesti huomioon uusia operaatioita valmisteltaessa.

Kokemusten hallintaryhmä seurasi asiantuntijoista koostuvan asiaan erikoistuneen työryhmän avustuksella tärkeimpien saatujen kokemusten hyödyntämistä vuonna 2014.

Kokemustyöryhmä järjesti marraskuussa 2014 ensimmäisen vertaisarviointina toteutetun tilaisuuden kokemusten vaihtoon YK:n rauhanturvaosaston kanssa. Näitä kokemustenvaihtoja tullaan jatkamaan.

1.2.2. Koulutus ja harjoitukset

Jäsenvaltiot ja niiden kansalliset koulutusalan toimijat jatkavat aktiivista osallistumistaan nykyisen koulutusmallin ja uusien koulutusvaatimusten mukaisesti. Lähes kaikkia vakiintuneita koulutustoimia jatkettiin, ja uusien kurssien ja koulutusmoduulien kehittämisessä on edistytty, verkko-opiskelu mukaan lukien.

Helmikuusta 2014 alkaen työskenneltiin tarmokkaasti EU:n uuden YTPP:n alan koulutuspolitiikan kehittämiseksi. EU:n uusi YTPP:n alan koulutuspolitiikka korvaa EU:n nykyisen ETPP:n alan koulutuspolitiikan (2003) ja ETPP:n alaa koskevan EU:n koulutusmallin (2004). YTPP:n alaa koskevassa EU:n koulutuspolitiikassa otetaan huomioon ja siihen sisällytetään kaikki siviili- ja sotilasalan YTPP-koulutuksen näkökohdat kriisinhallintaan EU:ssa sovellettavan kokonaisvaltaisen lähestymistavan puitteissa.

Euroopan turvallisuus- ja puolustusakatemian (ETPA) puitteissa järjestettiin seitsemän YTPP:n johdantokurssia. Ne keskittyivät tänä vuonna erilaisiin alueellisiin ja/tai temaattisiin näkökohtiin (vapaus, turvallisuus ja oikeus, itäiset kumppanit, ASEAN ja Välimeren eteläpuoliset maat) ja niillä pyritään vastaamaan YTPP:n erityiseen temaattiseen kehitykseen, kuten EU:n kumppanuuksien kehittämiseen YTPP:n alalla.

Neuvoston kesäkuussa 2012 hyväksymän, EU:n YK:n rauhanturvaoperaatioille antaman YTPP-tuen tehostamista koskevan toimintasuunnitelman kaksivuotinen täytäntöönpanokausi päättyi kesäkuussa 2014. Koulutuksen alalla (toimi F.4) yhteistyö kattoi YK:n koulutusnormien integroimisen ja käytön EU:n kurssien, opetusohjelmien ja suuntaviivojen kehittämisessä (esim. turvallisuusalan uudistamisen sekä ohjaamis-, valvonta- ja neuvontatoimien alalla) sekä YK:n kokemuksiin ja käytäntöihin perustuvien EU:ssa kehitettyjen normien jakamisen (esim. sukupuolten tasa-arvoa, ihmisoikeuksia ja lasten suojelua koskevat koulutusmoduulit).

Euroopan unionin poliisialan koulutushanke (EUPST) on vuosina 2011–2014 auttanut parantamaan yli 2 400 poliisivirkamiehen valmiuksia 68 maassa. Hankkeen hyvien tulosten johdosta seurantahankkeelle EUPST II suunnitellaan tukea vakautta ja rauhaa edistävää välinettä koskevassa strategia-asiakirjassa. EUH:n kriisinhallinta- ja suunnitteluosasto tuki ja tukee jatkossakin voimakkaasti tämän hankkeen jatkamista.

Kriisinhallinta- ja suunnitteluosasto järjesti lokakuussa 2014 kolmannen kerran kokouksen, jossa vaihdettiin tätä alaa koskevia kokemuksia ja parhaita käytäntöjä. Kokouksen kohdeosallistujia olivat operaatioiden koulutuksesta vastaavat operaatioiden jäsenet, koulutusyksiköiden päälliköt tai muut vastaavia tehtäviä hoitavat asiaankuuluvat operaatioiden jäsenet ja koulutusta tarjoavien yhteisöjen, kuten ETPAn, Euroopan poliisiakatemian, Euroopan uuden koulutusaloitteen ENTRin ja EUPST:n, edustajat sekä EUH:n, EU:n virastojen ja jäsenvaltioiden edustajat.

Kokouksessa käsiteltiin koulutuksen nykyisiä ja tulevia haasteita. Ohjelmaan kuuluivat olennaisena osana YTPP-operaatioiden henkilöstön operaatioista antamaa palautetta käsittelevät istunnot, joissa muun muassa vaihdettiin kokemuksia ja keskusteltiin kouluttajien kanssa havaituista koulutustarpeista. Tilaisuus järjestettiin EU:n sotilasesikunnan järjestämän sotilaskoulutusseminaarin yhteydessä.

EU:n sotilasesikunta (EUSE) ja monikansallinen yhteinen esikunta (Ulm, Saksa) järjestivät yhdessä toisen vuosittaisen EU:n sotilaskoulutusseminaarin, joka keskittyi tänä vuonna henkilökohtaisten ja kollektiivisten valmiuksien kehittämiseen YTPP-operaatioiden suunnittelemiseksi. Seminaariin osallistui 70 henkilöä jäsenvaltioista, EU:n toimielimistä, osaamiskeskuksista ja muista siviili- ja sotilasalan kansallisista ja monikansallisista koulutusyhteisliittymistä ja -laitoksista. Sen tarkoituksena oli määritellä paremmin koulutusvaatimukset YTPP-operaatioiden suunnittelemiseksi.

Kuten yleisesti tiedostetaan, kaikkien kansainvälisen henkilöstön niin lähetettyjen kuin sopimussuhteistenkin jäsenten olisi saatava lähettämistä edeltävää koulutusta ennen kuin heidät lähetetään operaatioalueelle. Asianmukaisen lähettämistä edeltävän koulutuksen merkitys mainitaan yhtenä viidestä tärkeimmästä havainnosta YTPP-operaatioiden kokemuksia koskevassa vuosiraportissa 2013. Euroopan uuden koulutusaloitteen ENTRin puitteissa järjestetyn säännönmukaisen lähettämistä edeltävän koulutuksen lisäksi ETPA toteutti YTPP-operaatioihin valmentavaa koulutusta koskevan pilottitoimen. Lähettämistä edeltävä koulutus kattaa kuitenkin pääasiassa lähetetyn henkilöstön. EUH on laatimassa ehdotusta uudeksi koulutuspolitiikaksi. Tarkoituksena on muun muassa löytää kestävä ratkaisu sekä lähetetyn että sopimussuhteisen kansainvälisen henkilöstön lähettämistä edeltävään koulutukseen.

Muissa tärkeissä koulutustapahtumissa käsiteltiin muun muassa YTPP-operaatioiden mahdollisten tulevien johtajien valmentamista, YTPP-operaatioiden strategista suunnittelua, EU:n ja Kiinan suhteita, turvallisuusalan uudistusta, oikeusvaltiota, konfliktianalyysia ja konfliktisensitiivisyyttä sekä kansainvälisiä normeja henkilöiden ja ryhmien suojelemiseksi.

EU:n sotilaskomitea (EUSK) toteutti edelleen toimia⁷⁵, joiden tavoitteena on parantaa sotilaskoulutusta osana laajempaa YTPP:n alan koulutusjärjestelmää. EUSE lisäsi strategisen tason rakenteellista vuoropuhelua Naton koulutusviranomaisten kanssa henkilöstön jäsenten välisten epävirallisten keskustelujen muodossa. Tarkoituksena on ollut määritellä kumpaakin organisaatiota kiinnostavat alat ja optimoida niukkojen koulutusresurssien käyttö kaikkien EU:n jäsenvaltioiden edun ja osallistavuuden periaatteen mukaisesti. Tässä yhteydessä EUSE on kehittänyt YTPP-alan sotilaskoulutusvaatimusten määrittelemiseksi rungon menettelyksi⁷⁶, jossa huomioidaan Naton olemassa oleva työ ja jossa toimet keskitetään tietyille aloille (esim. kyberpuolustus, YTPP-operaatioiden suunnittelu tai siviili- ja sotilasalan yhteistyö).

Suunniteltua EU:n ja Naton yhteistä harjoitusta CME-CMX 15 lykättiin vuonna 2014, vaikka EU pyrkiikin varmistamaan sen toteutumisen.

1.3. YTPP-toimien toimintaperiaatteet

EU:n toimintaperiaatteiden, standardoinnin ja parhaiden käytäntöjen kehittäminen edistää merkittävästi operatiivisen tehokkuuden lisäämistä. Tässä yhteydessä ilmaisulla "toimintaperiaate" tarkoitetaan tietyn alan YTPP-toimintaa ohjaavaa välinettä. Toimintaperiaatteiden, menettelytapaohjeiden, suuntaviivojen ja parhaiden käytäntöjen jatkuva tarkistaminen ja uusien mallien kehittäminen on näin ollen tärkeää, jotta luodaan perusta operaatioiden tehokkaammalle suunnittelulle, toteuttamiselle ja tukemiselle. Tämä prosessi perustuu kokemuksiin, joita on saatu EU:n omista kriisinhallintaoperaatioista sekä muilta kansainvälisiltä toimijoilta.

⁷⁵ Military Training and Education in the EU - Final Draft Action Plan for the short term proposals, asiak. EEAS 02648/2/14, 4.2.2014.

⁷⁶ Framework Process for Managing CSDP Military Training Requirements, asiak. EEAS 000945/8/14 REV8.

Sotilasalalla tämä tehtävä suoritetaan toimintaperiaatteiden kehittämis- ja täytäntöönpano-ohjelman avulla, jota ohjaavat EDAn voimavarojen kehittämissuunnitelma, EU:n neuvoston puheenjohtajavaltion tai jäsenvaltioiden puolesta kehitetyt aloitteet, YTPP-operaatioista saatujen kokemusten analysointiprosesseihin perustuva kehitys ja/tai kansainvälisten kumppanijärjestöjen kehittämä toimintaperiaatteita koskeva työ.

Vuonna 2014 oli kesken 33 toimintaperiaatteiden kehittämishanketta ja 12 toimintaperiaatetta oli saatu onnistuneesti päätökseen.

Siviilialalla siviilikriisinhallinnan suunnittelu- ja toteutusvoimavara (CPCC) sai valmiiksi suuntaviivat YTPP-siviilioperaatioita koskevien voimankäytösääntöjen valmistelemiseksi, jotka jäsenvaltiot hyväksyivät 18. syyskuuta. Jäsenvaltiot sopivat myös toimintaohjeista YTPP-siviilioperaatioissa annettavia valvonta-, ohjaus- ja neuvontatoimia varten, koska niistä on tullut yhä tärkeämpiä monissa käynnissä olevissa operaatioissa.

Sekä sotilas- että siviilialalla pohdittiin edelleen, miten voidaan varmistaa nopea käyttöönotto joulukuussa 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti.

Osa käsitellyistä kysymyksistä edellytti siviili- ja sotilasyhteistyötä. EU:n johtamiin sotilasoperaatioihin annettavaa logistiikkatukea koskeva EU:n toimintaperiaate saattaa lopulta helpottaa tiiviimpää yhteistyötä EU:n johtamien siviilioperaatioiden kanssa, koska sen avulla pyritään käsittelemään erilaisia vaihtoehtoja logistiikkatoimintojen toteuttamiseksi. EU:n johtamiin kriisinhallintaoperaatioihin liittyvä terveydenhuoltoa ja lääkintää koskeva toimintaperiaate laadittiin sotilas- ja siviilialan rakenteiden välisessä yhteistyössä, ja sen tavoitteena on antaa tiiviitä ja johdonmukaisia ohjeita lääkintätuen optimaaliseksi tarjoamiseksi niin siviili- kuin sotilasoperaatioihin.

YK:n kanssa tehtävän yhteistyön osalta EU ja YK sopivat operaatioiden suunnittelun aikana sovellettavista koordinoitimenettelyistä, joita on jo sovellettu onnistuneesti Malin tapauksessa. EUSE saattoi päätökseen EU:n toimintaperiaatteen, joka koskee YK:n rauhanturvaoperaatioita tukevaa EU:n sotilaallista läsnäoloa. Siinä tarjotaan suunnitteluohjeita EU:n läsnäoloon, johon liittyy operaatioiden yhdistäminen YK:n kanssa, YK:n operaatioiden jatkaminen tai yhteinen läsnäolo YK:n kanssa. EU ja YK ovat sopineet myös yksityiskohtaisista menettelyistä toimintaperiaatteita ja suuntaviivoja koskevaa tulevaa työtä varten, ja ne kävivät useita keskusteluja turvallisuusalan uudistukseen liittyvän työn toimintaperiaatteita koskevasta perustasta.

2. Tehokkuuden lisääminen

2.1. Kumppanuudet

Kumppanien kanssa työskentely on erottamaton osa Euroopan unionin kokonaisvaltaista toimintamallia. Kumppanuuksien ansiosta EU voi hyödyntää kumppaneidensa tietämystä, asiantuntemusta ja erityisvalmiuksia samalla kun niitä lähennetään kohti EU:ta. YTPP:n alalla kumppanien kanssa tehdyn yhteistyön kehittämistä on jatkettu nykyisissä sovituisissa puitteissa noudattaen täysin EU:n itsenäistä päätöksentekoa koskevaa perusperiaatetta. Etusijalle asetettiin yhteistyö niiden kumppanien kanssa, joilla on samat arvot ja periaatteet kuin EU:lla ja jotka ovat kykeneviä ja halukkaita tukemaan EU:n kriisinhallintatoimia.

Useat kumppanit tarjosivat hiljattain käynnistettyihin YTPP-operaatioihin laajaa poliittista ja käytännön tukea. Georgia liittyi EUFOR RCA:han kevyellä jalkaväkikompanialla ja on nyt operaation toiseksi suurin osallistuja. Myös Serbia tarjosi panostaan tähän operaatioon, Montenegro, Moldovan tasavalta, Sveitsi ja Serbia osallistuvat EUTM Maliin, Australia liittyi ensimmäistä kertaa EUCAP NESTORIin, Ukraina tarjosi Euroopan unionin johtamien merivoimien (EUNAVFOR Somalia - operaatio Atalanta) tueksi fregatin (Ukrainan suurin panos tähän asti) ja Uusi-Seelanti tiedustelulentokoneen.

15 kumppanimaata (Australia, Albania, Chile, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Georgia, Kanada, Moldovan tasavalta, Montenegro, Norja, Serbia, Sveitsi, Turkki, Uusi-Seelanti, Ukraina ja Yhdysvallat) osallistui vuonna 2014 kymmeneen YTPP-operaatioon, ja niiden osuus operaatioissa toimivasta henkilöstöstä oli noin 8 prosenttia. Muista käytännön yhteistyöaloitteista voidaan mainita Ukrainan ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian osallistuminen EU:n taisteluosastoihin, Kiinan laivaston Maailman elintarvikeohjelman (WFP) aluksille tarjoama saattopalvelu ja sen kaksi laivastoharjoitusta EUNAVFORin kanssa, Japanin yhteinen laivastoharjoitus EUNAVFORin kanssa ja useita YTPP-operaatioita tukevat hankkeet, muun muassa Nigerissä, sekä Kanadan jatkuva tuki EUTM Malin puitteissa toteutettavaan hankkeeseen. Yhteistyötä Yhdysvaltojen kanssa jatkettiin muun muassa Kosovossa, Kongon demokraattisessa tasavallassa ja Afrikan sarvessa/Somaliassa, ja sotilastason yhteistyö jatkui Eurooppa-voimaryhmän (EUCOM) ja Afrikka-voimaryhmän (AFRICOM) kanssa.

YTPP-kumppanuuksien verkosto laajeni entisestään Aasiaan ja Latinalaiseen Amerikkaan, kun EU-johtoisiin kriisinhallintaoperaatioihin osallistumista koskevat puitesopimukset allekirjoitettiin Chilen ja Kolumbian kanssa (ensimmäiset Latinalaisen Amerikan kumppanit) sekä Korean tasavallan kanssa (ensimmäinen Aasian kumppani ja Uuden-Seelannin jälkeen toinen Aasian ja Tyynenmeren alueen kumppani). Kyseisten sopimusten voimaantulo avaa uusia väyliä vuoropuhelulle ja konkreettiselle operatiiviselle yhteistyölle.

Itäisen kumppanuuden YTPP-alan yhteistyöhön sisältyvä monenvälinen toiminta täydensi erittäin hyviä kahdenvälisiä suhteita Georgiaan, Moldovan tasavaltaan ja Ukrainaan.

Kesäkuussa 2013 perustetun, yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alan yhteistyötä käsittelevän itäisen kumppanuuden paneelin puitteissa järjestettiin vuonna 2014 viitisentoista vuoropuhelu- ja koulutustilaisuutta, muun muassa kursseja ja seminaareja Brysselissä ja Kiovassa, oikeusalan työpaja, keskustelutilaisuus siviilivoimavaroista, taisteluosaston harjoituksen seurantatilaisuus Ruotsissa, tutustumisvierailu YTPP-operaatioon Georgiassa ja kansalaisyhteiskunnan kanssa järjestetty konferenssi Vilnassa.

EU:n ja YK:n välinen kumppanuus ja yhteistyö kriisinhallinnan alalla ovat vakiintuneet ja perustuvat eri operaatioalueilla (Mali, Keski-Afrikan tasavalta, Kongon demokraattinen tasavalta, Somalia) tehdystä yhteistyöstä saatuihin kokemuksiin. Tätä kumppanuutta ja yhteistyötä tuetaan EU:n ja YK:n kriisinhallinnan ohjauskomiteassa säännöllisesti käytävällä korkean tason vuoropuhelulla ja henkilöstötason tapaamisilla. YK:n rauhanturvatoiminnan tukemista koskeva EU:n toimintasuunnitelma on päättynyt. Sen saavutuksia olivat muun muassa suunnitteluprosesseja, toimintaperiaatteita, koulutusta ja harjoituksia sekä saatuja kokemuksia koskevien koordinoitimenettelyjen vahvistaminen näiden kahden organisaation välillä. Parhailleen käydään keskustelua jatkotoimena toteutettavasta aloitteesta tulevien strategisten prioriteettien määrittämiseksi, jotta tämä erinomainen kehitys voisi jatkua.

Sekä EU:n että Naton arvioiden mukaan EU:n itäisen ja eteläisen naapuruston kriisit ovat muuttaneet merkittävästi Euroopan ja laajemman transatlanttisen yhteisön turvallisuustilannetta.

Kyseisten kriisien vaikutukset lujittivat entisestään joulukuussa 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston antamien, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan edelleen kehittämistä koskeneiden päätelmien merkitystä, mukaan lukien yhteistyö Naton kanssa.

EU osallistui 4. ja 5. syyskuuta 2014 Walesissa pidettyyn Naton huippukokoukseen ja oli tyytyväinen sen tuloksiin. Edellisvuosien tapaan EU ja Nato jatkoivat korkean edustajan Natolle vuonna 2011 toimittamien, näiden kahden organisaation välistä käytännön yhteistyötä koskevien konkreettisten ehdotusten asteittaista täytäntöönpanoa syyskuussa 2010 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston toimeksiannon perusteella.

Tähän kuului korkean edustajan ja Naton pääsihteerin välisiä säännöllisiä tapaamisia, työryhmille järjestettyjä vastavuoroisia tiedotustilaisuuksia yhteisesti kiinnostavista kysymyksistä (mm. itäisen ja eteläisen naapuruston kriisit, Kosovo, merellinen turvallisuus jne.), kaksi Naton neuvoston ja PTK:n välillä Ukrainasta pidettyä epävirallista kokousta sekä yhteydet EU:n ulkopuolisiin Naton jäseniin PTK+7:n ja PTK+9:n puitteissa. EU:n ja Naton henkilöstön väliset epäviralliset yhteydet auttoivat osaltaan parantamaan keskinäistä tuntemusta ja ymmärtämystä toisen osapuolen toiminnoista, minkä ansiosta voitiin paremmin välttää toimien tarpeeton päällekkäisyys ja varmistaa täydentävyys ja synergiat aloilla, joilla molemmat organisaatiot toimivat aktiivisesti.

EU:n onnistunut puheenjohtajakausi Somalian rannikon edustalla tapahtuvaa merirosvousta käsittelevässä kansainvälisen kontaktiryhmässä (CGPCS) tarjosi ainutlaatuisen tilaisuuden uusien yhteyksien luomiseen kyseisellä alueella sijaitsevien maiden kanssa. CGPCS:n toiminnot on alueellistettu, ja Intian valtameren komissio, Mauritius, Yhdistyneet arabiemiirikunnat ja Seychellit toimivat yhdessä eri ryhmien puheenjohtajina.

EU toimi syksystä 2013 kevääseen 2014 puheenjohtajana ASEANin alueellisen foorumin istuntojen välisessä tukiryhmässä, jossa käsiteltiin luottamusta lisääviä toimia ja ehkäisevää diplomatiata sekä asiaan liittyvää puolustusviranomaisten vuoropuhelua. Tämä oli osoitus siitä, että EU haluaa tiivistää yhteistyötään Aasian kumppaniensa kanssa.

Kumppanuuteen kuuluu myös työskentely valtioista riippumattomien järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. EUH piti aktiivisesti yhteyttä European Peacebuilding Liaison Officeen (EPLO), joka on rauhanrakennuksen alalla työskentelevien valtioista riippumattomien järjestöjen verkosto, ja kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua varten perustettuun verkostoon (CSDN) keskittyen Ukrainaan, Georgiaan, Afganistaniin ja Somaliaan. Myös EUH:n Brysselissä ja YTPP-operaatioiden kentällä toimiva henkilöstö tekee laajempaa yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan, esimerkiksi ihmisoikeuksien ja naisten oikeuksien puolustajien, kanssa.

2.2. Taisteluosastot ja nopea toiminta

Työtä jatkettiin, jotta voitaisiin vastata joulukuussa 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston kehotukseen parantaa EU:n nopean toiminnan valmiuksia muun muassa lisäämällä EU:n taisteluosastojen käytettävyyttä ja käyttöönottavuutta. Asiassa edistytettiin tarkistamalla EUH:n aloitteesta EU:n nopean sotilaallisen toiminnan yleistä toimintaperiaatetta ja sen alaisia ilma- ja merivoimien toimintaperiaatteita sekä luomalla uusi maavoimien nopean toiminnan toimintaperiaate. Tähän kuului EU:n taisteluosastojen modulaarisuuden vahvistaminen, jotta ne olisivat paremmin mukautettavissa kaikkiin mahdollisiin operaatioihin ja tehtäviin. Tämä lisäksi ministeritasolla jatkettiin keskusteluja keskeisestä kysymyksestä eli poliittisesta tahdosta, jonka katsotaan olevan olennaista taisteluosastojen operatiivisen käytettävyyden parantamiseksi.

EU:n taisteluosastojen tarjoukset ja sitoumukset paranivat vuoden 2014 aikana, mitä edisti myös jäsenvaltioiden kansainvälisten operatiivisten sotilaallisten sitoumusten merkittävä väheneminen muissa osissa maailmaa (esim. Afganistanissa).

3. Johdonmukaisuuden lisääminen

3.1. Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden välinen yhteys

Marraskuussa 2013 annetuissa YTPP:tä koskevissa neuvoston päätelmissä todetaan seuraavaa: "Neuvosto painottaa, että turvallisuuden sisäinen ja ulkoinen ulottuvuus ovat entistä enemmän yhteydessä toisiinsa. Se korostaa olevan tärkeää jatkaa yhteyksien vahvistamista YTPP:n ja vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alan toimijoiden välillä, jotta tavoitteet ymmärrettäisiin puolin ja toisin paremmin ja yhteiset edut varmistettaisiin. Tämä auttaa muun muassa käsittelemään tärkeitä horisontaalisia kysymyksiä, kuten laitton maahanmuutto, järjestäytynyt rikollisuus ja terrorismi. Tässä yhteydessä olisi edelleen lisättävä EU:n virastojen (Europol, Frontex, CEPOL) ja Interpolin osallistumista YTPP:hen soveltuvin osin."

26. ja 27. kesäkuuta 2014 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä todetaan seuraavaa:
"Vastausta moniin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen haasteisiin on etsittävä suhteista kolmansiin maihin, mikä edellyttää EU:n sisä- ja ulkopoliittikan kytkemistä paremmin toisiinsa."

YTPP:n sekä vapautta, turvallisuutta ja oikeutta koskevien kysymysten välisten sidosten lujittamista koskevan etenemissuunnitelman⁷⁷ mukaisesti PTK:lle ja sisäisen turvallisuuden operatiivisen yhteistyön pysyvälle komitealle esitettiin marraskuussa 2014 kolmas vuotuinen tilanneselvitys⁷⁸.

Tässä poliittisessa kehyksessä määritellyt toimet ovat viimeisteltävinä. Sen myötä saadaan valmiiksi YTPP:tä sekä vapautta, turvallisuutta ja oikeutta koskevien kysymysten nykyisen etenemissuunnitelman kriittinen osa. Sen toteutus on noudattanut EUH:n yksiköiden asteittaisen vakiintumisen rytmiä. On pantu täytäntöön kohdennettu ylhäältä alas -lähestymistapa, joka koskee erityisesti EU:n virastoja. Sen seurauksena on luotu työjärjestelyjä Europolin ja Frontexin kanssa.

Interpolin kanssa YTPP-asioissa tehtävän yhteistyön tehostamisen pitäisi edistää tätä johdonmukaisuutta.

PTK ja COSI pyysivät COSIn tukiryhmää ja siviilikriisinhallintakomiteaa yhteistyössä asiaankuuluvien EUH:n ja komission yksiköiden sekä asiaankuuluvien oikeus- ja sisäasioiden alan virastojen edustajien kanssa ottamaan huomioon 11. marraskuuta 2014 pidetyssä PTK:n ja COSIn välisessä kokouksessa käydyn keskustelun ja laatimaan mahdollisia konkreettisia ehdotuksia siitä, miten YTPP-operaatioiden sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alan toimijoiden välistä yhteistyötä voitaisiin vahvistaa.

Komission hiljattain antamassa tiedonannossa "Euroopan turvallisuusagenda", jossa esitellään vuosia 2015–2020 koskeva uudistettu sisäisen turvallisuuden strategia, kehoitetaan parantamaan entisestään sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden kytköksen operatiivisuutta ja jatkamaan oikeus- ja sisäasioiden ja YTPP:n välisten yhteyksien lujittamista.

⁷⁷ Ks. Euroopan unionin neuvoston asiakirja Strengthening Ties between CSDP and FSJ – Draft Road Map, 18173/11, 5.12.2011.

⁷⁸ Asiak. 14854/14.

3.2. Siviili-sotilassynergia

Synergiavaikutusten edistäminen siviili- ja sotilasvoimavarojen kehittämisessä perustui joulukuussa 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin. Niissä korostettiin tarvetta lisätä synergiaa voimavarojen kehittämisessä.

Voimavarojen kehittämisen tueksi on erityisen tärkeää tiedostaa, että voimavarat ja teknologia ovat luonteeltaan yhä useammin kaksikäyttöisiä, minkä vuoksi siviili- ja puolustusalan tutkimuksen välillä on merkittävää synergiapotentiaalia. EDA ja EUH on tältä osin otettu mukaan YTPP-alan tutkimuksen valmistelutoimea koskevaan komission työhön.

OSA II: KATSAUS VUOTEEN 2015

Monet vuoden 2014 ja sitä edeltävien vuosien akuuteista kriiseistä jatkuvat lähes varmuudella koko vuoden 2015 ajan. Joulukuussa 2013 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti tehdään merkittävää työtä sellaisten EU:n ulkoiseen toimintaan liittyvien toimintamallien ja välineiden tukemiseksi, joiden tavoitteena on puuttua EU:n naapuruston yhä haastavampaan kehitykseen ja kehittyvään maailmantilanteeseen.

1. Naapurusto

Euroopan naapuruuspolitiikkaa arvioidaan vuoden aikana uudelleen ja tavoitteena on politiikan tehostaminen ja sen reagointikyvyn parantaminen naapuruston moninaiset tavoitteet ja haasteet huomioon ottaen.

EU on tietoinen siitä, että kumppaniemme laajempi maantieteellinen yhteys ja niiden naapurialueisiinsa ylläpitämät suhteet ovat merkittäviä ja vaikuttavat Euroopan naapuruuspolitiikkaan. EU:lla ja sen kumppanimaille on oikeus päättää itsenäisesti siitä, miten ne haluavat edetä suhteissaan.

EU aikoo kiinnittää erityistä huomiota EU:n politiikkoja tukevan strategisen viestinnän parantamiseen ja ryhtyä proaktiivisiin toimiin yleisen tietoisuuden lisäämiseksi kolmansien osapuolien suorittaman informaation manipuloinnin suhteen.

Itäisen naapuruston osalta etusijalla ovat **Ukrainan** ja **Venäjän** suhteisiin liittyvät haasteet. EU tukee edelleen Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta sekä pyrkimyksiä löytää kestävä rauhanomainen ratkaisu maan itäisten osien konfliktiin Minskin sopimusten pohjalta. EU jatkaa Ukrainan hallituksen avustamista tarpeellisissa poliittisissa ja taloudellisissa uudistuksissa. Avustamisen edellytyksenä on uudistusten eteneminen käytännössä. Lisäksi EU tukee Ukrainaa EUAM Ukraina -siviilioperaation avulla. Vuoden alkupuoliskolla pidettiin kaksi suurta korkean tason kokousta: EU–Ukraina-huippukokous ja Ukrainan tukemiseksi järjestettävä kansainvälinen konferenssi (molemmat Kiovassa).

Riassa pidetty itäisen kumppanuuden huippukokous (21.–22. toukokuuta) oli tärkeä tilaisuus kartoittaa tilannetta ja vahvistaa suunnitelmat itäisen kumppanuuden jatkokehittämistä varten. EU on täysin sitoutunut itäiseen kumppanuuteen ja vahvistaa tavoitteen kehittää tiiviimmät ja eriytetyt suhteet EU:n ja sen kuuden suvereenin ja itsenäisen kumppanin välille. Yhteistyöaloihin ja yhteistyön tiiviyyteen vaikuttavat EU:n ja kumppaneiden tavoitteet ja tarpeet sekä uudistusten toteutuminen. Erityisesti olisi pyrittävä edistämään yhteistyötä valtiorakenteiden kehittämisen, liikkuvuuden ja ihmisten välisten kontaktien, markkinamahdollisuuksien ja yhteenliittäntöjen aloilla. EU toivoo, että kaikki jäsenvaltiot ratifioivat mahdollisimman pian pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppa-alueet sisältävät assosiaatiosopimukset Georgian, Moldovan tasavallan ja Ukrainan kanssa.

EU painottaa, että sopimusten täytäntöönpano, jolla edistetään maiden poliittista assosiaatiota ja taloudellista yhdentymistä EU:hun, on EU:n ja asianomaisten kumppaneiden keskeinen prioriteetti tulevana vuosina.

Moldovan tasavallassa keskitytään Moldovan uuden hallituksen avustamiseen keskeisten uudistusten toteuttamisessa (oikeuslaitos, rahoitusala, investointiedellytykset ja korruption torjunta) ja turvallisuusalan uudistuksessa.

Georgiassa on toteutettava toimia, joilla tuetaan assosiaatiosopimuksen / pitkälle menevää ja laaja-alaista vapaakauppa-aluetta koskevan sopimuksen sujuvaa täytäntöönpanoa. Tähän kuuluu myös oikeuslaitoksen ja syyttäjänviraston riippumattomuuden parantaminen, joka on keskeistä maan nykyaikaistamisen kannalta. Vuonna 2014 toteutetun EUMM Georgia -operaation strategisen tarkastelun tuloksena operaation toimeksiantoa jatkettiin kahdella vuodella Ukrainan kriisin vuoksi. Operaation sallittu vahvuus ei vuonna 2015 muutu, mutta operaatiosuunnitelman viimeisimmän tarkistuksen myötä operaation rakennetta optimoidaan, jotta se pystyisi toimimaan paremmin nykyisessä toimintaympäristössä (eli siirrytään analyttisempaan raportointiin, painotetaan paikallistoimistojen henkilöstön joustavuutta ja annetaan yhden hankeyksikön tehtäväksi tehostaa operaation toimintaa luottamuksen lisäämisessä).

Kolmen muun itäisen kumppanuuden osalta vuonna 2015 saadaan tulokset konkreettisten aloitteiden selvitystyöstä, jonka tavoitteena on määritellä vaihtoehdot uudeksi kahdenväliseksi sopimukseksi Armenian (vuoden 2013 Vilnan julkilausuman jatkotoimenä) ja Azerbaidžanin kanssa. Azerbaidžan esittää ehdotuksen uudeksi kahdenväliseksi strategiseksi sopimukseksi, jolla korvataan assosiaatiosopimus ja nykyaikaistamista koskeva strateginen kumppanuus. Tällainen ehdotus edellyttää asianmukaista tarkastelua. Valko-Venäjän kanssa jatketaan yhteydenpitoa tavoitteena saada mahdollisesti aikaan tuloksia (mukaan lukien viisumikäytäntöjen helpottamista ja takaisinottoa koskevat sopimukset ja liikkuvuuskumppanuutta koskevien neuvottelujen aloittaminen). EU on valmis jatkamaan yhteistyötä Minskin kanssa neuvoston hyväksymien 29 toimen mukaisesti ihmisoikeuksien, demokratisoitumiskehityksen ja poliittisten vankien osalta saavutetun edistymisen pohjalta.

Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alan yhteistyötä käsittelevä itäisen kumppanuuden paneeli jatkaa työtään toimeksiantonsa mukaisesti yhteistyön kehittämiseksi edelleen.

Eteläisen naapuruston tapahtumat säilyvät EU:n ja kansainvälisen asialistan kärjessä. Alueella edelleen jatkuvat lukuisat konfliktit edellyttävät naapuruuspolitiikan uudelleentarkastelua sekä jäsenvaltioiden ja EU:n toimintapolitiikkojen ja välineiden välisen synergian lisäämistä.

Barcelonassa järjestettiin 13. huhtikuuta epävirallinen ministerikokous eteläisten kumppaneiden kanssa Euroopan naapuruuspolitiikan tulevaisuudesta. Siihen osallistui 36 ulkoministeriä, korkea edustaja, komission jäsen Johannes Hahn ja muita alueellisten organisaatioiden edustajia. Kokous tarjosi EU:n jäsenvaltioille ja eteläisen naapuruston kumppanimaille tilaisuuden hedelmälliseen keskusteluun Euroopan naapuruuspolitiikan tarkistusprosessista, mikä edistää omavastuun periaatetta.

Syyrian ja Irakin tilanne vaatii hellittämätöntä toimintaa ja huomiota. Tähän sisältyy myös ISILin/Daeshin kukistamiseksi toteutettavien ponnistelujen tukeminen. Tässä yhteydessä yhtenä painopisteenä on EU:n Syyriaa ja Irakia sekä ISILin/Daeshin muodostamaa uhkaa koskevan alueellisen strategian täytäntöönpano. Irakissa toteutettavissa toimissa keskitytään tukemaan Irakin uuden hallituksen pyrkimyksiä vakauttaa Irak ja palauttaa sinne järjestys sekä luoda maahan osallistava poliittinen ympäristö. Syyriassa EU tukee YK:n erityislähettilään Staffan de Misturan toimia väkivallan vähentämiseksi asteittain ja poliittiseen siirtymäprosessiin johtavan ympäristön luomiseksi. Tähän kuuluu saatavillamme olevien välineiden käyttöönotto. Komissio ilmoitti, että edellä mainitun strategian täytäntöönpanoon osoitetaan miljardi euroa vuosina 2015–2016. Talousarvion tarkistuksen yhteydessä etusijalle asetetaan niiden keinojen tarkastelu, joiden avulla humanitaarisen sekä vakautus- ja kehitysavun antaminen voidaan paremmin priorisoida lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, jotta käynnissä oleviin kriiseihin olisi helpompi reagoida.

EU työskentelee edelleen myös kansainvälisten ja alueellisten kumppanien kanssa lieventääkseen Syyrian ja Irakin konflikteista, kuten suurista pakolaisvirroista, johtuvia naapurimaiden vakautta horjuttavia vaikutuksia. Vaaravyöhykkeessä on edelleen erityisesti Libanon, ja EU jatkaa yhteistyötä maan viranomaisten kanssa ja tukee pakolaisia vastaanottavia yhteisöjä sekä Libanonin asevoimia. Jordaniassa EU kannustaa edelleen poliittista uudistusta, edistää Euroopan naapuruuspolitiikan toimintaohjelman täytäntöönpanoa ja tukee pakolaisia vastaanottavia yhteisöjä. Turkin panos pakolaisten vastaanottamiseen on jatkossakin tunnustettava, ja sitä on tuettava asianmukaisesti.

Lähi-idän rauhanprosessissa tarvitaan nopeasti edistymistä.

Monet vuoden 2014 traagiset tapahtumat ovat korostaneet tarvetta luoda uudet poliittiset puitteet, jotta keskustelut voidaan aloittaa uudelleen. EU on edelleen aktiivisesti mukana ja jatkaa toimintaansa rauhan rakentamiseksi, myös kvartetin puitteissa, molempien osapuolten sekä arabivaltioiden ja kansainvälisen yhteisön muiden jäsenten kanssa. Tavoitteena on edelleen kahden valtion ratkaisu, joka perustuu sopimukseen kaikista lopullista asemaa koskevista kysymyksistä ja täyttää sekä israelilaisten että palestiinalaisten oikeutetut toiveet. Jos lopullisesta asemasta päästään sopimukseen, EU tarjoaa huomattavaa poliittista, taloudellista ja turvallisuusalan tukea sekä erityistä etuoikeutettua kumppanuutta molemmille osapuolille.

On EU:n perustavanlaatuisten etujen mukaista, että tämä konflikti saadaan ratkaistua ja että samaan aikaan kehitetään läheinen suhde molempiin osapuoliin. EUBAM Rafah -operaation strateginen tarkastelu vuoden 2015 alussa kertoo EU:n ja laajemman kansainvälisen yhteisön pyrkimyksestä lieventää rajoituksia, joita sovelletaan pääsyyn Gazan alueelle ja sieltä pois sekä siellä liikkumiseen. YTPP:llä voisi olla tältä osin tärkeä mahdollistava rooli, ja näin ollen olisi harkittava EUBAM Rafah -operaation uudelleen kohdentamista mahdollisesti laajemmalle maantieteelliselle alueelle heti, kun poliittiset ja turvallisuusolosuhteet sen sallivat. EUPOL COPPS tarjoaa edelleen tärkeää apua omavaraisen Palestiinan siviilipoliisin ja Palestiinan oikeussektorin luomiseksi. Vuoden 2015 alussa toteutettavan strategisen tarkastelun yhteydessä sen toimeksiantoa pyritään jatkamaan.

Persianlahden maiden kanssa tehtävää yhteistyötä on tehostettava sekä alueellisella että kahdenvälisellä tasolla erityisesti, kun halutaan vastata yhteisessä naapurustossamme esiintyviin yhteisiin haasteisiin, joita ovat varsinkin väkivaltaiset ääriliikkeet ja terrorismi. EU:n ja Persianlahden yhteistyöneuvoston ministerikokous pidettiin Dohassa 24. toukokuuta 2015.

Jemenissä EU jatkaa kaikkien osapuolten painostamista, jotta saataisiin aikaan kestävä poliittinen sovinto olemassa olevan siirtymäprosessia koskevan osallistavan kehyksen mukaisesti. Tämä on ainoa keino ratkaista maan tämänhetkiset taloudelliset ja turvallisuusalan haasteet ja turvata Jemenin yhtenäisyys ja alueellinen koskemattomuus. Poliittisten toimijoiden välisen laajan yksimielisyyden pitäisi johtaa uuden perustuslain viimeistelyyn ja hyväksymiseen. On kuitenkin todennäköistä, että tämä prosessi jatkuu koko vuoden monimutkaisena ja epävakaana, sillä merkittävät poliittiset, taloudelliset ja turvallisuuteen liittyvät riskit lisäävät poliittista epävakautta. Viranomaisten olisi kiireellisesti puututtava erityisesti terroritoiminnasta aiheutuvaan uhkaan.

On olennaiseen tärkeää kiinnittää enemmän huomiota **Marokkoon** ja **Tunisiaan** ja pitää yhteyttä niiden kanssa. Sekä Marokko että Tunisia ovat edistyneet huomattavasti siirtymisessä kohti laajempaa demokratiaa, ja on ratkaisevan tärkeää kannustaa ja tukea tätä merkittävää demokraattisten uudistusten hyväksymis- ja täytäntöönpanoprosessia sekä tunnustaa selkeästi näiden maiden etuoikeutettu asema ja tämän kumppanuuden strateginen merkitys EU:lle. Tärkein seuraava askel näiden maiden kannalta on panna täytäntöön liikkuvuuskumppanuus ja edistyä pitkälle menevästä ja laaja-alaisesta vapaakauppasopimuksesta käytävissä neuvotteluissa. EU:n ja Tunisian läheisen kumppanuuden osalta EU aloittaa Tunisian viranomaisten kanssa vuoden 2015 kuluessa vuoropuhelun turvallisuudesta ja terrorismista. Lisäksi Tunisia aloittaa pian neuvottelut voidakseen assosioitua Horisontti 2020 -puiteohjelmaan vuodesta 2016 alkaen.

Tärkeisiin tavoitteisiin kuuluu myös Egyptiä koskevan EU:n sitoumuksen uudelleentarkastelu. Assosiaatiosopimuksen soveltamista on alettu vähitellen jatkaa, kuten myös Euroopan naapuruuspolitiikkaan kuuluvasta toimintasuunnitelmasta käytävien neuvottelujen valmistelua. Tavoitteena on tehdä Egyptin kanssa yhteistyötä maan ja sen kansan tukemiseksi demokratiaan siirtymisessä, samalla kun keskustellaan kiistanalaisista kysymyksistä erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien alalla.

Libyassa EU tukee YK:n ponnisteluja saada osapuolten välillä aikaan sopimus, joka tähtää kansallisen yhtenäisyyden hallituksen muodostamiseen ensisijaisena keinona purkaa Libyassa viime aikoina vallinnut poliittinen ja turvallisuusalan lukkiutunut tilanne. Poliittinen siirtymäprosessi, kestävän tulitauon aikaansaaminen, turvallisuuden parantaminen (mukaan lukien puolisotilaallisten joukkojen hajottaminen) sekä julkisten instituutioiden kehittäminen riippuvat tältä osin saavutettavasta edistymisestä. Monia mahdollisia YTPP:n alan vaihtoehtoja voitaisiin käyttää yhdessä EU:n välineiden antaman tuen kanssa Libyan yhtenäisyshallituksen auttamiseksi näissä kysymyksissä. YTPP:tä koskeva huolellinen suunnittelu on käynnissä, ja lisäpohjaa sille saadaan YK:n puitteissa käytävän vuoropuhelun tuloksista (mukaan lukien mahdolliset EU:n tukea koskevat erityispyynnöt) ja jäsenvaltioiden neuvoston tasolla käymistä pohdinnoista. Tämän lisäksi on tehtävä päätös EUBAM Libyan tulevaisuudesta. Sen henkilöstöä ollaan parhaillaan vähentämässä kolmeen henkilöön, jotka on sijoitettu Tunisiin. On pohdittava, voidaanko operaatiossa aloittaa uudelleen yhdennetyn rajaturvallisuuden valmiuksien tarjoaminen Libyalle. Kun kansallisen yhtenäisyyden hallitus on muodostettu, EU antaa sille tarvittavan tuen.

EU jatkaa työskentelyä myönteisen dynamiikan puitteissa suhteiden kehittämiseksi Algerian kanssa. Euroopan naapuruuspolitiikan toimintaohjelman päätökseen saattaminen on ensisijaisessa asemassa. EU:n ja Algerian vuoropuhelu energia-asioissa aloitettiin vuonna 2015. EU jatkaa suhteiden kehittämistä Algeriaan turvallisuuden ja terrorismin torjunnan aloilla.

EU edistää edelleen alueellista yhteistyötä Välimeren alueella etenkin kannustamalla konkreettisten ja merkityksellisten hankkeiden aloittamiseen Välimeren unionin puitteissa, vahvistamalla vuoropuhelua Arabiliiton kanssa ja edistämällä tiiviimpää alueellista vuoropuhelua ja yhteistyötä Maghrebin alueella.

Eteläisessä naapurustossa yhtenä painopisteenä on puuttuminen muuttoliikkeeseen ja muuttajien salakuljetukseen sekä tähän liittyviin turvallisuushaasteisiin Välimerellä. EU:n toiminnalla on luotava tehokkaat yhteydet muuttoliikepolitiikan sisäisen ja ulkoisen ulottuvuuden välille hyödyntämällä jo käyttöön otettuja välineitä, kuten Välimeren erityistyöryhmää ja neuvoston lokakuussa 2014 antamissa muuttoliikettä käsittelevissä päätelmissä suunniteltuja toimia.

2. Eurooppa ja Keski-Aasia

Venäjän kanssa EU:lla on vaikea tie kuljettavanaan, ja suhteen hoitamiseen on löydettävä uusia keinoja. Krimin laittoman Venäjään liittämisen jälkeen ja Venäjän jatkuvasti harjoittaman Ukrainan itäosan vakauden horjuttamisen johdosta suhteet eivät voi jatkua entiseen tapaan. EU pitää kiinniperiaatteestaan, jonka mukaan Krimin laitonta liittämistä Venäjään ei tunnusteta, ja jatkaa kaksitahoista toimintapolitiikkansa, joka koostuu Minskin sopimukseen perustuvaa poliittista ratkaisua tukevasta diplomaattisesta toiminnasta yhdistettynä tarvittaessa kohdennettuihin rajoittaviin toimenpiteisiin. Edistyminen Ukrainan kriisin ratkaisemisessa on edellytys yhteistyön jatkamiselle monilla yhteistä etua koskevilla aloilla.

Venäjä on sen omilla naapurialueillaan toteuttamasta aggressiivisesta politiikasta ja suurista sisäisistä ongelmistaan huolimatta edelleen merkittävä geopolitiittinen toimija, ja EU:lla on sen kanssa monia yhteisiä intressejä. EU jatkaa ihmisoikeustilanteen seuraamista.

Uudessa lähestymistavassa tämä haastava tilanne on otettava huomioon. EU:n ja Venäjän on tarpeen jatkaa G20-ryhmän puitteissa yhteistyötä ilmastonmuutoksen ja terrorismin kaltaisissa kysymyksissä sekä kansainvälisissä turvallisuuskysymyksissä, joita ovat esimerkiksi Syyria, Libya, Iranin ydinohjelma ja Lähi-idän rauhanprosessi.

Samalla EU myös kehottaa edelleen Venäjää noudattamaan kansainvälisiä sitoumuksiaan, jotka koskevat esimerkiksi muiden maiden suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden kunnioittamista, WTO:ta, oikeusvaltiota ja hyvää hallintoa. Pitkällä tähtäimellä WTO:n sääntöihin ja suvereeneihin valintoihin perustuva laajempi taloudellisen vaurauden alue Euroopassa ja edempänä voi olla kaikkien edun mukaista.

EU jatkaa vuonna 2015 täysipainoista toimintaansa Länsi-Balkanilla vakautus- ja assosiaatioprosessin tavoitteiden ja neuvoston tästä alueesta viimeksi 15. ja 16. joulukuuta 2014 antamien päätelmien mukaisesti. Belgradin ja Pristinan välisen vuoropuhelun ensimmäinen kierros järjestettäneen vuoden 2015 alussa sen jälkeen, kun Kosovon uusi hallitus on saatu muodostettua. Yleisenä tavoitteena on suhteiden normalisointi, ja yhtenä painopisteenä koko vuoden ajan on huhtikuussa 2013 tehdyn sopimuksen täytäntöönpano. Bosnia ja Hertsegovinan suhteen EU odottaa 15. joulukuuta 2014 annettujen päätelmien mukaisesti, että kaikki poliittiset puolueet vahvistavat kirjallisen sitoumuksensa uudistuksiin, jotka ovat tarpeen, jotta vakautus- ja assosiaatiosopimus voisi tulla voimaan ja maa edistyisi konkreettisesti lähentymisessään EU:hun.

EU:n yhteistyö entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa jatkuu viime vuosien tapaan tiiviinä. Erityistä huomiota kiinnitetään kansallisen tason poliittiseen vuoropuheluun, jota uhkaava heikentyminen vaatii erityistoimia kaikilta osapuolilta. Koska kesäkuussa 2014 tehtiin päätös ehdokasmaan aseman myöntämisestä Albanialle, uudistustoimia on tärkeää syventää vuonna 2015. Myös ennen kesää pidettävät kunnallisvaalit vaativat huolellista valmistelua ja asianmukaista järjestelyä. Montenegrossa ehdottomalle etusijalle on vuonna 2015 asetettava uudistusten täytäntöönpano.

Pitkittyneiden konfliktien osalta EU jatkaa Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Etyjin kanssa tekemäänsä läheistä yhteistyötä.

Turkin osalta välittömänä prioriteettina on lisätä oikeusvaltion ja perusoikeuksien alalla tehtävää yhteistyötä ja kannustaa uudistusten jatkamista. EU tukee edelleen kurdien rauhanprosessia. Turkki on ISILin/Daeshin vastaisessa taistelussa edelleen tärkeä kumppani, kun torjutaan Syyriassa ja Irakissa toimivia ääriliikkeitä sekä vierastaistelijoista aiheutuvaa yhteistä uhkaa.

EU aikoo myös eri tilanteissa palauttaa mieleen, että Turkin odotetaan tukevan aktiivisesti neuvotteluja, joilla pyritään löytämään ratkaisu Kyproksen ongelmaan.

Alkuvuodesta aletaan valmistella **EU:n Keski-Aasian strategian tarkistamista**, joka huipentuu kesäkuussa annettaviin uusiin neuvoston päätelmiin. EU:n uuden erityisedustajan nimittäminen Keski-Aasiaan vahvistaa EU:n sitoutumisen tähän alueeseen ja antaa tältä osin jonkin verran lisäpontta. Dushanbessa järjestetään maaliskuussa korkean tason turvallisuusvuoropuhelu.

Kazakstanin kanssa tehtävä tehostettu kumppanuus- ja yhteistyösopimus parafoitiin 20. tammikuuta 2015. Kazakstan isännöi EU:n ja Keski-Aasian ministerikokousta, joka pidetään mahdollisesti heinäkuussa.

Vuoden alkupuolella pyrimme saamaan päätökseen neuvottelut **ETA:n ja Norjan rahoitusjärjestelmien** uusimisesta. Lisäksi käynnistämme assosiaatiosopimusneuvottelut Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa. Sveitsin liittoneuvoston odotetaan lähestyvän komissiota liittoneuvoston hyväksyttyä lakiesityksen 9. helmikuuta 2014 annettujen perustuslain pykälien täytäntöönpanosta ja neuvotteluvaltuutuksen henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan sopimuksen uudelleenneuvottelemiseksi.

Arktinen alue on strategisesti yhä merkittävämpi. EU pyrkii virallistamaan tarkkailija-asemansa Arktisessa neuvostossa viimeistään seuraavassa Arktisen neuvoston ministerikokouksessa huhtikuussa 2015, nyt kun Kanada ei enää vastusta asiaa. Asiasta voitaisiin keskustella ulkoista toimintaa käsittelevässä komission ryhmässä keväällä, sen jälkeen kun ulkoisia toimijoita on kuultu. Tämän jälkeen voitaisiin alkaa valmistella vuoden 2016 alussa julkaistavaa tiedonantoa.

3. Afrikka

EU:lla on **Afrikan** suhteen edelleen kaksi päätavoitetta: kannustaa rauhanomaisen maanosan rakentamista torjumalla konflikteja ja terrorismia ja luoda vaurautta kestävän kasvun ja kehityksen avulla. Lisäksi EU:n ja Afrikan yhteisiin etuihin kuuluu maailmanlaajuisia kysymyksiä, esimerkiksi ilmastonmuutos, muuttoliike ja vuoden 2015 jälkeinen ohjelma.

EU tekee työtä jatkaakseen vauhditettua poliittista vuoropuhelua Afrikan ja erityisesti AU:n kanssa kaikilla tasoilla ja pannakseen täytäntöön vuosia 2014–2017 koskevassa etenemissuunnitelmassa määritellyt painopistealat: rauha ja turvallisuus, demokratia, hyvä hallinto ja ihmisoikeudet, inhimillinen kehitys, kestävä ja osallistava kehitys ja kasvu ja mantereen laajuinen yhdentyminen sekä globaalit kysymykset ja esille nousevat uudet kysymykset. EU panee tyytyväisenä merkille AU:n vuoden 2015 teeman (naisten vaikutusvallan lisääminen ja kehitys kohti Afrikan ohjelmaa 2063) ja vuoden 2016 teeman (ihmisoikeudet sukupuolinäkökulmasta). Kokonaisvaltainen toimintamalli ja YTPP-operaatiot säilyvät EU:n toiminnan ytimessä, ja Afrikan mantereella onkin käynnissä yhdeksän YTPP-operaatiota.

Afrikan sarvi on edelleen tärkeä painopistealue, ja EU:n erityisedustaja Alexander Rondos ja EU:n edustustot jatkavat ponnistelujaan alueen vakauttamiseksi. Somaliassa on ehdottoman tärkeää hyödyntää poliittisen vakauden ja turvallisuuden aloilla saavutettua edistymistä ja auttaa vakiinnuttamaan poliittinen prosessi liittovaltio- ja aluetasolla. Etelä-Sudanissa EU tukee edelleen aluejohtoista välitysprosessia ja työskentelee kaikkien osapuolten kanssa kestävän ratkaisun löytämiseksi tähän pitkittyneeseen konfliktiin.

Sahelin alue tulee edelleen olemaan EU:n mielenkiinnon kohteena, koska alueen turvallisuus ja kehitys on ensiarvoisen tärkeää. EU on sitoutunut Sahelin turvallisuutta ja kehitystä koskevan strategiansa täytäntöönpanoon alueellisen toimintasuunnitelman mukaisesti. Toiminnan keskipisteenä ovat erityisesti radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ääriliikkeiden ehkäisy ja torjunta, nuoret, muuttoliike ja liikkuvuus, rajaturvallisuus sekä laittoman kaupan ja kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjunta kaikkien asiaan kuuluvien välineiden avulla, mukaan lukien Nigerissä ja Malissa toteutettavat YTPP-operaatiot.

Malissa EU on yhtenä välittäjänä erityisesti Sahelissa toimivan EU:n erityisedustajansa kautta valmis avustamaan osapuolia niiden pyrkimyksissä panna täytäntöön Bamakossa 15. toukokuuta 2015 allekirjoitettu rauhansopimus. EU on kokonaisvaltaisen lähestymistapansa puitteissa sitoutunut jatkamaan asiaan liittyvien välineidensä käyttöä – muun muassa YTPP-operaatioitaan EUTM Malia ja EUCAP Sahel Malia.

Guineanlahdella etusijalla on EU:n Guineanlahti-strategian täytäntöönpano samanaikaisesti pian hyväksyttävän Guineanlahden toimintasuunnitelman kanssa. Afrikkalaisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa toteutettava jatkuva koordinointi on keskeistä Togossa marraskuussa 2015 pidettäväksi suunniteltua AU:n meriturvallisuus- ja kehityshuippukokousta silmällä pitäen.

Suurten järvien alueella EU koordinoi toimiaan tiiviisti afrikkalaisten ja kansainvälisten kumppanien kanssa keskittäessään toimintansa seuraaviin kahteen vakauden kannalta keskeiseen seikkaan: uskottavien, rauhanomaisten ja osallistavien vaalien järjestäminen Burundissa ja Kongon demokraattisessa tasavallassa ja kaikkien Kongon demokraattisen tasavallan itäosissa toimivien aseellisten ryhmien, varsinkin FDLR:n, neutralointi.

Kongon demokraattisessa tasavallassa toteutettavan EUSEC RDC -operaation tehtävistä siirretään osa Euroopan kehitysrahaston Progress-ohjelmaan, ja sen yksinkertaistettua toimeksiantoa jatketaan merkittävästi vähennetyn henkilöstön voimin. Operaatio lakkautetaan 30. kesäkuuta 2016.

Keski-Afrikan tasavallassa EU jatkaa sotilaallisen turvallisuusavun ja tuen antamista maan jälleenrakentamiseksi, muun muassa osallistumalla vaalien järjestämiseen YK:n tukiohjelman puitteissa. EUFOR RCA -siirtymäoperaation avulla on pystytty tukemaan erittäin onnistuneesti MINUSCAn turvallisuustilanteen vakauttamisessa Banguissa. EUFOR RCA on parhaillaan luovuttamassa kahteen kaupunginosaan liittyvät tehtävänsä MINUSCAlle. Operaatio lakkautetaan 15. maaliskuuta 2015. Sen seuraaja on EUMAM RCA, autonominen sotilaallinen neuvontaoperaatio, joka tukee Keski-Afrikan tasavallan viranomaisia turvallisuusalan tulevan uudistuksen valmisteluissa ja koordinoi toimintaansa tiiviisti MINUSCAn kanssa. Se auttaa Keski-Afrikan tasavallan asevoimia niiden nykyisen tilanteen hallinnoimisessa sekä tavoitteena olevan sellaisen kapasiteetin ja laatutason saavuttamisessa, joita niiden saattaminen tulevaisuudessa uudenaikaisiksi, tehokkaiksi ja vastuullisiksi asevoimiksi edellyttää. Operaatiota on tarkoitus toteuttaa yhden vuoden ajan.

4. Amerikat

Amerikat tarjoavat EU:lle uuden komission kollegion prioriteetteihin liittyen lukuisia mahdollisuuksia EU:n kasvun ja työllisyyden edistämiseen mutta myös suhteessa EU:n monenkeskiseen ohjelmaan ja sisäisten politiikkojen ulkoisiin näkökohtiin (esim. ilmastonmuutos, energia, digitaalitalous). Kesäkuussa 2015 järjestettävä EU–CELAC-huippukokous tarjoaa tilaisuuden tehostaa kumppanuuksia keskeisten liittolaisten kanssa ja lähettää vahva signaali voimakkaammasta poliittisesta sitoutumisesta Latinalaiseen Amerikkaan. EU:n yhteistyö alueellisten ryhmittymien kanssa vahvistaa kahdenvälisiä suhteita.

Amerikan valtioilla on joitakin samoja keskeisiä ulkopoliittisia huolenaiheita kuin Euroopalla (ilmastonmuutos, muuttoliike, huumausaineet, turvallisuus ja kansainvälinen rahoitusyhteistyö). Yhteistyö, varsinkin Yhdysvaltain kanssa, on ehdottoman tärkeää. Tämä vaatii kuitenkin jatkuvaa laajamittaista poliittista sitoutumista kaikissa tapauksissa, myös monenvälisillä foorumeilla. Strategisten kumppanuuksien ylläpitäminen ja kehittäminen edelleen on ratkaisevan tärkeää.

YTPP:n alalla tehtävän yhteistyön odotetaan aiempien hyvien kokemusten perusteella syvenevän entisestään, muun muassa EU:n YTPP-operaatioihin annettavan panostuksen myötä (USA ja Kanada, mutta myös Kolumbia ja Chile).

Yhteistyössään **Kanadan** kanssa EU:n prioriteetteina ovat sekä kattavan talous- ja kauppasopimuksen että strategisen kumppanuussopimuksen allekirjoittaminen ja väliaikainen soveltaminen ja työn edistäminen Arktisen neuvoston osalta sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla. Tulevaan strategiseen kumppanuussopimukseen kirjataan EU:n ja Kanadan yhteiset arvot, ja sillä pyritään saattamaan suhteet uudelle tasolle. Sillä edistetään suhteiden syventämistä kaikilla yhteistyön aloilla, myös turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämistä entisestään (muun muassa kolmansissa maissa toteutettavan kriisinhallinnan ja valmiuksien kehittämisen tueksi).

EU jatkaa tiivistä yhteistyötä **Yhdysvaltain** kanssa ulkopoliitiikan aloilla, jotka liittyvät esimerkiksi Minskin sopimusten täytäntöönpanoon, Venäjän vastaisiin pakotteisiin sekä Ukrainalle myönnettävään apuun, turvallisuusalan uudistus mukaan lukien.

Myös ISILin/Daeshin vastainen taistelu, jota koordinoidaan ISILin/Daeshin vastaisen liittoutuman välityksellä, sekä muu terrorismin vastainen toiminta, mukaan lukien Washingtonissa 19. helmikuuta 2015 pidetyssä väkivaltaisten ääriliikkeiden torjuntaa käsitelleessä huippukokouksessa sovitut toimenpiteet, vaativat suurta huomiota.

EU pyrkii saamaan valmiiksi tietosuojaa koskevan puitesopimuksen (mukaan lukien oikeussuojakeinot, joista Yhdysvaltain on säädettävä) ja safe harbor -järjestelmän. EU ja Yhdysvallat jatkavat läheistä yhteistyötään myös energian ja erityisesti energiaturvallisuuden alalla, ja tekevät ilmastonmuutosasioissa yhteistyötä Pariisissa järjestettävää YK:n ilmastonmuutoskonferenssia silmällä pitäen.

YTPP:n alalla tehtävää yhteistyötä on tärkeää lujittaa edelleen kannustamalla Yhdysvaltoja osallistumaan EU:n operaatioihin ja edistämällä sotilastason yhteistyötä muun muassa logistiikan alalla.

Transatlanttinen kauppa- ja investointikumppanuus (TTIP) on yksi tärkeimmistä painopisteistä EU:n ja Yhdysvaltain välisissä suhteissa. Lisääntyvän kahdenvälisen kaupan ja investointien sekä sääntely-yhteistyön avulla saavutettavan puhtaasti kaupallisen hyödyn lisäksi TTIP voisi vahvistaa merkittävästi EU:n asemaa maailmanlaajuisessa standardoinnissa ja edistää maailmanlaajuisen talousohjelman vahvistamista.

Taloudellisesti vahvempi EU, transatlanttinen taloudellinen yhdentymisen ja maantieteellisesti taloudellinen kumppanuus vahvistaisivat EU:n valmiuksia vastata Euroopassa kohtaamiinsa haasteisiin. TTIP lujittaa EU:n ja Yhdysvaltain strategista kumppanuutta jo olemassa olevien tiiviiden turvallisuuteen liittyvien ja poliittisten yhteyksien ohella.

EU:lla Amerikan valtioissa olevat **konfliktin jälkeiseen apuun ja välitykseen liittyvät valmiudet** voisivat tuottaa vuonna 2015 lisää menestystarinoita Kolumbian tapaan. Lisäksi EU sitoutuu vahvistamaan kansalaisten turvallisuutta Keski-Amerikassa ja Karibialla ja tukemaan kansallisia uudistuksia Kuubassa. EU jatkaa poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä koskevasta sopimuksesta Kuuban kanssa käytäviä neuvotteluja.

5. Aasia–Tyynimeri

Euroopan unionin sekä **Aasian ja Tyynenmeren** maiden välinen pitkäaikainen suhde kaipaa vuonna 2015 dynaamista vakauttamista. EU:n toimet ja poliittiset aloitteet kuvastavat sen strategiaa intressejä ja toivetta rauhan, demokratian, ihmisoikeuksien kunnioittamisen, alueellisen yhteistyön ja talouskehityksen saavuttamisesta alueella.

EU aikoo tehostaa läsnäoloaan alueella poliittisten aloitteiden ja johtajiensa lisääntyneiden henkilökohtaisten sitoumusten välityksellä.

EU:n suuntaviivat, kuten Itä-Aasiaa koskevat poliittiset suuntaviivat vuodelta 2012, vuoteen 2020 ulottuva EU:n ja Kiinan strategista yhteistyötä koskeva suunnitelma, EU:n ja ASEANin sekä EU:n ja Intian toimintasuunnitelmat, Afganistania koskeva EU:n strategia vuodelta 2014 ja Myanmar/Burmaa koskevalle Euroopan unionin politiikalle ja tuelle vahvistettu kehys tarjoavat jatkossakin hyödyllistä ohjausta. Joitakin näistä poliittisista suuntaviivoista saatetaan vuoden aikana päivittää.

Aasian ja Tyynenmeren alueella jatkuvat jännitteet vaikuttavat suoraan EU:n intresseihin, samalla kun ei-perinteiset turvallisuushaasteet, kuten ilmasto, vesivarojen hallinnointi (erityisesti Mekongin alueella), energia, ihmiskauppa, pandemiat ja katastrofeihin liittyvät riskit, vaikuttavat yhä suuremmassa määrin alueelliseen turvallisuuteen. Energiatarpeen kasvu ja kilpailu luonnonvaroista saattavat lisätä jännitteitä entisestään.

Nämä turvallisuushaasteet ovat usein ristiriidassa kasvavan talouden kanssa ottaen huomioon, että investointien ja toimitusreittien turvaaminen on kaikkien osapuolten, myös EU:n, edun mukaista. Neuvosto seuraa vuonna 2015 edelleen kaikkia Aasian turvallisuuteen liittyviä näkökohtia.

EU:ta huolettavia kysymyksiä käsitellään käytännössä ennakoivalla toiminnalla – Aasian maiden kanssa kriisinratkaisun, välityksen ja konfliktin jälkeisen sovinnon alalla sekä turvallisuus- ja puolustusasioissa (Aceh, Myanmar/Burma, Mindanao, Nepal, Itä-Timor) mutta myös rajatylittävissä kysymyksissä, kuten kyberturvallisuuden, kansainvälisen rikollisuuden torjunnan ja merellisen turvallisuuden alalla tehtävällä yhteistyöllä.

Kahdenvälisellä tasolla tehtävää **YUTP/YTPP**-yhteistyötä kehitetään edelleen ripeästi Australian, Kiinan, Japanin, Uuden-Seelannin ja Korean tasavallan kanssa. Alueelliseen turvallisuuteen liittyvät kysymykset tulevat olemaan näkyvästi esillä EU:n sekä Kiinan, Japanin ja Korean tasavallan välillä pidettävissä huippukokouksissa samoin kuin ASEM:n ulkoministerikokouksessa. Afganistan on Aasiassa ainoa paikka, jossa EU toteuttaa tällä hetkellä, vuodesta 2007 lähtien, YTPP-operaatiota (EUPOL Afganistan). EU on omien kokemustensa perusteella luonteva tukija toimille, joiden tavoitteena on luoda Aasiaan vankka monenvälinen, sääntöihin ja yhteistyöhön perustuva turvallisuusjärjestys. EU:n liittyminen ASEANin ystävyys- ja yhteistyösopimukseen vuonna 2012 on lisännyt **ASEANin alueellisen foorumin** kanssa toteuttavaa toimintaa, ja EU-johtajat ovat osallistuneet alueen turvallisuutta käsitteleviin tärkeimpiin korkean tason monenvälisiin kokouksiin, kuten Aasian turvallisuutta koskevaan Shangri-Lan vuoropuheluun ja ASEANin alueellisen foorumin vuosittaisiin ministerikokouksiin. Tämä toiminta jatkuu vuonna 2015.

EU on edelleen johtava avunantaja alueella. Aasiaan uuden rahoituskehityksen (2014–2020) puitteissa myönnettävät määrärahat ovat taloudellisista rajoitteista huolimatta lisääntyneet merkittävästi.

Aasiaan kohdistetaan merkittävä osa uudesta "kumppanuusvälineestä" saatavilla olevista varoista, joiden tarkoituksena on edistää EU:n strategisia etuja (markkinoille pääsyn parantaminen, unionin kumppanuusstrategioiden tukeminen, taloudellinen läsnäolo, Eurooppa 2020 -strategian kansainvälisen ulottuvuuden täytäntöönpano ja julkinen diplomatia).

ASEMilla tulee olemaan merkittävä rooli EU:n Aasiaa kohtaan soveltamassa ennakoivassa lähestymistavassa ottaen huomioon Milanossa onnistuneesti järjestetty ASEM:n kymmenes huippukokous ja valmisteltaessa ASEM:n 12. ulkoministerikokousta, joka pidetään Luxemburgissa 5. ja 6. marraskuuta 2015 ja jonka puheenjohtajana toimii korkea edustaja.

Nimittämällä piakkoin ensimmäisen **ASEAN**-suurlähettiläänsä Jakartaan EU antaa kasvot läheiselle suhteelleen tämän alueellisen järjestön ja sen kymmenen jäsenvaltion kanssa.

ASEAN, jonka puheenjohtaja vuonna 2015 on Malesia, on saavuttamassa tavoitteensa ASEANin talousyhteisön perustamisesta vuonna 2015. EU on ASEANin toiseksi tärkein kauppakumppani Kiinan jälkeen. EU on tehnyt Singaporen kanssa vapaakauppa- ja investointisopimuksen ja on neuvottelemassa niistä muiden ASEANin jäsenten, muun muassa Vietnamin, Malesian ja Thaimaan kanssa.

Vuonna 2015 vietetään EU:n ja **Kiinan** välisten diplomaattisuhteiden 40-vuotispäivää. EU:n ja Kiinan keskeisenä prioriteettina on yhteistyön jatkaminen Pekingissä marraskuussa 2013 pidetyssä EU–Kiina-huippukokouksessa sovitun strategista yhteistyötä koskevan EU:n ja Kiinan välisen Agenda 2020:n pohjalta. EU:n ja Kiinan strategisen vuoropuhelun viides kierros ja 17. EU–Kiina-huippukokous ovat tärkeitä askelia yhteistyömme edistämisessä vuonna 2015.

EU jatkaa yhteistyötään **Intian** uuden hallituksen kanssa, mukaan lukien mahdollisen EU–Intia-huippukokouksen kautta. Samanaikaisesti EU ja Intia tekevät edelleen yhteistyötä keskeisissä globaaleissa kysymyksissä, jotka koskevat esimerkiksi energiaa ja ilmastonmuutosta Pariisin konferenssin kynnyksellä sekä vuoden 2015 jälkeistä kehitysohjelmaa.

EU aikoo edelleen pitää intialaisten keskustelukumppaneiden kanssa esillä kahden pidätetyn italialaisen merimiehen ratkaisematonta tapausta.

EU työskentelee edistääkseen Japanin kanssa tehtävästä strategisesta kumppanuussopimuksesta sekä vapaakauppasopimuksesta käytäviä neuvotteluja ottaen huomioon etenkin Japanin esittämän tavoitteen saattaa neuvottelut päätökseen vuoden 2015 loppuun mennessä. Koska Japani haluaa osallistua aiempaa enemmän maailmanlaajuisiin rauhaa ja vakautta edistäviin toimiin, selvitämme keinoja turvallisuusyhteistyön syventämiseen Japanin kanssa. Brysselissä vuoden 2015 toisella neljänneksellä pidettävä EU–Japani-huippukokous on tärkeä tilaisuus käsitellä yhteisiä huolenaiheita ja yhteisiä poliittisia tavoitteita, kuten talouden elpymistä, kansainvälistä turvallisuutta ja ilmastonmuutosta.

EU:n ja **Korean tasavallan** kumppanuudessa kiinnitetään vuonna 2015 erityistä huomiota kolmen tärkeän voimassa olevan sopimuksen määräysten täysimittaiseen täytäntöönpanoon (puitesopimus, vapaakauppasopimus ja puitesopimus osallistumisesta EU:n kriisinhallintaoperaatioihin) ja jo käynnissä olevien poliittisten ja alakohtaisten vuoropuheluiden vahvistamiseen. EU:n ja Korean välinen huippukokous on määrä pitää Soulissa.

Afganistanin kansallisen yhtenäisyyden hallitus luo uutta dynamiikkaa, joka voi saada aikaan maan sisäisen muutoksen ja auttaa alueen vakauttamisessa. Jos Afganistanin kansalliset turvallisuusjoukot kykenevät ylläpitämään turvallisuuden, on mahdollista edistää Lontoon konferenssissa vahvistettuja kunnianhimoisia taloudellisia ja poliittisia uudistuksia ja mielekästä rauhanprosessia. Afganistania koskeva EU:n strategia, jota tuetaan kehitysyhteistyön rahoitusvälineestä myönnettävillä 1,4 miljardin euron määrärahoilla, jatkettulla Euroopan unionin poliisioperaatiolla ja EU:n ja Afganistanin kumppanuutta koskevalla, vuonna 2015 päätökseen saatettavalla yhteistyösopimuksella, tarjoaa EU:lle ja jäsenvaltioille puitteet tämän pitkäaikaisen prosessin tukemiseen. Tarkistetusta keskinäisen vastuuvollisuuden kehiksestä olisi sovittava johtavien virkamiesten kokouksessa viimeistään vuoden 2015 puolivälissä.

Yhtenä **Pakistania** koskevana painopisteenä on varmistaa jatkuva edistyminen EU:n ja Pakistanin viisivuotisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa, jota valvotaan strategisella vuoropuhelulla. Kolmas EU:n ja Pakistanin strateginen vuoropuhelu on tarkoitus käydä vuonna 2015 Islamabadissa. Vuonna 2015 seurataan tiiviisti Pakistanin edistymistä 27 keskeisen yleissopimuksen tehokkaassa täytäntöönpanossa GSP+-järjestelyn mukaisesti. Asiasta laaditaan selvitys Euroopan parlamentille ja neuvostolle. EU jatkaa myös Pakistanin kanssa muun muassa ihmisoikeuksista, energiasta, terrorismin torjunnasta ja muuttoliikkeestä käymäänsä vuoropuhelua.

EU jatkaa **Bangladeshin** hallinnon ja ihmisoikeustilanteen seurantaa ja tekee edelleen yhteistyötä maan hallituksen, Yhdysvaltojen ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) kanssa varmistaakseen kestävää toimintaa koskevassa sopimuksessa sovittujen, työntekijöiden oikeuksien, työolojen ja tehtaiden turvallisuuden parantamista Bangladeshin valmisvaateteollisuudessa koskevien sitoumusten täytäntöönpanon.

EU jatkaa yhteydenpitoa Sri Lankaan, Myanmariin, Thaimaahan ja Kambodžaan erityisesti asioissa, joissa EU:lla on merkittävästi vaikutusvaltaa, ja silloin kun epävakaa poliittinen tilanne tai konfliktin jälkeinen hauras sovinto voi vaatia erityistä huomiota.

Vuosi 2015 tarjoaa erityisen suotuisat puitteet suhteidemme edistämiseksi **Australian** ja **Uuden-Seelannin** kanssa. Australian-suhteissa vuoden 2015 ensisijaisena tavoitteena on kriisinhallintasopimuksen allekirjoittaminen vuoden 2015 alussa ja puitesopimuksen allekirjoittaminen myöhemmin samana vuonna. EU jatkaa turvallisuusasioita koskevaa yhteistyötä, johon kuuluvat vuosittainen turvallisuusasioita koskeva vuoropuhelu sekä terrorismin torjuntaa käsittelevä vuoropuhelu. Uuden-Seelannin osalta ensisijaisena tavoitteena on suhteita ja yhteistyötä koskevan kumppanuussopimuksen allekirjoittaminen ja turvallisuusasioissa tehdyn yhteistyön jatkaminen, mukaan lukien vuosittainen turvallisuusasioita koskeva vuoropuhelu.

EU aloittaa uudelleen täysimääräisen kehitysyhteistyön ja vauhdittaa poliittista vuoropuhelua **Fidžin** uuden demokraattisen hallituksen kanssa. EU jatkaa yhteydenpitoa Tyynenmeren saarten foorumiin.

6. Kansainvälinen turvallisuus

Joukkotuhoukaseiden torjunta on edelleen EU:n ensisijaisia toimia. Vuoden 2015 ydinsulkusopimuksen tarkistuskonferenssi pidetään New Yorkissa 27. huhtikuuta–22. toukokuuta. Se tarjoaa tilaisuuden edistää ydinasevaltioiden ja ydinaseettomien valtioiden välisen yhteenkuuluvuuden lisäämistä. EU jatkaa myös tehtäväänsä Lähi-itään perustettavan joukkotuhoukseista vapaan vyöhykkeen keskeisenä edistäjänä.

Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää vahvaa kansainvälistä kehystä, ja EU puhuu edelleen kansainvälisten välineiden (kemiallisten aseiden kieltosopimus, asekauppasopimus, ydinsulkusopimus, jalkaväkimiinojen kieltosopimus, ballististen ohjusten leviämisen estävä Haagin käytännösäännöstö jne.) täydellisen yleismaailmallisuuden puolesta. EU:n tukea myönnetään Kansainväliselle atomienergiajärjestölle (IAEA), Kemiallisten aseiden kieltöjärjestölle ja Täydellisen ydinkoekieltosopimuksen järjestölle sekä asekauppasopimuksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Diplomaattinen prosessi, jonka tavoitteena on löytää kokonaisvaltainen ratkaisu **Iranin ydinohjelmaa koskevaan kysymykseen**, on yksi EU:n ja kansainvälisen yhteisön pääprioriteeteista vuoden alkupuoliskolla.

EU:n johdolla on tarkoitus järjestää useita poliittisen ja asiantuntijatasen neuvottelukierroksia. Samanaikaisesti EU vaatii edelleen Irania toimimaan alueella rakentavasti (sekä noudattamaan maan sisällä kansainvälisiä velvoitteitaan, jotka koskevat muun muassa ihmisoikeuksia).

Jos ydinsopimus saadaan aikaan, mahdollisuudet EU:n ja Iranin välisen intensiivisen ja hedelmällisen suhteen kehittämiseksi kasvavat suuresti.

Euroopan unionin on edelleenkin kiinnitettävä huomiota Korean demokraattiseen kansantasavaltaan, joka aiheuttaa alueella epävakautta ottaen huomioon maassa toteutettavat laittomat joukkotuhoukset- ja ballististen ohjusten ohjelmat. EU tekee edelleenkin kaikkensa tukeakseen ja kannustaakseen Koreoiden välistä vuoropuhelua ja kuuden osapuolen neuvottelujen aloittamista uudelleen uskottavalta pohjalta, koordinoiden toimiaan tiiviisti kaikkien keskeisten kumppaniensa kanssa. EU jatkaa toimiaan myös Pohjois-Korean ihmisoikeustilanteen parantamiseksi.

Syyrian konfliktiin liittyen **joukkotuhouksetiden leviämistä** koskeva mahdollisuus herättää edelleen huolestuneisuutta, joka voi ajan mittaan lisääntyä ottaen huomioon, että joukkotuhomateriaalien julkistamattomat varastot voivat päätyä ISILin kaltaisten islamististen ääriryhmien haltuun. Laajemmin tarkasteltuna konflikti tarjoaa edelleenkin puitteet ääriterroristiryhmien nousulle, ja tähän ilmiöön kuuluvat vierastaistelijat (Euroopasta ja muualta) ja ahdasmielisten ryhmittymien nousu. Lähi-idässä sekä Pohjois-, Itä- ja Länsi-Afrikassa toimivien eri ääriryhmien välisten kytkösten mahdollinen kasvu vaatii huolellisempaa tarkastelua.

Euroopan turvallisuuteen kohdistuvat uudet monisyiset riskit tuovat esiin sen, että kaikilla tasoilla tarvitaan lisää synergiaa ja yhteistyön tiivistämistä. Terrorismi, järjestäytynyt rikollisuus ja kyberrikollisuus ovat kolme keskeistä painopistettä, jotka edellyttävät komission huhtikuussa 2015 hyväksymän Euroopan turvallisuusagendan mukaan välittömiä toimia. Ne ovat selvästi toisiinsa kytkeytyviä ja rajatylittäviä uhkia, ja niiden monisäikeinen ja kansainvälinen ulottuvuus osoittaa, että ne edellyttävät tehokkaita ja koordinoituja EU:n tason toimia. Turvallisuusagenda sisältää konkreettiset välineet ja toimenpiteet, joita tässä yhteisessä työssä käytetään turvallisuuden varmistamiseksi ja näiden kolmen kaikkein kiireellisimmän uhan käsittelemiseksi tehokkaammin. EU jatkaa työtään yhdennettyjen alueellisten strategioiden avulla ja käymällä vuoropuhelua keskeisten kumppaneiden kanssa sekä monenvälisesti.

Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) tehokkuuden, vaikutuksen ja näkyvyyden lisäämisessä saavutetun edistyksen jatkuminen on taattava.

Eurooppa-neuvosto arvioi kesäkuussa 2015 konkreettista edistymistä kaikissa kysymyksissä ja antaa lisäohjausta komission, korkean edustajan ja Euroopan puolustusviraston toimittaman aineiston perusteella laadittavan neuvoston selvityksen pohjalta.

Tarkastelua kaipaavia seikkoja ovat puolustusmenot ja Euroopan puolustusvoimavarat sekä valmistelutoimet eri aloilla, joita ovat esimerkiksi kumppanimaiden kriisinhallintaan ja turvallisuuteen liittyvien valmiuksien tukeminen (mukaan lukien kouluttaminen ja varustaminen), ja EU:n ja Naton suhteet.

Operaatiot ovat edelleen keskeisiä YTPP:n alalla. Yhteydenpitoa kumppaneihin jatketaan samoin kuin YTPP-operaatioihin osallistumisen edistämistä, turvallisuudesta ja puolustuksesta käytäviä säännöllisiä vuoropuheluja, monenvälisten/alueellisten kumppanuuksien vahvistamista ja yhteisten seminaarien järjestämistä strategisten kumppanien kanssa.

Merellistä turvallisuutta koskevan, 16. joulukuuta hyväksytyn **toimintasuunnitelman** ulkoisia näkökohtia on tilaisuus edistää Afrikan unionin huippukokouksessa (Addis Abeba, 30. tammikuuta 2015) ja EU:n ja Kiinan strategista kumppanuutta käsittelevässä kokouksessa (helmi- tai maaliskuu 2015).

EU aikoo myös pyrkiä **nopean toiminnan suorituskykyjen** parantamiseen asianmukaisten siviili- ja sotilasvoimavarojen käyttöön ottamiseksi.

On ratkaisevan tärkeää kehittää vastatoimia niin kutsuttuihin hybridien uhkien tekniikoihin, jotta pystytään selviytymään häiriötä ja epävakautta luovista, vastuun pakoiluun perustuvista uhkista, joita vahvistetaan aggressiivisilla viestintätoimilla.

Haagissa 16. ja 17. huhtikuuta 2015 järjestetyssä kansainvälisessä konferenssissa kybertoimintaympäristöstä suunniteltiin kybertoimintaympäristöä koskevia strategisia politiikkoja ja saatiin tilaisuus edistää visiota vapaasta, avoimesta ja turvallisesta kybertoimintaympäristöstä, jossa kaikki sidosryhmät ovat osallisina päätöksenteossa. Yleisesti ottaen EU on pitänyt tärkeänä jatkossakin käsitellä niin verkkoturvallisuuteen kohdistuvia uhkia kuin niitä hyötyjä, joita kybertoimintaympäristöstä voidaan saada – mukaan lukien vapaus ja yksityisyys, talouskasvu, innovointi ja saatavuus. EU:n tulevana vuonna edistämiä prioriteetteja ovat kyberturvallisuutta koskevien luottamusta lisäävien toimien kehittäminen, jotta voidaan parantaa valtion käyttäytymisen ennakoitavuutta kybertoimintaympäristössä, tukea kolmansien maiden kybervalmiuksien kehittämistä ja ihmisoikeuksien soveltamista internetin hallinnon osana.

EU kohtaa vuonna edelleen 2015 konflikteja, jotka vaativat **sen kokonaisvaltaisia toimia** ulottuen konfliktinestosta ja kehittyvien konfliktitilanteiden varhaisesta havaitsemisesta välitystoimintaan. Jatkamme konfliktinestoon liittyvän käytännön yhteistyön parantamista kumppaniemme, kuten YK:n kanssa muun muassa välityksen ja yhteisen konfliktianalyysin aloilla sekä kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua varten perustetun EU:n rahoittaman verkoston välityksellä.

On toteutettava toimia **EU:n uuden konfliktien varhaisvaroitusjärjestelmän** sisällyttämiseksi strategiseen päätöksentekoon. Konfliktineston mutta myös konfliktinratkaisun ja rauhan rakentamisen parantamiseksi tarvitaan jäsenneltyä konfliktianalyysia ohjaamaan EU:n jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppanien kanssa toteutettavaa yhteistä EU:n toimintaa, jossa hyödynnetään kansalaisyhteiskunnan kokemuksia. Tätä varten asiaankuuluvissa yksiköissä tullaan tarjoamaan parempaa koulutusta ja ohjausta, joilla lisätään ulkoisen toiminnan tehokkuutta ja konfliktisensitiivisyyttä.

On ensiarvoisen tärkeää investoida muiden toimijoiden toteuttaman välityksen tukemiseen ja EU:n valmiuksien vahvistamiseen. EUH:n **välitystoiminnan tukiryhmä** edistää välitystoimintaa ensimmäisenä välineenä kehittyvien ja meneillään olevien kriisitilanteiden ratkaisemiseksi. Siirtymäkauden oikeusjärjestelyjen osalta viimeistellään ja pannaan täytäntöön uusi EU:n toimintapoliittinen asiakirja, ja EU:n osallistumista turvallisuusalan uudistukseen vahvistetaan antamalla toimintaohjeita koko EU-järjestelmän tehokkuuden parantamiseksi.

63. Euroopan unioni jatkaa niiden toimien tukemista, joilla pyritään suojeluvastuun toteuttamiseen kaikkien kolmen, yhtä tärkeän pilarin alalla.

64. Vuonna 2015 rauhan ja turvallisuuden alalla toteutetaan laajoja uudelleentarkasteluja, jotka koskevat YK:n rauhanoperaatioita, rauhanturva-arkkitehtuuria ja naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1325. Tällöin on sopiva tilaisuus laatia kriittinen arvio YK:n rauhan ja turvallisuuden rakenteiden nykytilasta ja suunnitella tulevaa. Kyseisten tarkastelujen väliset yhteydet ovat tärkeitä.

65. Vuonna 2015 toteutetaan YK:n rauhanoperaatioiden uudelleentarkastelu.

Riippumattoman korkean tason paneelin odotetaan raportoivan asiasta YK:n pääsihteerille keväällä, minkä jälkeen hän vie prosessia eteenpäin. EU ja jotkin jäsenvaltiot ovat jo toimittaneet paneelille kannanottonsa ja seuraavat asian kehitystä tiiviisti.

YK:n yleiskokous ja YK:n turvallisuusneuvosto toteuttavat vuonna 2015 **YK:n rauhanturva-arkkitehtuurin 10-vuotistarkastelun**. Se pohjautuu neuvoa-antavan asiantuntijaryhmän laatimiin Burundia, Keski-Afrikan tasavaltaa, Sierra Leonea, Etelä-Sudania ja Itä-Timoria koskeviin maakohtaisiin tutkimuksiin. Asiantuntijaryhmä laatii rauhanturva-arkkitehtuuria koskevan poliittisen ja institutionaalisen uudelleenarvioinnin ja esittää tämän työn perusteella havaintoja ja suosituksia. EU antaa tähän prosessiin panoksensa.

Naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 antamisesta tulee vuonna 2015 kuluneeksi 15 vuotta, minkä vuoksi lokakuussa 2015 toteutetaan korkean tason uudelleentarkastelu, jossa arvioidaan päätöslauselman 1325 täytäntöönpanossa maailmanlaajuisella, alueellisella ja kansallisella tasolla saavutettua edistystä, uudistetaan sitoumuksia ja käsitellään esiin tulleita esteitä. EU antaa tähän prosessiin panoksensa.

7. Ihmisoikeudet ja demokratia

EU jatkaa **ihmisoikeuksien** edistämistä ja puolustamista kahden- ja monenvälisellä tasolla sekä niiden ottamista osaksi kaikkea EU:n politiikkaa.

Koska ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva vuoden 2012 toimintasuunnitelma päättyi vuoden 2014 lopussa, vuoden 2015 loppupuoliskolla aiotaan hyväksyä uusi toimintasuunnitelma.

Uusi toimintasuunnitelma kattaa kokonaisuudessaan korkean edustajan ja Euroopan komission toimikauden 2015–2019 ja sisältää lausekkeen väliarvioinnista (2017), joka toteutetaan samaan aikaan kuin ulkoisten rahoitusvälineiden väliarviointi.

EU jatkaa monenvälisellä tasolla, erityisesti YK:ssa, toteuttamaansa toimintaa, kuten EU:n painopisteitä YK:n ihmisoikeusfoorumeilla koskevissa neuvoston päätelmissä todetaan. Nämä päätelmät annettiin helmikuussa 2015, jokavuotiseen tapaan ennen Genevessä maaliskuussa 2013 pidettyä YK:n ihmisoikeusneuvoston pääistuntoa.

Vuoden 2015 alkupuoliskolla laaditaan vuosikertomus ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa 2014. Vuosikertomus sisältää edellisvuosien tapaan aihe- ja maakohtaisen osion.

Vaalitarkkailuvaltuuskunnat ovat edelleen keskeisiä välineitä, jotka palvelevat yhtä EU:n ulkoisen toiminnan perustavoitetta: demokratian edistämistä koko maailmassa.

Vuosi 2015 on **naisten vaikutusvallan lisäämisen** suhteen merkittävä vuosi sukupuolten tasa-arvon edistämisessä, sillä silloin tulee kuluneeksi 20 vuotta YK:n naisten asemaa käsittelevän toimikunnan antamasta vuoden 1995 Pekingin julistuksesta ja toimintaohjelmasta ja 15 vuotta YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmasta 1325 "Naiset, rauha ja turvallisuus".

8. Globaalit kysymykset

Terrorismin torjunnasta 9. helmikuuta annetut neuvoston päätelmät ovat pohjana terrorismin torjunnan valtavirtaistamiselle EU:n yleisessä ulkoisessa toiminnassa ja lisäävät seuraaviin tavoitteisiin kohdistettuja terrorismintorjuntapolitiikkaa ja -toimia: lujitetaan kumppanuuksia keskeisten maiden kanssa, tuetaan valmiuksien kehittämistä, torjutaan radikalisoitumista ja väkivaltaisia ääriliikkeitä, edistetään kansainvälistä yhteistyötä ja käsitellään taustatekijöitä ja meneillään olevia kriisejä.

Vuoden 2015 jälkeisestä kehitysohjelmasta käytävien hallitustenvälisten neuvotteluiden viimeinen prosessi alkaa tammikuussa 2015 aiempien, Rio+20:een perustuvien prosessien pohjalta, joita ovat erityisesti kestävän kehityksen tavoitteita käsitellyt avoin työryhmä, joka laati 17 päämäärää ja 169 tavoitetta sisältävän ehdotuksen heinäkuussa 2014, sekä kestävän kehityksen rahoitusta käsitellyt hallitustenvälinen asiantuntijakomitea.

Meneillään on strateginen tarkasteluprosessi, joka koskee **EU:n ja AKT-maiden suhteita vuoden 2020 jälkeen**. Tässä yhteydessä EU aikoo painottaa tarvetta säilyttää avoin ja realistinen suhtautuminen Cotonoun sopimuksen jälkeisiin tuleviin rakenteisiin, joiden avulla olisi luotava aidosti nykyaikaiset suhteet EU:n ja AKT-maiden välille.

Vuoden 2015 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä laaditaan **kokonaisvaltaista lähestymistapaa koskeva toimintasuunnitelma**.

Korkean edustajan ja komission olisi jäsenvaltioita kuullen kehitettävä vuoden 2015 puoliväliin mennessä koko EU:n laajuiset turvallisuusalan uudistuksen strategiset kehykset.

Vuoden kuluessa saattaa olla tarpeen laatia **strategia globaaleja kysymyksiä käsittelevälle ennaltaehkäisevälle ulkopolitiikalle** (Saksan, Italian ja Alankomaiden aloite).

Ilmastonmuutos on edelleen vuonna 2015 yksi EU:n geopoliittisista ja strategisista prioriteeteista. Välittömänä tavoitteena on, että Pariisissa joulukuussa järjestettävässä 21. osapuolikonferenssissa (COP 21) päästään yhteisymmärrykseen kunnianhimoisesta oikeudellisesti sitovasta UNFCCC-sopimuksesta, jota sovelletaan kaikkiin osapuoliin. EU:n tavoitteista sovittiin lokakuussa 2014 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa.

Arktisen ilmaston muutokset ovat Euroopan kannalta kriittisiä, ja EU:lla on keskeinen rooli arktisen alueen onnistuneen yhteistyön tukemisessa. Arktista aluetta koskeva EU:n strategia on määrää hyväksyä loppuvuodesta 2015.

Energiakysymykset ovat edelleen keskeinen osa EU:n ulkopolitiikkaa. Euroopan energiaturvallisuusstrategian ja energiaunionin hyväksyminen vaativat täytäntöönpanonsa tueksi ulkopolitiikan panosta erityisesti seuraavilla aloilla: 1) EU:n energialähteiden ja -reittien monipuolistaminen, 2) avoimen, sääntöihin perustuvan ja läpinäkyvän maailmanlaajuisen energiahallinnon edistäminen ja 3) energia-alan kumppaneille suunnattava yhteinen ja johdonmukainen viestintä.

Muuttoliike säilyy tärkeänä prioriteettina vuonna 2015 ja sen jälkeen. EUH:n on keskitettävä toimensa ensisijaisesti Euroopan muuttoliikeagendan täytäntöönpanoon. Kyseessä on keskeinen strategia, joka hyväksyttiin toukokuussa 2015.

EUH tekee yhteistyötä keskeisten alkuperä- ja kauttakulkumaiden kanssa, erityisesti niillä alueilla, joita ongelma eniten koskee, Euroopan muuttoliikeagendaan kuuluvien toimintapolitiikkojen ja prosessien osalta, joita ovat muun muassa Euroopan naapuruuspolitiikka (ENP), Rabatin prosessi ja Khartumin prosessi.

Ebolaepidemia nosti esiin tarpeen vahvistaa monien kehitysmaiden terveydenhuoltojärjestelmiä, mutta myös tarpeen parantaa kansainvälisen yhteisön valmiuksia ottaa kriisitilanteissa käyttöön tehokkaita hätätilannemenettelyjä.

Maailmanlaajuisiin **huumausaineongelmiin** puuttumiseksi toteutettavia toimia jatketaan tavoitteena puuttua sekä tarjonta- (huumausainekauppa ja järjestäytynyt rikollisuus) että kysyntäpuoleen (huumausaineiden väärinkäyttäjien terveys ja yhteiskuntaan integroituminen). Vuosi 2015 on ratkaiseva YK:n yleiskokouksen huumausaineita käsittelevän, huhtikuussa 2015 järjestettävän erityisistunnon valmistelemiseksi.

LIITTEET

Liite I: YUTP-alan säädökset (rajoittavat toimenpiteet) vuonna 2014⁷⁹

Afganistan ja Taliban

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/142/YUTP, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2014, Afganistanin tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin, ryhmiin, yrityksiin ja yhteisöihin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/486/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 76, 15.3.2014, s. 46*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/140/YUTP, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2014, Afganistanin tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin, ryhmiin, yrityksiin ja yhteisöihin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/486/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 76, 15.3.2014, s. 42*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/701/YUTP, annettu 8 päivänä lokakuuta 2014, Afganistanin tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin, ryhmiin, yrityksiin ja yhteisöihin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/486/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 293, 9.10.2014, s. 37*)

Valko-Venäjä

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/24/YUTP, annettu 20 päivänä tammikuuta 2014, Valko-Venäjään kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2012/642/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 16, 21.1.2014, s. 32*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/439/YUTP, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2014, Valko-Venäjään kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2012/642/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 200, 9.7.2014, s. 13*)

Neuvoston päätös 2014/750/YUTP, annettu 30 päivänä lokakuuta 2014, Valko-Venäjään kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun neuvoston päätöksen 2012/642/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 311, 31.10.2014, s. 39*)

⁷⁹ Tämä luettelo koskee niitä YUTP-päätöksiä, joilla säädetään pelkistä rajoittavista toimenpiteistä. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpano edellyttää myös neuvoston asetuksen tai tarvittaessa neuvoston täytäntöönpanoasetuksen laadintaa.

Bosnia ja Hertsegovina

Neuvoston päätös 2014/157/YUTP, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2014, Bosnia ja Hertsegovinan tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/173/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 87, 22.3.2013, s. 95*)

Keski-Afrikan tasavalta

Neuvoston päätös 2014/125/YUTP, annettu 10 päivänä lokakuuta 2014, Keski-Afrikan tasavaltaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/798/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 70, 11.3.2014, s. 22*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/382/YUTP, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2014, Keski-Afrikan tasavaltaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/798/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 183, 24.6.2014, s. 57*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/863/YUTP, annettu 1 päivänä joulukuuta 2014, Keski-Afrikan tasavaltaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/798/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 346, 2.12.2014, s. 52*)

Norsunluurannikko

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/271/YUTP, annettu 12 päivänä toukokuuta 2014, Norsunluurannikkoon kohdistuvien rajoittavien toimenpiteiden jatkamisesta annetun päätöksen 2010/656/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 138, 13.5.2014, s. 108*)

Neuvoston päätös 2014/460/YUTP, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2014, Norsunluurannikkoon kohdistuvien rajoittavien toimenpiteiden jatkamisesta annetun päätöksen 2010/656/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 207, 15.7.2014, s. 17*)

Krim ja Sevastopol

Neuvoston päätös 2014/386/YUTP, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2014, Krimiltä tai Sevastopolista peräisin oleville tavaroille asetettavista rajoituksista Krimin ja Sevastopolin laittoman liittämisen johdosta (*EUVL L 183, 24.6.2014, s. 70*)

Neuvoston päätös 2014/507/YUTP, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2014, Krimiltä tai Sevastopolista peräisin oleville tavaroille asetettavista rajoituksista Krimin ja Sevastopolin laittoman liittämisen johdosta annetun päätöksen 2014/386/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 226, 30.7.2014, s. 20*)

Neuvoston päätös 2014/933/YUTP, annettu 18 päivänä joulukuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Krimin ja Sevastopolin laittoman liittämisen johdosta annetun päätöksen 2014/386/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 365, 19.12.2014, s. 152*)

Kongon demokraattinen tasavalta

Neuvoston päätös 2014/147/YUTP, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2014, Kongon demokraattista tasavaltaa koskevista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/788/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 79, 18.3.2014, s. 42*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/862/YUTP, annettu 1 päivänä joulukuuta 2014, Kongon demokraattista tasavaltaa koskevista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/788/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 346, 2.12.2014, s. 36*)

Egypti

Neuvoston päätös 2014/153/YUTP, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2014, Egyptin tilanteen johdosta määrättävistä tiettyihin henkilöihin, yhteisöihin ja elimiin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/172/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 85, 21.3.2014, s. 9*)

Jugoslavian liittotasavalta (Milosevic)

Neuvoston päätös 2014/742/YUTP, annettu 28 päivänä lokakuuta 2014, Slobodan Milosevicia ja häntä lähellä olevia henkilöitä koskevien rajoittavien erityistoimenpiteiden pitämisestä voimassa hyväksytyn yhteisen kannan 2000/696/YUTP sekä asiaan liittyvien yhteisten kantojen 98/240/YUTP, 98/326/YUTP, 1999/318/YUTP ja 2000/599/YUTP kumoamisesta (*EUVL L 308, 29.10.2014, s. 99*)

Guinean tasavalta

Neuvoston päätös 2014/213/YUTP, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2014, Guinean tasavaltaan kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/638/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 111, 15.4.2014, s. 83*)

Neuvoston päätös 2014/728/YUTP, annettu 20 päivänä lokakuuta 2014, Guinean tasavaltaan kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/638/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 301, 21.10.2014, s. 33*)

Iran (joukkotuhoaseet)

Neuvoston päätös 2014/21/YUTP, annettu 20 päivänä tammikuuta 2014, Iraniin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun neuvoston päätöksen 2010/413/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 15, 20.1.2014, s. 22*)

Neuvoston päätös 2014/222/YUTP, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, Iraniin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/413/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 119, 23.4.2014, s. 65*)

Neuvoston päätös 2014/480/YUTP, annettu 21 päivänä heinäkuuta 2014, Iraniin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/413/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 215, 21.7.2014, s. 4*)

Neuvoston päätös 2014/776/YUTP, annettu 7 päivänä marraskuuta 2014, Iraniin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/413/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 325, 8.11.2014, s. 19*)

Neuvoston päätös 2014/829/YUTP, annettu 25 päivänä marraskuuta 2014, Iraniin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/413/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 338, 25.11.2014, s. 1*)

Iran (ihmisoikeudet)

Neuvoston päätös 2014/205/YUTP, annettu 10 päivänä huhtikuuta 2014, Iranin tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/235/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 109, 12.4.2014, s. 25*)

Irak

Neuvoston päätös 2014/484/YUTP, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2014, Irakia koskevan yhteisen kannan 2003/495/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 217, 23.7.2014, s. 38*)

Pohjois-Korea (Pohjois-Korean demokraattinen tasavalta)

Neuvoston päätös 2014/212/YUTP, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2014, Korean demokraattista kansantasavaltaa koskevista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/183/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 111, 15.4.2014, s. 79*)

Neuvoston päätös 2014/700/YUTP, annettu 8 päivänä lokakuuta 2014, Korean demokraattista kansantasavaltaa koskevista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/183/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 293, 9.10.2014, s. 34*)

Liberia

Neuvoston päätös 2014/141/YUTP, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2014, Liberiaa koskevista rajoittavista toimenpiteistä hyväksytyn yhteisen kannan 2008/109/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 76, 15.3.2014, s. 45*)

Libya

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/41/YUTP, annettu 28 päivänä tammikuuta 2014, Libyan tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/137/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 26, 29.1.2014, s. 41*)

Neuvoston päätös 2014/380/YUTP, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2014, Libyan tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/137/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 183, 24.6.2014, s. 52*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/487/YUTP, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2014, Libyan tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/137/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 217, 23.7.2014, s. 48*)

Neuvoston päätös 2014/727/YUTP, annettu 20 päivänä lokakuuta 2014, Libyan tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/137/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 301, 21.10.2014, s. 30*)

Moldovan tasavalta

Neuvoston päätös 2014/381/YUTP, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2014, Moldovan tasavallan Transnistrian alueen johtoon kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/573/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 183, 24.6.2014, s. 56*)

Neuvoston päätös 2014/751/YUTP, annettu 30 päivänä lokakuuta 2014, Moldovan tasavallan Transnistrian alueen johtoon kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/573/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 311, 31.10.2014, s. 54*)

Myanmar/Burma

Neuvoston päätös 2014/214/YUTP, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2014, Myanmariin/Burmaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/184/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 111, 15.4.2014, s. 84*)

Venäjä

Neuvoston päätös 2014/512/YUTP, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta (*EUVL L 229, 31.7.2014, s. 13*)

Neuvoston päätös 2014/659/YUTP, annettu 8 päivänä syyskuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 271, 12.9.2014, s. 54*)

Neuvoston päätös 2014/872/YUTP, annettu 4 päivänä joulukuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta annetun päätöksen 2014/512/YUTP ja päätöksen 2014/512/YUTP muuttamisesta annetun päätöksen 2014/659/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 349, 5.12.2014, s. 58*)

Somalia

Neuvoston päätös 2014/270/YUTP, annettu 12 päivänä toukokuuta 2014, Somaliaan kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun neuvoston päätöksen 2010/231/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 138, 13.5.2014, s. 106*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/729/YUTP, annettu 20 päivänä lokakuuta 2014, Somaliaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2010/231/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 301, 21.10.2014, s. 34*)

Sudan ja Etelä-Sudan

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/40/YUTP, annettu 28 päivänä tammikuuta 2014, Sudaniin ja Etelä-Sudaniin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/423/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 26, 29.1.2014, s. 38*)

Etelä-Sudan

Neuvoston päätös 2014/449/YUTP, annettu 10 päivänä heinäkuuta 2014, Etelä-Sudanin tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä (*EUVL L 203, 11.7.2014, s. 100*)

Sudan

Neuvoston päätös 2014/450/YUTP, annettu 10 päivänä heinäkuuta 2014, Sudanin tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä ja päätöksen 2011/423/YUTP kumoamisesta (*EUVL L 203, 11.7.2014, s. 106*)

Syyria

Neuvoston päätös 2014/74/YUTP, annettu 10 päivänä helmikuuta 2014, Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 40, 11.2.2014, s. 63*)

Neuvoston päätös 2014/309/YUTP, annettu 28 päivänä toukokuuta 2014, Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 160, 29.5.2014, s. 37*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/387/YUTP, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2014, Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 183, 24.6.2014, s. 72*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/488/YUTP, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2014, Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 217, 23.7.2014, s. 49*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/678/YUTP, annettu 26 päivänä syyskuuta 2014, Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 283, 27.9.2014, s. 59*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/730/YUTP, annettu 20 päivänä lokakuuta 2014, Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 301, 21.10.2014, s. 36*)

Neuvoston päätös 2014/901/YUTP, annettu 12 päivänä joulukuuta 2014, Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 358, 13.12.2014, s. 28*)

Yhteinen kanta 2001/931/YUTP

Neuvoston päätös 2014/72/YUTP, annettu 10 päivänä helmikuuta 2014, niitä henkilöitä, ryhmiä ja yhteisöjä, joihin sovelletaan erityistoimenpiteiden toteuttamisesta terrorismin torjumiseksi hyväksytyn yhteisen kannan 2001/931/YUTP 2, 3 ja 4 artiklaa, koskevan luettelon ajan tasalle saattamisesta ja muuttamisesta sekä päätöksen 2013/395/YUTP kumoamisesta (*EUVL L 40, 11.2.2014, s. 56*)

Neuvoston päätös 2014/483/YUTP, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2014, niitä henkilöitä, ryhmiä ja yhteisöjä, joihin sovelletaan erityistoimenpiteiden toteuttamisesta terrorismin torjumiseksi hyväksytyn yhteisen kannan 2001/931/YUTP 2, 3 ja 4 artiklaa, koskevan luettelon ajan tasalle saattamisesta ja muuttamisesta sekä päätöksen 2014/72/YUTP kumoamisesta (*EUVL L 217, 23.7.2014, s. 35*)

Tunisia

Neuvoston päätös 2014/49/YUTP, annettu 30 päivänä tammikuuta 2014, Tunisian tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/72/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 28, 31.1.2014, s. 38*)

Ukraina

Neuvoston päätös 2014/145/YUTP, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta (*EUVL L 78, 17.3.2014, s. 16*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/151/YUTP, annettu 21 päivänä maaliskuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 86, 21.3.2014, s. 30*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/238/YUTP, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 126, 29.4.2014, s. 55*)

Neuvoston päätös 2014/265/YUTP, annettu 12 päivänä toukokuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 137, 12.5.2014, s. 9*)

Neuvoston päätös 2014/308/YUTP, annettu 28 päivänä toukokuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 160, 29.5.2014, s. 33*)

Neuvoston päätös 2014/455/YUTP, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 205, 12.7.2014, s. 22*)

Neuvoston päätös 2014/475/YUTP, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 214, 19.7.2014, s. 28*)

Neuvoston päätös 2014/499/YUTP, annettu 25 päivänä heinäkuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 221, 25.7.2014, s. 15*)

Neuvoston päätös 2014/508/YUTP, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 226, 30.7.2014, s. 23*)

Neuvoston päätös 2014/658/YUTP, annettu 8 päivänä syyskuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 271, 12.9.2014, s. 47*)

Neuvoston päätös 2014/801/YUTP, annettu 17 päivänä marraskuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 331, 18.11.2014, s. 26*)

Neuvoston päätös 2014/855/YUTP, annettu 28 päivänä marraskuuta 2014, rajoittavista toimenpiteistä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta annetun päätöksen 2014/145/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 344, 29.11.2014, s. 22*)

Ukraina (varojen väärinkäyttö)

Neuvoston päätös 2014/119/YUTP, annettu 5 päivänä maaliskuuta 2014, Ukrainan tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin, yhteisöihin ja elimiin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä (*EUVL L 66, 6.3.2014, s. 26*)

Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2014/216/YUTP, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2014, Ukrainan tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin, yhteisöihin ja elimiin kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2014/119/YUTP täytäntöönpanosta (*EUVL L 111, 15.4.2014, s. 91*)

Jemen

Neuvoston päätös 2014/932/YUTP, annettu 18 päivänä joulukuuta 2014, Jemenin tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä (*EUVL L 365, 19.12.2014, s. 147*)

Zimbabwe

Neuvoston päätös 2014/98/YUTP, annettu 17 päivänä helmikuuta 2014, Zimbabween kohdistuvista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2011/101/YUTP muuttamisesta (*EUVL L 50, 20.2.2014, s. 20*)

Liite II: Appearances before the European Parliament in 2014

1. Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	Subject
11-Feb	Committee on Foreign Affairs	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 10 Feb.2014
03-Apr	Plenary	Main aspects and basic choices of the common foreign and security policy and the common security and defence policy (art 36 TEU) – EU comprehensive approach and coherence of EU external action
06-Nov	Interparliamentary Conference (Rome)	Interparliamentary Conference (Rome)
12-Nov	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 17-18 November
26-Nov	Plenary	Recognition of Palestine statehood
26-Nov	Plenary	25th anniversary of the UN Convention on the Rights of the Child
01-Dec	Committee on Foreign Affairs	Exchange of views
11-Dec	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 15 December

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
15-Jan	Plenary	EL Presidency	Situation in South Sudan
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Situation of rights defenders and opposition activists in Cambodia and Laos
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent elections in Bangladesh
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent moves to criminalise LGBTI people
20-Jan	Committee on Budgetary Control	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	EEAS budgetary discharge 2012
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
05-Feb	Plenary	IT Presidency	EU's role in Central African Republic (CAR)
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Syria
05-Feb	Plenary	IT Presidency	Situation in Egypt
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - The situation in Thailand
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Right to education in Transnistrian region
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Bahrain, in particular the case of Nabeel Rajab, Abdulhadi al-Khawaja and Ibrahim Sharif
26-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Situation in Iraq
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Use of armed drones
27-Feb	Plenary	Commissioner Semeta	Venezuela
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Eradication of torture in the world
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Saudi Arabia
10-Mar	Plenary	Commissioner Füle	Priorities for EU relations with the Eastern Partnership countries
12-Mar	Plenary	IT Presidency	EU's priorities for the 25th session of the UN Human Rights Council
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Russia: sentencing of demonstrators involved in the Bolotnaya Square events
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Launching consultations to suspend Uganda and Nigeria from the Cotonou Agreement in view of recent legislation further criminalising homosexuality
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Security and human trafficking in Sinai
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Commissioner Füle	Strategic dialogue on the programming priorities under the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) and of the European Neighbourhood Instrument (ENI)

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
31-Mar	EP-PAP Parliamentary Summit	EL Presidency	Policy Headlines of the European Union with regard to Africa
03-Apr	Plenary	EL Presidency	Situation in Iran
16-Apr	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine and the Russian pressure on Eastern Partnership countries and in particular destabilisation of eastern Ukraine
16-Apr	Plenary	EL Presidency	Religious freedoms and cultural diversity
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	EU-Japan strategic partnership agreement
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Pakistan
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Syria
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - North Korea
15-Jul	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Violence between Israel and Palestine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Crime of aggression
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Destruction of Syria's chemical weapons
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Case of Meriam Yahia Ibrahim in Sudan
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - The recent attacks by Boko Haram in Nigeria
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Freedom of expression and assembly in Egypt
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Libya
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq and Syria and the IS offensive including the persecution of minorities
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Israel-Palestine after the Gaza war and the role of the EU
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Persecution of human rights defenders in Azerbaijan
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Burundi and in particular on the case of Pierre Claver Mbonimpa
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Human rights violations in Bangladesh
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Kobane and the threat of IS
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Hong-Kong
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Death penalty in Pakistan and the case of Asia Bibi
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Closing of the NGO "Memorial" in Russia

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Situation of human rights in Uzbekistan
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Disappearance of 43 teaching students in Mexico
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Humanitarian situation in South Sudan
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Turkish actions creating tensions in the exclusive economic zone of Cyprus
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Pakistan: blasphemy laws
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Case of accused war criminal Seseli in Serbia
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Kidnapping and mistreatment of women in Iraq
03-Dec	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the FAC Defence of 18 November
17-Dec	Plenary	IT Presidency	Freedom of expression in Turkey
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Persecution of the democratic opposition in Venezuela
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Mauritania, in particular the case of Biram Dah Abeid
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Sudan: the case of Dr Amin Mekki Medani

3. Appearances of Senior EEAS Representatives⁸⁰ before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
20-Jan	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Debriefing on the negotiations for an Institutional Framework Agreement governing EU-Switzerland relations
20-Jan	Committee on Development	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public Hearing on: " Place of humanitarian aid in EU external relations: the importance of respecting the humanitarian principles"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public hearing "European Council on Defence: What's next for CSDP?"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for the Sahel Mr Reveyrand	Exchange of views on situation in Sahel
23-Jan	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the current status of operations in the Central African Republic (CAR)

⁸⁰ Members of Corporate Board, Managing Directors, EUSRs, PSC Chair

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the latest developments in South Sudan
27-Jan	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Geneva II Conf. (on Syria)
30-Jan	EPP Group	Managing Director for Asia and the Pacific Mr Isticioaia-Budura	Hearing on EU-Japan Strategic Partnership Agreement
04-Feb	Breakfast meeting with members of the Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for South Mediterranean Mr Leon	Briefing on the situation in Egypt
17-Feb	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the implications of the Swiss referendum on mass immigration
18-Feb	Parliamentary Forum	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Europe's Parliaments in multinational organisations and international fora: From back seat to front row?
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	FAC Debriefing (on Ukraine)
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on the situation in Libya

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
05-Mar	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP missions, political updates on Libya, Mali, CAR, Afghanistan
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Strategic dialogue with Commissioner Piebalgs on the programming under the European Instrument for Democracy and Human Rights, the Instrument contributing to Stability and Peace and the Partnership Instrument
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the international assistance package to Ukraine
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the state of play in negotiations of a Political Dialogue and Co-operation Agreement with Cuba and other developments in Latin America
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of Delegation in Ankara Mr Manservigi	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
18-Mar	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 March
19-Mar	Subcommittee on Security and Defence	EU Special Representative for Horn of Africa Mr Rondos	Exchange of views on the situation in the Horn of Africa
08-Apr	Western Balkans WG	EU Special Representative Mr Sorensen	Exchange of views on the current situation in Bosna and Herzegovina
09-Apr	Delegation for relations with USA	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the EU-US Summit of 26 March in Brussels
10-Apr	SME Global & SME Europe	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Breakfast debate about the EU-Switzerland relations

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the presidential elections in Egypt of 26 and 27 May 2014
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the findings and conclusions of the presidential elections in Ukraine on 25 May 2014, and on the latest developments in Ukraine
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Washington Mr David O'Sullivan	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to the Council of Europe Mr Vilen	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
22-Jul	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Crisis in the Middle East
22-Jul	Committee on Development	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on EU development policy principles, state of play of programming and the role of the EP
28-Aug	Enlarged Bureau of the Committee on Foreign Affairs jointly with the Bureaus of external committees (DEVE, INTA, SEDE, DROI)	Executive Secretary General Mr Vimont	Latest crisis developments in Ukraine, Iraq, Libya and Gaza.

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Georgia Mr Herman	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to China and Mongolia, Mr Schweisgut	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
02-Sep	Plenary Session followed by three parallel thematic sessions	Third Annual Conference of EU Heads of Delegation	- Revamping EU policy; - Toward and EU economic, political and security strategy in Asia-pacific; Challenges for EU development cooperation in Africa and Latin America
11-Sep	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the informal Defence Council
17-Sep	Delegation to the Euro-Latin American Parliamentary Assembly	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Exchange of views on the state of play in EU-LAC relations
22-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Albania Mrs Vlahutin	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
23-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Japan Mr Isticioaia-Budura	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Sep	Joint meeting of the Committee on Budgetary Control and the Committee on Foreign Affairs	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
13-Oct	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
03-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative Mr Salber	Exchange of views
04-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views on his recent visits to Egypt and Pakistan
05-Nov	Committee on Budgetary Control	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
05-Nov	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs	Managing Director Mrs Marinaki	Exchange of views on terrorism, foreign fighters and presentation of TE-SAT report
05-Nov	Others - Spring forward for women Conference	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Keynote speaker at the opening session
05-Nov	Subcommittee on Security and Defence	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP priorities in the context of evolving security environment

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
11-Nov	Delegation for relations with Israel	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Current situation in the region
13-Nov	36th EP-Canada Interparliamentary meeting	Managing Director for the Americas Mr Leffler	State of play of the bilateral EU-Canada relationship
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 November 2014
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Latest developments in Syria and Iraq
11-Dec	Delegation for relations with Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Situation in Libya
11-Dec	Delegation for relations with the Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on Libya
11-Dec	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	Joint Consultation Meeting
17-Dec	Committee on Development Coordinators' Meeting	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 12 December 2014

Liite III: Julkilausumat

Vuonna 2014 annettiin yhteensä 539 *julkilausumaa*, jotka kuuluvat johonkin seuraavista neljästä ryhmästä:

- **Korkean edustajan EU:n puolesta antamat julkilausumat:** edustavat EU:n virallista kantaa, annetaan korkean edustajan luvalla jäsenvaltioiden kuulemisen jälkeen. Jos virallista kantaa ei ole, jäsenvaltiot sopivat näistä julkilausumista neuvostossa. Kolmannet maat voivat yhtyä julkilausumiin pyydettyä.
- **Korkean edustajan julkilausumat:** annetaan useimmiten vastaamiseksi EU:n nopeaa reagointia edellyttäviin tapahtumiin korkean edustajan luvalla ilman jäsenvaltioiden virallista kuulemistä.
- **Korkean edustajan tiedottajan julkilausumat:** annetaan EU:n nopeaa reagointia varten tilanteissa, joissa korkean edustajan henkilökohtaista osallistumista ei välttämättä edellytetä.
- **EU:n paikalliset julkilausumat:** annetaan erityisten paikallisten/alueellisten kysymysten yhteydessä.

Jakautuminen ryhmittäin

Ryhmä	Lukumäärä (osuus kokonaismäärästä)
EU:n puolesta annetut julkilausumat	49 (9,09 %)
Korkean edustajan julkilausumat	173 (32,10 %)
Tiedottajan julkilausumat	235 (43,60 %)
Paikalliset julkilausumat	82 (15,21 %)
Yhteensä	539 (100 %)

Maantieteellinen jakautuminen

Alue	Lukumäärä (osuus kokonaismäärästä)
Afrikka	117 (21,71 %)
Aasia	85 (15,77 %)
Itä-Eurooppa/Länsi-Balkan	136 (25,23 %)
Latinalainen Amerikka	18 (3,34 %)
Pohjois-Afrikka	44 (8,16 %)
Lähi-itä/Persianlahti	107 (19,85 %)
Monenväliset/Pohjois-Amerikka	32 (5,94 %)

Alakohtainen jakautuminen

Alue	Lukumäärä (osuus kokonaismäärästä)
Ihmisoikeudet	110 (20,4 %)
Vaalit ja uudistukset	83 (15,4 %)
Konfliktit ja vakauttamisprosessit	181 (33,6 %)
Turvallisuuden vaarantumistapaukset	49 (9,09 %)
Onnittelut ja osanoton ilmaukset	43 (7,98 %)
Asesulku	9 (1,67 %)
Muu	64 (11,9 %)

Yhteiset julkilausumat

Korkean edustajan julkilausumista yhteensä 9 oli yhteisiä muiden komission jäsenten kanssa. Neljä julkilausumaa annettiin yhdessä kolmansien maiden edustajien kassa. Seuraava taulukko osoittaa niiden yhteisten julkilausumien määrän, joihin siinä mainitut komission jäsenet osallistuivat.

Komission jäsen	Lukumäärä
Johannes Hahn	4
Andris Piebalgs	1
Kristalina Georgieva	1
Andris Piebalgs/Kristalina Georgieva	2
Christos Stylianides	1

Liite IV: YUTP:n talousarvio 2014

19.030101 EUMM Georgia

2014/35/YUTP EUMM Georgia – Neuvoston päätös 2014/915/YUTP	18 300 000,00
Yhteensä	18 300 000,00

19.030102 EULEX Kosovo

YUTP/2014/15/EULEX KOSOVO – Neuvoston päätös 2014/349/YUTP	34 000 000,00
YUTP/2014/32/EULEX KOSOVO – Neuvoston päätös 2014/685/YUTP	55 820 000,00
Yhteensä	89 820 000,00

19.030103 EUPOL Afganistan

YUTP/2013/07/EUPOL Afganistan – Neuvoston päätös 2013/240/YUTP	17 633 790,14
YUTP/2015/01/EUPOL Afganistan – Neuvoston päätös 2014/922/YUTP	57 750 000,00
Yhteensä	75 383 790,14

19.030104 Muut kriisinhallintatoimenpiteet ja -operaatiot

YUTP/2014/05/EUCAP Sahel Mali – Neuvoston päätös 2014/219/YUTP	5 500 000,00
YUTP/2014/12/EUBAM Libya – Neuvoston päätös 2014/294/YUTP	26 200 000,00
YUTP/2014/13/EUBAM RAFAH – Neuvoston päätös 2014/430/YUTP	940 000,00
YUTP/2014/16/EUPOL COPPS – Neuvoston päätös 2014/447/YUTP	8 975 000,00
YUTP/2014/27/EUCAP Sahel Niger – Neuvoston päätös 2014/482/YUTP	9 155 000,00
YUTP/2014/25/ETPA – Neuvoston päätös 2014/491/YUTP	756 000,00
YUTP/2014/26/EUAM Ukraina – Neuvoston päätös 2014/486/YUTP	2 680 000,00

YUTP/2014/31/EUSEC RD Congo – Neuvoston päätös 2014/674/YUTP	4 600 000,00
---	--------------

YUTP/2014/29/EUCAP NESTOR – Neuvoston päätös 2014/726/YUTP	17 900 000,00
---	---------------

YUTP/2014/33/EUAM Ukraina – Neuvoston päätös 2014/800/YUTP	13 100 000,00
--	---------------

Yhteensä	89 806 000,00
-----------------	----------------------

19.030105 Hätätöimet	0,00
-----------------------------	-------------

19.030106 Valmistelu- ja seurantatöimet

328 776,63

Yhteensä	328 776,63
-----------------	-------------------

19.030107 Euroopan unionin erityisedustajat

YUTP/2014/02/EU:n erityisedustaja Etelä-Kaukasialla ja Georgian kriisiä varten – Neuvoston päätös 2014/22/YUTP	1 040 000,00
YUTP/2014/04/EU:n erityisedustaja Sahelissa – Neuvoston päätös 2014/130/YUTP	1 350 000,00
YUTP/2014/17/EU:n erityisedustaja Afganistanissa – Neuvoston päätös 2014/383/YUTP	3 760 000,00
YUTP/2014/24/EU:n erityisedustaja Bosnia ja Hertsegovinassa – Neuvoston päätös 2014/384/YUTP	5 250 000,00
YUTP/2014/22/Ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja – Neuvoston päätös 2014/385/YUTP	550 000,00
YUTP/2014/21/EU:n erityisedustaja Kosovossa – Neuvoston päätös 2014/400/YUTP	1 450 000,00
YUTP/2014/20/EU:n erityisedustaja Etelä-Kaukasialla ja Georgian kriisiä varten – Neuvoston päätös 2014/438/YUTP	1 380 000,00
YUTP/2014/30/EU:n erityisedustaja Afrikan sarven alueella – Neuvoston päätös 2014/673/YUTP	890 000,00

Yhteensä 15 670 000,00

19.0302 Aseiden leviämisen estäminen ja aseriisunta

YUTP/2014/03/WHO II – Neuvoston päätös 2013/668/YUTP	1 727 000,00
YUTP/2014/01/BAFA – ATT IV – Neuvoston päätös 2013/768/YUTP	5 200 000,00
YUTP/2014/06/Think Tank II – Neuvoston päätös 2014/129/YUTP	3 600 000,00
YUTP/2014/36/HCoC III – Neuvoston päätös 2014/913/YUTP	990 000,00
YUTP/2014/34/SALW Sahel-Libya – Neuvoston päätös 2014/912/YUTP	3 561 257,06

Yhteensä	15 078 257,06
-----------------	----------------------

YHTEENSÄ	304 386 823,83
-----------------	-----------------------

Vuodelle 2015 siirretyt maksusitoumusmäärärahat⁸¹:

19.030104 Muut kriisinhallintatoimenpiteet ja -operaatiot

YUTP/2015/02/EUCAP Sahel Mali – Neuvoston päätös (YUTP) 2015/76 (maksusitoumukset yhteensä 11 400 000 euroa)	11 250 000,00
---	---------------

19.0302 Aseiden leviämisen estäminen ja aseriisunta

YUTP/2015/10/OPCW VI - Neuvoston päätös (YUTP) 2015/259	2 528 069,00
YUTP/2015/05/OUTER SPACE-UNIDIR ja YUTP/2015/06/OUTER SPACE-UNODA - Neuvoston päätös (YUTP) 2015/203	1 274 398,85

Yhteensä	15 052 467,85
-----------------	----------------------

⁸¹ Vuodelle 2015 varainhoitoasetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti siirretyt maksusitoumusmäärärahat

Liite V: Arviointi siitä, onko YUTP sovitettu yhteen EU:n muiden ulkoisten rahoitusvälineiden kanssa ja täydentääkö se niitä

YUTP:n/YTPP:n sekä EU:n muiden ulkoisten rahoitusvälineiden välistä koordinoitua ja täydentävyyttä varten tärkeimmät EU:n talousarvion otsakkeeseen IV kuuluvat, kokonaisvaltaisen lähestymistavan kannalta merkitykselliset EU:n muut ulkoisen toiminnan välineet ovat liittymistä valmisteleva tukiväline (IPA), Euroopan naapuruusväline (ENI), demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen rahoitusväline (EIDHR), vakautta ja rauhaa edistävä väline (IcSP), kumppanuusväline (PI) ja kehitysyhteistyön rahoitusväline (DCI). Myös EU:n talousarvion ulkopuolelta rahoitettava Euroopan kehitysrahasto (EKR) on tärkeä.

Nämä monivuotiseen rahoituskehykseen 2014–2020 sisältyvät välineet on suunniteltu tukemaan Euroopan unionin ulkoisia politiikkoja, kukin eri näkökulmasta ja toisiaan vahvistaen. Välineiden täydentävyyteen kiinnitettiin erityistä huomiota niiden koko hyväksymisprosessin ajan.

YTPP:n strategisen ja operatiivisen suunnittelun kokonaisvaltaisuudesta on tullut yleinen käytäntö, myös vuonna 2014. EU:n välineiden ohjelmasuunnittelusta ja täytäntöönpanosta vastaavien EUH:n ja komission yksiköiden edustajat tekevät tiivistä yhteistyötä kaikissa strategisen ja operatiivisen suunnitteluprosessin vaiheissa, esim. kriisinhallinnan toiminta-ajatusta, operaation toiminta-ajatusta (CONOPS), operaatiosuunnitelmaa (OPLAN) ja strategista tarkastelua koskevan prosessin aikana. EU:n eri yksiköiden edustajien kanssa toteutetaan yhteisiä kenttäoperaatioita. EU:n edustustoilla on kokonaisvaltaisessa lähestymistavassa tärkeä rooli paitsi kartoitusten ja turvallisuustarpeiden määrittelyn aikana myös hankkeiden yksilöinnissä, erityisesti *turvallisuusalan uudistuksessa* (esim. hallinto, poliisi, oikeuslaitos), YTPP:tä täydentäen.

Kun YUTP:tä/YTPP:tä verrataan otsakkeen IV mukaisiin EU:n välineisiin (ja EKR:ään), on kuitenkin tärkeää ottaa huomioon niiden erilaiset lainsäädäntökehykset, menettelyt ja täytäntöönpanosta vastaavat toimijat. Esimerkiksi vakautta ja rauhaa edistävää välinettä (IcSP), Euroopan naapuruusvälinettä (ENI), kehitysyhteistyön rahoitusvälinettä (DCI), liittymistä valmistelevaa tukivälinettä (IPA), kumppanuusvälinettä (PI) ja demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevaa eurooppalaista rahoitusvälinettä (EIDHR) koskevat asetukset hyväksytään SEUT:n nojalla (tavallinen lainsäätämismenettely). YUTP-alan siviili- ja sotilasoperaatioita koskevat neuvoston päätökset hyväksytään SEU:n nojalla. Kehitysavun ohjelmasuunnittelun vaiheisiin liittyvät aikataulut ja alkamis-/päättymispäivät eroavat niin ikään usein merkittävästi kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelussa sovellettavista aikatauluista. Kaikkiin tarpeisiin vastaaminen ja kaikkien tavoitteiden saavuttaminen oikealla välineellä oikeaan aikaan on näin ollen edelleen haasteellista. Lisäksi voidaan todeta, että kehitysapuhankkeiden täytäntöönpanosta vastaavat useat eri organisaatiot, kuten täytäntöönpanovirastot, kun taas YTPP-operaatioiden yhteydessä täytäntöönpanosta vastaavat suurimmaksi osaksi EU:n jäsenvaltioiden hallitusten asiantuntijat.

Jäljempänä olevassa taulukossa annetaan esimerkkejä YTPP-operaatioiden täydentävyydestä muiden EU:n ulkoisen toiminnan välineiden kanssa. Todellisuudessa koordinointi ja täydentävyys otetaan huomioon kaikissa EU:n rahoittamissa toimissa ja hankkeissa samoin kuin kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden toteuttamissa toimissa (esim. YK, Etyj, AU, Nato, USA, Kiina, EU:n jäsenvaltioiden kahdenväliset toimet jne.).

YTPP- OPERAATIO	SIIHEN LIITTYVÄT EU:N ULKOISEN TOIMINNAN VÄLINEET – MAAKOHTAISIA	ESIMERKKEJÄ KOORDINOIDUSTA JA TÄYDENTÄVÄSTÄ EU:N TOIMINNASTA
EUBAM Libya	ENI, IcSP	EUBAM-toiminnan osalta määriteltyjä pilottialueita varten suunniteltiin vuonna 2014 ENP:hen ja IcSP:hen liittyviä ohjelmia ja hankkeita kokonaisvaltaisen lähestymistavan varmistamiseksi. Esim. rajaturvallisuuskoulutukseen suunniteltiin yhdistettävän ohjelmia, joilla edistetään nuorisotyöllisyyttä, parannetaan terveydenhuoltoa ja ammattikoulutusta ja autetaan keskittämään toimia paikallisyhteisöjen tasolle. Valitettavasti näitä ohjelmia ei voitu toteuttaa turvallisuustilanteen vuoksi.

EUPOL Afganistan	DCI, IcSP	DCI:stä myönnettiin jatkuvasti merkittävää tukea Afganistanin lain ja järjestyksen erityisrahastolle (LOFTA) poliisitoiminnan jatkumisen mahdollistamiseksi ja valmiuksien luomiseksi. Tämä tuki täydentää EUPOLin puitteissa toteutettavia koulutus-, neuvonta- ja seurantatoimia. EU rahoitti toimintaa vakautta ja rauhaa edistävän välineen kahden koulutuskeskuksen välityksellä.
EUAM Ukraina	ENI, IcSP	Ennen kuin tästä siviiliturvallisuusalan uudistamista koskevasta YTPP-operaatiosta päätettiin, suoritettiin nykyisten EU:n välineiden ja ohjelmien uudelleentarkastelu. YTPP-operaatio vastaa tarpeeseen, johon muilla EU:n välineillä ei voitu vastata. Toimintaa koordinoidaan edelleen muiden välineiden kanssa, ja EUAM tukee tulevien siviiliturvallisuusosalalla toteutettavien EU:n ohjelmien määrittelyä.

EUCAP Sahel Niger	EKR, IcSP	EU:n edustusto koordinoi kaikkia turvallisuusalalla toteutettavia EU:n toimia. Koordinointi toteutetaan pitämällä säännöllisiä kokouksia ja käymällä jatkuvaa tiedonvaihtoa, jotta saataisiin aikaan synergiaa ja parannettaisiin EU:n vaikutusta. Esimerkkejä tästä koordinoinnista ja yhteistyöstä ovat kahden tai useamman EU-hankkeen yhdessä järjestämät koulutukset sekä EUCAPin ja PAJEDin yhteinen toiminta kriisinhallintakeskusten valmiuksien luomiseksi ja vahvistamiseksi kaikilla alueilla. EKR:n oikeusalan ja oikeusvaltion tukiohjelman (PAJED) turvallisuusosio sisältää yhden EUCAPin kanssa toteutetun hankkeen, jonka tavoitteena on yhteisten operatiivisten keskusten varustaminen ja kouluttaminen. Kolmella pohjoisosan alueella toteutettavalla EKR:n paikallisella kehittämishankkeella (25,6 miljoonaa euroa) jatketaan IcSP:n puitteissa kahta lyhyen aikavälin toimea (29 miljoonaa euroa), joiden tavoitteena on edistää vakavista turvallisuusuhkista kärsivien alueiden vakauttamista rakenteellisten ja pitkän aikavälin toimenpiteiden avulla. EUCAP on ottanut hoitaakseen joitain CT-Sahel-ohjelman toimia (IcSP:n pitkäaikaiset toimet), sillä sen kansallisen osion soveltaminen päättyi lokakuussa 2014.
---------------------------------	------------------	--

EUCAP Sahel Mali	EKR, IcSP	EKR:n valtiorakenteiden kehittämissopimuksella autetaan Malin hallitusta tarjoamaan peruspalveluja siirtymäprosessin aikana ja kansallisen sovinnon edetessä. Oikeuslaitoksen uudistamista tuetaan 12 miljoonan euron suuruisella EKR:n hankkeella. Lisäksi ensimmäisellä 9 miljoonan euron suuruisella IcSP:n ohjelmalla valmisteltiin EUCAP Sahel Malin käynnistämistä varustamalla poliisin ja santarmilaitoksen yksiköitä, jotka todennäköisesti hyötyvät EUCAP-koulutuksesta. Parhaillaan tarkastellaan toista ohjelmaa (5 miljoonaa euroa), jonka tavoitteena on kunnostaa ja varustaa Bamakossa sijaitseva keskeinen poliisiasema. EUCAP vastaisi teknisestä avusta ja uuden rakenteen seurannasta.
EUFOR RCA	EKR, IcSP	Keski-Afrikan tasavallassa toteutetun yhteisen operaation jälkeen EU:n välineet (lähinnä EKR ja IcSP) keskitettiin käynnissä oleviin ohjelmiin synergioiden saavuttamiseksi operaation pyrkimysten kanssa luoda turvallinen ja vakaa toimintaympäristö Banguin konfliktialueilla. Tämä piti sisällään uuden, riskialttiita yhteisöjä koskevan IcSP:n päätöksen (4 miljoonaa euroa), joka keskitetään alueille, joilla EUFOR-joukot partioivat.

EUTM Somalia EUNAVFOR Atalanta EUCAP Nestor Afrikan sarvessa	EKR, IcSP	Somalian kanssa tehtyä sopimusta noudattaen myös näillä kolmella YTPP-operaatiolla on aktivoidun operaatiokeskuksen tarjoama erityinen koordinoitirakenne, joka mahdollistaa vuorovaikutuksen muiden EU:n välineiden kanssa. EU:n toiminnan johdonmukaisuuden, vaikutuksen ja näkyvyyden lisäämiseksi alueelle nimitettiin EU:n erityislähettiläs. Hän antaa panoksensa EU:n alueelliseen lähestymistapaan, joka liittyy Afrikan sarven toisiinsa liittyviin haasteisiin. EU:n erityislähettiläällä on ollut keskeinen rooli Somalian erityisissä kehitysvaiheissa. Kriittisiä merireittejä koskevassa IcSP:n ohjelmassa on vuodesta 2009 toteutettu toimia kestävän merellisen turvallisuuden ja meriasioden hallinnon kehittämiseksi alueella. Myös EKR:n alueelliseen meriturvallisuusohjelmaan (MASE) kuuluvalla hankkeella pyritään kehittämään merellisen turvallisuuden valmiuksia pitkällä aikavälillä. EU:n koulutusoperaation (EUTM) tavoitteena on kehittää Somalian poliisivoimia. Tämän lisäksi EU pyrkii parantamaan Somalian turvallisuustilannetta myöntämällä EKR:stä Afrikan rauhanrahaston (APF) kautta merkittävää rahoitustukea (tähän mennessä lähes 771 miljoonaa euroa) Somaliassa toteutettavaan Afrikan unionin operaatioon (AMISOM).
---	-----------	---

EUBAM Rafah EUPOL COPPS	ENI	EUPOL COPPSin pyrkimykset edistää sekä rikosoikeuden että turvallisuuden alojen keskeisiä uudistuksia ovat täysin EU:n ja Palestiinan kehitysyhteistyön oikeusvaltiopainotuksen mukaisia⁸² (painopisteala nro 1: hallinnon tukeminen paikallis- ja aluetasolla). EUBAM Rafah -operaation uudelleen käynnistäminen Gazan rajanylityspaikoilla auttaisi merkittävästi alueella toteutettavien EU:n kehityshankkeiden täytäntöönpanon onnistumista (erityisesti helpottamalla rakennustarvikkeiden tuontia alueelle).
---	-----	---

EU on sitoutunut parantamaan entisestään ulkoisen toimintansa koordinoitua ja täydentävyyttä. Kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta annettujen neuvoston päätelmien⁸³ jatkotoimina komissio esitti toimintasuunnitelman huhtikuussa 2015.

Myös Euroopan komission varapuheenjohtajien entistä vahvempi rooli komission puheenjohtajan Jean-Claude Junckerin toimikaudella edistää EU:n ulkopolitiikan välineiden johdonmukaista ja täydentävää soveltamista. Korkea edustaja / komission varapuheenjohtaja ohjaa ja koordinoi tältä osin kaikkien ulkosuhteista vastaavien komissaarien ulkoisen toiminnan alalla tekemää työtä.

⁸² Tätä nimitystä ei pidä tulkita Palestiinan valtion tunnustamiseksi, eikä se vaikuta asiaa koskeviin yksittäisten jäsenvaltioiden kantoihin.

⁸³ Ks. Euroopan unionin neuvoston päätelmät EU:n kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta, ulkoasiainneuvoston 3312. istunto, 12.5.2014.